

HSY
HRM

LIITE
BILAGA

YHTYMÄKOKOUS 27.5.2016
SAMKOMMUNSSTÄMMA den 27.5.2016

ÄÄNILUETTELO
RÖSTLÄNG

JÄSENKUNTA MEDLEMSKOMMUN	ASUKASLUKU INVÅNARANTALET	ÄÄNIOSUUS RÖSTANDEL	ÄÄNIÄ RÖSTER	VALTUUTETTU EDUSTAJA BEFULLMÄKTIGAT OMBUD
Helsinki / Helsingfors	623732	50,00000	50	
Espoo / Esbo	266522	27,32186	27	
Vantaa / Vanda	211468	21,67814	22	
Kauniainen / Grankulla	9327	1,00000	1	

Lähde: Väestörekisterikeskus / Virallinen asukasluku 1.3.2015
Källa: Befolkningsregistercentralen / Officiella invånarantal 1.3.2015

Tilinpäätös 2015

HSY:n hallitus 19.2.2016

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä

Opastinsilta 6 A
00520 Helsinki
puhelin 09 156 11
faksi 09 1561 2011
www.hsy.fi

Lisätietoja

Pekka Hänninen, puhelin (09) 1561 2209
pekka.hanninen@hsy.fi

Copyright

Kartat, graafit, ja muut kuvat: HSY
Kansikuva: HSY

Sisällys

1	Toimintakertomus	3
1.1	Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	3
1.1.1	Toimitusjohtajan katsaus	3
1.1.2	Kuntayhtymän hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	4
1.1.3	Toimintaympäristö	6
1.1.4	Toiminta tilikaudella	7
1.1.5	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	15
1.1.6	Henkilöstö	16
1.1.7	Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä	18
1.1.8	Ympäristövastuu	19
1.2	Selonteko sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestämisestä	21
1.3	Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	24
1.3.1	Tilikauden tuloksen muodostuminen	24
1.3.2	Tuloksen muodostuminen toimialoittain	25
1.3.3	Toiminnan rahoitus	26
1.3.4	Kokonaistulot ja -menot	26
1.3.5	Rahoitusasema ja sen muutokset	27
1.4	Konsernin toiminta ja talous	28
1.4.1	Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhtiöistä	28
1.4.2	Konsernia koskevat olennaiset tapahtumat	28
1.4.3	Konsernin toiminnan ohjaus ja sisäinen valvonta	29
1.4.4	Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	30
1.5	Tilikauden tuloksen käsittely	33
2	Talousarvion toteutuminen	34
2.1	Kuntayhtymän toteutumisvertailut	34
2.1.1	Henkilöstötavoitteet	34
2.1.2	Ympäristötavoitteet	35
2.1.3	Tuloslaskelmaosan toteutuminen	39
2.1.4	Investointien toteutuminen	41
2.1.5	Rahoitusosan toteutuminen	43
2.1.6	Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	44
2.2	Vesihuollon toteutumisvertailut ja erillislaskelmat	45
2.2.1	Tavoitteiden toteutuminen	45
2.2.2	Tuloslaskelman toteutuminen	48
2.2.3	Investointien toteutuminen	49
2.2.4	Rahoituslaskelma	50
2.2.5	Tase	51
2.2.6	Vesihuoltolain edellyttämät lisätiedot hulevesiviemäröinnin tilinpäätöksestä	52

2.3	Jätehuollon toteutumisvertailut ja erillislaskelmat	53
2.3.1	Tavoitteiden toteutuminen	53
2.3.2	Tuloslaskelman toteutuminen	56
2.3.3	Investointien toteutuminen	57
2.3.4	Rahoituslaskelma.....	58
2.3.5	Tase	59
2.4	Seutu- ja ympäristötiedon toteutumisvertailut	60
2.4.1	Tavoitteiden toteutuminen	60
2.4.2	Tuloslaskelman toteutuminen	61
2.4.3	Investointien toteutuminen	61
2.5	Tukipalvelujen toteutumisvertailut	62
2.5.1	Tavoitteiden toteutuminen	62
2.5.2	Tuloslaskelman toteutuminen	63
2.5.3	Investointien toteutuminen	63
2.6	Asiakaspalvelun toteutumisvertailut	64
2.6.1	Tavoitteiden toteutuminen	64
2.6.2	Tuloslaskelman toteutuminen	65
2.6.3	Investointien toteutuminen	65
2.7	Johdon, ohjauksen ja kehittämisen sekä asiakaspalvelun toteutumisvertailut	66
2.7.1	Tavoitteiden toteutuminen	66
2.7.2	Tuloslaskelman toteutuminen	68
2.7.3	Investointien toteutuminen	68
3	Tilinpäätöslaskelmat	69
3.1	Kuntayhtymän tilinpäätöslaskelmat.....	69
3.1.1	Tuloslaskelma	69
3.1.2	Rahoituslaskelma.....	70
3.1.3	Tase	71
3.2	Konsernin tilinpäätöslaskelmat.....	73
3.2.1	Konsernituloslaskelma	73
3.2.2	Konsernin rahoituslaskelma.....	74
3.2.3	Konsernitase	75
4	Liitetiedot	77
4.1	Kuntayhtymän ja konsernin liitetiedot.....	77
4.1.1	Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	77
4.1.2	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	79
4.1.3	Tasetta koskevat liitetiedot	82
4.1.4	Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	85
4.1.5	Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkiota koskevat liitetiedot	88
4.2	Tunnuslukujen laskentakaavat	89
5	Allekirjoitukset ja merkinnät	90

1 Toimintakertomus

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Toimitusjohtajan katsaus

Vuosi 2015 päättyi ennakoitua merkittävästi parempaan tulokseen. Toimintatuottoja kertyi lähes 10 miljoonaa talousarviota enemmän. Myös toimintakuluissa saavutettiin säästöjä, vaikka ne kirjanpidollisesti tehtyjen Kuninkaantammen sakka-allasalueen kunnostamiseen ja Dämmanin vedenpuhdistuslaitoksen sulkemiseen liittyvien pakollisten ympäristövastuuvarausten vuoksi ylittivät talousarvion. Tilikauden 12 miljoonaa ylijäämäisestä tuloksesta huolimatta kuntayhtymän tulo-rahoitus ei kuitenkaan riitä kattamaan investointeja, jonka vuoksi uutta pitkäaikaista lainarahoitusta nostettiin yhteensä 65 miljoonaa euroa.

Espoon Blominmäkeen rakennettavan uuden jätevedenpuhdistamon ajotunnelien louhintatyöt valmistuivat ja varsinaisen luolaston sekä maanpäällisten osien louhintatyöt käynnistettiin. Vuonna 2020 valmistuva puhdistamo on HSY:n suurin yksittäinen investointihanke, joka nostaa lähivuosien investointitasoa merkittävästi normaalia korkeammalle tasolle. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 371 miljoonaa euroa. Mittavan investiohjelman toteuttaminen on haaste, joka edellyttää pitkäjänteistä taksapolitiikkaa ja jatkuvaa tuottavuuden parantamista.

HSY on pääkaupunkiseudun suurin uusiutuvan energian tuottaja. Keväällä Ämmässuon jätteenkäsittelykeskuksessa otettiin käyttöön uusi biokaasulaitos, joka paitsi kasvattaa biojätteen käsittelykapasiteettia, tuottaa lisäksi sähköntuotannossa hyödynnettävää biokaasua. Vaikka HSY:n toiminnassa erityisesti vedenpuhdistus ja jätevedenpuhdistus käyttävät runsaasti sähköä, on HSY pystynyt pienentämään energiankulutustaan. Tulevana keväänä Viikinmäen jätevedenpuhdistamolla käynnistyvä aurinkovoimala on yksi konkreettisista toimenpiteistä, joilla HSY rakentaa vihreämpää tulevaisuutta. Jo nykyisin HSY on täysin energiaomavarainen ja tuottaa enemmän energiaa kuin käyttää omassa toiminnassaan.

Syyskuussa avattu uusi Ruskeasannan Sortti-asema parantaa HSY:n palvelutarjontaa ja kierrätysmahdollisuuksia Vantaalla. Aseman rakentamisessa kiinnitettiin erityistä huomiota ympäristöystävällisyyteen mm. käyttämällä laadukkaita kierrätysmateriaaleja. Esimerkiksi pohjarakenteissa on käytetty vaahtolasia, joka on tehty suurimmaksi osaksi pääkaupunkiseutulaisten lajittelemasta lasista. Julkisivuissa käytetyt puukomposiititilevyt on valmistettu paperiteollisuuden ylijäämämateriaaleista. Myös Ruskeasannassa hyödynnetään aurinkosähköä.

Syksyllä tehdyn henkilöstökyselyn tulosten mukaan henkilöstön työtyytyväisyys on kehittynyt myönteisesti. Tulokset ovat parantuneet lähes kautta linjan vuodesta aiempina vuosina toteutettuihin kyselyihin verrattuna. HSY:läiset ovat sitoutuneita työhönsä, nauttivat siitä ja luottavat lähiesimieheen. Jokainen yksikkö käy tulokset huolellisesti läpi analysoiden sekä hyviä että huonoja arvioita saaneet asiakokonaisuudet. Tulosten perusteella laaditut kehittämistoimenpiteet näkyvät myös tulevan vuoden tuloskorteissa ja toimenpiteiden etenemistä seurataan aktiivisesti. Henkilöstön ja työhyvinvoinnin kehittämiseen panostetaan jatkossakin.

HSY:läiset tekevät työtä seudun asukkaita ja asiakkaitamme varten. Kohtaamme asiakkaitamme päivittäin joka puolella organisaatiota. Asiakaspalvelun kehittämishankkeessa pyrittiin nostamaan HSY:n palvelu samalle erinomaiselle tasolle, jolla sen asiantuntemus on. HSY:läinen tapa kohdata asiakas on aktiivisesti vastuuta ottava, asiantuntevasti selkeä ja ystävällisesti palveleva. Aktiivinen työskentely asiakaspalvelun kehittämiseksi jatkuu edelleen mm. uusien sähköisen asioinnin ratkaisujen parissa.

Raimo Inkinen
toimitusjohtaja

1.1.2 Kuntayhtymän hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kuntayhtymän ylintä päätösvaltaa käyttää yhtymäkokous. Tilivelvollinen toimielin on hallitus ja tilivelvollisia viranhaltijoita toimitusjohtaja sekä toimiala- ja tulosaluejohtajat.

Hallitus 2015

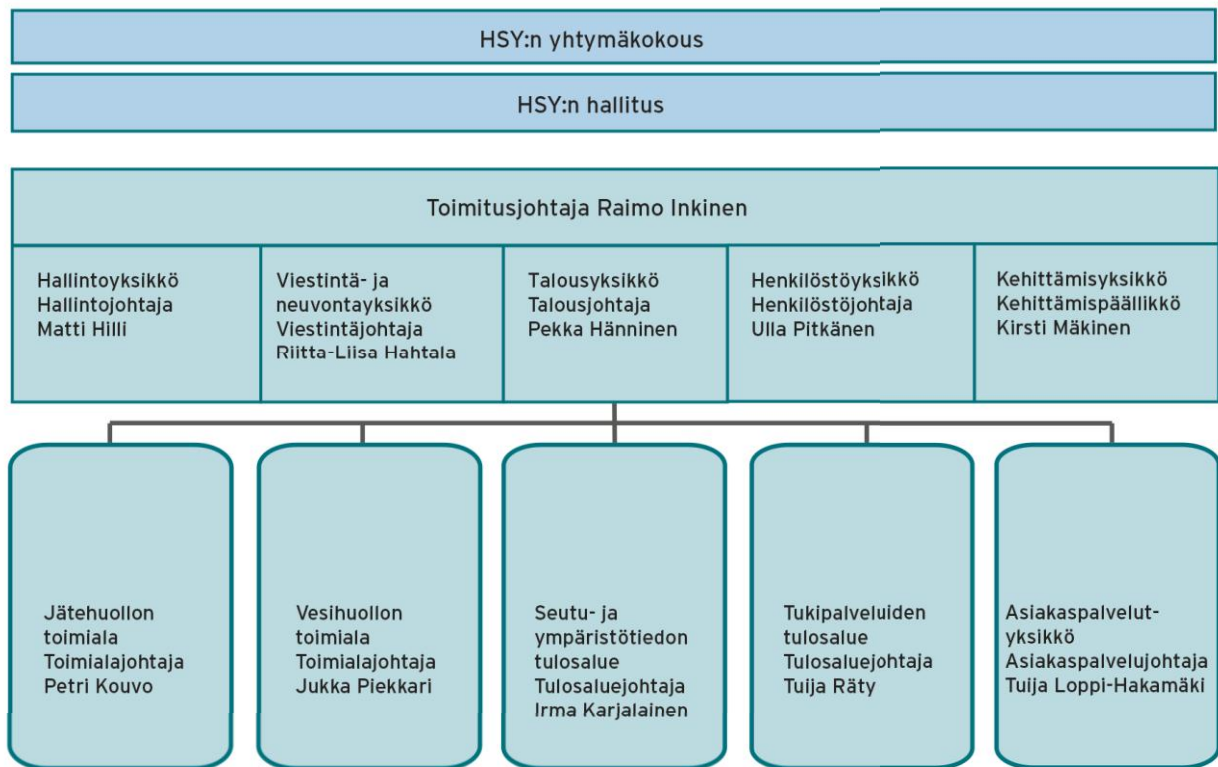
Varsinaiset jäsenet	Henkilökohtaiset varajäsenet
Enroth Matti (KOK/Helsinki), puheenjohtaja	Härkönen Teppo (KOK/Helsinki)
Jääskeläinen Markku J. (SDP/Vantaa)	Hako Jukka (SDP/Vantaa)
Kauppinen Sirpa (Vihr/Vantaa)	Vauhkonen Jouni (Vihr/Vantaa)
Koulumies Terhi (KOK/Helsinki)	Pekkala Maria (KOK/Helsinki)
Krabbe Johanna (KOK/Helsinki)	Mehtonen Katri (KOK/Helsinki)
Kantola Anna-Maria (SDP/Helsinki)	Koppanen Anna (Vihr/Helsinki)
Kuikka Essi (Vihr/Helsinki), varapuheenjohtaja	Vahervuori Hilikka (KOK/Espoo)
Kuusisto Kari (KOK/Espoo)	Saramäki Kaarina (Vihr/Espoo)
Lahti Timo (Vihr/Espoo)	Sjövall Mikael (RKP/Helsinki)
Portin Anders (RKP/Espoo)	Rintamäki-Ovaska Tiina (KOK/Kauniainen)
Ant-Wuorinen Lauri (KOK/Kauniainen)	Kukkonen Jarno (PS/Espoo)
Sademies Olli (PS/Helsinki)	Väätäinen Eero (Vas/Vantaa)
Tyystjärvi Kati (Vas/Vantaa)	Nurminen Pentti (SDP/Helsinki)
Vuorela Antti (SDP/Helsinki)	Laakkonen Miriikka (SDP/Helsinki)

Asiantuntijajäsenet	
Sinnemäki Anni, Helsinki	
Louko Olavi, Espoo, 31.5.2015 asti	
Lipponen Martti, Vantaa	
Isotalo Olli, Espoo, 1.6.2015 alkaen	
Widén Torsten, Kauniainen	

Tarkastuslautakunta 2015

Varsinaiset jäsenet	Henkilökohtaiset varajäsenet
Merjola-Repo Nina (KOK/Vantaa), puheenjohtaja	Luomaranta Ritva-Liisa (KOK/Espoo)
Kivelä Marianne (KOK/Kauniainen)	Eklund Pertti (KOK/Kauniainen)
Ruuth Minna (KOK/Helsinki)	Toveri Maarit (KOK/Helsinki)
Näre Sari (Vihr/Helsinki), varapuheenjohtaja	Vainionpää Antti (Vihr/Helsinki)
Pietikäinen Jarkko (Vihr/Vantaa)	Matikka Marjo (Vihr/Espoo)
Turunen Aarno (SDP/Espoo)	Paunio Pekka (SDP/Helsinki)
Vahtera Pauli (PS/Vantaa)	Vuorinen Timo (PS/Vantaa)

HSY:n organisaatio 31.12.2015

Muutokset organisaatiossa 2015

Ostolaskujen käsittely siirrettiin 1.3.2015 tukipalvelut -tulosalueelta ohjauksen ja kehittämisen talousyksikköön, jossa varsinainen ostoreskontra on hoidettu jo aiemmin. Siirto tehostaa resurssien sisäistä käyttöä.

1.1.3 Toimintaympäristö

Valtionvarainministeriön joulukuussa julkaiseman taloudellisen katsauksen mukaan Suomen talouden vaikeudet jatkuvat. Katsauksen mukaan vuoden 2015 bruttokansantuote on vain hieman yli nollakasvun ja vuosi 2016 toisi tullessaan 1,2 prosentin hienouden nousun, jonka syynä on suurelta osin yksityisten investointien kehitys. Julkinen talous on edelleen alijäämäinen, vaikka sopeutustoimet ovat rajoittaneet menojen kasvua. Kolmen prosentin alijäämäraja rikkoutunee myös vuonna 2015. Julkisyhteisöjen bruttovelka suhteessa BKT:hen kasvaa edelleen ja ylittää 60 prosentin rajan jo vuonna 2015 ja jatkaa kasvamistaan myös tulevina vuosina. Reaalitalouden myönteinen kehitys on vaatimus julkisen talouden kestäväälle paranemiselle.

Vuonna 2015 inflaatio tulee päätyämään poikkeuksellisen alhaiseksi, tasoon -0,1 prosenttia. Korkotaso on pysynyt edelleen matalana, ja ennusteen mukaan madaltuu entisestään. Työvoimakustannusten kasvu on ollut maltillista. Ansiotasoindeksillä mitattuna vuonna 2015 ansiotason muutos oli 1,2 prosenttia ja sama muutos on ennustettu myös tuleville vuosille.

Helsingin seudulla tuotanto on ollut alkuvuonna nousussa verrattuna viime vuoteen, mutta kolmannella vuosineljänneksellä jäänyt viime vuoden tasolle. Teollisuus, kauppa, sekä kuljetus ja varastointi olivat laskussa, mutta rakentaminen ja useimmat palvelut kasvoivat. Pääkaupunkiseudun asuntojen hinnat ovat olleet kvartaalista riippuen joko lievässä nousussa tai laskussa, kuitenkin alueelliset erot hintatason muutoksessa ovat suuria. Toimitilamarkkinoilla tyhjiä toimitiloja on viime vuotta enemmän.

Rakennusteollisuuden suhdannekatsauksen mukaan rakentamisen määrä supistuu prosentin vuonna 2015, mutta ensi vuodeksi odotetaan kahden prosentin kasvua. Kuitenkin kasvu jäänee lyhyeksi, jos yleinen taloustilanne ei parane. Talonrakennustöiden aloitukset päättyivät reilun prosentin edellisvuotta matalammalle tasolle, mutta toimitilarakentamisen aloitukset ovat lisääntyneet. Korjausrakentamisen kasvu tasaa uudisrakentamisen laskua. Rakentamisen hinnat ja kustannukset ovat nousseet hillitysti, keskimäärin vain 0,6 prosenttia.

Lainsäädännössä on tapahtunut muutoksia ja uusia muutoksia on valmisteilla. Uusi kuntalaki, joka edistää asukkaiden itsehallinnon ja osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutumista sekä kunnan toiminnan suunnitelmallisuutta ja taloudellista kestävyyttä, tuli voimaan vuonna 2015.

Jätelainsäädännön valtioneuvoston asetuksen pakkauksista ja pakkausjätteistä täytäntöönpano toteutuu vaiheittain 2015 - 2016. Vastuu siirtyy tuottajille 2016 vuoden alusta ja Pakkausjätteen kierrätyspisteet avautuvat vuoden 2016 aikana, suurin osa tammikuussa. Vuonna 2013 valtioneuvosto hyväksyi kaksi asetusta, jotka lopettavat orgaanisen ja biohajoavan jätteen sijoittamisen kaatopaikoille vuoteen 2016 mennessä. Lisäksi pääministerin hallitusohjelmaan on kirjattu jätelain muuttaminen siten, että kunnille jätelaissa annetut yksinoikeudet rajataan asumisessa syntyviin jätteisiin alueelliset erityispiirteet huomioiden ja tästä ympäristöministeriö on aloittanut vaikutusarvioinnin.

Joulukuussa 2014 valmistui luonnos hallituksen esitykseksi metropolihallintoa koskeväksi lainsäädännöksi. HSY:n osalta laki olisi koskenut nykyisen seutu- ja ympäristötiedon tulosalueen hoitamia tehtäviä. Metropolihallintohanke kuitenkin kaadettiin helmikuussa ja seuraava hallitus paneutui sote-uudistuksen, itsehallintoalueiden perustamisen ja aluehallinnon uudistuksen valmisteluun. Tarkoituksena on uudistaa palvelujärjestelmää, vähentää julkisen talouden kestävyysvajetta ja pitää samalla palveluiden laatu ja saatavuus yhdenvertaisena. Linjauksien mukaan perustettaisiin 18 itsehallintoaluetta, joista 15 järjestäisi alueensa sosiaali- ja terveyspalvelut ja kolme muuta järjestäisivät palvelut tukeutuen toiseen itsehallintoalueeseen. Vuodesta 2019 alkaen itsehallintoalueille esitetään myös muita tehtäviä, kuten esimerkiksi mahdollisesti ympäristöterveydenhuoltoa, ja ympäristöministeriöt ovat esittäneet tehtäviksi myös ympäristönsuojelun, rakennusvalvonnan, seudullisen liikenteen ja asumisessa syntyvän jätteen jätehuollon järjestämistehtävät. Vielä ei ole tietoa, tulevatko muutokset vaikuttamaan HSY:n toimintaan.

1.1.4 Toiminta tilikaudella

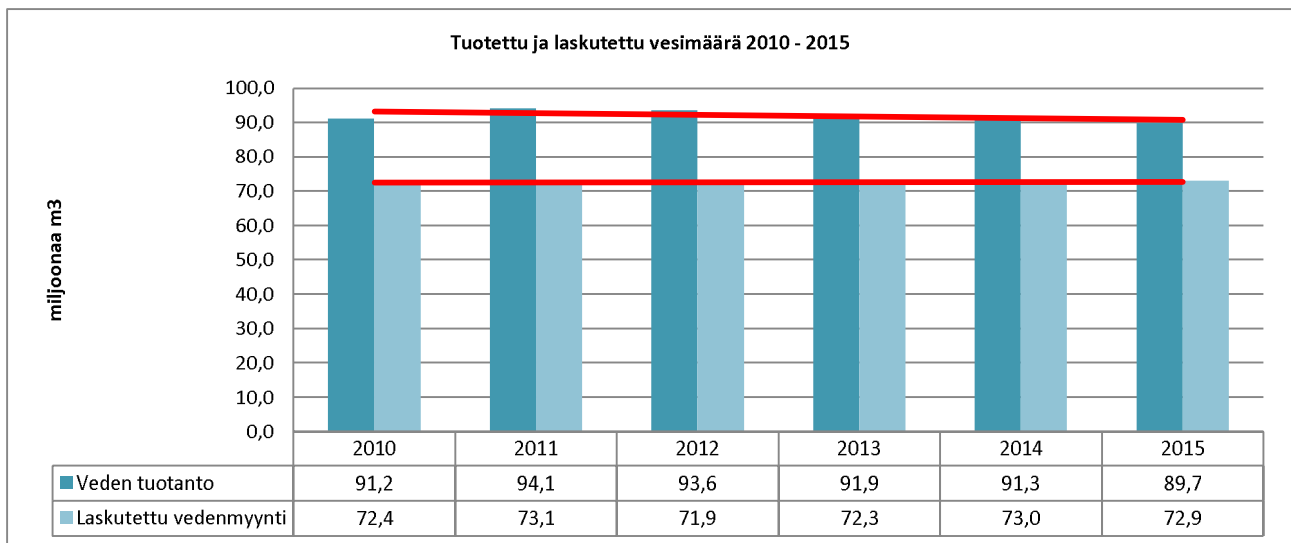
HSY tuotti vuonna 2015 vesi- ja jätehuoltopalveluja yli miljoonalle pääkaupunkiseudun asukkaalle ja yrityksille. Talousvettä tuotettiin ja jätevettä puhdistettiin myös toiminta-alueen ulkopuolisille vesihuoltolaitoksille sekä hoidettiin jätehuoltopalvelut sopimusperusteisesti Kirkkonummen kunnalle. Seutu- ja ympäristötietoja tuotettiin pääkaupunkiseudulle ja osin laajemmalle, Helsingin seudun 14 kunnan alueelle.

VESIHUOLTO

Veden tuotannossa laskeva trendi

Vuonna 2015 talousvettä tuotettiin Vanhankaupungin, Pitkäkosen ja Dämmanin vedenpuhdistamoilla sekä Kuninkaanlähteen pohjavedenottamolla yhteensä 89,7 milj.m³, joka oli 1,7 % vähemmän vuoteen 2014 verrattuna. Tuotettu vesi oli hyvälaatuista. Se täytti sekä viranomaisten laatuvaatimukset ja -suositukset että HSY:n omat laatuavoitteet. Veden ominaispumpkauksen trendi on säilynyt samalla tasolla vuoden 2015 ajan. Tilikauden aikana aloitettiin valmistelut Dämmanin vedenpuhdistamon sulkemiseksi, joka mahdollistuu Länsi-Espoon runkolinjojen ja Vanhankaupungin vedenpuhdistuslaitoksen kapasiteetin nostohankkeiden valmistumisen jälkeen vuonna 2016.

Laskutetun veden määrä oli 72,9 milj. m³, josta myynti HSY:n toiminta-alueelle oli 71,8 milj. m³, ja alueen ulkopuolelle 1,1 milj. m³. Laskutettu vedenmyynti pysyi edellisen vuoden tasolla. Laskutetut vesimäärät eivät ole suoraan suhteessa tuotetun veden määrään johtuen vesimittareiden luennan viiveistä ja laskutuksen rytmeistä. Laskutetun veden määrä seuraa tuotetun veden trendiä viiveellä.

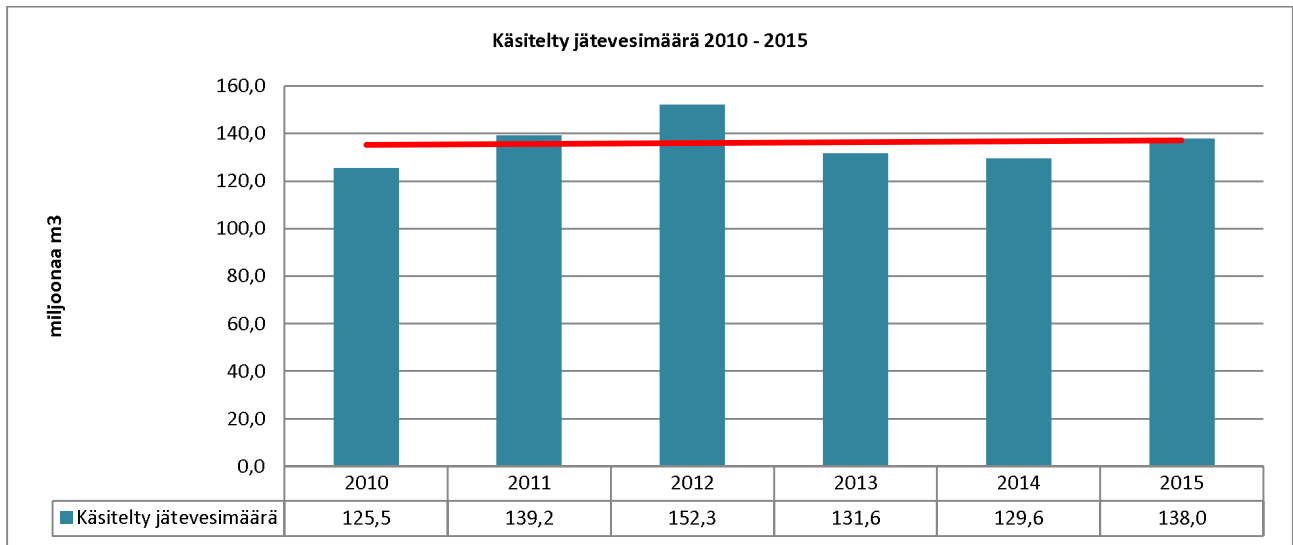

Jätevesien määrät nousivat edellisestä vuodesta

Käsiteltäväksi tulevien jätevesien määrät koostuvat vedenkäytöstä syntyvästä jätevedestä sekä vuotovedestä ja sekaviemärialueen hulevesistä. Vuotovesien määrä riippuu voimakkaasti sademäärästä. Vuonna 2015 Viikinmäen ja Suomenojan jätevedenpuhdistamoilla käsiteltiin jätevesiä yhteensä 138,0 milj. m³, joka oli 6,5 % enemmän vuoteen 2014 verrattuna. Hule- ja vuotovesien määrä jakautui suhteellisen tasaisesti koko vuodelle ja puhdistustulos ei merkittävästi kärsinyt. Käsiteltävistä jätevesistä 123,3 milj. m³ syntyi HSY:n toiminta-alueelta ja 14,7 milj. m³ alueen ulkopuolelta.

Jätevesimäärän kasvusta huolimatta HSY:n jätevedenpuhdistamot saavuttivat ympäristölupamääräysten mukaisen toimintatason sekä ympäristölupamääräyksiä tiukemmat HSY:n omat tonnipohjaiset tavoitteet. Viikinmäen jätevedenpuhdistamon tulos oli vuonna 2015 OCP-indeksillä mitattuna erittäin hyvä. Jäteveden-

puhdistamoilla ei ollut vuonna 2015 laitosohituksia. Jätevedenpuhdistuksen kuormitus mereen fosforin osalta oli 35 tonnia (tavoite 40 tonnia) ja typen osalta 983 tonnia (tavoite 1200 tonnia).

Jätevedenpuhdistuksen sivutuotteena syntyy omassa energiantuotannossa hyödynnettävää biokaasua, jonka tuotantotasoa säilyi vakaana. Viikinmäen sähköntuotannon omavaraisuusaste oli 64 %. Vuoden 2015 osalta sähkötuotantoa heikensi kaasukellon kunnostukseen liittyvä pitkä tuotantokatko. Suomenojan jätevedenpuhdistamolla tuotettu kaasu myytiin Gasumin kanssa solmitun sopimuksen mukaisesti liikennepolttoainekäyttöön. Jätevedenkäsittelystä sivutuotteena syntyvä liete jatkojalostetaan mullaksi ja maanparannusaineksi. Lietteen jatkojalostus sujui suunnitellusti. Multaa ja maanparannuskompostia myytiin yhteensä n. 120 000 m³, joka oli 8 % vähemmän kuin vuonna 2014.

Vesihuoltoverkostoa laajennettiin, ylläpidettiin verkoston kuntoa ja investoitiin laitoksiin

Vesihuoltoverkosto (km)	Verkostoa yhteensä	Uutta verkostoa rakennettu v. 2015	Vanhaa verkostoa saneerattu v. 2015
Vesijohtot	3 045	36	6,1
Jäte- ja sekavesiviemärit	2 831	33	6,6
Hulevesiviemärit	2 340	51	0,9
Yhteensä	8 216	120	13,6

Vuonna 2015 korjattiin äkillisiä vesijohtojen putkirikkoja 226 kpl ja viemäritukoksia avattiin 83 kpl. Kulutuskeskeytysaika oli 5,3 minuuttia/asukas. Katujohtovuotoja ja viemäritukoksia oli vuoden aikana suunnilleen yhtä paljon kuin edellisenä vuotena. Myös kulutuskeskeytysaika oli edellisen vuoden tasolla.

Vesihuollon alueverkoston investointeja toteutettiin investointiohjelman mukaisesti monissa aluekohteissa. Suurimpia uudisrakennuskohteita olivat Espoossa Turvesolmu, Kalliomäki, Blominmetsäntie, Kaitaa-Finnoo, Saunalahti ja -niemi, Niittykumpu, Kurttila, Keilaniemi, Tapiola ja Perkkää, Helsingissä Honkasuo, Kuninkaantammi, Kruunuvuorenranta, Myllypuro, Pasila, Kalasatama, Itäkeskus, Ilmalanrinne, Maratontie ja Vallilanlaakso, Kauniaisissa Helsingintie ja Itäinen koulupolku sekä Vantaalla Kivistö, Piispankylä, Keimolanmäki, Fazerintie, Loiskekuja, Elmontie ja Härkähaka. Haja-asutuskohteista toteutettiin mm. Kuusikodin ja Maarinpuronalueen. Tapiolan keskus -projektin maanalaisten tilojen yhteydessä suunniteltujen vaativien vesihuollon erikoisratkaisujen toteutus alkoi.

Investointien suunnittelun ja toteutuksen rinnalla laadittiin vuonna 2015 yhteistyössä jäsenkaupunkien kanssa kuntatekniikan sopimuskokonaisuuteen kuuluvat palvelusopimukset vesihuollon suunnittelusta ja rakentamisesta sekä vesihuollon rakentamisesta. Sopimukset allekirjoitettiin joulukuussa 2015.

Verkostosaneerausten keskeisiä hankkeita olivat Helsingissä viemäreiden menetelmäsaneerausurakat keskustan alueella, Lapinmäen- ja Kaupintien runkovesijohtojen saneeraus, Espoossa Lähderannan alueen vesihuollon saneeraus, Vantaalla Käpy- ja Suksitien vesihuollon saneeraus, Koivumäenpolun, Pallo- ja Pyörätien vesihuollon saneeraus. Vesihuoltotunneleiden saneeraukseen kehitettyä hankinta- ja prosessimallia sovellettiin tuloksekkaasti neljään urakkakohteeseen.

Vedenjakelun merkittävin hanke oli edelleen Länsi-Espoon runkovesijohto, jonka rakennustyöt jatkuivat Lepävaaran tunnelissa, Keskuspuistossa, Suurpellossa, Kuurinkalliossa sekä Perkkaan osuuksilla. Johtolinjan viimeiset maanrakennus- ja putkilinjurakat sekä hankkeen paineenkorotusasemien rakennusurakat ovat käynnissä ja runkovesijohto saadaan käyttöön vuoden 2016 lopulla. Kirkkonummen yhdysvesijohto Ämmäsuo-Kolmiranta valmistui ja otettiin käyttöön vuoden lopussa.

Viemärihankkeista merkittävin on Mäntymäki-Vallila viemäritunneli, jonka urakatoteutus viivästyi Pisararadan rakentamiseen varautumisen vuoksi. Vallilanlaaksoon rakennettu, ylivuotovesiä vähentävä kokoojaviemäri valmistui.

Vedenpuhdistuksen kapasiteetin kasvattamiseen liittyvät hankkeet etenivät Vanhankaupungin vedenpuhdistuslaitoksella: Hiekkasuodatuksen saneeraus jatkui ja valmistuu syksyllä 2016, alkaloinnin saneeraus käynnistyi ja valmistuu kesällä 2016, tulojärjestelyjen saneeraus käynnistyi ja valmistuu kesällä 2016, aktiivihiililaitoksen saneeraus käynnistyi ja valmistuu syksyllä 2016. Pitkäkosken korkeapainepumppauksen saneeraus jatkui ja valmistuu kesällä 2016. Aluemittauspisteiden rakentamisen erillisurakat jatkuivat.

Blominmäen jätevedenpuhdistamohanke eteni suunnitellussa aikataulussa. Luolastolle saatiin rakennuslupa ja luolastolouhinnat käynnistyivät syyskuussa 2015. Uusi puhdistamo valmistuu vuonna 2020 ja korvaa Suomenojan jätevedenpuhdistamon. Mikkälänkallion tukikohdan laajennustyöt käynnistyivät vuonna 2015.

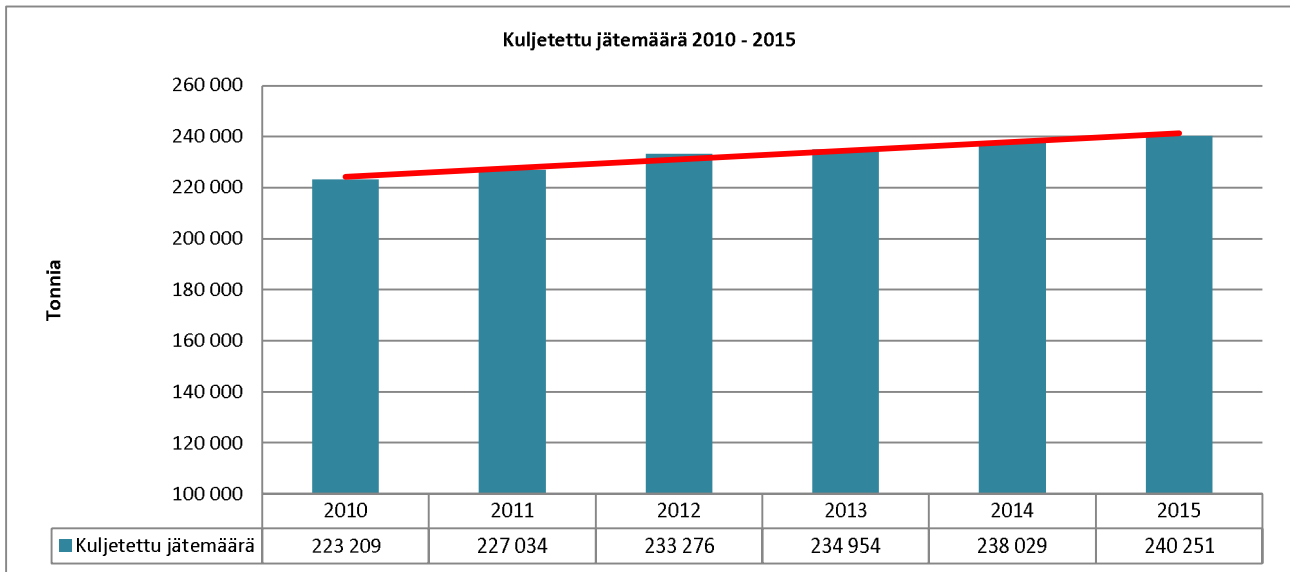
JÄTEHUOLTO

Asiakasmäärä ja kiinteistöiltä kuljetettujen jätteiden määrät kasvoivat

Jätehuollolla oli vuonna 2015 joulukuussa noin 77 900 asiakasta, lisäys edelliseen vuoteen oli noin 500 asiakasta. Vuonna 2015 tehtiin yhteensä noin 7,7 miljoonaa jäteasiatyhjennystä, lisäys edelliseen vuoteen oli noin 90 000 tyhjennystä. Jätteitä kuljetettiin yhteensä noin 240 000 tonnia, joka on 7 % enemmän kuin talousarviossa ennakoitiin. Suoritemäärän kasvu selittyy asiakasmäärän kasvulla ja lokakuussa 2015 Vantaalla aloitetulla kiinteistökohtaisella kartongin keräyksellä. Kuljetetuista jätteistä 193 000 tonnia oli sekajätettä, 37 000 tonnia biojätettä ja muuta jätettä 10 000 tonnia.

Vuoden aikana kilpailutettiin yhteensä 26 jätteenkuljetuksen urakka-alueita. Keväällä kilpailutettiin Vantaan 2 biojäteurakkaa, 5 sekajäteurakkaa ja 2 kartonkiurakkaa. Syksyllä kilpailutettiin 4 Vantaan ja 2 Helsingin keskustan sekajäteurakkaa sekä 3 Espoon kartonkiurakkaa. Uusina urakoina kilpailutettiin sako- ja umpikaivo-
lietteen kuljetukset 3 urakka-alueella Helsingissä ja Vantaalla sekä pakkausmuovin keräyskokeilun 4 urakka-
aluetta koko seudulla. Lisäksi kilpailutettiin jätevoimalan kuonan kuljetukset. HSY:n alueella on yhteensä 96 urakka-
aluetta.

Uutena palveluna aloitettiin kiinteistöittäinen kartongin keräys Vantaalla. Palvelu laajennetaan vaiheittain vuosina 2016 - 2017 kattamaan koko seutu. Kartonki toimitetaan hyödynnettäväksi tuottajien järjestämään käsittelyyn.

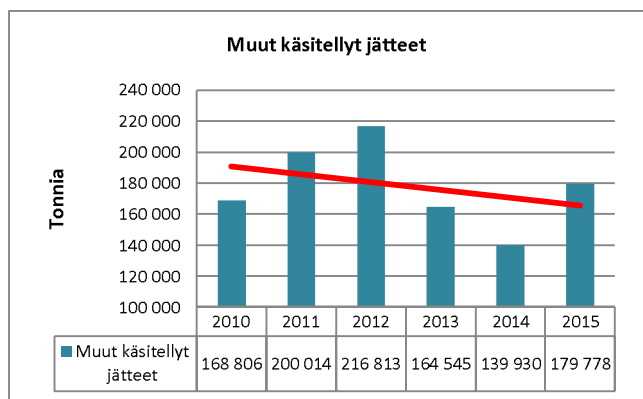
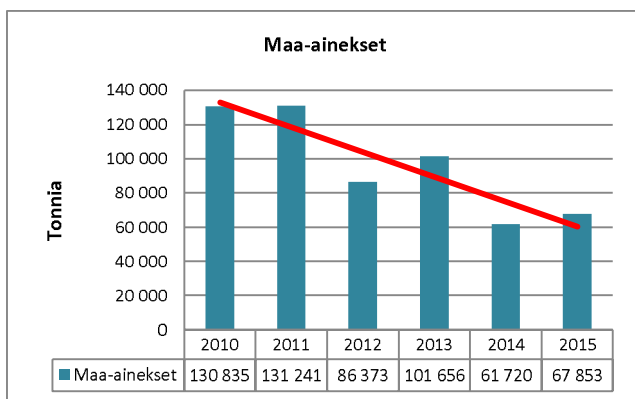
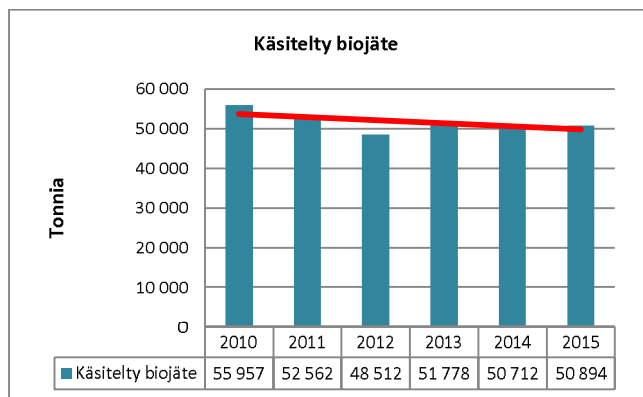
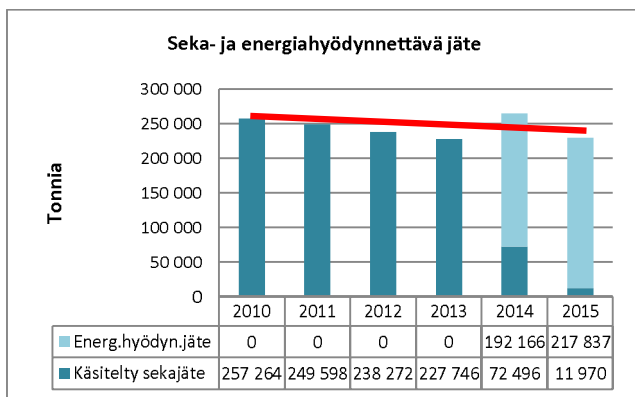
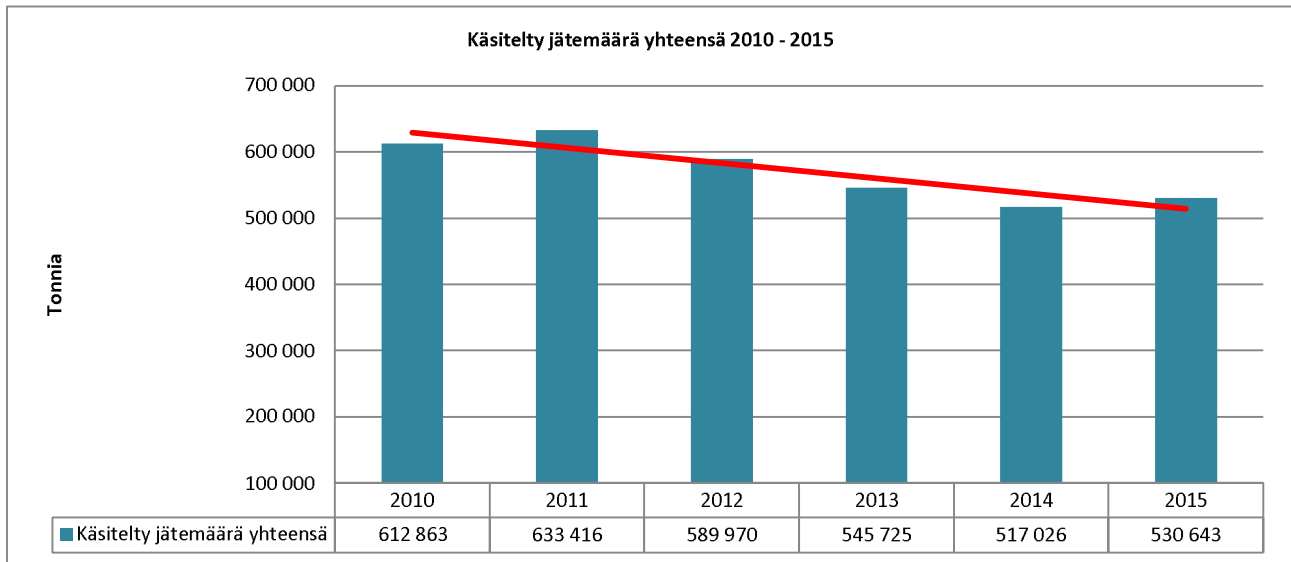
Jätteenkäsittelytoiminnan muuttuminen

Siirtyminen syntypaikkalajitellun sekajätteen kaatopaikkakäsittelystä energiahyödyntämiseen on oleellisesti muuttanut Ämmässuon jätteenkäsittelykeskuksen toimintaa. Jätteenkäsittelyssä siirryttiin uutta kaatopaikka-asetusta vastaavaan toimintaan jo vuoden 2015 lopussa esikäsittelemällä saapuvista jätteistä hyödynnettävät jakeet ennen loppusijoitusta. Vuosina 2014 - 2015 tutkimusyhteistyönä HSY:n ja Rosk'n Roll:n kesken voimalaitostuhkien ja -kuonien käsittelyä selvittänyt koetoimintavaihe päättyi varsinaisen käsittelytoiminnan kilpailutukseen.

Biojätteen käsittelyä tehostettiin käyttöönottamalla Ämmässuolla uusi biokaasulaitos. Laitoksen käyttöönotto eteni suunnitellusti ja muodostuvan biokaasun hyödyntäminen aloitettiin Ämmässuon kaasuvoimalalla. Ämmässuolla aloitettiin myös terminaaliyhteistyö tuottajayhteisöjen kanssa mm. lasin osalta. Blominmäelle rakennettavan uuden jätevedenpuhdistamon louhinnasta syntyvän kiviaineksen vastaanotto aloitettiin kesällä 2015.

Kaatopaikalle loppusijoitettava jätemäärä väheni merkittävästi, kun jätevoimalaan toimitettiin energiahyötykäyttöön yhteensä noin 217 800 tonnia sekajätettä (ilman Uudenmaan Voima Oy:n osuutta). Jätteitä loppusijoitettiin vuonna 2015 noin 21 400 tonnia. Ämmässuon jätteenkäsittelykeskuksessa vastaanotettiin jätteitä ja maa-aineksia yhteensä noin 313 000 tonnia, mikä on 4 % vähemmän kuin vuonna 2014. Käsiteltävän biojätteen määrä oli noin 50 900 tonnia, kun vuonna 2014 biojätettä vastaanotettiin käsiteltäväksi 50 700 tonnia.

Jätevoimalassa syntyi vuonna 2015 HSY:n vastuulle kuuluvaa kuonaa noin 68 000 tonnia ja kattilatuhkaa noin 4 200 tonnia. Tuhka käsiteltiin stabiloimalla ja se loppusijoitettiin Ämmässuolle rakennettuun vaarallisen jätteen soluun. Kuonaa käsiteltiin laitteistolla, jolla siitä erilaisten mekaanisten prosessien avulla kerättiin mahdollisimman tehokkaasti talteen magneettiset ja ei-magneettiset metallit sekä seulottiin mineraaliainekset hyödyntämisen kannalta optimaalisiin raekokoihin. Noin 97 % raakakuonasta kyettiin hyödyntämään joko materiaalina tai Ämmässuon rakennushankkeissa.

HSY:n ja Rosk'n Roll Oy Ab:n vuonna 2014 perustaman yhteisyrityksen Uudenmaan Woima Oy:n toiminta käynnistyi 1.1.2015. Yhtiön toimialana on Vantaan jätevoimalan polttokapasiteetin ja jätteenkäsittelypalvelun myynti ja markkinointi sekä muu siihen liittyvä toiminta. Yhtiön myymä polttokapasiteetti vuonna 2015 oli 93 000 tonnia, joka oli 12 500 tonnia ennakoitua suurempi. Vuonna 2016 liiketoiminnan volyymin ennustetaan pysyvän vuoden 2015 tasolla. Yhtiön asiakaskunta koostuu yksityisistä jätehuoltoyrityksistä sekä julkisista jätelaitoksista.

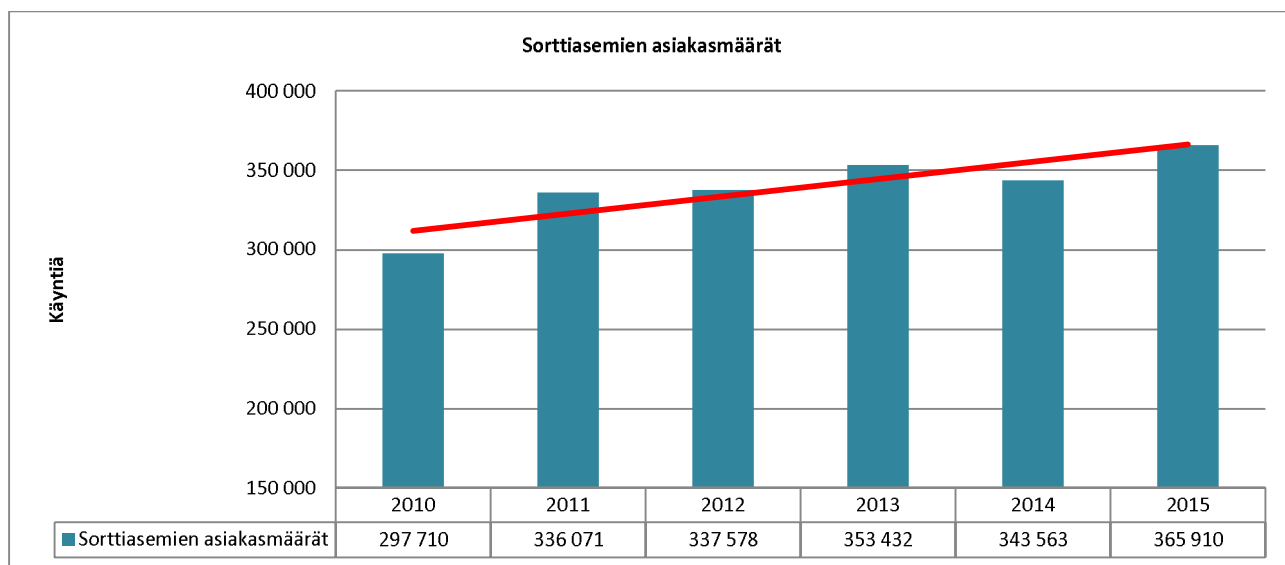
Ämmässuon jätteenkäsittelykeskuksen aluetta kehitetään jätteenkäsittelykeskuksesta ekoteollisuuskeskukseksi *Ekomo Ämmässuon ekoteollisuuskeskus* -projektissa. Tavoitteena on alue, jossa HSY:n toimintojen ympärille syntyy erilaisiin kumppanuuksiin ja yritys yhteistyöhön nojaavaa uutta tuotantoa, palveluita ja jätte-

materiaalien uutta jalostusta. Projektissa on mm. solmittu yhteistyösopimus, jossa NCC Roads Oy perustaa Ämmässuon alueelle asfalttiaseman, joka kykenee hyödyntämään tuotannossaan kierrätysasfalttia.

Asiakaskäynnit Sortti-asevilla kääntyivät nousuun

Sortti-asemien palvelu parantui vuoden 2015 aikana, kun Ruskeasannan Sortti-asema avattiin syyskuussa. Ruskeasannan Sortti-asema tasoittaa Kivikon ja Konalan asemien kävijämääriä erityisesti ruuhkahuippuina, jolloin asiointista tulee sujuvampaa kaikilla Sortti-asevilla.

Kivikon, Konalan, Munkinmäen, Ruskeasannan ja Ämmässuon Sortti-asevilla kävi vuonna 2015 yhteensä 365 910 asiakasta. Asiakasmäärät nousivat 6,5 % edellisvuoteen vuoteen verrattuna. Käynneistä 42,1 % oli Kivikossa, 35,1 % Konalassa, 7,4 % Munkinmäessä, 3,8 % Ruskeasannassa ja 11,6 % Ämmässuolla. Maksavien asiakkaiden osuus oli yhteensä 70 % ja ilmaisiasiakkaiden osuus 30 %.

Kierrätyspisteverkoston uudistamista jatkettiin edelleen. Kierrätyspisteitä oli käytössä vuoden 2015 lopussa yhteensä 133 kappaletta. Heinäkuussa 2014 annettu pakkausjäteasetus muuttaa pakkausten jätehuoltoon liittyvää vastuunjakoja siten, että vastuu kierrätyspisteistä siirtyy tuottajille 1.1.2016 lähtien. HSY on sopinut Suomen Pakkauskierrätys Rinki Oy:n kanssa yhteistyöstä pakkausjätteiden keräyksen järjestämisestä HSY:n toimialueella pääkaupunkiseudulla ja Kirkkonummella. Sortti-asevilla ja alueellisissa kierrätyspisteissä kerättiin jätteitä yhteensä noin 66 000 tonnia.

Investointien painopiste materiaalihyötykäytön ja energiatehokkuuden tehostamisessa

Vuoden 2015 aikana jätteenkäsittelyssä investoitiin erityisesti biojätteen käsittelyn tehostamiseen ja Sortti-asematoiminnan laajentamiseen. Biojätteen esikäsittelyyn ja biokaasulaitoksen lopputuotteen eli mädätteen jälkikäsittelyä ennen kompostointiprosessia varten tarvittavat saneeraustyöt Ämmässuon kompostointilaitoksella valmistuivat alkuvuodesta. Biokaasulaitos valmistui käyttöönotettavaksi keväällä ja avajaisia vietettiin kesäkuussa. Biokaasun siirtopumppaamo biokaasulaitoksesta kaasuvoimalaan valmistui lokakuussa 2015. Biojäte käsitellään sekä energia- että materiaalitehokkaasti hyödyntämällä biojätteen sisältämä energia biokaasuna sähkön- ja lämmöntuotannossa ja tuottamalla biojätteestä maanparannuskompostia.

Ämmässuon jätehuoltokeskuksessa valmisteltiin jätevesien tasausaltaan rakentamista esilouhimalla altaan kaivanto. Ämmässuolla valmistauduttiin myös ottamaan vastaan ja käsittelemään Blominmäen puhdistamon louheita rakentamalla louheen käsittelyä varten vastaanottoalue syksyllä 2015. Ämmässuon kaatopaikka-

kaasu sisältää kaasumoottoreita syövyttävää rikkivetyä, jonka poistamista varten rakennettiin puhdistuslaitteisto, joka valmistui maaliskuussa.

Ruskeasannan Sortti-aseman rakennustyöt valmistuivat elokuussa. Kivikon jätepalvelukeskuksessa tehtiin toimiston saneeraustöitä ja korjattiin piha-alueita. Loppuvuodesta 2015 käynnistettiin Jorvaksen Sortti-aseman hanke hallituksen hyväksytyä hankesuunnitelman marraskuussa.

SEUTU- JA YMPÄRISTÖTIETO

Pääkaupunkiseudun ilmanlaatua seurattiin 11 mittausasemalla seitsemässä kiinteässä mittauspisteessä sekä lisäksi siirrettävillä asemilla erityyppisissä kaupunkiympäristöissä. Mittausasemilla seurattiin monipuolisesti kaupunki-ilman epäpuhtauksien pitoisuuksia. Laskelmien ja mittausten tueksi Pasilassa ylläpidettiin omaa säähavaintoasemaa. Lisäksi HSY huolehti ilmanlaadun seurannasta muualla Uudellamaalla, jossa ilmanlaatua mitattiin kahdella mittausasemalla. Ilmanlaatua mitattiin myös Ämmässuon jätteenkäsittelykeskuksen alueella.

Seudullisessa perusrekisterissä (SePe) ylläpidettiin pääkaupunkiseudun ajantasaisia ja yhtenäisiä rekisteri- ja paikkatietoja. Keväällä julkistettiin uudistettu SeutuRuutu-paikkatietopalvelu, joka paransi käyttäjien mahdollisuuksia hyödyntää SePe:n tietoja ja yhdistää niitä muihin tietoaisteihin.

HSY on vastannut maankäytön asumisen ja liikenteen aiesopimuksen 2012 - 2015 seurantaraporttien koostamisesta ja seurantatiedon tuottamisesta yhteistyössä Uudenmaan liiton, HSL:n, kuntien ja muiden sidosryhmien kanssa. HSY kokosi laajan seurantaraportin keväällä ja katsauksen syksyllä. Sosiaalisesti kestävä metropoli -työpajan tulokset julkaistiin tammikuussa raportissa *Metropolipeli - kestävä kaupunkiseudun suunnittelun työkalu*. Kesällä julkaistiin sukulointikatsaus, jossa analysoitiin pääkaupunkiseudun työmatkaliikenteen suuntia ja liikkumistapoja.

HSY tuotti seudun kasvihuonekaasupäästölaskennat ja muut kuntien suunnittelutarpeita palvelevat ilmasto- ja päästöjä koskevat tiedot. Seudun ilmastotyön tuloksia kuvaavia avainindikaattoreita päivitettiin yhteistyössä jäsenkaupunkien ja HSL:n kanssa. Seudun kaupunkien parhaita ilmastotekoja vuodelta 2015 koottiin yhteen, ja niiden viestintää kehitettiin. Joulukuussa valmisteltiin pääkaupunkiseudun ilmastoraporttia 2015, joka julkaistaan helmikuussa 2016. Pääkaupunkiseudun ilmastomuutokseen sopeutumisen strategian toteutumisen seuranta laadittiin yhteistyössä kaupunkien kanssa. Manchesterin yliopiston työn pohjalta tuotettiin indikaattoreita, jotka kuvaavat seudun väestön haavoittuvuutta ilmastomuutokselle. Seutu- ja ympäristötieto tuotti tiedot pääkaupunkiseudun jätevirroista, HSY:n energiatase- ja kasvihuonekaasupäästöistä sekä kehitti edelleen HSY:n materiaalitaselaskentaa ja siitä viestimistä.

Tietoa saatettiin sidosryhmien käyttöön monimuotoisin tavoin

Ilmanlaatatiedot toimitettiin reaaliaikaisesti HSY:n verkkosivuille ja ilmanlaatuportaaliin. Lisäksi ilmanlaadusta tiedotettiin arkipäivisin eri medioissa ja Twitterissä. Ilmanlaadun merkityksestä tehtiin kaupunkisuunnittelua tukevia selvityksiä. Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa koottiin hyviä käytäntöjä ilmanlaadun huomioon ottamisesta suunnittelussa (Ilmanlaatu maankäytön suunnittelussa -opas). Ilmanlaadun merkitystä esiteltiin useissa sidosryhmille suunnatuissa koulutus- ja työpajatilaisuuksissa kaupunkien tarpeiden mukaisesti.

Syksyllä avattiin HSY:n avoimen datan karttapalvelu, jonne koottiin paikkatietoaineistoja. Niitä esiteltiin HSY:n mediatilaisuudessa lokakuussa. HSY:n reaaliaikaiset ilmanlaatatiedot ovat saatavilla ilmanlaatuportaalin avoimen rajapinnan kautta.

Kuntapäätäjille ja muille sidosryhmille järjestettiin pääkaupunkiseudun ilmastoseminaari, jonka teema oli muutos kohti vähähiilistä yhteiskuntaa. Tässä maamme suurimmassa ilmastoalan seminaarissa jaettiin Il-

mastopalkinto sekä Ilmastojuniori-palkinto. Kasvihuonekaasupäästöistä tiedotettiin muun muassa Twitterissä ja kaupunkien ekotukihenkilöitä koulutettiin yhteistyössä kaupunkien kanssa.

Ilmastomuutokseen sopeutumisesta järjestettiin sidosryhmäseminaari huhtikuussa. Maaliskuussa järjestettiin kaupunkisuunnittelupainotteinen paikkatietoseminaari teemalla Älykkästä viisaaseen kaupunkiin. Joulukuussa järjestettiin Kaupunkisuunnittelulla parempaa ilmanlaatua ja ilmastoa -seminaari.

Ilmansuojelua ja ilmastotyötä edistettiin tutkimus- ja kehityshankkeilla

HSY osallistui tutkimuksiin, joissa selvittiin muun muassa eri tekijöiden vaikutusta ilmanlaatuun sekä ilmaansaasteille altistumista ja niiden terveysvaikutuksia. Tutkimusten painopistealueita olivat puunpolton ja liikenteen päästöt sekä katupöly. Osana Innovatiiviset kaupungit (INKA) ja CLEEN:n Measurement, Monitoring and Environmental Assessment MMEA-ohjelmia tiivistettiin verkostoyhteistyötä alan tutkimuslaitosten ja muiden toimijoiden kanssa. Suomen korkealaatuista tutkimusosaamista hyödynnettiin esimerkiksi ilmanlaadun seurannan ja ilmanlaatuviestinnän kehittämisessä.

HSY toteutti osaltaan Development and consolidation of geo-spatial sustainability services for adaptation of environmental and climate change urban impacts (DECUMANUS) -hanketta. Siinä tuotettiin muun muassa hukkalämpö- ja aurinkoenergiapotentialikartat, jotka julkaistiin avoimina aineistoina. HSY valmisteli kaupunkiseudun paikkatietoaineistoja ja yhteistyöverkostoja hyödyntäen ELIAS - Elinvoimaa asemanseduille! -hankkeen yhteistyössä HSL:n ja Uudenmaan liiton kanssa ja toteutti omaa osuuttaan hankkeesta. Asemansetuja koskevaa tietopohjaa vahvistettiin muun muassa laatimalla pilottiasemista verkostotarkasteluja, ja näistä viestittiin useissa sidosryhmätilaisuuksissa. Projektin toiselle vaiheelle haettiin Interreg Europe -rahoitusta osana kansainvälistä Sustainable measures for achieving resilient transportation in metropolitan regions (Smart MR) -hankehakemusta.

1.1.5 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Toiminta- ja taloussuunnitelman 2016 - 2018 mukaisesti HSY:n tulos pysyy ylijäämäisenä koko suunnitelma-kauden ajan. Vuonna 2015 erityisesti myyntituotot toteutuivat odotettua suurempina ja toimintakuluissa säästettiin monin paikoin. Nämä heijastunevat myös suunnitelmakaudelle parantaen sekä vuosikatetta että tilikauden tulosta taloussuunnitelmassa esitettyä enemmän. Tulorahoitus ei kuitenkaan edelleenkään riitä kattamaan kuntayhtymän poikkeuksellisen suurta investointitasoa ja lainojen lyhennyksiä. Suunnitelmakaudella uutta ulkopuolista lainaa jouduttaneen nostamaan yhteensä noin 278 miljoonaa euroa toteutuvasta investointitasosta riippuen.

Pysyvien vastaavien keskimääräiset suunnitelman mukaiset poistot viiden vuoden tarkastelujaksolla 2014 - 2018 ovat 95,0 miljoonaa euroa, kun keskimääräiset poistonalaiset investoinnit samalla aikavälillä ovat 155,7 miljoonaa euroa. Investointeja kasvattaa erityisesti Espoon Blominmäkeen rakennettava uusi jätevedenpuhdistamo, jonka kokonaishinnaksi arvioidaan 371 miljoonaa euroa. Laitoksen valmistumisen jälkeen v. 2020 keskimääräinen investointitaso palautuu normaalille noin 100 miljoonan euron vuositasolle, joka strategian tavoitteiden mukaisesti pystytään pääosin kattamaan tulorahoituksella.

Vesihuoltolaki sekä maankäyttö- ja rakennuslaki muuttuivat syksyllä 2014, jolloin hulevesi erotettiin muusta vesihuollosta. Laeissa määrättiin, että hulevesien hallinnan kokonaisvastuu siirtyy kunnille, mutta kunta voi päättää vesihuoltolaitoksen kanssa neuvoteltuaan, että vesihuoltolaitos huolehtii päätöksessä määriteltävällä alueella huleveden viemäroinnistä. HSY on neuvottelemassa vesihuoltolain mukaista sopimusta jäsenkuntien kanssa ja sopimus on tarkoitus saada valmiiksi vuoden 2016 aikana. Ennen kuin sopimus on allekirjoitettu, säilyy kaikki ennallaan. Vesihuoltolain perusteella vesihuoltolaitos voi periä huleveden viemäroinnin perusmaksun ja liittymismaksun lisäksi myös huleveden käyttömaksua. Lisäksi vesihuoltolain mukaan vesihuoltolaitos perii jäsenkunniltaan korvausta yleisiltä alueilta vesihuoltolaitoksen hulevesiviemäriin johdettavan huleveden viemäroinnistä.

Pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelmassa kiertotalouden edistämiseksi on esitetty yhtenä toimenpiteenä kierrätystä edistävän sääntelyn ja ratkaisujen valmistelu (Biotalous ja puhtaat ratkaisut/kärkihanke 3: Kiertotalouden läpimurto vesistöt kuntoon). Hallitusohjelman kirjauksena on jätelain muuttaminen siten, että kunnille jätelaissa annetut yksinoikeudet rajataan asumisessa syntyviin jätteisiin alueelliset erityispiirteet huomioiden. Kirjauksen perusteella ympäristöministeriö on käynnistänyt jätelain muutoksen vaikutusarvioinnin. Aikataulutavoitteeksi on asetettu tarvittavien selvitysten jälkeen jätelain muutosta koskevan hallituksen esityksen antaminen vuoden 2016 loppuun mennessä.

HSY:n jätehuollon toimialan tehtäväkenttään mahdolliset jätelain muutokset voivat toteutuessaan vaikuttaa merkittävästi. Lainmuutos rajaisi toteutuessaan sosiaali- ja terveystaloudessa ja koulutustoiminnassa sekä julkishallinnon hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvän yhdyskuntajätteen kunnan lakisääteisen jätehuoltovastuun ulkopuolelle. Lisäksi kuntien vastuun rajaaminen esitetyllä tavalla johtaisi mahdollisesti rajoituksiin kunnan toissijaisella vastuulla tarjottavien palveluiden osalta.

HSY:n osalta muiden kuin asuinkiinteistöjen jätteenkuljetusten liikevaihto on noin 8,5 milj. euroa, joka on noin 13 % jätteenkuljetustoiminnan liikevaihdosta. Lainmuutos voisi johtaa siihen, että omistajakunnilla ei olisi enää välttämättä mahdollisuutta käyttää HSY:tä virastojensa, koulujensa ja terveyskeskustensa jätehuoltopalveluiden tuottamisessa johtuen kuntayhtymän rajatuista toimintamahdollisuuksista kilpailuilla markkinoilla. Lisäksi HSY on mitoittanut esim. biojätteen käsittelyinvestointien kapasiteetin olettaen, että laitoksissa tullaan käsittelemään myös muilta kuin asuinkiinteistöiltä kerättyä biojätettä. Julkishallinnon kiinteistöiltä kerätyn biojätteen määrä on selvityksen mukaan noin 11 000 tonnia eli noin 30 % kaikilta kiinteistöiltä kuljetusta biojättemäärästä.

1.1.6 Henkilöstö

Yksikkö	Palkat	Sivukulut	Palkat yhteensä	Henkilöstö 31.12.2015	Henkilöstö 31.12.2014	Muutos 2014 - 2015
Vesihuolto	19 801 963 €	4 843 103 €	24 645 066 €	426	433	-7
Jätehuolto	5 561 814 €	1 748 426 €	7 310 240 €	130	124	+6
Seutu- ja ympäristötieto	1 666 333 €	486 261 €	2 152 595 €	36	35	+1
Tukipalvelut	2 749 578 €	676 267 €	3 425 845 €	62	66	-4
Asiakaspalvelu	1 322 243 €	326 167 €	1 648 410 €	35	37	-2
Kuntayhtymän johto, ohjaus ja kehittäminen						
- palkat	2 939 685 €	918 538 €	3 858 223 €	63	58	+5
- luottamushlöt, palkkiot	174 734 €	14 725 €	189 459 €			
Yhteensä	34 216 351 €	9 013 487 €	43 299 838 €	752	753	-1

HSY:n henkilöstömäärä väheni 31.12. tilanteessa yhdellä henkilöllä edellisestä vuodesta. Ostolaskujen käsittelyn henkilöstö siirrettiin maaliskuun alusta tukipalvelujen tulosalueelta ohjauksen ja kehittämisen talousyksikköön.

Henkilöstön keskimääräinen määrä vuoden aikana henkilötyövuosina oli 757,7 htv, joka oli 22,4 htv henkilöstösuunnitelman mukaista määrää 780,1 htv pienempi. Henkilötyövuosiin on laskettu mukaan kesätyöntekijät sekä palkalliset opinnäytetyöntekijät ja muut palkalliset lyhytaikaiset työsuhteet.

Tarkemmat tiedot henkilöstöstä esitetään erillisessä HSY:n henkilöstökertomuksessa 2015.

Henkilöstökyselyn tulokset kehittyivät myönteisesti

Syksyllä 2015 toteutettiin henkilöstökysely, jolla selvitettiin henkilöstön tyytyväisyyttä omaan työhönsä sekä esimiehen, oman työyhteisön ja koko HSY:n toimintaan. Kyselyyn sisältyivät myös kohdat HSY:n arvoista, työterveyshuollon toimivuudesta sekä työhyvinvoinnin kokemuksesta. Neljännen kerran toteutetun kyselyn sisältö säilytettiin käytännössä aikaisempia kertoja vastaavana. Tulokset parantuivat lähes kautta linjan edellisistä kyselyistä. Kokonaiskeskiarvo vuonna 2015 oli 3,53, kun edellisessä kyselyssä se oli 3,46. Parhaat arvot saatiin omaan työhön (3,76), lähiesimiehen toimintaan (3,73) ja arvojen mukainen toiminta (3,73). Kyselyn vastausprosentti oli 78 %.

Kokonaisvaltaista työolojen ja riskien arviointia varten vuoden 2015 aikana otettiin käyttöön Riski-järjestelmä. Esimiehet koulutettiin järjestelmän käyttöön syksyllä. Järjestelmän kautta jokainen työntekijä voi tehdä turvallisuushavaintoja. Esimiehet yhdessä työntekijöiden ja sidosryhmien kanssa tekevät järjestelmässä riskien arvioita ja kehittämistoimenpiteitä työturvallisuuden ja työhyvinvoinnin parantamiseksi.

Osaamisen kehittämiseen panostettiin

HSY panosti vuonna 2015 vahvasti osaamisen kehittämiseen. HSY:lle laadittiin yhtenäinen koulutussuunnitelma, joka on edellytys koulutuskorvauksen hakemiseen työttömyysvakuutusrahastolta. Henkilöstöjärjestelmä HR-Herttaan luotiin koulutusosio, jonka kautta työntekijät voivat hakea lupaa ulkoiseen koulutukseen ja ilmoittautua sisäisiin koulutuksiin. Osio sisältää myös jokaisen työntekijän koulutusrekisterin. Kielitaitoa vaativissa tehtävissä toimiville työntekijöille käynnistettiin kielivalmennukset. Sihteereille ja assistenteille järjestettiin IT-koulutusta ja omat sihteeri- ja assistenttipäivät.

Myös esimiesten osaamiseen kiinnitettiin paljon huomiota. Henkilöstöyksikkö kartoitti esimiesten avainkompetenssit, jonka pohjalta keväällä 2015 aloitettiin esimiesvalmennukset. Valmennukset koostuvat eri moduu-

leista, mm. työsuhdeasiat, esimiestaidot, työturvallisuus- ja työhyvinvointiasiat sekä muista esimiestyötä tukevista osa-alueista. Sekä keväällä että syksyllä järjestettiin esimies- ja päällikköpäivät.

Palkistamisen kokonaisuutta kehitettiin

Syksyllä 2015 työstettiin HSY:n palkistamisen kokonaisuutta sekä johdon seminaareissa että henkilöstön muodostamissa pienryhmissä. Työ jatkuu edelleen 2016 puolella. Työsuorituksen arviointijärjestelmän (TSA) mukaiset arvioinnit tehtiin edellisvuotisen mallin mukaisesti ja sen mukaiset henkilökohtaiset TSA-lisät maksettiin marraskuussa.

1.1.7 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Vahinkoriskit

HSY:n toimintaan, erityisesti vesihuollon toimialaan, liittyy poikkeuksellisen suuri vahinkoriski. Putkistoissa paineistettuna virtaava vesi sekä jätevesi muodostavat erityisen riskin kosteusvaurioille tai biologiselle päästölle verkoston rikkoontuessa. Lisäksi paineenalaisena virtaava vesi voi putken rikkoontuessa aiheuttaa mekaanisesti vaurioita. Viemärin tukkeutuminen tai pumppaamon toimintahäiriö voi aiheuttaa jäteveden virtaamisen maastoon tai vesistöön (viemärylivuoto). Vastaavasti puhdistamolla tapahtuvassa häiriö- tai vikaantumistilanteessa puhdistamatonta tai vajaasti puhdistettua jätevettä joudutaan laskemaan purkuvesistöön (puhdistamoylivuoto).

Koska vesihuoltolaitostoihin liittyviä riskejä ei ole mahdollista kokonaan eliminoida, toiminnassa keskitytään vahinkotapahtumien määrän ja niiden seurausten minimoointiin. Riskien vähentäminen huomioidaan suunnitteluvaiheesta alkaen: Putkiverkot toteutetaan siten, että mahdollinen vuoto ohjautuu ensisijaisesti maastoon tai vesistöön rakennetun tilan sijasta, kriittiset kohdat vahvistetaan, erityisen arassa tai riskipitoisessa ympäristössä putket varustetaan suojarakenteilla ja putkistojen reittejä suunniteltaessa otetaan huomioon muu infrastruktuuri. Verkkojen kunnon seuranta erilaisin menetelmin ja saneeraustoimenpiteiden oikea kohdentaminen estää osaltaan verkon osien ikääntymisestä aiheutuvia riskejä.

Tulvariskit liittyvät etenkin sekaviemäröityihin alueisiin. Riskejä voidaan vähentää parantamalla hulevesien hallintaa ja kriittisten kohteiden suojausta sekä ylläpitämällä aktiivista viranomaisyhteistyötä mm. pelastuslaitoksen kanssa.

Toiminnalliset riskit

Merkittäviin toiminnallisiin riskeihin kuuluvat mm. ohuet avainresurssit eräissä keskeisissä toiminnoissa. Hiltajaisen tiedon ja osaamisen siirto uusille työntekijöille on haasteellista. Henkilövahinkojen osalta erityisesti kaivantotyöt ovat riskialtis alue. Henkilöstöriskejä vähennetään mm. hallituilla, oikein kohdennetuilla rekrytoinneilla, vahvistamalla osaamista avaintehtävissä useammalle henkilölle sekä varmistamalla tiedonsiirto uusille henkilöille. Työturvallisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota tapaturmien estämiseksi.

Riskikartoituksessa esille nousivat myös tietojärjestelmiin liittyvät riskit, esimerkiksi yhdestä ohjelmistotoimittajasta riippuvat tietojärjestelmät ja/tai hyvin ohuet tietojärjestelmätoimittajan avainresurssit. Riskejä voidaan vähentää välttämällä räätälöityjä järjestelmiä, varaamalla riittävästi IT-resursseja järjestelmien ylläpitoon ja kehittämiseen sekä minimoimalla sopimuksin järjestelmätoimittajien henkilöriskit.

Tunnistettuja kyberriskejä ovat mahdollinen murtautumisyrittäminen HSY:n tietojärjestelmiin tai palvelunestohyökkäys HSY:n verkkopalveluihin. HSY:ssä on suoritettu v. 2015 tietoturvakartoitus sekä lisätty tietoturvaohjeistusta.

Taloudelliset riskit

Taloudelliset riskit liittyvät mm. taloudellisten suhdanteiden vaihteluun, joissa tapahtuvat muutokset heijastuvat HSY:n tuloihin erityisesti jätehuollon toimialalla. Lainasalkussa on olemassa korkoriski, jota vähennetään suojaamalla lainasalkun vaihtuvakorkoinen osuus koronvaihtosopimuksin. Spekulaatiivisia, riskisiä korkojohdannaisia ei käytetä. Muita riskejä sisältyy sekä myyntilaskutukseen sekä ostolaskujen käsittely- ja maksuprosessin toimintaan. Hankintaosaamisen jatkuvalla ylläpidolla ja kehittämisellä pyritään minimoimaan vahingonkorvausriidat hankintapäätöksistä.

Riskien arviointia ja sisäistä valvontaa on kuvattu tarkemmin kappaleessa 1.2.

1.1.8 Ympäristövastuu

Uudessa strategiassa vuosille 2015 - 2020 visiona ovat vastuulliset, tehokkaat ja kehittyvät vesihuolto-, jätehuolto- ja seututietopalvelut kasvavan väestön tarpeisiin, asukkaiden ja ympäristön parhaaksi. HSY:n strategisina päämäärinä ovat mm. ”ympäristön tila on parantunut” ja ”HSY:llä on merkittävä rooli alueen materiaali- ja energiatehokkuuden parantamisessa sekä materiaalivirtojen hyödyntämisessä”. HSY pyrkii tulevaisuudessa parantamaan kotitalouksien jätteiden kokonais-, materiaali- ja energiahyötykäyttöä ja vähentämään jätevedenpuhdistuksen ravinnepäästöjä ja epäpuhtauksia sekä kasvihuonepäästöjä. Sekaviemäroidyn verkon jätevesien ylivuotoja ja verkostoon pumpattuja vesimääriä vähennetään. Myös kotitalouksien sekajätteen määrää pyritään vähentämään mm. lasien, metallin, kuitupakkausten ja muiden hyödynnettävien materiaalien määrän pienentämisellä sekajätteessä. Toiminnan kulmakivenä on jatkuva parantaminen. HSY:n toimintapolitiikan ympäristöperiaatteita ovat:

- Pidämme huolta ympäristöstämme parantamalla alueen materiaali- ja energiatehokkuutta, lisäämällä jätteen hyötykäyttöä ja vähentämällä ravinne- ja kasvihuonekaasupäästöjä.
- Sitoudumme kestävän kehityksen periaatteisiin siten, että ympäristö, ihminen ja talous otetaan huomioon päätöksenteossa ja toiminnassa. Olemme selvillä toimintojemme ympäristövaikutuksista ja tiedotamme niistä kaikille sidosryhmillemme avoimesti ja rehellisesti.

Vuonna 2014 perustetun HSY:n ympäristöryhmän vastuulla on varmistaa, että HSY:n toiminnan ympäristönäkökohdat on tunnistettu ja merkittävimmät ympäristövaikutukset on määritetty. Ryhmä valmistelee johtoryhmille tarvittavan materiaalin ympäristöohjelman hyväksymistä varten. Ympäristöohjelma on osa toiminta- ja taloussuunnitelmaa.

Energian kulutus ja tuotanto ⁽¹⁾

HSY kulutti vuonna 2014 energiaa 190 100 megawattituntia, josta sähkön osuus oli 61 prosenttia, lämmityksen 37 prosenttia ja ajoneuvojen ja työkoneiden 2 prosenttia. Suurin sähköntarve on jätevedenpuhdistamolla ja vedenpuhdistuslaitoksilla. Myös jätevesipumppaamot ja jätteenkäsittelykeskus käyttävät runsaasti sähköä. Energiankulutus pieneni 2 prosenttia. Viikinmäen jätevedenpuhdistamon oma energiatuotanto oli 27 GWh ja laitoksen energiaomavaraisuusaste lämmöntuotanto mukaan lukien 84 %. Sähkönkulutusta saatiin vähennettyä 1,6 % edellisestä vuodesta.

HSY on Helsingin seudun tärkeimpiä uusiutuvan energian tuottajia. Ämmässuon jätteenkäsittelykeskuksen kaasuvoimala on yksi Euroopan suurimmista kaatopaikkakaasun hyötykäyttölaitoksista. Vuonna 2014 energiaa tuotettiin yhteensä 173 600 MWh ja biokaasua myytiin 24 100 MWh. Yhteenlaskettuna energiantuotanto väheni 0,5 prosenttia. Laskennallisesti HSY oli kuitenkin 104-prosenttisesti energiaomavarainen. Kaasuvoimalan sähköntuotanto väheni hieman edellisvuodesta. Suomenojan jätevedenpuhdistamon tuottama biokaasu myytiin Gasumille liikennepolttoainekäyttöön. Fortumin lämmöntalteenottolaitos käynnistyi Suomenojalla vuoden 2015 alussa. Laitos hyödyntää puhdistetun jäteveden hukkalämpöä Espoon kaukolämpötuotannossa. Vuonna 2014 Helen hyödynsi vastaavasti jätevesilämpöä Katri Valan lämpöpumppulaitoksessaan 146 GWh:n edestä.

HSY on liittynyt kuntien energiatehokkuussopimukseen tavoitteena yhteensä 17 GWh:n eli noin 9 % energiainsäästö vuoteen 2017 mennessä vuoden 2010 tasosta. Tavoite saavutetaan merkittäville investoinneilla sekä jalkauttamalla energiatehokkuus koko organisaation läpileikkaavaksi tavoitteeksi lukuisilla toimenpiteillä. HSY on sitoutunut neuvottelemaan Työ- ja elinkeinoministeriön kanssa energiatehokkuussopimuksen jatkosta vuosille 2017 - 2020.

¹ Esitetyt luvut vuodelta 2014; vuoden 2015 luvut valmistuvat osittain vasta tilinpäätöksen laatimisen jälkeen.

HSY:n omalle sähkön tuotannolle myönnettiin EKOenergia sertifiointi. Vuoden 2015 osalta HSY siirtyi kokonaan EKOenergia-merkityn sähkön käyttöön. HSY on yksi suurimmista EKOenergian käyttäjistä Euroopassa.

Kasvihuonekaasupäästöt olivat vuonna 2014 hiilidioksidiksi laskettuna 234 400 tonnia, joka on hieman yli neljä prosenttia pääkaupunkiseudun kokonaispäästöistä. Suurimmat päästöt syntyivät kaatopaikan ja jätevedenpuhdistuksen prosesseista (51 % ja 34 %), kompostoinnista (10 %) ja ostosähköstä (4 %). Vuoteen 2013 verrattuna päästöt kasvoivat prosessipäästöjen takia noin 24 prosenttia.

Itämeri

HSY suhtautuu vakavasti Itämeren suojeluun. Itämerihaasteen toimenpideohjelma HSY:ssä koostuu vesistökuormitukseen vaikuttavista toimista, joissa ympäristön tilaa parannetaan jätevedenpuhdistusta ja viemäriverkostoa koskevin hankkein. Vuonna 2015 käynnistettiin Itämerihaasteen päivittäminen. Toimenpideohjelma laaditaan vuosille 2016 - 2018. Ohjelmakauden uusia hankekokonaisuuksia ovat mm. ravinteiden poiston ja kierrätyksen tehostamiseen tähtäävät tutkimukset sekä älykkään viemäroinnin kehittäminen. Blominmäen puhdistamohanke etenee ohjelmakaudella louhintoihin ja yksityiskohtaiseen suunnitteluun. Sekaviemäriverkon ylivuotojen vähentäminen, hulevesien hallinta sekä hajapäästöjen hallinnan kehittäminen jatkuvat uusilla toimenpiteillä.

Jätteenkäsittelytoiminnan muuttaminen

Siirtyminen syntypaikkalajitellun sekajätteen kaatopaikkakäsittelystä energiahyödyntämiseen on oleellisesti muuttanut Ämmässuon jätteenkäsittelykeskuksen toimintaa. Kaatopaikalle loppusijoitettava jätemäärä väheni merkittävästi, kun jätevoimalaan toimitettiin energiahyötykäyttöön yhteensä noin 217 800 tonnia sekajätettä (ei sis. Uudenmaan Woima Oy:n osuutta). Loppusijoitettavia jätetonneja vastaanotettiin vuonna 2015 noin 21 400 tonnia. Jätteenkäsittelyssä siirryttiin uutta kaatopaikka-asetusta vastaavaan toimintaan jo vuoden 2015 lopussa esikäsittelemällä saapuvista jätteistä hyödynnettävät jakeet ennen loppusijoitusta. Biojätteen käsittelyä tehostettiin käyttöönottamalla Ämmässuolla uusi biokaasulaitos. Jätevoimalassa syntyvästä kuonasta kerättiin mahdollisimman tehokkaasti talteen metallit ja seulottiin mineraaliainekset hyödynnettäväksi joko materiaalina tai Ämmässuon rakennushankkeissa.

Ämmässuon jätteenkäsittelykeskuksen aluetta kehitetään jätteenkäsittelykeskuksesta ekoteollisuuskeskukseksi *Ekomo Ämmässuon ekoteollisuuskeskus* -projektissa. Tavoitteena on alue, jossa HSY:n toimintojen ympärille syntyy erilaisiin kumppanuuksiin ja yritysyhteistyöhön nojaavaa uutta tuotantoa, palveluita ja jättemateriaalien uutta jalostusta. Projektissa on mm. solmittu yhteistyösopimus, jossa NCC Roads Oy perustaa Ämmässuon alueelle asfalttiaseman, joka kykenee hyödyntämään tuotannossaan kierrätysasfalttia.

Kierrätys ja materiaalitehokkuus

Syyskuussa Vantaan Ruskeasantaan avattiin uusi Sortti-asema ja alueellisen kierrätyspisteverkoston uudistamista jatkettiin. Kierrätyspisteitä oli käytössä vuoden 2015 lopussa yhteensä 133 kappaletta. Pakkausjäteasetuksen mukaisesti vastuu kierrätyspisteistä siirtyy tuottajille 1.1.2016. HSY on sopinut Suomen Pakkauskierrätys Rinki Oy:n kanssa yhteistyöstä pakkausjätteiden keräyksen järjestämisestä HSY:n toimialueella pääkaupunkiseudulla ja Kirkkonummella. Vantaalla aloitettiin kiinteistöittäinen kartongin keräys.

HSY:ssä selvitettiin omien toimintojen ja HSY:n kautta kulkevien materiaalien tase vuodelta 2014.

1.2 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestämisestä

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joilla johto pyrkii varmistamaan toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden. Riskienhallinta tarkoittaa järjestelmällistä ja ennakoivaa tapaa tunnistaa, analysoida ja hallita toimintaan liittyviä uhkia ja mahdollisuuksia.

HSY:ssä voimassa olevien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden ja ohjeiden tavoitteena on vastata uudistuneen kuntalain vaatimuksiin ja vahvistaa hyvää hallinto- ja johtamistapaa HSY -konsernissa.

Kuntayhtymän toimintakertomuksessa tulee kuntalain mukaan esittää selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

HSY:n jokainen toimiala ja tulosalue antoivat osana HSY-konsernin tilinpäätösprosessia selonteon sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä kuntalain selontekoa koskevien vaatimusten mukaisesti. Selonteot tehtiin toimialojen ja tulosalueiden dokumentoituina itsearviointina COSO-erm viitekehyksen mukaisesti laadittua arviointikehikkoa käyttäen.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Sisäinen valvonta voidaan jakaa viiteen osa-alueeseen: valvontaympäristö, riskienhallinta, valvontatoiminnot, informaatio ja kommunikaatio sekä seuranta.

Valvontaympäristö

Kuntayhtymän tehtävät ja hallinnon ja talouden järjestämisen keskeiset periaatteet on määritelty kuntayhtymän perussopimuksessa. Organisaatorakenne, päätösvalta ja vastuut on määritelty hallinto- ja johtosäännöissä. Toiminnan ja talouden suunnittelu- ja seurantaprosessit on määritelty ja tavoitteiden asettaminen perustuu HSY:n strategiaan.

HSY:n ohjeissa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämiseksi kuvataan valvontaympäristö sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt kohdealueittain. Valvontaympäristö on vakiintunut.

HSY:n toimialojen ja tulosalueiden itsearvioinneissa valvontaympäristön kysymykset koskivat toiminnan vastaavuutta HSY:n strategiaan, arvoihin ja toimintaperiaatteisiin nähden, TTS-tavoitteiden linjasta strategian mukaisesti, toimintaprosessien ajantasaisuutta, henkilöstön tehtäväkuvauksia ja vastuualueiden määrittelyä sekä eettisten periaatteiden toteutumista ja henkilöstötutkimusten tulosten hyödyntämistä.

Itsearviointien vastausten perusteella valvontaympäristö on suurimmalta osin vaatimusten mukainen. Toimintaprosessien kuvauksissa on puutteita, jotka on kuitenkin itsearvioinneissa tunnistettu. Henkilöstön tehtäväkuvauksissa ja vastuualueiden määrittelyssä löytyy tarkennettavaa ja kehitettävää. HSY:n eettisten periaatteiden määrittely ja väärinkäytösprosessien hallinnan yhtenäisten ohjeiden luominen ovat vuoden 2016 kehittämiskohteina.

Riskienhallinta

Riskienhallinnan tavoitteena on turvata kuntayhtymän toiminta ja sen asiakkailleen tuottamat palvelut. Riskienhallinnan periaatteet on kuvattu HSY:n sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä koskevassa toimintaohjeessa.

Riskienhallinta sisällytetään kuntayhtymän sekä toimialojen ja tulosalueiden normaaliin toimintaan johtamiseen vuosikellon mukaisesti. Riskien todennäköisyydet ja vaikutukset arvioidaan ensin toimiala- ja tulos-

aluekohtaisesti, ja arviointityön tuloksena muodostetaan toimiala- ja tulosaluekohtaiset riskikartat. Merkittävät riskit koko HSY-tasolla tunnistetaan toimiala- ja tulosaluekohtaisista riskikartoista ja kootaan yhteen HSY-tasoiseksi riskikartaksi, joka päivitetään vuosittain. HSY:n riskikartassa nimetyistä riskeistä ja toimenpideohjelmien toteutumisesta raportoidaan myös HSY:n tarkastuslautakunnalle säännöllisesti.

HSY:llä on valmiuslain mukainen valmiussuunnitelma, jolla varmistetaan tehtävien mahdollisimman häiriötön hoitaminen sekä valmiuslain mukaisissa poikkeusoloissa että väestön turvallisuutta uhkaavissa erityistilanteissa. HSY:n valmiussuunnitelma päivitetään säännöllisesti.

Riskienhallinnan itsearvioinnissa kysymykset kohdistuivat riskien tunnistamiseen ja merkittävyyden arviointiin, riskirajojen määrittelyyn, riskienhallinnan toimenpiteiden suunnitteluun ja vastuuhenkilöiden nimeämiseen, riskienhallinnan tehtävien ja vastuualueiden määrittelyyn sekä riskejä koskevaan tiedonkulkuun toimialoilta ja tulosalueilta HSY:n riskienhallintapäällikölle.

Itsearvioinnin vastausten mukaan toimialat ja tulosalueet ovat kaikki tunnistaneet keskeiset riskit ja arvioineet ne määrittämällä riskien todennäköisyyden ja vaikuttavuuden. Riskirajoja on määritetty riskienhallinnan toimenpideohjelmien laadinnan yhteydessä ja esimerkiksi vakuutuksien hankinnassa. Riskirajojen kokonaisvaltaiseen määrittelyyn ei kuitenkaan ole yhtenäistä menettelyä, mikä on tunnistettu kehittämiskohteeksi. Vastuuhenkilöiden nimeämisessä tunnistettujen riskien hallintaan ilmeni jonkin verran puutteita.

Valvontatoiminnot

Valvontatoimet koostuvat ohjeista ja toimintatavoista, joiden tavoitteena on varmistaa, että organisaatio toimii johdon antamien ohjeiden mukaisesti. Valvontatoimiin kuuluvat mm. päätöksentekomenettelyt, erityyppiset toiminnan tarkastukset, hyväksymismenettelyt, todentamiset, täsmäytykset, omaisuuden turvaamistoimet ja työtehtävien eriyttämiset.

Kuntayhtymässä on käytössä koko HSY:n kattava toimintajärjestelmä, jonka ulkoinen auditointi suoritettiin marras-joulukuussa 2015. Auditoinnissa havaitut poikkeamat korjataan maaliskuuhun 2016 mennessä. Jätehuollon toimialalla on käytössä sertifioitu laatu- ja ympäristöjärjestelmä. Vesihuollon toimialalla vedenpuhdistusosaston käyttölaboratorion tärkeimmät kemialliset ja mikrobiologiset menetelmät on akkreditoitu. Ilmanlaadun mittaustoiminnassa on ISO-standardin mukainen laatujärjestelmä.

Valvontatoimintojen itsearvioinnissa kysymykset kohdistuivat henkilöstön vastuisiin ja toimivaltaan, taloudellisten väärinkäytösten kannalta vaarallisiin työyhteisöihin, sopimusten dokumentointiin, tietojärjestelmien vastuuhenkilöiden nimeämiseen, hankintavaltuuksiin ja menojen hyväksymisoikeuksiin sekä toimintaohjeiden noudattamisen valvontaan.

Valvontatoimintojen toteuttaminen on pääsääntöisesti hyvällä tasolla. Ulkoisia palveluja ja hankintoja koskevan yhteisen sopimusrekisterin käyttöönotto nähdään tarpeellisena kehittämiskohteena. Eräiden tietojärjestelmien omistajuuden ja hallinnan selkeyttämistä jatketaan vuonna 2016. Henkilöstön vastuiden ja toimivalan määrittelyn osalta koettiin tarpeelliseksi tehdä joitain tarkistuksia ja täsmennyksiä esimerkiksi allekirjoitusoikeuksiin.

Informaatio ja kommunikaatio

HSY:ssä on toimivat johtoryhmäkäytännöt ja sisäinen viestintä. Johto on osallistunut sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa tukevien toimintaohjeiden valmisteluun ja viemiseen käytäntöön. Ohjeistus on kaikkien luettavissa HSY:n intranetissä. HSY:n toimintajärjestelmä on tuonut informaation toimintaprosesseista ja niiden kytkeytymisestä toisiinsa entistä helpommin omaksuttavaan muotoon.

Informaatiota ja kommunikaatiota koskevat itsearviointin kysymykset kohdistuivat tiedonkulkuun johdolle ja muille asianmukaisille tahoille, säännöllisiin palaverikäytäntöihin, tietoisuuteen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käytännöistä, uusien henkilöiden perehdyttämiseen sekä suunnitelmalliseen tiedottamiseen internetissä, sisäisessä intranetissä ja muussa tiedottamisessa.

Informaatio ja kommunikaatio ovat hyvällä tasolla. Esimiehiä on informoitu HSY:n sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käytännöistä. Säännöllisesti? toistettava informaatio nähdään keinona jalkauttaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käytännöt entistä paremmin koko organisaatioon.

Seuranta

Seurannalla tarkoitetaan niitä toimia, joilla johto todentaa ja varmistaa, että sisäinen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmä toimii. Sisäinen tarkastus tukee HSY:n johtoa sisäisen valvonnan seurannassa suorittamalla erillistarkastuksia HSY:n toiminnan kannalta merkittävillä riskialueilla.

Seurannan osalta itsearvioinnissa kysyttiin säännöllisten seuranta- ja raportointivelvoitteiden asettamisesta, seurantaraporttien käsittelystä ja havaittujen poikkeamien korjaamisesta ilman viiveitä, valvontatoimenpiteiden riittävyuden ja tehokkuuden seurannasta sekä valvontatoimenpiteiden sopeuttamisesta muuttuviin olosuhteisiin.

Saatujen vastausten perusteella seuranta toimii pääosin hyvin. Kehittämiskohteeksi on tunnistettu seurannan dokumentoinnin ja kattavuuden edelleen kehittäminen. Suoritetut valvontatoimenpiteet tulisi kirjata nykyistä paremmin. Turvallisuushavaintojen ja läheltä piti -tilanteiden raportointia myös toimialojen ja tulosalueiden johtoryhmille tulisi tehostaa. HSY:ssä vuonna 2015 käyttöön otettu RISKI-ohjelmisto on sopiva työkalu työturvallisuus- ja työsuojeluasioiden hallintaan ja raportointiin.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Sisäinen tarkastus toimii toimitusjohtajan alaisuudessa ja siinä noudatetaan hallituksen hyväksymää sisäisen tarkastuksen toimintaohjetta. Tarkastustyö perustuu vuosittain laadittavaan toimitusjohtajan hyväksymään tarkastussuunnitelmaan. Sisäinen tarkastus vaihtaa informaatiota kuntayhtymän tilintarkastuksesta vastaavan tahon kanssa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisuuden varmistamiseen liittyen.

HSY:llä on oma kokopäiväinen sisäinen tarkastaja, joka vastaa tarkastustyön suunnittelusta, toteutuksesta ja raportoinnista kuntayhtymässä. Tarkastuksista raportoitiiin HSY:n johdolle, hallitukselle ja tarkastuslautakunnalle sekä erikseen tarkastuskohteen vastuuhenkilölle tarkastuksen päätyttyä.

Tehdyissä vuosisuunnitelman mukaisissa tarkastuksissa ei todettu kriittisiä havaintoja kuntayhtymän sisäisen valvonnan toimivuuteen liittyen.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Toimintatuotot yhteensä 354,1 miljoonaa

Toimintakulut yhteensä 187,1 miljoonaa

HSY:n toimintatuotot tilikaudella 2015 olivat yhteensä 354,1 miljoonaa, josta 237,0 miljoonaa oli vesihuollon ja 108,1 miljoonaa jätehuollon myyntituottoja. Seutu- ja ympäristötiedon tulosalueen ja ilmastoinfon toiminnan kulujen kattamiseksi jäsenkunnilta perityt kuntaosuudet olivat 4,1 miljoonaa. Muita tuottoja kertyi 5,1 miljoonaa euroa.

Valmistus omaan käyttöön sisältää vesihuollon investointihankkeiden toteuttamiseen liittyvät, taseeseen aktivoituneet henkilöstökulut 1,9 miljoonaa euroa.

Toimintakulut olivat 187,1 miljoonaa, josta henkilöstökulut 43,2 miljoonaa, palvelujen ostot 100,3 miljoonaa, materiaalihankinnat 27,1 miljoonaa ja muut toimintakulut 16,5 miljoonaa euroa. Muihin toimintakuluihin sisältyy 4,8 miljoonan euron suuruinen pakollisten varausten lisäys. Kirjanpitolain 5:14 § mukaisella ympäristövastuuvaramalla katetaan vuonna 2016 toteutuvan Kuninkaantammen sakka-allasalueen maaperän kunnostamisesta sekä vuosina 2017 - 2018 toteutuvan Dämmanin vedenpuhdistuslaitoksen sulkemiseen liittyvät kustannukset.

Toimintakate oli 168,1 miljoonaa euroa.

Rahoitustuotot olivat yhteensä 8,2 miljoonaa ja rahoituskulut 74,5 miljoonaa euroa.

Pysyvistä vastaavista tehtävät poistot olivat 90,6 miljoonaa.

Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja oli 12,0 miljoonaa ylijäämäinen.

Vuosina 2004, 2005 ja 2007 jätehuollon ylijäämäisestä tuloksesta osa on kirjattu vapaaehtoiseksi varaukseksi jätteenkäsittelyyn, aluekeräyksen ja kaatopaikkakaasun hyötykäyttöä edistäviin investointeihin. Varaus purettiin loppuun tilikaudella 2014. Tilikaudella 2015 varaukseen liittyvää poistoeroa vähennettiin 0,6 miljoonalla.

Vesihuollon tuloksesta maksettava tulovero oli 0,8 miljoonaa euroa.

Tilikauden tulos tilinpäätössiirtojen jälkeen oli 11,8 miljoonaa ylijäämäinen.

1.3.2 Tuloksen muodostuminen toimialoittain

x 1 000 eur	HSY YHTEENSÄ	Vesihuolto	Jätehuolto	Seutu- ja ymp.tieto	Tukipalvelut	Muut
TOIMINTATUOTOT (+)	354 058	240 150	110 637	4 563	6 540	9 921
Myyntituotot	345 251	238 179	108 258	771	6 319	9 437
Vedenmyyntituotot	78 382	78 417	0	0	0	0
Jätevesituotot	98 285	99 454	0	0	0	0
Perusmaksut	33 852	33 860	0	0	0	0
Vesihuollon liittymismaksut	16 343	16 343	0	0	0	0
Jätteen kuljetusmaksut	88 885	0	88 994	0	0	0
Jätteen käsittelymaksut	10 261	0	10 523	0	0	0
Muut Myyntituotot	19 243	10 105	8 741	771	6 319	9 437
Kuntaosuudet	4 054	0	0	3 646	0	408
Maksutuotot	266	0	266	0	0	0
Tuet ja avustukset	858	296	370	146	15	32
Muut toimintatuotot	3 630	1 675	1 744	0	206	44
Vuokratuotot	2 278	1 160	1 138	0	20	0
Muut toimintatuotot	1 352	515	606	0	186	44
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	1 933	1 933	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT (-)	-187 083	-94 492	-90 600	-4 309	-6 062	-9 373
Henkilöstökulut	-43 230	-24 645	-7 310	-2 153	-3 426	-5 696
Palkat ja palkkiot	-34 216	-19 802	-5 562	-1 666	-2 750	-4 437
Henkilösivukulut	-9 013	-4 843	-1 748	-486	-676	-1 259
Palvelujen ostot	-100 319	-32 297	-78 595	-1 884	-2 132	-3 083
Jätteen kuljetuspalvelujen ostot	-45 682	0	-45 682	0	0	0
Muiden palvelujen ostot	-54 638	-32 297	-32 913	-1 884	-2 132	-3 083
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-27 052	-24 414	-2 194	-146	-175	-165
Ostot tilikauden aikana	-26 988	-24 350	-2 194	-146	-175	-165
Varastojen muutos	-64	-64	0	0	0	0
Pakollisten varausten muutos	-4 846	-4 766	-80	0	0	0
Muut toimintakulut	-11 636	-8 370	-2 420	-127	-329	-429
Vuokrat	-7 572	-6 237	-519	-121	-315	-419
Jätevero	-1 038	0	-1 038	0	0	0
Muut toimintakulut	-3 026	-2 133	-864	-5	-14	-10
TOIMINTAKATE	168 908	147 591	20 037	253	479	549
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-66 283	-63 143	-4 297	0	-4	1 162
VUOSIKATE	102 625	84 448	15 740	253	474	1 710
POISTOT	-90 609	-73 720	-15 665	-223	-474	-527
TILIKAUDEN TULOS	12 016	10 728	75	30	0	1 183
Poistoeron muutos	614	0	614	0	0	0
Tuloverot	-791	-791	0	0	0	0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	11 840	9 937	689	30	0	1 183

Toimialojen, tulosalueiden ja muiden yksiköiden osalta niiden väliset sisäiset myynnit ja ostot sisältyvät esitettyihin lukuihin. HSY yhteensä on esitetty ilman sisäisiä eriä.

1.3.3 Toiminnan rahoitus

Vuosikate oli 102,6 miljoonaa euroa, joka ei riitä kattamaan kuntayhtymän lainojen lyhennyksiä ja investointitasoa. Investoinnit olivat vuonna 2015 yhteensä 141,0 miljoonaa euroa, josta 72,9 % voitiin rahoittaa tulorahoituksella.

Tilikauden aikana nostettiin uutta pitkäaikaista lainaa yhteensä 65,0 miljoonaa euroa. Vanhoja lainoja lyhennettiin 31,2 miljoonalla eurolla. Lyhytaikaisia maksuvalmiusluottoja (kuntatodistusohjelma) nostettiin tarpeen mukaan useissa erissä. Tilikauden päättyessä kuntatodistuksia oli ulkona 50,0 miljoonan euron edestä. Maksuvalmius on ollut hyvä.

HSY:n lainakanta 31.12. oli 1433,8 miljoonaa euroa, josta jäsenkuntien perustamislainojen osuus oli 1188,0 miljoonaa, rahoituslaitoslainojen 195,8 miljoonaa ja lyhytaikaisten maksuvalmiusluottojen 50,0 miljoonaa euroa.

Omavaraisuusaste nousi tilikauden alun 25,0 %:sta tilikauden lopun 25,1 %:iin.

1.3.4 Kokonaistulot ja -menot

TULOT	x 1000 €	MENOT	x 1000 €
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	354 058	Toimintakulut	187 083
Korkotuotot	0	- valmistus omaan käyttöön	-1 933
Muut rahoitustuotot	8 174	Korkokulut	74 384
Satunnaiset tuotot	0	Muut rahoituskulut	72
Tulorahoituksen korjauserät	0	Satunnaiset kulut	0
		Tulorahoituksen korjauserät	-3 866
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointeihin	788	Investointimenot	141 749
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	65 000	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	31 217
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	25 000
Oman pääoman lisäykset	0	Oman pääoman vähennykset	0
Kokonaistulot yhteensä	428 020	Kokonaismenot yhteensä	453 706
Täsmäytys			
Kokonaistulot - kokonaismenot	-25 686		
Muut maksuvalmiuden muutokset - rahavarojen muutos	25 686		

1.3.5 Rahoitusasema ja sen muutokset

HSY:n tase (x 1000 euroa)

VASTAAVAA	TP 2015	TP 2014	VASTATTAVAA	TP 2015	TP 2014
PYSYVÄT VASTAAVAT	2 103 957	2 053 416	OMA PÄÄOMA	533 289	521 449
Aineettomat hyödykkeet	5 658	5 196	Peruspääoma	505 000	505 000
<i>Aineettomat oikeudet</i>	4 359	3 764	Muu oma pääoma	2 570	2 570
<i>Muut pitkävaikutteiset menot</i>	1 299	1 432	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	13 879	1 517
Aineelliset hyödykkeet	1 911 736	1 861 846	Tilikauden yli-/alijäämä	11 840	12 361
<i>Maa- ja vesialueet</i>	14 806	14 806	POISTOERO JA VARAUKSET	5 742	6 356
<i>Rakennukset</i>	178 717	169 483	Poistoero	5 742	6 356
<i>Kiinteät rakenteet ja laitteet</i>	1 685 535	1 663 327	PAKOLLISET VARAUKSET	29 641	24 795
<i>Koneet ja kalusto</i>	7 162	7 129	Muut pakolliset varaukset	29 641	24 795
<i>Enn.maksut ja keskener. hank.</i>	25 516	7 100	VIERAS PÄÄOMA	1 581 749	1 557 822
Sijoitukset	186 564	186 374	Pitkäaikainen vieras pääoma	1 455 885	1 408 648
<i>Osakkeet ja osuudet</i>	186 549	186 359	<i>Lainat rah.- ja vak.laitoksilta</i>	180 421	133 184
<i>Muut saamiset</i>	15	15	<i>Lainat jäsenkunnilta</i>	1 188 002	1 188 002
VAIHTUVAT VASTAAVAT	46 464	57 007	<i>Liittymismaksut ja muut velat</i>	87 462	87 462
Vaihto-omaisuus	1 342	1 343	Lyhytaikainen vieraspääoma	125 864	149 174
<i>Aineet ja tarvikkeet</i>	1 342	1 343	<i>Joukkovelkakirjalainat</i>	50 000	75 000
Saamiset	38 069	45 328	<i>Lainat rah.- ja vak.laitoksilta</i>	15 419	28 873
Lyhytaikaiset saamiset	38 069	45 328	<i>Ostovelat</i>	35 765	23 708
<i>Myyntisaamiset</i>	35 895	42 597	<i>Muut velat</i>	10 051	7 201
<i>Lainasaamiset</i>	85	31	<i>Siirtovelat</i>	14 629	14 392
<i>Muut saamiset</i>	14	23			
<i>Siirtosaamiset</i>	2 075	2 677			
Rahat ja pankkisaamiset	7 052	10 335			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	2 150 421	2 110 423	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	2 150 421	2 110 423
Taseen tunnusluvut			TP 2015	TP 2014	
Omavaraisuusaste, %			25,1 %	25,0 %	
Suhteellinen velkaantuneisuus-%			446,5 %	452,6 %	
Kertynyt yli-/alijäämä, tuhatta euroa			25 718	13 879	
Kertynyt yli-/alijäämä, tuhatta euroa/asukas			23	13	
Lainakanta 31.12. tuhatta euroa			1 433 842	1 425 059	
Lainat tuhatta euroa/asukas			1	1	
Lainasaamiset, tuhatta euroa			0	0	
Pääkaupunkiseudun asukasmäärä 31.12.			1 124 347	1 108 010	

1.4 Konsernin toiminta ja talous

1.4.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhtiöistä

Konsernitilinpäätökseen on sisällytetty HSY:n tytäryhtiöt Pääkaupunkiseudun Vesi Oy (81,16 % osakepääomasta), Uudenmaan Woima Oy (80 %) ja HSY Holding Oy (100 %) sekä osakkuusyhtiöt Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy (25,7 %), Keski-Uudenmaan Vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymä (32,25 %) ja kiinteistöyhtiöt Kiinteistö Oy Asemapäällikönkatu 5 (34,87 %) ja Oy Asemapäällikönhovi (14,39 %).

1.4.2 Konsernia koskevat olennaiset tapahtumat

HSY:n ja Rosk'n Roll Oy Ab:n vuonna 2014 perustaman yhteisyrityksen Uudenmaan Woima Oy:n toiminta käynnistyi 1.1.2015. Yhtiön toimialana on Vantaan jätevoimalan polttokapasiteetin ja jätteenkäsittelypalvelun myynti ja markkinointi sekä muu siihen liittyvä toiminta. Yhtiön myymä polttokapasiteetti vuonna 2015 oli 93 000 tonnia, joka oli 12 500 tonnia ennakoitua suurempi. Vuonna 2016 liiketoiminnan volyymin ennustetaan pysyvän vuoden 2015 tasolla. Yhtiön asiakaskunta koostuu yksityisistä jätehuoltoyhtiöistä sekä julkisista jätelaitoksista.

Pääkaupunkiseudun vesi Oy:n päätehtävä, eli raakaveden toimittaminen osakaskuntien vesilaitoksille oli normaalilla tasolla. Vuosi 2015 oli hydrologisilta olosuhteiltaan normaali ja veden laatu Päijänteessä oli hyvä erityisesti pääkaupunkiseudun vedenhankinnan kannalta keskeisellä eteläisellä alueella, huolimatta muun muassa valuma-alueen runsaista humuksen huuhtoutumista. Vettä johdettiin Päijänne-tunnelissa toimintavuoden aikana yhteensä 102,7 milj. m³, siitä 96,6 milj. m³ oli liittyjille toimitettua vesilaitosten raakavettä ja 6,1 milj. m³ vesistöihin pumpattua lisävettä. Kalliomäen voimalan energiatuotanto oli normaalilla tasolla. Yhtiökokous pidettiin 7.5.2015. Yhtiön tehtävät hoidetaan pääsääntöisesti HSY:n toimesta. Vuodelle 2016 ei odoteta toimintaan olennaisia muutoksia.

HSY Holding Oy on holding-yhtiö, joka omistaa 20 hehtaarin maa-alueen Ämmässuon jätteenkäsittelykeskuksessa. Yhtiö siirtyi silloiselle Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunnalle Ämmässuon suoja-alueita lunastettaessa ja siirtyi HSY:lle kuntayhtymän perustamisen yhteydessä. Yhtiön vastaisesta käytöstä ei ole päätöksiä.

Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymä huolehtii Järvenpään, Keravan, Tuusulan ja HSY:n osalta eräiden Vantaan kaupungin alueiden jätevesien johtamisesta Keski-Uudenmaan meriviemärin kautta puhdistettavaksi HSY:n Viikimäen jätevedenpuhdistamolla. Vuonna 2015 toiminta jatkui normaalina. Viemärlaitostoinnissa ei syntynyt jäteveden ylivuotoja vesistöihin. Kulomäen loka-autoasemalle tuotujen kuormien kaksi vuotta jatkunut väheneminen pysähtyi. Tuusulanjärven kunnostusprojektissa järven kunnostus- ja vesiensuojelutyöt jatkuivat vakiintuneiden menetelmien mukaisesti. Merkittävimmät investoinnit olivat Hyrylän pumppaamon sähkö- ja automaatiolaitteistojen uudistaminen sekä jätevesiylivuotojen varastointijärjestelmän rakentaminen Hyrylän vanhaan paineputkeen. Lisäksi kuntayhtymä osallistui Viikimäen jätevedenpumppaamon investointeihin.

Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy on yleishyödyllinen voittoa tavoittelematon yritys. Toiminta tähtää jätteen määrän vähentämiseen ja uudelleenkäytön sekä ympäristötietoisuuden lisäämiseen. Yrityksen liikevaihto kertyy kiertoon tulleen tavaran, korjattujen laitteiden ja neuvontapalvelujen myynnistä. Vuonna 2015 toiminta jatkui tavanomaisena. Uudelleenkäyttö- ja kierrätystoiminnassa ylitettiin edellisen vuoden toteutus. Uudelleenkäyttöön ohjattujen tavaroiden määrä nousi yli 3,4 miljoonaan kappaleeseen, josta noin kolmasosa jaettiin ilmaiseksi. Elokuussa yhtiö avasi verkkokaupan, jonka lisäksi sillä on viisi myymälää.

Koy Asemapäällikönkatu 5 ja Oy Asemapäällikönhovi hallinnoivat Itä-Pasilassa kiinteistöjä, joissa HSY:llä on toimitiloja. Yhtiöiden toiminnassa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia.

1.4.3 Konsernin toiminnan ohjaus ja sisäinen valvonta

Uuden kuntalain mukaan yhtymäkokouksen on vahvistettava konserniohjeet, joita sovelletaan tytäryhteisöjen sekä soveltuvien osin osakkuusyhteisöjen omistajaohjaukseen. Hallitus palautti syksyllä 2014 uudelleen valmisteltavaksi konserniohjeen luonnoksen, joka oli laadittu silloin voimassa olleen lain pohjalta. Uusi konserniohje oli tarkoitus laatia vuoden 2015 aikana, mutta työn jatkamista on haitannut malliohjeen viivästyminen. Tavoitteena on saada ohje vuoden 2016 kevätyhtymäkokouksen käsiteltäväksi.

Konsernin kehittämisen tueksi kevätyhtymäkokouksessa 2015 vahvistettiin omistajapoliittinen ohjelma vuosille 2015 - 2020. Omistajapoliittinen ohjelma perustuu Strategia 2020:en. Ohjelman ytimen muodostavat omistajapoliittiset toimenpidelinjaukset, jotka on käsitelty jäsenkuntien konsernijaostoissa ja hyväksytty yhtymäkokouksessa. Konserniyhteisöjä koskevat toimenpidelinjaukset perustuvat yhteisön asemaa HSY-konsernissa määrittelevään kolmijakoon: Yhteisö on pääasiallisesti joko strateginen (toteuttaa osaltaan HSY:n strategiaa), tekninen (yhteisöstä saatava hyöty ylittää osakkuudesta tai jäsenyydestä saatavat kustannukset) tai taloudellinen (tuottaa osinkoa tai muuta tuottoa). Uusiin taloudellisiin yhteisöihin liittyminen ei kuulu HSY:n toimialaan.

HSY-konsernin muodostavat emoyhteisö HSY ja sen tytäryhteisöt. Lisäksi konsernin ohjauksen piirissä on osakkuusyhteisöjä. Strategisessa tarkastelussa on lisäksi mukana eräitä muita yhteisöjä.

Tytäryhteisö on osakeyhtiö tai muu yhteisö, jossa HSY:llä on enemmän kuin puolet kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänivallasta taikka sillä on sääntöjen, yhtiöjärjestyksen tai sopimuksen perusteella oikeus valita enemmistö hallituksen tai vastaavan toimielimen jäsenistä. HSY:n tytäryhteisöjä ovat Pääkaupunkiseudun Vesi Oy, Uudenmaan Voima Oy ja HSY Holding Oy. Pääkaupunkiseudun Vesi Oy ja Uudenmaan Voima Oy antoivat osana konsernin tilinpäätösprosessia selonteon sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Osakkuusyhteisö on osakeyhtiö tai muu yhteisö, joka ei kuulu tytäryhteisönä konserniin, mutta jossa HSY:llä on merkittävä omistusosuus ja jossa sillä on huomattavaa vaikutusvaltaa liiketoiminnan ja rahoituksen johtamisessa. HSY:n osakkuusyhteisöjä ovat Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymä (KUVES), Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy, Kiinteistö Oy Asemapäällikönkatu 5 ja Asemapäällikönhovi Oy. KUVES antoi osana konsernin tilinpäätösprosessia selonteon sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Muut yhteisöt ovat sellaisia yhteisöjä, joiden osakas tai jäsen HSY on. Omistajapolitiikassa tarkastellaan vain niitä yhteisöjä, joille on HSY:lle erityistä strategista tai taloudellista merkitystä. Tällaisista yhteisöistä on otettu mukaan Ekokem Oyj Abp, Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry sekä Länsi-Uudenmaan vesi- ja ympäristö ry.

HSY:n jäsenyyksiä muissa yhdistyksissä on käsitelty erikseen hallituksessa eikä niiden käsittely omistajapolitiikan yhteydessä ole tarkoituksenmukaista niiden suhteellisesti pienemmän taloudellisen tai strategisen merkityksen vuoksi. Omistajapoliittinen ohjelma päivitetään konserniohjeen valmistelun yhteydessä.

Sisäisestä valvonnasta on kerrottu tarkemmin luvussa 1.2.

1.4.4 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma

x 1000 euroa	1.1. - 31.12.2015		1.1. - 31.12.2014	
Toimintatuotot		359 675		347 048
Toimintakulut		-185 628		-175 791
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta/tappiosta		64		13
Toimintakate		174 110		171 269
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	3		5	
Muut rahoitustuotot	8 167		5 456	
Korkokulut	-74 937		-73 205	
Muut rahoituskulut	-72	-66 840	-80	-67 823
Vuosikate		107 270		103 446
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-94 359		-91 448	
Omistuksen eliminointierot	-6	-94 365	0	-91 448
Tilikauden tulos		12 905		11 998
Tilinpäätössiirrot		0		1 831
Tilikauden verot		-1 152		-816
Vähemmistöosuudet		-145		46
Tilikauden yli-/alijäämä		11 607		13 059
Tuloslaskelman tunnusluvut		1.1. - 31.12.2014		1.1. - 31.12.2014
Toimintatuotot %:a toimintakuluista		193,8 %		197,4 %
Vuosikate %:a poistoista		113,7 %		113,1 %

Konsernin rahoituslaskelma

x 1000 euroa	1.1. - 31.12.2015		1.1. - 31.12.2014	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	107 270		103 446	
Tilikauden verot	-1 152		-816	
Tulorahoituksen korjaukset	4 782	110 900	-523	102 107
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-142 055		-118 098	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	788		839	
Investointien korjaukset	42	-141 225	0	-117 259
Toiminnan ja investointien rahavirta		-30 325		-15 152
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	66 700		20 000	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-33 398		-17 210	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-25 000	8 302	35 000	37 790
Oman pääoman muutokset		-1 727		9 578
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos	1		-46	
Saamisten muutos	6 269		-13 007	
Korottomien velkojen muutos	15 625	21 895	-9 915	-22 968
Rahoituksen rahavirta		28 469		24 401
Rahavarojen muutos		-1 856		9 249
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.		9 698		11 554
Rahavarat 1.1.		11 554		2 305
		-1 856		9 249
Rahoituslaskelman tunnusluvut				
Toiminnan ja investointien rahavirtojen kertymä, € *)		-97 689		-67 364 *)
Investointien tulorahoitus %		75,9 %		88,2 %
Lainanhoitokate		1,68		1,95
Kassan riittävyys, päiviä		8,1		11,0

*) Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeen mukainen tunnusluku lasketaan tilinpäätösvoodelta ja sitä edeltäviltä neljältä vuodelta. Tässä tunnusluku vuodelta 2014 on laskettu 1.1.2011 alkaen, koska HSY:n ensimmäisessä tilinpäätöksessä 2010 ei esitetty konserni-rahoituslaskelmaa.

Konsernitase

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston kunnan ja kuntayhtymän konsernitilinpäätöstä koskevan yleisohjeen 2015 mukaisesti kuntayhtymän taseessa oleva poistoero ja vapaaehtoiset varaukset merkitään konsernitilinpäätöksessä edellisten tilikausien yli-/alijäämiin ja tilikauden yli-/alijäämiin ja niiden muutos konsernituloslaskelmassa tilikauden yli-/alijäämiin. Vastaava oikaisu on tehty vertailuvuodelle 2014. Konsernin tytäryhteisöillä ei ole poistoeroja eikä vapaaehtoisia varauksia.

VASTAAVAA x 1000 euroa	31.12.2015	31.12.2014	VASTATTAVAA x 1000 euroa	31.12.2015	31.12.2014
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	505 000	505 000
Aineettomat oikeudet	4 359	3 786	Arvonkorotusrahasto	0	0
Muut pitkävaikutteiset menot	2 641	2 946	Muut omat rahastot	2 570	2 570
Ennakkomaksut	0	0	Ed. tilikausien yli-/alijäämä	-111 418	-123 424
	<u>7 000</u>	<u>6 732</u>	Tilikauden yli-/alijäämä	<u>11 607</u>	<u>13 059</u>
				407 759	397 205
Aineelliset hyödykkeet			VÄHEMMISTÖOSUUDET	10 102	10 595
Maa- ja vesialueet	15 047	15 047	PAKOLLISET VARAUKSET		
Rakennukset	241 166	234 635	Muut pakolliset varaukset	29 641	24 795
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 692 504	1 670 817	VIERAS PÄÄOMA		
Koneet ja kalusto	8 872	9 152	Pitkäaik. korollinen vieras pääoma	1 381 020	1 333 779
Muut aineelliset hyödykkeet	0	0	Pitkäaik. koroton vieras pääoma	87 462	87 462
Enn.maksut ja keskener.hank.	25 806	7 105	Lyhytaik. korollinen vieras pääoma	67 116	106 055
	<u>1 983 395</u>	<u>1 936 756</u>	Lyhytaik. koroton vieras pääoma	<u>61 341</u>	<u>45 716</u>
				1 596 938	1 573 012
Sijoitukset					
Osakkuusyhteisöosuudet	3 320	3 269			
Muut osakkeet ja osuudet	729	729			
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0	0			
Muut lainasaamiset	0	0			
Muut saamiset	15	15			
	<u>4 065</u>	<u>4 013</u>			
VAIHTUVAT VASTAAVAT					
Vaihto-omaisuus	1 342	1 343			
Saamiset					
Lyhytaikaiset saamiset	38 941	45 210			
Rahoitusarvopaperit	457	326			
Rahat ja pankkisaamiset	9 241	11 228			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>2 044 441</u>	<u>2 005 607</u>	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>2 044 441</u>	<u>2 005 607</u>
Taseen tunnusluvut				31.12.2015	31.12.2014
Omavaraisuusaste, %				20,4 %	20,3 %
Suhteellinen velkaantuneisuus-%				443,9 %	453,2 %
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa				-99 811	-110 365
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa/asukas				0	0
Lainakanta 31.12. euroa				1 448 136	1 439 834
Lainat euroa/asukas				1	1
Lainasaamiset, euroa				0	0
Pääkaupunkiseudun asukasmäärä 31.12.				1 124 347	1 108 010

1.5 Tilikauden tuloksen käsittely

Hallitus esittää tilikauden +12.016.029,85 euron tuloksen käsittelystä seuraavaa:

1. Edellisinä tilikausina investointivarausten purkamisen yhteydessä muodostunutta poistoeroa tuloutetaan +614.330,00 euroa
2. Kirjataan tuloslaskelmaan vesihuollon tuloksesta maksettava tulovero -790.648,01 euroa.
3. Ylijäämä +11.839.711,84 euroa kirjataan taseen edellisten vuosien yli-/alijäämätilille.

2 Talousarvion toteutuminen

2.1 Kuntayhtymän toteutumisvertailut

2.1.1 Henkilöstötavoitteet

Strateginen päämäärä	Houkutteleva työnantaja, jolla on hyviä suorituksia tavoitteleva muutoksiin kykenevä ja hyvinvoiva henkilöstö		
Tavoite 2015 - 2017	Tavoitetaso 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015
Henkilöstön työhyvinvoinnin kokemus paranee ja sairauspoissaolojen määrä vähenee. Lähtövaihtuvuus säilyy hyvällä 4 - 8 %:n tasolla.	Henkilöstö ja esimiehet ovat tietoisia olemassa olevista työhyvinvointia edistävästä toimintamalleista ja käytännöistä ja niiden mukainen toiminta lisääntyy.	Vuonna 2015 voimaan tulevan työterveyshuollon uuden sopimuksen täytäntöönpano ja toiminnan käynnistäminen uuden palveluntuottajan kanssa. Työterveyshuollon tavoitteiden asettaminen, vaikuttavuusmittareiden valinta ja seuranta. Vatu-prosessin sähköisten lomakkeiden tekeminen HR-Herttaan. HR-Hertan ja työterveyshuollon välisen liittymän rakentaminen. Työhyvinvointiin ja työkykyjohtamiseen liittyvät valmennukset sekä säännöllinen viestintä.	<ul style="list-style-type: none"> ● Toteutui osittain <p>HR-Herttaan ei voi tietosuojan vuoksi tallentaa käytyjä vatu-keskusteluja, mutta sinne laitetaan kohta, johon voi tallentaa, että keskustelu on käyty</p> <p>HR-Hertan ja työterveyshuollon välisen liittymän rakentaminen ei ole edennyt, koska työterveyshuollolla ei ole siihen vielä valmiuksia.</p>
	Vuonna 2014 laadittu työhyvinvointiohjelma sisältöineen jalkautetaan kentälle. Ohjelma linjaa toimintaa ja työhyvinvointia edistäviä käytäntöjä HSY:llä. Työhyvinvointia edistävä työ on aktiivista arjen toimintaa, jossa otetaan huomioon fyysisen hyvinvoinnin lisäksi henkinen hyvinvointi.	Työturvallisuusriskien arvioinnin ja työolojen kehittämisen prosessin mallintaminen ja jalkauttaminen sekä toteuttamisen käynnistäminen koulutuksineen. Prosessin edellyttämän sähköisen työkalun hankinta ja käyttöönotto.	● Toteutui
Henkilöstön kokemus osaamisen kehittämisestä ja muutokyvystä kehittyi positiiviseen suuntaan. Henkilöstösuunnitelma tukee päätöksentekoa määrällisen suunnittelun lisäksi myös siinä, että osaaminen kehittyi vastaamaan HSY:n tarpeita.	Uuden strategian mukaiset HSY:n yhteiset avainkompetenssit on määritelty ja niihin liittyvää valmennusta on tarjolla.	Avainkompetenssien määrittely, osaamisen kehittämisen ohjelman ("osaamispolu") valmennusten käynnistäminen, kehityskeskustelulomakkeiden tekeminen HR-Herttaan, kehityskeskustelujen hyödyntäminen valmennusten tarjonnassa	<ul style="list-style-type: none"> ● Toteutui osittain <p>Johdon avainkompetenssien määrittely siirtyi vuodelle 2016.</p>
Henkilöstön tyytyväisyys palkitsemiseen nousee lähelle vertailuryhmän tasoa.	Palkitsemisen kokonaisuus ja palkitsemisjärjestelmä tutuksi. Soveltamisohjeiden ja -periaatteiden yhtenäistäminen	TVA-ryhmän kokoonpanon, roolin ja tehtävien tarkistaminen. Hessun palkitsemista koskevien sivujen uudistaminen. Johdon ja esimiesten kouluttaminen yhtenäisen palkkausjärjestelmän soveltamiseen. TVA-järjestelmän toimivuuden seuranta ja jatkokehityksen tarpeen arviointi ja suunnittelu.	<ul style="list-style-type: none"> ● Ei toteutunut <p>Suunniteltuja tehtäviä siirtyi toteutettavaksi myöhemmin henkilöstövaihdosten vuoksi. Palkitsemisen kokonaisuutta työstettiin syksyn 2015 aikana johdon seminaareissa ja henkilöstön muodostamissa pienryhmissä.</p>

Strateginen päämäärä		Tuloksiin ja vaikutuksiin tähtäävä toimintakulttuuri	
Tavoite 2015 - 2017	Tavoitetaso 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015
Henkilöstön kokemus johtamis- ja toimintakulttuurin kannustavuudesta paranee ja nousee vertailuryhmän tasolle.	Johtamis- ja toimintakulttuuriin liittyvät HSY:lle olennaiset ja merkittävät osatekijät on kuvattu ja painopisteet valittu teemaan liittyvän kehittämistyön kohteiksi.	Henkilöstötutkimukseen liittyvien toimenpiteiden tekeminen ja seuranta. TSA-järjestelmän hyödyntäminen johtamisjärjestelmän osana.	● Toteutui
	Johtamisen ja toimintakulttuurin edistäminen painottamalla arvoja, työhyvinvointia, arvostusta ja kannustamista, luottamusta, työn hallinnan tunnetta, asenteita, positiivisuutta ja työyhteisötaitoja	Johtoryhmän ja päälliköiden valmennusohjelma, muut valmennukset.	● Toteutui osittain HSY:n johtoryhmän valmennus toteutettiin ja esimiesvalmennukset käynnistettiin.
Henkilöstön kokemus esimiestyön laadusta paranee ja nousee vertailuryhmän tasolle.	Henkilöstö tiedostaa entistä vahvemmin HSY:n tavoitteet ja panostuksen esimiestyön laatuun ja henkilöstön hyvinvoinnin kehittämiseen	Aktiivinen viestintä asetetuista tavoitteista ja niihin liittyvästä toiminnasta. HR-Hertta arjen työkaluksi. Käytössä olevat tiedot (esim. riskinarvioinnit) ohjaamaan kehitystyötä ja toimintaa. Osaamisen tukeminen valmennuksilla ja tarvittavalla lähituella.	● Toteutui

2.1.2 Ympäristötavoitteet

Tässä esitetyt ympäristötavoitteet on koottu toimialojen ja tulosalueiden ympäristöä koskevista tavoitteista (esitetty myös asianomaisen toimialan/tulosalueen tavoitteiden yhteydessä), jotka ovat yhdistetty HSY:n ympäristöryhmän valmistelemien kuntayhtymän yhteisten tavoitteiden kanssa. Yhdessä tavoitteet muodostavat HSY:n ympäristöohjelman vuodelle 2015.

Strateginen päämäärä		Ympäristön tila on parantunut	
Tavoite 2015 - 2017	Tavoitetaso 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015
Jäteveden puhdistuksen fosforikuorma ei kasva ja typpi-kuorma pienenee 2 % vuoden 2012 tasosta.	Fosfori 38 tn/v Typpi 1200 tn/v	Viikinmäen 9-linjan käyttöönoton tuoman lisäkapasiteetin optimaalinen hyödyntäminen. Puhdistamoiden operoinnin edelleen kehittäminen.	● Toteutui
Sekaviemäroidyn verkon jätevesiylivuotojen määrä pienenee vuoden 2013 tasosta.	Sekaviemäroidyn verkon jätevesiylivuotojen määrä ei kasva vuoden 2013 tasosta (242 000 m ³ /vuosi) ja keskeisimmät toimenpiteet niiden vähentämiseksi on määriteltä.	Ratkaisumallien selvittäminen tärkeimmissä ylivuotokohteissa. Hulevesien erottamismahdollisuuden selvittäminen aina sekaviemäriverkon saneerauksen yhteydessä. Kuntayhteistyön aktivoiminen hulevesien hallitsemiseksi.	● Toteutui

Strateginen päämäärä		Ympäristön tila on parantunut	
Tavoite 2015 - 2017	Tavoitetaso 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015
HSY:n oman toiminnan kasvihuonekaasupäästöt vähenevät 6 % vuoden 2013 tasosta.	HSY vähentää omien ajoneuvojensa, kuljetuspalvelujen ja työkonepalvelujen kasvihuonekaasupäästöjä.	Selvitetään kasvihuonepäästöjen vähentämisen mahdollisuuksia ja määritetään ja otetaan käyttöön vähäpäästöisyyskriteerit: - HSY:n ajoneuvojen hankinnoissa (Helsingin uusia vähäpäästöisyyskriteerejä) - HSY:n muut raskaat ajoneuvot ja työkonepalvelut - jätekuljetusten kilpailutuksessa (euro 4 -> euro 5) Järjestetään taloudellisen ajotavan koulutusta.	● Toteutui
	Uusilla jätteenkäsittelymenetelmillä vähennetään kasvihuonekaasupäästöjä.	Otetaan käyttöön biojätteiden mädätyslaitos ja ohjataan syntypaikkalajittelun jälkeen jäävät jätejakeet jätevoimalaan ja tuetaan tätä biojättekampanjalla syksyllä 2015.	● Toteutui
	Jätevedenpuhdistuksen typpioksiduuli-päästöjen vähentäminen pitkällä aikavälillä.	Typpioksiduulin vähentämiskeinojen tutkiminen.	● Toteutui
Pääkaupunkiseudun päästöt vähenevät ilmastostrategian mukaisesti 10 % vuoden 1990 tasosta.	PKS-ilmastostrategian toimenpiteiden vaikuttavuuden arviointi ja kaupunkiseudun toimenpiteiden kansainvälisen vertailtavuuden kehittäminen	Tehdään selvitys PKS-ilmastostrategian toimenpiteiden vaikuttavuudesta ja kansainvälinen case study kaupunkiseutujen parhaista toimenpiteistä ja niiden vaikuttavuudesta	● Toteutui
	MAL-seurannalla tarjotaan työkalut tiedon hyödyntämiseksi tavoitteena vähäpäästöinen kaupunkirakenne	MAL-seurantaa varten tuotetaan paikkatietoanalyysijä (saavutettavuus-tarkastelua, asemanseutu- ja mahdollisia muita analyysejä) Helsingin seudulle yhteistyössä sidosryhmien kanssa	● Toteutui
	Valmistellaan seudullista, paikkatietopohjaista palvelua, joka edistää asukkaiden ja yritysten vähähiilisten valintojen tekemistä sekä cleantech yritysten toimintaedellytyksiä	Laaditaan hankehakemuksia, järjestetään workshop-tapahtumia vuorovaikutuksessa käyttäjien kanssa seutu- ja ympäristötietoon pohjautuvien palvelujen ja yhteistyömuotojen kehittämiseksi, paikkatietopalvelun ketterä pilotointi.	● Toteutui
Verkostoon pumpattu vesimäärä/asukas ja sekajätteiden määrä/kotitalous pienenevät.	Verkostoon pumpattu vesimäärä/asukas ei kasva vuoden 2013 tasosta (229 l/as/d) ja sen komponentit vedenkäyttö ja vuotovesimäärä tunnetaan riittävällä erittelyllä vähentämistoimenpiteiden kohdentamiseksi	Aqua-laskutusjärjestelmän vedenkäytön raportointia kehitetään laadittavan projektisuunnitelman mukaisesti. Keskimääräisen vedenkäytön (l/as/d) raportoinnin tulee olla mahdollista jäsenkunnittain vähintään jaottelulla: kotitalouskäyttö, palvelutoiminta, teollisuus sekä kotitalouskäytön osalta edelleen kerrostalot/rivitalot/omakotitalot	● Toteutui
		Vesijohtoverkon aluemittausjärjestelmää rakennetaan hankesuunnitelman mukaisesti. Vuonna 2015 rakennetaan 50 kpl mittauspisteitä ja järjestelmästä saatua tietoa hyödynnetään vuotovesien vähentämisessä	● Toteutui

Strateginen päämäärä		Ympäristön tila on parantunut	
Tavoite 2015 - 2017	Tavoitetaso 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015
Verkostoon pumpattu vesimäärä/asukas ja sekajätteiden määrä/kotitalous pienenevät.	Kotitalouksien sekajätteen määrä 175,5 kg/as	Annettu uudet lasin ja metallinkeräystä koskevat jätehuolto-määräykset. Muutettu kartongin keräysvelvoitetta (20 huoneistosta 10 huoneistoon) 2014 alusta. Vaikutukset sekajättemääriin toteutuvat 2014 - 2015 aikana.	● Toteutui
		Toteutetaan biojätekampanja syksyllä 2015	● Toteutui
Kotitalouksien sekajätteen energiahyötykäyttöaste nousee yli 30 %:iin ja samalla myös materiaalihyötykäyttöaste kasvaa. Lasin, metallin ja kuitupakkausten määrä sekajätteessä pienenee	Kokonaishyötykäyttöaste 82 %, materiaalihyötykäyttöaste 50 %, energiahyötykäyttöaste 32 %	Kaikki kotitalouksien syntypaikalajiteltu sekajäte sekä Sortti- asemilla kerätty sekajäte ohjataan energia-hyötykäyttöön Vantaan Energian jätevoimalaan. Laatu-jäte-projektissa tuotetaan malli jonka avulla saadaan vuosittain tieto sekajätteen sisältämistä materiaali-hyödyntämiseen kelpaavista jätteistä.	● Toteutui
		Käynnistetään neuvontatoimet kartongin lajittelun edistämiseksi kun keräysvastuu siirtyy HSY:lle.	● Toteutui

Strateginen päämäärä		HSY:llä on merkittävä rooli alueen materiaali- ja energiatehokkuuden parantamisessa sekä materiaalivirtojen hyödyntämisessä		
Tavoite 2015 - 2017	Tavoitetaso 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015	
Omassa toiminnassa kulutettu energiamäärä pienenee edelleen ja HSY:n tuottaman ja ostaman uusiutuvan energian osuus käytetyn energian määrästä saavuttaa 100 %:n tason.	HSY hankkii vihreän sähkön alkuperätakuita koko ostosähköä vastaavan määrän.	HSY on hankkinut alkuperätakuita koko ostosähköä vastaavan määrän.	● Toteutui	
		Vesihuollon sähköenergian-säästö v. 2015 tavoite 4700 MWh: Pitkäkosken korkeapainepumppaamo, Viikinmäen 2 kaasumoottoria, poistoilmapuhaltimet ja lingot uusitaan.	● Toteutui osittain Pitkäkosken korkeapainepumppaamon käyttöönotto vuonna 2016.	
	Edistetään energiatehokkuuden parantamista, uusiutuvan energian käyttöä ja vähennetään energiankulutusta energiatehokkain laitehankinnoin ja investoinnin. HSY:n energiatehokkuussopimuksen mukainen energiansäästö/tehostamistavoite 2800 MWh/vuosi.	Jätehuollon sähköenergian-säästötavoitteet tulevat energiatehokkuussopimuksen mukaisista toimenpiteistä		
	Hyödynnetään energiamittauksia.	Energiankulutuksen mittaustietoa hyödynnetään toimipisteissä energiankulutuksen vähentämiseksi.	● Toteutui	
Energiatehokkuuden huomioiminen hankinnoissa laajenee koskemaan myös HSY:n palvelu- ja laitehankintoja.	Jätevesiprosessin energiatehokkuuden kehittäminen.	Anammox-prosessin soveltuvuuden kehittäminen.	● Toteutui	
		Vuotovesiselvitykset.		
	Energiatehokkuus on huomioitu soveltuvin osin HSY:n palvelu- ja laitehankinnoissa.	Selvitetään nykytaso energiakriteerien käytöstä hankinnoissa. Vuoden 2014 kerätyn energiatehokkuuden asemaa kuvaavan datan pohjalta jatkajalostetaan energiatehokkuuden huomioon ottamista erityisesti HSY:n palvelu- ja laitehankinnoissa soveltuvin osin. TEM:n laatiman Energiatehokkuuden huomioiminen hankinnoissa -oppaan kriteerien pohjalta laaditaan HSY:lle oma ohje.	● Toteutui	

Strateginen päämäärä		HSY:llä on merkittävä rooli alueen materiaali- ja energiatehokkuuden parantamisessa sekä materiaalivirtojen hyödyntämisessä	
Tavoite 2015 - 2017	Tavoitetaso 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015
Luodaan oman toiminnan materiaalivirtojen seurantajärjestelmä.	Käynnistetään materiaalivirtojen seurantajärjestelmän kehittäminen ja käyttöönotto.	Projektoidaan seurantajärjestelmä. Laaditaan suunnitelma ongelmallisimpien tietojen keräyksen helpottamiseksi.	<ul style="list-style-type: none"> ● Toteutui osittain Kartoitus tehty, mutta työtä ei ole projektoitu
Alueen materiaalivirtoja hyödyntävä Ämmässuon ekoteollisuuspuisto aloittaa toimintansa	Ekoteollisuuspuiston liiketoimintaperiaatteista on sovittu. Ämmässuo-Kulmakorpi -alueen kehittämisen periaatteista on sovittu Espoon kaupungin kanssa. Alueelle on luotu uusi ilme ja imago. Saatujen liiketoimintaehdotusten perusteella aloitetaan yhteistyötä lupavimpien toimijoiden kanssa. Osallistutaan materiaalitehokkuustyön kansallisiin kehityshankkeisiin.	Toiminnan suunnittelun II-vaiheen läpivienti VTT:n kanssa. Viestinnällisen ilmeen kehittäminen mainostoimiston kanssa. Järjestetään yritystapaamisia potentiaalisten kumppanien kanssa. Käynnistetään erillisselvityksiä uusista liiketoimintamahdollisuuksista. Haetaan ulkopuolista rahoitusta kehityshankkeisiin. HSY on mukana projekteissa, joissa kehitetään materiaalisesti rakennusjätettä hyödyntäviä tuotteita.	<ul style="list-style-type: none"> ● Toteutui osittain Ämmässuo-Kulmakorpi -alueen kehittämisen periaatteista ei ole sovittu, muilta osin tavoitteet toteutuivat.
Suunnitellaan HSY:n datan avaaminen ja sen mukaisesti avataan HSY:n tietoja avoimena datana hyödynnettäväksi.	Selvitetty edellytykset avata seudullisia materiaalivirtatietoja	Käynnistetään hanke seudun materiaalivirtoja koskevan tiedon avaamiseksi mikäli hankerahoitus on saatu. Rakennetaan tarvittava tiedon keräämisen yhteistyöfoorumi.	<ul style="list-style-type: none"> ● Ei toteutunut. City+ -hankevalmistelusta luovuttiin, kun INKA-rahoitus lopetettiin. Muut rahoitusneuvottelut päättyivät tuloksettomina.
	HSY on aloittanut tietoaisteiston avaamisen uudella HSY:n avoimen datan sivustolla	Avataan HSY:n avoimen datan suunnitelmassa vuodelle 2015 avattaviksi suunnitellut aineistot ja käynnistetään HSY:n avoimen datan verkoston toiminta.	<ul style="list-style-type: none"> ● Toteutui

Strateginen päämäärä		HSY on innovatiivinen edelläkävijä sekä aktiivinen ja luotettava yhteistyökumppani	
Tavoite 2015 - 2017	Tavoitetaso 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015
Ympäristövastuu hankinnoissa arvioidaan ja todennetaan systemaattisesti. Määritellään keskeiset ja suurimmassa osassa hankintoja todennettavissa olevat ympäristökriteerit, tavoitetasot ja elinkaarikustannukset.	HSY:lle keskeiset ja suurimmassa osassa hankintoja todennettavissa olevat ympäristökriteerit, tavoitetasot ja elinkaarikustannukset on määritellyt.	Laajennetaan vuoden 2014 aikana kerätyn, hankintaohjeen mukaisen tiedon (mm materiaali- ja energiatehokkuus, ympäristövaikutukset) jatkojalostamista indikaattoreiden, tavoitetasojen ja elinkaarikustannusten suuntaan sellaisissa hankinnoissa, joihin ne soveltuvat.	<ul style="list-style-type: none"> ● Toteutui
	Elinkaarikustannukset ja hiilijalanjälki huomioidaan yksinkertaisena hankesuunnitteluun.	Etsitään investointeihin ja rakentamiseen soveltuvia elinkaarikustannusten ja hiilijalanjäljen laskentamalleja ja selvitetään, miten ne soveltuvat HSY:n tarpeisiin.	<ul style="list-style-type: none"> ● Toteutui

Ekotukitoiminnan tavoitteet		
Tavoite 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015
Kaikissa HSY:n toimipisteissä on koulutettu ekotukihenkilö ja kaikissa toimipisteissä on käytössä jätteiden syntypaikkalajittelu	Valitaan ja koulutetaan ekotukihenkilöt ja varmistetaan toimipisteiden toimiva jätteiden lajittelu. Tarkistetaan siivoussopimusten nykyiset ehdot ja uusiin siivouspalvelusopimuksiin velvoite toimittaa lajitellut jätteet asianmukaiseen keräysastiaan ja osallistuminen jätemäärien seurantaan.	<ul style="list-style-type: none"> ● Toteutui

2.1.3 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

x 1 000 eur	TP 2015	TA 2015	Ero TP-TA	Tot-% TP/TA	TP 2014
TOIMINTATUOTOT (+)	354 058	344 273	9 785	102,8 %	344 202
Myyntituotot	345 251	335 649	9 602	102,9 %	335 403
Vedenmyyntituotot	78 382	77 050	1 332	101,7 %	76 175
Jätevesituotot	98 285	96 410	1 875	101,9 %	96 049
Perusmaksut	33 852	33 320	532	101,6 %	32 669
Vesihuollon liittymismaksut	16 343	12 750	3 593	128,2 %	13 471
Jätteen kuljetusmaksut	88 885	87 306	1 579	101,8 %	61 954
Jätteen käsittelymaksut	10 261	9 495	766	108,1 %	39 954
Muut Myyntituotot	19 243	19 318	-75	99,6 %	15 132
Kuntaosuudet	4 054	4 054	0	100,0 %	4 160
Maksutuotot	266	320	-54	83,0 %	272
Tuet ja avustukset	858	1 127	-269	76,1 %	558
Muut toimintatuotot	3 630	3 123	507	116,2 %	3 809
Vuokratuotot	2 278	2 036	242	111,9 %	2 005
Muut toimintatuotot	1 352	1 087	265	124,3 %	1 804
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	1 933	1 655	278	116,8 %	1 779
TOIMINTAKULUT (-)	-187 083	-185 199	-1 884	101,0 %	-178 651
Henkilöstökulut	-43 230	-42 742	-488	101,1 %	-42 354
Palkat ja palkkiot	-34 216	-33 816	-401	101,2 %	-33 679
Henkilösivukulut	-9 013	-8 926	-88	101,0 %	-8 675
Palvelujen ostot	-100 319	-102 140	1 820	98,2 %	-94 845
Jätteen kuljetuspalvelujen ostot	-45 682	-43 432	-2 250	105,2 %	-47 895
Muiden palvelujen ostot	-54 638	-58 708	4 070	93,1 %	-46 949
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-27 052	-29 433	2 381	91,9 %	-27 411
Ostot tilikauden aikana	-26 988	-29 433	2 445	91,7 %	-27 376
Varastojen muutokset	-64	0	-64	-	-35
Pakollisten varausten muutokset	-4 846	121	-4 967	-4004,8 %	-80
Muut toimintakulut	-11 636	-11 006	-630	105,7 %	-13 961
Vuokrat	-7 572	-8 268	696	91,6 %	-7 893
Jätevero	-1 038	-420	-618	247,2 %	-4 019
Muut toimintakulut	-3 026	-2 318	-708	130,6 %	-2 048
TOIMINTAKATE	168 908	160 729	8 179	105,1 %	167 331
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-66 283	-69 118	2 835	95,9 %	-67 169
Korkotuotot	0	0	0	-	3
Muut rahoitustuotot	8 174	500	7 674	1634,7 %	5 464
Korkokulut	-74 384	-69 618	-4 766	106,8 %	-72 573
<i>Perustamislainojen korot jäsenkunnille</i>	-62 964	-62 964	0	100,0 %	-62 964
<i>Muut korkokulut</i>	-11 420	-6 654	-4 766	171,6 %	-9 609
Muut rahoituskulut	-72	0	-72	-	-63
VUOSIKATE	102 625	91 611	11 014	112,0 %	100 162
POISTOT	-90 609	-90 274	-336	100,4 %	-87 717
TILIKAUDEN TULOS	12 016	1 338	10 678	898,2 %	12 444
Poistoeron muutos	614	834	-220	73,7 %	-1 098
Vapaaehtoisten varausten muutos	0	0	0	-	1 831
Tuloverot	-791	-220	-570	358,6 %	-817
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	11 840	1 951	9 888	606,7 %	12 361

Toimintatuottoja kertyi 354,1 miljoonaa, 9,8 miljoonaa talousarviota enemmän

Vesihuollon käyttö- ja perusmaksuja kertyi 3,7 miljoonaa talousarviota enemmän, josta suurin osa aiheutui talousarviota suurempana toteutuneesta volyyymista. Länsi-Metro vaikutti edelleen jäteveden laskutusta lisäävästi. Talousarviossa ennakoitiin rakentamisen hiipumista, mutta liittymissopimusten määrän laskusta huolimatta liittymismaksuja kertyi useista suuremmista kohteista, kuten Iso-Omenan laajennus, Lastensairaala, Jätkäsaari ja Kalasatama. Liittymismaksuja kertyi 3,6 miljoonaa talousarviota enemmän.

Jätteen kuljetus- ja käsittelymaksutuottoja kertyi yhteensä 2,3 miljoonaa talousarviota enemmän, mikä aiheutuu pääosin jätteenkuljetuksen ennakoitua suurempana toteutuneesta toimintavolyyymista. Lisätuottoja syntyi myös talousarviossa ennakoitua suurempana toteutuneesta pilaantuneiden maiden käsittelytoiminnasta sekä Sortti-asemien asiakasmäärän kasvusta.

Tuet ja avustukset jäivät budjetoidusta 0,3 miljoonaa osan ulkopuolista rahoitusta hakeneista hankkeista jäädessä toteuttamatta kielteisten rahoituspäätösten vuoksi. Eroa kompensoi budjetoitua suurempina toteutuneet vuokra- ja muut toimintatuotot.

Toimintakulut olivat 187,1 miljoonaa, 1,9 miljoonaa talousarviota vähemmän

Henkilöstökulut toteutuivat 0,5 miljoonaa talousarviota suurempina. Toteutuma sisältää budjetoimattoman 1,4 miljoonan euron varauksen vuodelta 2015 maksettaviin tulospalkkioihin (sivukuluineen). Tulospalkkiot rahoitetaan voimassaolevan käytännön mukaisesti toimintakulusäästöillä ja toimintakatteen paranemisella. Toteutunut henkilöstömäärä jäi 23,0 htv henkilöstösuunnitelmaa pienemmäksi, mikä heijastuu toteutuneisiin henkilöstökuluihin niitä vastaavasti vähentäen. Kuluja on pienentänyt osaltaan budjetoimattomat oikaisuerät, kuten sairausvakuutus-, vanhempainvapaa- ym. Kelan maksamat korvaukset.

Palvelujen ostot, materiaalihankinnat ja muut toimintakulut toteutuivat yhteensä 1,4 miljoonaa talousarviota suurempina. Jätteen kuljetuksen ennakoitua suurempi suoritemäärä lisäsi kuljetus- ja käsittelykustannuksia noin 2,1 miljoonalla eurolla. Vantaan Energian jätevoimalaan liittyvät ennakoimattomat huoltokatkot lisäsivät jätteenkäsittelykuluja ylimääräisestä vastaanotosta, paalauksesta ja kuljetuksesta johtuen 0,7 miljoonalla. Välivarastoitua jätettä jouduttiin myös loppusijoittamaan, josta aiheutui noin 0,5 miljoonan ylimääräiset kustannukset. Ämmässuon jätteenkäsittelykeskuksessa kaasuvoimalassa tehdyt välttämättömät ylimääräiset huoltotoimenpiteet kasvattivat kuluja 0,8 miljoonalla. Uudenmaan Woima Oy:n ennakoitua suurempi volyyymi lisäsi läpilaskutettavia jätevoimalan porttimaksuja 0,6 miljoonalla, vaikka muutoin Vantaan Energialle maksetut jätteenkäsittelymaksut jäivät 1,2 miljoonaa talousarviota pienemmiksi.

Palveluhankinnoissa syntyi säästöjä erityisesti asiantuntijapalveluissa (-1,8 miljoonaa), mutta myös muissa kuluryhmissä. Laskutettavia johtosiirtotöitä toteutui ennakoitua vähemmän, joka vähensi osaltaan tuloja, mutta myös aiheutti säästöä rakentamispalveluiden ostoissa. Energiakulut jäivät 1,2 miljoonaa talousarviota pienemmiksi. Muita säästöjä syntyi mm. raakaveden hankinnassa, kemikaalikulussa, kompostoinnin materiaaleissa sekä useissa muissa kuluryhmissä.

Toimintakulut sisältävät 4,8 miljoonan euron pakollisen varauksen muutoksen. HSY:n hallituksen 19.11.2010 tekemän maa-alueiden vuokrausperiaatteita koskevan päätöksen mukaisesti HSY on vastuussa mahdollisesta vuokra-alueen maaperän pilaantumisesta, joka on tapahtunut sinä aikana jolloin alue on ollut HSY:n tai sitä edeltäneen organisaation hallinnassa. Vuokrasopimuksen päätyttyä HSY on velvollinen kunnostamaan maaperän ja poistamaan maaperässä mahdollisesti olevat rakennus- ja muut jätteet sekä vanhat rakenteet. Kirjanpitolain 5:14 § mukaisella pakollisella varauksella varaudutaan Kuninkaantammen sakka-allasalueen maaperän kunnostamiseen vuonna 2016 sekä Dämmanin vedenpuhdistamon sulkemiseen ja purkamiseen liittyviin vastuisiin vuosina 2017 - 2018 aikana. Varaukset puretaan tulevilla tilikausilla toteutuvien kustannusten suuruisina.

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot toteutuivat 8,2 miljoonan suuruisina, josta 6,8 miljoonaa oli lainojen korkosuojauksista saatuja tuottoja ja 1,2 miljoonaa osinkotuottoa.

Rahoituskulut olivat 74,5 miljoonaa euroa. Tästä suurin osa, 63,0 miljoonaa oli jäsenkunnille perustamislainoista maksettuja korkoja. Ulkopuolisesta rahoituksesta maksetut korot olivat 11,4 miljoonaa, mutta lainojen korkosuojaukset huomioiden maksetuiksi koroiksi jää 3,2 miljoonaa.

Yhteensä rahoitustuotot ja -kulut olivat 66,3 miljoonaa, 2,8 miljoonaa talousarviota pienemmät.

Poistot

Pysyvistä vastaavista tehdyt poistot olivat 90,6 miljoonaa toteutuen lähes talousarvion mukaisina.

Tilikauden tulos

Tulos ennen tilinpäätössiirtoja oli 12,0 miljoonaa ylijäämäinen. Poistoeron vähennyksen (+0,6 milj.) sekä vesihuollon tuloksestaan maksaman tuloveron (-0,8 milj. euroa) jälkeen tilikauden tulos jäi 11,8 miljoonaa ylijäämäiseksi aiheutuen pääosin talousarviota suurempina toteutuneista toimintatuotoista.

2.1.4 Investointien toteutuminen

x 1 000 euroa	TP 2015	TA 2015	Ero TP-TA	TP/TA %	TP 2014
Vesihuolto	122 118	133 590	-11 472	91,4 %	93 039
Jätehuolto	17 697	18 625	-928	95,0 %	22 578
Seutu- ja ympäristötieto	255	470	-215	54,3 %	212
Tukipalvelut	357	820	-463	43,5 %	345
Kuntayhtymän johto, ohjaus ja kehittäminen, asiakaspalvelu	533	1 290	-757	41,4 %	616
INVESTOINNIT YHTEENSÄ	140 961	154 795	-13 834	91,1 %	116 790

Investointien toteutuma 141,0 miljoonaa euroa jäi 13,8 miljoonaa talousarviota pienemmäksi. Vesihuollon investoinnit jäivät 11,5 miljoonaa, jätehuollon 0,9 ja muut 1,4 miljoonaa arvioitua pienemmiksi.

Vesihuollon investoinnit

Kaupunkilähtöiset alueverkoston rakentamishankkeet ylittivät talousarvion 4,2 miljoonalla eurolla. Hankkeet etenivät ennakoitua nopeammin ja laajemmin koko HSY:n toiminta-alueella. Ylitystä kompensoivat sekä kaupunkien yhteishankkeina toteutettavat haja-asutusalueiden verkostohankkeet että HSY:n kustannusosuudet johtosiirroista, jotka eivät toteutuneet suunnitellusti ja jäivät yhteensä 2,4 miljoonaa talousarviota pienemmiksi.

Vesihuoltolähtöiset investoinnit alittivat talousarvion 13,5 miljoonalla eurolla. Veden hankinnan ja puhdistuksen investoinnit jäivät 1,3 miljoonaa talousarviosta. Kuninkaanlähteen pohjavesilaitoksen saneerausta on jouduttu lykkäämään vedenjakelun riskitarkastelujen edellyttämien laajuusmuutosten vuoksi.

Vedenjakelun ja viemäroinnin investoinnit jäivät yhteensä 6,4 miljoonaa talousarviota pienemmiksi. Länsi-Espoon runkovesijohdon hankkeita siirtyi aiemmilta vuosilta toteutettavaksi vuonna 2015, jonka vuoksi vedenjakelun uudisinvestoinnit ylittyivät 3,3 miljoonalla eurolla. Viemäroinnin uudisinvestoinnit jäivät 2,6 miljoonaa talousarviosta, koska mm. Laajasalon uuden paineviemäriin toteutus siirtyi vuodelle 2016 vesiluvan viivästyisestä johtuen. Verkostojen saneerausinvestoinneissa isoja saneerausurakkahankkeita siirtyi vuodelle 2016, jonka vuoksi saneerausinvestoinnit jäivät 3,2 miljoonaa talousarviota pienemmiksi. Jäteveden pumppaamoiden saneeraustöitä tehtiin 1,2 miljoonaa suunniteltua vähemmän. Tikkurilan vesitornin sanee-

raukseen oli talousarviossa varattu 2,5 miljoonaa euroa, mutta saneerauksen sijasta vanha torni tullaan korvaamaan Hiekkaharjuun rakennettavalla uudella tornilla, jonka rakentaminen alkaa vuonna 2017.

Jäteveden puhdistuksen investoinnit jäivät yhteensä 8,7 miljoonaa talousarviosta. Erosta suuri osa, 5,3 miljoonaa, syntyy Blominmäen jätevedenpuhdistamosta. Louhintaurakoiden osittamiseen ja aikatauluttamiseen liittyvistä järjestelyistä johtuen varsinaisten luolastolouhintojen käynnistäminen lykkääntyi. Luolastolouhintaurakan hinta oli myös ennakoitua edullisempi. Viikimäen jätevedenpuhdistamon rejektiveden erilliskäsittelyn investointeja ei käynnistetty, mistä aiheutuu 3,9 miljoonan euron siirtymä tuleville vuosille.

Muut vesihuollon investoinnit ylittivät 2,8 miljoonalla eurolla, koska Mikkälänkallion tukikohdan laajennus ei ollut mukana talousarviossa.

Jätehuollon investoinnit

Aluepalvelulähtöiset investoinnit toteutuvat lähes talousarvion mukaisesti. Investoinneista merkittävin oli Ruskeasannan sorttiasema, joka avattiin käyttöön alkusyksystä. Investointi ylitti vuodelle 2015 varatut määrät noin 1,0 miljoonalla, koska vuosina 2013 - 2014 tehdyt maaperän vahvistustyöt viivästyivät urakkaa alkuperäisestä aikataulusta ja osa rakennuskustannuksista siirtyi vuodelle 2015. Jorvaksen Sortti-aseman hankkeeseen vuodelle 2015 varattu 0,5 miljoonaa jäi käyttämättä, joka kompensoi ylitystä. Lisäksi aluepalvelujen kalustohankintoja säästyi 0,5 miljoonaa, koska Sortti-asemien itsepalvelulaitteistoja ei vielä toteutettu Ruskeasannan lisäksi muille asemille.

Käsittelypalvelulähtöiset investoinnit alittivat talousarvion 0,7 miljoonalla. Biojätteen käsittelyn ja mädätyskaasun hyödyntämisen hankkeet viivästyivät biokaasulaitoksen prosessitekniikan ja biokaasun hyödyntämistavan perusteellisen harkinnan vuoksi. Kaasun hyödyntämiseen ja prosessien lämmitysjärjestelmiin liittyviä ja muita kustannuksia siirtyi aiemmilta vuosilta vuodelle 2015 noin 2,0 miljoonaa. Ämmässuon kaatopaikan viimeistelyrakenteita ei kuitenkaan toteutettu aiemmin suunnittelun mukaisesti, josta syntyi 1,8 miljoonan säästö. Ämmässuon laajennusalueen investoinnit jäivät 1,3 miljoonaa talousarviosta, koska mm. suunniteltua huoltokanaalin kattamista ei toteutettu vielä. Infran kehittämisen hankkeet ylittivät 0,2 miljoonalla kaasun hyödyntämistä varten tarpeellisten kaasun- ja lämmön siirtoputkistojen ja korjaamotilojen rakentamisesta johtuen.

Muut jätehuollon investoinnit jäivät 0,1 miljoonaa talousarviota pienemmiksi maanhankintaan varatun määrärahan jäädessä käyttämättä.

Muut investoinnit

Seutu- ja ympäristötiedon investoinnit jäivät 0,2 miljoonaa talousarviosta. REPA-ilma -hankkeessa suunnitellut investoinnit eivät toteutuneet, koska haettua tukirahaa ei saatu. Ohjauksen ja kehittämisen sekä asiakaspalvelun investoinnit jäivät 0,8 miljoonalla, lähinnä laskutukseen, varaston- ja projektinhallintaan sekä HR-järjestelmiin liittyvien tietojärjestelmähankkeiden viivästyisestä johtuen. Tukipalvelujen investoinnit jäivät 0,5 miljoonaa talousarviota pienemmiksi uuden hankintajärjestelmän toteutuksen siirryttyä vuodelle 2016 sekä muista pienemmistä IT-hankkeista johtuen.

2.1.5 Rahoitusosan toteutuminen

x 1 000 euroa	TP 2015	TA 2015	Ero TP-TA	TP 2014
Toiminta ja investoinnit				
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	102 625	91 611	11 014	100 162
Satunnaiset erät	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	3 866	-121	3 987	-1 327
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-141 749	-155 905	14 156	-117 633
Rahoitusosuudet investointeihin	788	1 110	-322	839
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	-34 469	-63 305	28 836	-17 958
Rahoitus				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	65 000	93 250	-28 250	20 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-31 217	-29 044	-2 173	-14 373
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-25 000	0	-25 000	35 000
Oman pääoman muutokset	0	0	0	9 578
Muut maksuvalmiuden muutokset	22 403	0	22 403	-23 180
Rahoituksen rahavirta	31 186	64 206	-33 020	27 025
Vaikutus maksuvalmiuteen	-3 283	901	-4 184	9 067
Kassavarojen muutos				
Kassavarat 31.12.	7 052	11 748		10 335
Kassavarat 1.1.	10 335	10 847		1 268

Vuonna 2015 vuosikate oli 102,6 miljoonaa euroa, joka ei riittänyt kattamaan kuntayhtymän lainojen lyhen-nyksiä ja investointitasoa. Tilikauden aikana nostettiin uutta pitkäaikaista lainaa yhteensä 65,0 miljoonaa euroa. Vanhoja lainoja lyhennettiin 31,2 miljoonalla. Lyhytaikaisia maksuvalmiusluottoja (kuntatodistusohjelma) nostettiin tarpeen mukaan useissa erissä. Tilikauden päättyessä kuntatodistuksia oli ulkona 50,0 miljoonan euron edestä. Maksuvalmius on ollut hyvä.

2.1.6 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

Yhtymäkokous hyväksyi 14.11.2014 HSY:n toiminta- ja taloussuunnitelman vuosille 2015 - 2017 sekä talousarviovuotta 2015 koskevat sitovat määrärahat ja tuloarviot, jotka toteutuivat seuraavasti:

euroa	TP 2015	TA 2015	Ero/euroa	TP/mTA %
Vesihuolto				
Toimintakulut *)	84 103 433	83 985 737	117 696	100,1 %
Investointimenot	122 117 573	133 590 000	-11 472 427	91,4 %
Jätehuolto				
Toimintakulut *)	85 614 379	82 688 099	2 926 280	103,5 %
Investointimenot	17 697 328	18 625 000	-927 672	95,0 %
Seutu- ja ympäristötieto				
Kuntaosuudet	3 646 000	3 646 000	0	100,0 %
Toimintakulut *)	3 513 113	4 274 026	-760 913	82,2 %
Investointimenot	255 226	470 000	-214 774	54,3 %
Tukipalvelut				
Toimintakulut	6 061 712	6 180 129	-118 417	98,1 %
Investointimenot	357 068	820 000	-462 932	43,5 %
Kuntayhtymän johto, ohjaus ja kehittäminen sekä asiakaspalvelu				
Toimintakulut	9 372 877	7 385 244	1 987 633	126,9 %
Investointimenot	533 436	1 290 000	-756 564	41,4 %

*) Vesihuollon ja jätehuollon toimialojen sekä seutu- ja ympäristötiedon tulosalueen osalta sitovina määrärahoina ovat toimintamenot ilman hallinnon ja muiden tulosalueiden sisäisiä palveluveloituksia (toimialojen väliset ovat mukana). Sitovat investointimenot ovat investointeja, joista on vähennetty poistojen perustana käytettävää hankintamenoa pienentävät ulkopuoliset rahoitusosuudet.

Vesihuollon toimintakuluissa ilman hallinnon ja tukitoimintojen sisäisiä veloituksia ja pakollisia varauksia saavutettiin 4,7 miljoonan euron säästöt. Toimintakuluihin sisältyy 4,8 miljoonan budjetoimattomat pakolliset varaukset Kuninkaantammen sakka-allasalueiden sekä Dämmanin vedenpuhdistuslaitoksen sulkemiseen ja purkamiseen liittyviin vastaisiin kustannuksiin. Varauksesta johtuen sitovat määrärahat ylittivät 0,1 miljoonalla, vaikka vesihuollon toimintakulut kokonaisuutena jäivät 0,3 miljoonaa talousarviota pienemmiksi.

Jätteenkuljetuksen ennakoitua suurempi suoritemäärä lisäsi kuljetus- ja käsittelykustannuksia 2,1 miljoonalla. Vantaan Energian jätevoimalan ennakoimattomista huoltokatkoista johtuen jätteitä jouduttiin ohjaamaan Ämmäsuolle paalattavaksi, välivarastoitavaksi ja osin loppusijoitettavaksi. Näistä ja ylimääräisistä kuljetuskustannuksista aiheutui yhteensä 1,2 miljoonan euron lisäkustannukset. Uudenmaan Voima Oy:lle kuuluvat jätevoimalan porttimaksut läpilaskutetaan HSY:n kautta. Yhtiön toimintavolyymi oli arvioitua suurempi, joka näkyy läpilaskutettavien porttimaksujen kasvuna, josta aiheutuu 0,6 miljoonan kulut (sekä vastaava tuottojen kasvu). Ämmäsuon kaasuvoimalan moottorien määräaikaishuoltojen yhteydessä jouduttiin tekemään toimintavarmuuden kannalta välttämättömiä lisähuoltotoimenpiteitä, joista syntyi 0,8 milj. euron lisäkulut. Muissa toimintakuluissa saavutetut säästöt (yhteensä -1,9 milj. euroa) eivät riittäneet kattamaan syntyneitä odottamattomia lisäkuluja. Jätehuollon toimintatuotot kasvoivat kuitenkin 3,2 miljoonaa euroa, jolloin tulojen ja menojen erotuksena syntyvä toimintakate oli 0,5 miljoonaa talousarviota parempi.

Kuntayhtymän johdon, ohjauksen ja kehittämisen sekä asiakaspalvelun toimintakulut alittivat talousarvion yhteensä 0,4 miljoonalla. Talousarviota hyväksyttäessä sitoviin määrärahoihin on inhimillisestä virheestä johtuen laskettu vain johdon, ohjauksen ja kehittämisen toimintakulut (7,4 milj). Talousarviossa on erikseen asiakaspalvelun toimintakulut (2,3 milj.), jotka jäivät laskematta mukaan sitoviin määrärahoihin. Laskuvirheestä johtuen sitovat määrärahat ylittivät yhtymäkokouksen päätökseen nähden 2,0 miljoonalla, kun todelliset toimintakulut jäivät talousarviota pienemmiksi.

2.2 Vesihuollon toteutumisvertailut ja erillislaskelmat

2.2.1 Tavoitteiden toteutuminen

Strateginen päämäärä		Ympäristön tila on parantunut	
Tavoite 2015 - 2017	Tavoitetaso 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015
Jäteveden puhdistuksen fosforikuorma ei kasva ja typpi-kuorma pienenee 2 % vuoden 2012 tasosta.	Fosfori 38 tn/v Typpi 1200 tn/v	Viikimäen 9-linjan käyttöön-oton tuoman lisäkapasiteetin optimaalinen hyödyntäminen. Puhdistamoiden operoinnin edelleen kehittäminen.	● Toteutui
Sekaviemäröidyn verkon jätevesiylivuotojen määrä pienenee vuoden 2013 tasosta.	Sekaviemäröidyn verkon jätevesiylivuotojen määrä ei kasva vuoden 2013 tasosta (242 000 m ³ /vuosi) ja keskeisimmät toimenpiteet niiden vähentämiseksi on määritetty.	Ratkaisumallien selvittäminen tärkeimmissä ylivuotokohteissa (case Eteläranta suunnittelu-ssa) Sekaviemäriverkoston hulevesien eriyttämisen yleissuunnitelutyö käynnistetty Hulevesien erottamismahdollisuuden selvittäminen aina sekaviemäriverkon saneerauksen yhteydessä. Kuntayhteistyön aktivoiminen hulevesien hallitsemiseksi.	● Toteutui
Verkostoon pumpattu vesimäärä/asukas pienenee	Verkostoon pumpattu vesimäärä/asukas ei kasva vuoden 2013 tasosta (229 l/as/d) ja sen komponentit vedenkäyttö ja vuotovesimäärä tunnetaan riittävällä erittelyllä vähentämistoimenpiteiden kohdentamiseksi	Aqua-laskutusjärjestelmän vedenkäytön raportointia kehitetään laadittavan projektisuunnitelman mukaisesti. Keskimääräisen vedenkäytön (l/as/d) raportoinnin tulee olla mahdollista jäsenkunnittain vähintään jaotellulla: - kotitalouskäyttö, palvelu-ointi, teollisuus sekä - kotitalouskäytön osalta edelleen kerrostalo/rivitalot/omakotitalot	● Toteutui
		Vesijohtoverkon aluemittausjärjestelmää rakennetaan hankesuunnitelman mukaisesti. Vuonna 2015 rakennetaan 50 kpl mittauspisteitä ja järjestelmästä saatua tietoa hyödynnetään vuotovesien vähentämisessä.	● Toteutui

Strateginen päämäärä		Toimintavarmuus on korkea ja verkostojen toiminta on optimoitu	
Tavoite 2015 - 2017	Tavoitetaso 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015
Jätevedenpuhdistuksen tavoitteet saavutetaan puhdistamoiden kuormituksen kasvusta huolimatta.	lupaindeksi 100 %	Viikimäen 9-linjan käyttöön-oton tuoman lisäkapasiteetin optimaalinen hyödyntäminen. Puhdistamoiden operoinnin edelleen kehittäminen	● Toteutui
Viemäritukosten määrä laskee alle 70 kappaleeseen vuodessa.	Viemäritukosten määrä on < 80 kpl/v	Viemäreiden suunnitelmallista painehuhtelua tehostetaan ja painuneita viemäreitä saneerataan.	● Ei toteutunut. Tukoksia oli 83 kpl. Huuhtelulla ja saneerauksilla ei ole kyetty vähentämään tukosten määrää tavoitteen mukaisesti. Toimenpiteiden kohdentaminen ei ole onnistunut. Etsitään muita toimenpiteitä.

Strateginen päämäärä	Toimintavarmuus on korkea ja verkostojen toiminta on optimoitu		
Tavoite 2015 - 2017	Tavoitetaso 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015
Verkoston saneerausinvestointien kohdentaminen tehostuu siten, että vedenjakelun keskeytysten aika lyhenee vaikka saneerausinvestointien määrä ei kasva.	Kulutuskaskeytysaika on < 15 min/as/v	Verkostojen saneerauskohteiden priorisointijärjestelmää käytetään saneerauskohteiden valintaan.	● Toteutui

Strateginen päämäärä	HSY:n palvelut vastaavat asiakasryhmien tarpeisiin ja asukaskokemus on parantunut		
Tavoite 2015 - 2017	Tavoitetaso 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015
Asukkaiden kokemus juomaveden laadusta säilyy hyvänä	Asukaskokemus juomaveden laadusta säilyy hyvänä ja asiakastytyväisyyskyselyn tulos säilyy ennallaan.	Noudatetaan WSP:ssa sovitutuja toimenpiteitä.	● Toteutui

Strateginen päämäärä	Tuottavuus on merkittävästi ja mitattavasti parantunut ja rahoituksen hallittu tasapaino on saavutettu niin, että myös investointimenot katetaan tulorahoituksella		
Tavoite 2015 - 2017	Tavoitetaso 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015
Vesihuollon toimintakulut/asukas laskevat tuottavuuden paranemisen ansiosta.	85,8 eur/asukas (arvo laskettu vuoden 2013 rahassa)	Palvelujen ostoa korvataan järjeistämällä ja tehostamalla omaa työtä sekä vesihuollossa että HSY:n keskitetyissä palveluissa. Tilaaosaamista ja -käytäntöjä kehitetään (oma substanssi-osaaminen, seuranta/valvonta, sanktioiden käyttö). Energiatehokkuutta parantavia investointeja, laitehankintoja ja muita toimenpiteitä toteutetaan.	● Toteutui
Vesihuollon investointien tulorahoitus noudattaa talousmallia (kevät 2014).	Vuonna 2015 Investointien tulorahoitus 57 %	Talouksmallin mukaiset taksan- korotukset ja investioiohjelman toteuttaminen.	● Toteutui (69,1 %)
Vesitaksoja korotetaan reaalisesti korkeintaan hallitukselle esitettyjen talouksmallien mukaisesti.	Reaalikorotus 2 % + inflaatio	Talouksmallin mukainen taksan- korotus.	● Toteutui

Strateginen päämäärä	HSY on innovatiivinen edelläkävijä sekä aktiivinen ja luotettava yhteistyökumppani		
Tavoite 2015 - 2017	Tavoitetaso 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015
Älykkäiden järjestelmien ja mittausmenetelmien käytön lisäämiseksi ja tehostamiseksi tehdään selvityksiä ja niiden perusteella käynnistetään pilottihankkeita.	SmartWater-konseptin käynnistämiseen liittyvät esiselvitykset ja -pilotit sekä sitä tukevien osajärjestelmien asteittainen käyttöönotto	Eri järjestelmissä syntyvän tiedon tehokas hyödyntäminen. Vedenjakelun ohjauksjärjestelmän täysimääräinen käyttöönotto. Vedenjakelun aluemittausjärjestelmän eteneminen hankeohjelman mukaisesti Jätevedenpumpptaamojärjestelmän käyttöönotto ohjelman mukaisesti	● Toteutui osittain. Vedenjakelun ohjauksjärjestelmä Helsingissä ja Vantaalla osittain käytössä (valmiusaste 40 %). Aikataulutavoite on ollut liian tiukka suhteessa eri osapuolten resurssihin ja kohteiden suureen määrään. Jätevedenpumpptaamojärjestelmän käyttöönotto on edennyt suunnitellusti, viemäri- verkoston aluemittausjärjestelmä suunniteltu, Verkoston pinnanmittauspilotointi käynnistynyt, viemäri- verkoston hydraulisen mallin ja sen älykkään päivittämisen projekti käynnistynyt

Strategiset hankkeet		
Hanke	Tavoite 2015	Toteutuma 31.12.2015
Vedenpuhdistuksen kapasiteetin nosto, Länsi-Espoon runkovesijohdot	Vanhankaupungin kapasiteetin kasvattamisen urakat käynnissä: hiekka-kalkkivisuodatus yli 70 %:n valmius. Pitkälän korkeapainepumppaamo valmistuu. Leppävaaran vesihuoltotunnelisuus ja Keskuspuisto-Finnoontie osuus valmiit.	<ul style="list-style-type: none"> ● Toteutui osittain. Hiekka-suodatuksen saneeraus myöhässä urakoitsijasta johtumattomista prosessiongelmista johtuen. Aikataulun mukainen valmistuminen 30.4.2016 on epätodennäköistä. Viivästyminen ei vaikuta muiden hankkeiden etenemiseen, muut kapasiteetinnostohankkeet etenevät aikataulun mukaisesti. Länsi-Espoon runkovesijohtohanke etenee aikataulussaan.
Blominmäen jätevedenpuhdistamo	Blominmäen pääajotunnelin louhinta on käynnissä ja Mikkälänkallion ajotunneli on valmis. Luoltilan louhinta on kilpailutettu ja käynnistynyt, jos alueen asemakaava ja rakentamislupa ovat saaneet lainvoiman elokuun 2015 loppuun mennessä.	<ul style="list-style-type: none"> ● Toteutui

2.2.2 Tuloslaskelman toteutuminen

x 1 000 eur	TP 2015	TA 2015	Ero TP-TA	Tot.-% TP/TA	TP 2014
TOIMINTATUOTOT (+)	240 150	233 298	6 852	102,9 %	231 744
Myyntituotot	238 179	231 315	6 864	103,0 %	229 471
Vedenmyyntituotot	78 417	77 070	1 347	101,7 %	76 195
Jätevesituotot	99 454	97 895	1 559	101,6 %	97 182
Perusmaksut	33 860	33 320	540	101,6 %	32 678
Vesihuollon liittymismaksut	16 343	12 750	3 593	128,2 %	13 471
Muut Myyntituotot	10 105	10 280	-175	98,3 %	9 944
Tuet ja avustukset	296	116	180	255,0 %	216
Muut toimintatuotot	1 675	1 867	-192	89,7 %	2 057
Vuokratuotot	1 160	1 085	75	106,9 %	1 138
Muut toimintatuotot	515	782	-267	65,9 %	919
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	1 933	1 655	278	116,8 %	1 779
TOIMINTAKULUT (-)	-94 492	-94 750	258	99,7 %	-89 003
Henkilöstökulut	-24 645	-24 418	-227	100,9 %	-24 149
Palkat ja palkkiot	-19 802	-19 662	-140	100,7 %	-19 537
Henkilösivukulut	-4 843	-4 756	-87	101,8 %	-4 612
Palvelujen ostot	-32 297	-34 906	2 609	92,5 %	-31 536
Muiden palvelujen ostot	-32 297	-34 906	2 609	92,5 %	-31 536
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-24 414	-27 148	2 734	89,9 %	-25 137
Ostot tilikauden aikana	-24 350	-27 148	2 798	89,7 %	-25 103
Varastojen muutos	-64	0	-64	-	-35
Pakollisten varausten muutos	-4 766	0	-4 766	-	0
Muut toimintakulut	-8 370	-8 278	-92	101,1 %	-8 181
Vuokrat	-6 237	-6 670	433	93,5 %	-6 561
Muut toimintakulut	-2 133	-1 608	-525	132,6 %	-1 620
TOIMINTAKATE	147 591	140 202	7 388	105,3 %	144 520
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-63 143	-64 082	939	98,5 %	-63 114
Korkotuotot	0	0	0	-	0
Muut rahoitustuotot	96	0	96	-	113
Korkokulut	-63 233	-64 082	849	98,7 %	-63 227
<i>Perustamislainojen korot jäsenkunnille</i>	-62 964	-62 964	0	100,0 %	-62 964
<i>Muut korkokulut</i>	-269	-1 118	849	24,1 %	-262
Muut rahoituskulut	-5	0	-5	-	-1
VUOSIKATE	84 448	76 120	8 328	110,9 %	81 406
POISTOT	-73 720	-73 133	-587	100,8 %	-70 748
TILIKAUDEN TULOS	10 728	2 987	7 741	359,1 %	10 658
Tuloverot	-791	-220	-570	358,6 %	-817
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	9 937	2 767	7 170	359,2 %	9 841

2.2.3 Investointien toteutuminen

x 1 000 euroa	TP 2015	TA 2015	Ero TP-TA	TP/TA %	TP 2014
KAUPUNKILÄHTÖISET INVESTOINNIT	35 235	33 500	1 735	105,2 %	32 750
Toiminta-alueen laajentuminen ja kaavoitus	35 235	33 500	1 735	105,2 %	32 750
1 Kaavoituksen mukainen laajentuminen (alueverkot)	32 651	28 500	4 151	114,6 %	32 092
2 Laajentuminen haja-asutusalueille	939	2 000	-1 061	46,9 %	362
3 Johtosiirrot	1 646	3 000	-1 354	54,9 %	296
VESIHUOLTOLÄHTÖISET INVESTOINNIT	87 670	101 200	-13 530	86,6 %	61 128
Veden hankinta ja puhdistus	10 186	11 500	-1 314	88,6 %	7 121
4 Vedenhankinnan uudisinvestoinnit	0	0	0	-	5
5 Vedenhankinnan saneerausinvestoinnit	57	1 200	-1 143	4,7 %	0
6 Vedenpuhdistuksen uudisinvestoinnit	8 095	7 600	495	106,5 %	5 182
<i>Vanhankaupungin vedenpuhdistuslaitos</i>	<i>6 370</i>	<i>5 700</i>	<i>670</i>	<i>111,8 %</i>	<i>2 128</i>
<i>Pitkähäsköksen vedenpuhdistuslaitos</i>	<i>1 724</i>	<i>1 900</i>	<i>-176</i>	<i>90,8 %</i>	<i>3 035</i>
<i>Muut uudisinvestoinnit</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>-</i>	<i>18</i>
7 Vedenpuhdistuksen saneerausinvestoinnit	2 035	2 700	-665	75,4 %	1 934
Veden jakelu ja viemärointi	53 206	59 600	-6 394	89,3 %	44 034
8 Vedenjakelun uudisinvestoinnit	20 209	16 900	3 309	119,6 %	13 312
9 Viemäroinnin uudisinvestoinnit	6 520	9 100	-2 580	71,7 %	6 739
10 Verkostojen saneerausinvestoinnit	22 466	25 700	-3 234	87,4 %	20 951
11 Vedenjakelun laitteiden saneerausinvestoinnit	1 484	4 200	-2 716	35,3 %	339
12 Viemäroinnin laitteiden saneerausinvestoinnit	2 527	3 700	-1 173	68,3 %	2 693
Jäteveden puhdistus	19 747	28 400	-8 653	69,5 %	6 822
13 Jätevedenpuhdistuksen uudisinvestoinnit	15 831	25 000	-9 169	63,3 %	4 865
<i>Viihinmäen jätevedenpuhdistus</i>	<i>139</i>	<i>4 000</i>	<i>-3 861</i>	<i>3,5 %</i>	<i>2 951</i>
<i>Blominmäen jätevedenpuhdistus</i>	<i>15 692</i>	<i>21 000</i>	<i>-5 308</i>	<i>74,7 %</i>	<i>1 914</i>
14 Jätevedenpuhdistuksen saneerausinvestoinnit	3 911	3 400	511	115,0 %	1 957
15 Purkutunneleiden uudisinvestoinnit	6	0	6	-	0
16 Purkutunneleiden saneerausinvestoinnit	0	0	0	-	0
Muut investoinnit (irtaimisto, kiinteistöt ym.)	4 530	1 700	2 830	266,5 %	3 151
Rahoitusosuudet investointeihin	-788	-1 110	322	71,0 %	-839
VESIHUOLLON INVESTOINNIT YHTEENSÄ	122 118	133 590	-11 472	91,4 %	93 039

2.2.4 Rahoituslaskelma

x 1000 euroa	TP 2015		TP 2014	
Toiminnan ja investointien rahavirta				
Tulorahoitus				
Vuosikate	84 448		81 406	
Tulorahoituksen korjaukset	3 973	88 421	-817	80 589
Investoinnit				
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-122 906		-93 879	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	788		839	
Investointien korjaukset	0	-122 118	2	-93 038
Toiminnan ja investointien rahavirta		-33 697		-12 449
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	65 000		13 333	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 552		-2 542	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-39 800	19 648	20 800	31 592
Oman pääoman muutokset		0		9 578
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos	1		-46	
Saamisten muutos	6 124		-12 104	
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	1 429	7 554	-11 118	-23 268
Rahoituksen rahavirta		27 202		17 902
Kassavarojen muutos		-6 495		5 453
Kassavarojen muutos				
Kassavarat 31.12.		-137		6 358
Kassavarat 1.1.		6 358		905
		-6 495		5 453
Rahoituslaskelman tunnusluvut				
		TP 2015		TP 2014
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä, 1000 eur		-100 178		-72 687
Investointien tulorahoitus %		69,2 %		87,5 %
Lainanhoitokate		2,1		2,2
Kassan riittävyys, pv		-0,2		9,4

2.2.5 Tase

x 1000 euroa

VASTAAVAA	TP 2015	TP 2014	VASTATTAVAA	TP 2015	TP 2014
PYSYVÄT VASTAAVAT	1 878 785	1 830 387	OMA PÄÄOMA	502 962	493 025
Aineettomat hyödykkeet	1 913	1 578	Peruspääoma	480 000	480 000
<i>Aineettomat oikeudet</i>	<i>1 913</i>	<i>1 578</i>	Muu oma pääoma	0	0
<i>Muut pitkävaikutteiset menot</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	13 025	3 184
<i>Ennakkomaksut</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	Tilikauden ali-/ylijäämä	9 937	9 841
Aineelliset hyödykkeet	1 695 474	1 647 411	POISTOERO JA VARAUKSET	0	0
<i>Maa- ja vesialueet</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	Poistoero	0	0
<i>Rakennukset</i>	<i>107 449</i>	<i>104 222</i>	Investointivaraukset	0	0
<i>Kiinteät rakenteet ja laitteet</i>	<i>1 557 773</i>	<i>1 530 816</i>	 		
<i>Koneet ja kalusto</i>	<i>4 896</i>	<i>5 048</i>	PAKOLLISET VARAUKSET	4 766	0
<i>Muut aineelliset hyödykkeet</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	Pakolliset varaukset	4 766	0
<i>Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat</i>	<i>25 355</i>	<i>7 325</i>	 		
 			VIERAS PÄÄOMA	1 389 050	1 367 975
Sijoitukset	181 398	181 398	Pitkäaikainen vieras pääoma	1 353 433	1 297 110
<i>Osakkeet ja osuudet</i>	<i>181 383</i>	<i>181 383</i>	Lyhytaikainen vieraspääoma	35 617	70 865
<i>Muut saamiset</i>	<i>15</i>	<i>15</i>			
<i>Muut lainasaamiset</i>	<i>0</i>	<i>0</i>			
<i>Muut saamiset</i>	<i>15</i>	<i>15</i>			
VAIHTUVAT VASTAAVAT	17 993	30 613			
<i>Vaihto-omaisuus</i>	<i>1 342</i>	<i>1 343</i>			
Saamiset	16 788	22 912			
<i>Pitkäaikaiset saamiset</i>	<i>0</i>	<i>0</i>			
<i>Lyhytaikaiset saamiset</i>	<i>16 788</i>	<i>22 912</i>			
<i>Rahoitusarvopaperit</i>	<i>0</i>	<i>0</i>			
<i>Rahat ja pankkisaamiset</i>	<i>-137</i>	<i>6 358</i>			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 896 778	1 861 000	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 896 778	1 861 000
Taseen tunnusluvut	TP 2015	TP 2014			
Omavaraisuusaste, %	26,5 %	26,5 %			
Suhteellinen velkaantuneisuus-%	578,4 %	590,3 %			
Current Ratio	0,51	0,43			
Quick Ratio	0,47	0,41			
Lainakanta 31.12. euroa	1 272 304	1 252 656			

2.2.6 Vesihuoltolain edellyttämät lisätiedot hulevesiviemäröinnin tilinpäätöksestä

Vesihuoltolaki sekä maankäyttö- ja rakennuslaki muuttuivat syksyllä 2014, jolloin huleveden viemäröinti erotettiin muusta vesihuollosta. Lain (VHL 20.1 §) mukaan vesihuollon tulee 1.1.2015 alkaen eriyttää tuloslaskelma, tase ja rahoituslaskelma huleveden viemäröinnin osalta. Kirjanpidon eriyttäminen voidaan tehdä laskennallisesti.

Tuloslaskelma

HSY vesihuolto perii huleveden viemäröinnistä perusmaksua ja liittymismaksua. Erillistä käyttömaksua ei tällä hetkellä ole peritty. Laskennalliset toimintakulut syntyvät hulevesiverkon kunnostamisesta ja huollosta sekä investointien koordinoituvuudesta. Lisäksi hulevesille on kohdistettu osuus hallinnon yleiskulusta. Rahoituskuluihin kohdistetaan hulevesiverkon koskeva osuus jäsenkuntalainoista sekä muista ulkopuolisista lainoista. Poistot määräytyvät hulevesiverkon vuosi-investointien ja käyttöomaisuuden tasearvon mukaan.

x 1000 eur	TP 2015
TOIMINTATUOTOT	9 195
TOIMINTAKULUT	-5 266
TOIMINTAKATE	3 929
Rahoituskulut	-12 752
VUOSIKATE	-8 823
Poistot	-11 983
TILIKAUDEN TULOS	-20 805

Tase

Aloittava tase vuonna 2015 on laskettu hulevesiviemäriverkon ja sekavesiviemäriverkon (laskennallinen osuus) kirjanpitoarvolla tilikauden alussa.

x 1000 eur	TP 2015	x 1000 eur	TP 2015
PYSYVÄT VASTAAVAT	313 473	OMA PÄÄOMA	58 917
Sadevesiviemäriverkko	306 363	Peruspääoma	79 722
Sekavesiviemäriverkko	7 110	Tilikausien yli/alijäämä	-20 805
VAIHTUVAT VASTAAVAT	0	VIERAS PÄÄOMA	254 556
VASTAAVAA	313 473	VASTATTAVAA	313 473

Rahoituslaskelma

x 1000 eur	TP 2015
Toiminnan ja investointien rahavirta	
Tulorahoitus (vuosikate)	-8 823
Investoinnit	-16 368
Toiminnan ja investointien rahavirta	-25 190
Rahoituksen rahavirta	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	25 190
Rahoituksen rahavirta	25 190
Kassavarojen muutos	0

2.3 Jätehuollon toteutumisvertailut ja erillislaskelmat

2.3.1 Tavoitteiden toteutuminen

Strateginen päämäärä		Ympäristön tila on parantunut	
Tavoite 2015 - 2017	Tavoitetaso 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015
Sekajätteiden määrä/kotitalous pienenee.	175,5 kg/as	Annettu uudet lasin ja metallinkeräystä koskevat jätehuoltomääräykset. Muutettu kartongin keräysvelvoitetta (20 huoneistosta 10 huoneistoon) v. 2014 alusta. Vaikutukset sekajättemääriin toteutuvat 2014 - 2015 aikana.	● Ei toteutunut. Toteuma 177 kg/as
		Toteutetaan biojättekampanja syksyllä 2015.	● Toteutui
Kotitalouksien sekajätteen energiahyötykäyttöaste nousee yli 30 %:iin ja samalla myös materiaalihyötykäyttöaste kasvaa. Lasin, metallin ja kuitupakkausten määrä sekajätteessä pienenee.	Kokonaishyötykäyttöaste 92 % materiaalihyötykäyttöaste 45 % energiahyötykäyttöaste 47 % (v.2014 tiedot)	Kaikki kotitalouksien syntypaikalajiteltu sekajäte sekä Sorttiasemilla kerätty sekajäte ohjataan energiahyötykäyttöön Vantaan Energian jätevoimalaan. Laatujaite-projektissa tuotetaan malli jonka avulla saadaan vuosittain tieto sekajätteen sisältämistä materiaalihyödyntämiseen kelpaavista jätteistä.	● Toteutui
		Käynnistetään neuvontatoimet kartongin lajittelun edistämiseksi kun keräysvastuu siirtyy HSY:lle.	● Toteutui

Strateginen päämäärä		Toimintavarmuus on korkea ja verkostojen toiminta on optimoitu	
Tavoite 2015 - 2017	Tavoitetaso 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015
Jätehuollon tyhjennysvarmuus paranee edelleen ja saavuttaa 97 %:n tason.	99,46 %	Tehostetaan ja valvotaan jätteenkuljetusreittien suunnittelua.	● Toteutui

Strateginen päämäärä		HSY:n palvelut vastaavat asiakasryhmien tarpeisiin ja asukaskokemus on parantunut	
Tavoite 2015 - 2017	Tavoitetaso 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015
Asukkaiden tyytyväisyys jätehuollon palveluihin paranee edelleen.	Asiakastytyväisyyskyselyn tulos 3,86 asteikolla 1-5	Asiakastytyväisyyttä edistetään lisäämällä jätehuollon palveluvalikoimaa, parantamalla jätteenkuljetusten tyhjennysvarmuutta ja laatua, sekä kehittämällä asiakaspalvelun ammattitaitoa, saatavuutta ja sähköistä asiointia.	● Toteutui

Strateginen päämäärä		HSY:llä on merkittävä rooli alueen materiaali- ja energiatehokkuuden parantamisessa sekä materiaalivirtojen hyödyntämisessä	
Tavoite 2015 - 2017	Tavoitetaso 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015
Alueen materiaalivirtoja hyödyntävä Ämmässuon ekoteollisuuspuisto aloittaa toimintansa.	Ekoteollisuuspuiston liiketoimintaperiaatteista on sovittu. Ämmässuo-Kulmakorpi -alueen kehittämisen periaatteista on sovittu Espoon kaupungin kanssa. Alueelle on luotu uusi ilme ja imago. Saatujen liike-toimintaehdotusten perusteella aloitetaan yhteistyötä lupavimpien toimijoiden kanssa. Osallistutaan materiaalitehokkuustyön kansallisiin kehityshankkeisiin.	Toiminnan suunnittelun II-vaiheen läpivienti VTT:n kanssa. Viestinnällisen ilmeen kehittäminen mainostoimiston kanssa. Järjestetään yritystapaamisia potentiaalisten kumppanien kanssa. Käynnistetään erillisselvityksiä uusista liike-toimintamahdollisuuksista. Haetaan ulkopuolista rahoitusta kehityshankkeisiin. HSY on mukana projekteissa, joissa kehitetään materiaalisesti rakennusjätettä hyödyntäviä tuotteita.	<ul style="list-style-type: none"> ● Toteutui osittain. Ämmässuo-Kulmakorpi -alueen kehittämisen periaatteista ei ole sovittu, muilta osin tavoitteet toteutuivat.

Strateginen päämäärä		Tuottavuus on merkittävästi ja mitattavasti parantunut ja rahoituksen hallittu tasapaino on saavutettu niin, että myös investointimenot katetaan tulorahoituksella	
Tavoite 2015 - 2017	Tavoitetaso 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015
Jätehuollon toimintakulut/käsitelty jätemäärä laskevat tuottavuuden paranemisen ansiosta.	165 euroa/käsitelty tonni	Konsernitasolla energiahyötykäyttöön ohjattavan jätteen määrä kasvaa yksityisten yritysten kanssa tehtyjen lyhytaikaisten sopimusten seurauksena.	<ul style="list-style-type: none"> ● Ei toteutunut. (171 euroa/tonni)
Jätehuollon investointien tulorahoitus saavuttaa 100 %:n tason.	75 % (vuosikate/investoinnit 2015)	Investoinnit toteutetaan kustannustehokkaasti siten, että Investointitaso pysyy hyväksytyin investointiohjelman puitteissa vuositasona.	<ul style="list-style-type: none"> ● Toteutui
Jätetaksoja korotetaan reaalisesti korkeintaan hallitukselle esitettyjen talousmallien mukaisesti.	Jätehuollon hinnankorotukset noudattavat hyväksytyin talousmallin tasoa.	Tulorahoitusta vahvistetaan jätevoimalan kapasiteetin myynnin avulla. Jätehuollon kuljetusten ostohinnat pysyvät kohtuullisina tehokkaan ja kehittyvän kilpailutuksen avulla. Jätteenkuljetusten laatu- ja ympäristökriteerit eivät aiheuta kustannustason nousua palvelusopimuksissa. Edistetään yhteistyötä jätealan toimijoiden kanssa uusien menetelmien kehittämisessä.	<ul style="list-style-type: none"> ● Toteutui

Strateginen päämäärä		HSY on innovatiivinen edelläkävijä sekä aktiivinen ja luotettava yhteistyökumppani	
Tavoite 2015 - 2017	Tavoitetaso 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015
Älykkäiden järjestelmien ja mittausmenetelmien käytön lisäämiseksi ja tehostamiseksi tehdään selvityksiä joiden perusteella käynnistetään pilottihankkeita.	Selvitetään mahdollisuutta punnita jäteasiat takakuormaustyössä.	Tehdään pilottihanke kahdella urakka-alueella.	<ul style="list-style-type: none"> ● Toteutui

Strategiset hankkeet		
Hanke	Tavoite 2015	Toteutuma 31.12.2015
Jätteenkäsittelytoiminnan muuttaminen	<p>jätevoimalan tuhkan käsittelytoiminta vakiintunut ympäristölupien edellyttämälle tasolle.</p> <p>Kuonien koekäsittelyhanke on saatu päätökseen ja tulokset raportoitu laajempaa kilpailutusta varten.</p> <p>Hyödynnettävien jätteiden lajitteluterminaali on valmistunut ja otettu käyttöön.</p> <p>Kipsinkierrätyskokeilu on valmistunut ja päätökset jatkosta tehty.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Toteutui
Biojätteen mädättäminen	<p>Biojätteen käsittelykapasiteetin nostaminen ja biojätteen energiasisällön hyötykäytön tehostaminen (sähkö ja lämpö) ja biojätteenkäsittelyn talouden parantaminen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Toteutui

2.3.2 Tuloslaskelman toteutuminen

x 1 000 eur	TP 2015	TA 2015	Ero TP-TA	Tot-% TP/TA	TP 2014
TOIMINTATUOTOT (+)	110 637	107 433	3 204	103,0 %	108 865
Myyntituotot	108 258	105 624	2 634	102,5 %	106 943
Jätevesituotot	0	0	0	-	26
Jätteen kuljetusmaksut	88 994	87 306	1 688	101,9 %	62 018
Jätteen käsittelymaksut	10 523	9 645	878	109,1 %	40 105
Muut Myyntituotot	8 741	8 673	68	100,8 %	4 793
Maksutuotot	266	320	-54	83,0 %	272
Tuet ja avustukset	370	233	137	158,6 %	164
Muut toimintatuotot	1 744	1 256	488	138,8 %	1 486
Vuokratuotot	1 138	951	187	119,7 %	862
Muut toimintatuotot	606	305	301	198,6 %	624
TOIMINTAKULUT (-)	-90 600	-87 928	-2 672	103,0 %	-87 749
Henkilöstökulut	-7 310	-6 832	-479	107,0 %	-6 906
Palkat ja palkkiot	-5 562	-5 184	-378	107,3 %	-5 231
Henkilösivukulut	-1 748	-1 648	-101	106,1 %	-1 675
Palvelujen ostot	-78 595	-77 751	-843	101,1 %	-74 150
Jätteen kuljetuspalvelujen ostot	-45 682	-43 432	-2 250	105,2 %	-47 895
Muiden palvelujen ostot	-32 913	-34 319	1 406	95,9 %	-26 254
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 194	-1 713	-482	128,1 %	-1 746
Ostot tilikauden aikana	-2 194	-1 713	-482	128,1 %	-1 746
Pakollisten varausten muutokset	-80	121	-201	-66,1 %	-80
Muut toimintakulut	-2 420	-1 753	-667	138,1 %	-4 867
Vuokrat	-519	-668	149	77,6 %	-482
Jätevero	-1 038	-420	-618	247,2 %	-4 019
Muut toimintakulut	-864	-665	-199	129,9 %	-366
TOIMINTAKATE	20 037	19 505	532	102,7 %	21 116
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-4 297	-5 536	1 239	77,6 %	-5 067
Muut rahoitustuotot	6 891	0	6 891	-	4 308
Korkokulut	-11 128	-5 536	-5 592	201,0 %	-9 319
Muut rahoituskulut	-60	0	-60	-	-56
VUOSIKATE	15 740	13 969	1 770	112,7 %	16 050
POISTOT	-15 665	-15 765	100	99,4 %	-15 560
TILIKAUDEN TULOS	75	-1 796	1 870	-4,2 %	490
Poistoeron muutos	614	834	-220	73,7 %	-1 098
Vapaaehtoisten varausten muutos	0	0	0	-	1 831
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	689	-962	1 651	-71,7 %	1 223

2.3.3 Investointien toteutuminen

x 1 000 euroa	TP 2015	TA 2015	Ero TP-TA	TP/TA %	TP 2014
ALUEPALVELULÄHTÖISET INVESTOINNIT	6 024	6 150	-126	97,9 %	4 375
1 Sorttiasemien rakentaminen (uudet)	4 429	3 900	529	113,6 %	3 685
2 Aluepalvelujen korjaus- ja täydennystyöt	563	750	-187	75,0 %	174
3 Aluepalvelujen kalustohankinnat ja aluekeräysverkosto	1 032	1 500	-468	68,8 %	515
KÄSITTELYPALVELULÄHTÖISET INVESTOINNIT	11 247	11 965	-718	94,0 %	18 096
Ympäristövaikutusten hallinta	2 011	3 660	-1 649	55,0 %	1 615
4 Kaatopaikkakaasun keräys ja hyödyntäminen	734	700	34		1 381
5 Vesien keräys ja johtaminen	980	850	130	115,3 %	234
6 Viimeistelyrakenteet	298	2 110	-1 812	14,1 %	0
Alueiden ja toimintojen kehittäminen ja niiden vaatimat investoinnit	9 235	8 305	930	111,2 %	16 481
7 Biojätteen käsittely ja mädätyskaasun hyödyntäminen	7 496	5 450	2 046	137,5 %	12 434
8 Ämmässuon laajennusalue	275	1 550	-1 275	17,7 %	3 502
9 Infran kehittäminen ja sen vaatimat investoinnit	804	610	194	131,8 %	538
10 Käsittelypalvelujen koneet ja laitteet	661	695	-34	95,1 %	7
11 Energiainvestoinnit	0	0	0	-	0
MUUT INVESTOINNIT	427	510	-83	83,7 %	106
Kuljetuspalvelulähtöiset investoinnit	153	200	-47	76,6 %	0
12 Jätteenkuljetuksen keräyskalusto	153	200	-47		0
Muut toimintaa tukevat investoinnit	274	310	-36	88,3 %	0
13 Maahankinnat	0	100	-100	0,0 %	0
14 Muut investoinnit	274	210	64	130,4 %	0
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	-	0
JÄTEHUOLLON INVESTOINNIT YHTEENSÄ	17 697	18 625	-928	95,0 %	22 578

2.3.4 Rahoituslaskelma

x 1000 euroa	TP 2015		TP 2014	
Toiminnan ja investointien rahavirta				
Tulorahoitus				
Vuosikate	15 740		16 050	
Tulorahoituksen korjaukset	<u>-109</u>	15 630	<u>-510</u>	15 540
Investoinnit				
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-17 697		-22 578	
Investointien korjaukset	<u>0</u>	-17 697	<u>-2</u>	-22 580
Toiminnan ja investointien rahavirta		<u>-2 067</u>		<u>-7 041</u>
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0		6 667	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-25 665		-11 831	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	<u>16 300</u>	-9 365	<u>17 700</u>	12 535
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos	1 145		-802	
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	<u>-39</u>	1 107	<u>-1 950</u>	-2 752
Rahoituksen rahavirta		<u>-8 258</u>		<u>9 783</u>
Kassavarojen muutos		-10 325		2 743
Kassavarojen muutos				
Kassavarat 31.12.		-7 224		3 101
Kassavarat 1.1.		<u>3 101</u>		<u>358</u>
		-10 325		2 743
Rahoituslaskelman tunnusluvut				
		TP 2015		TP 2014
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä, 1000 eur		-16 118		-26 495
Investointien tulorahoitus %		88,9 %		71,1 %
Lainanhoitokate		0,7		1,2
Kassan riittävyys, pv		-18,2		8,6

2.3.5 Tase

x 1000 euroa

VASTAAVAA	TP 2015	TP 2014	VASTATTAVAA	TP 2015	TP 2014
PYSYVÄT VASTAAVAT	217 538	215 315	OMA PÄÄOMA	27 222	26 533
Aineettomat hyödykkeet	825	734	Peruspääoma	25 000	25 000
Aineettomat oikeudet	814	625	Muu oma pääoma	2 570	2 570
Muut pitkävaikutteiset menot	11	109	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-1 037	-2 260
			Tilikauden ali-/ylijäämä	689	1 223
Aineelliset hyödykkeet	216 218	214 276	POISTOERO JA VARAUKSET	5 742	6 356
Maa- ja vesialueet	14 806	14 806	Poistoero	5 742	6 356
Rakennukset	70 651	64 615	PAKOLLISET VARAUKSET	24 875	24 795
Kiinteät rakenteet ja laitteet	127 490	132 420	Muut pakolliset varaukset	24 875	24 795
Koneet ja kalusto	1 689	1 418	VIERAS PÄÄOMA	173 886	183 287
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 582	1 017	Pitkäaikainen vieras pääoma	102 452	111 538
			Lyhytaikainen vieraspääoma	71 434	71 749
Sijoitukset	496	304			
Osakkeet ja osuudet	496	304			
VAIHTUVAT VASTAAVAT	14 187	25 657			
Saamiset	21 411	22 556			
Lyhytaikaiset saamiset	21 411	22 556			
Rahat ja pankkisaamiset	-7 224	3 101			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	231 726	240 972	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	231 726	240 972
Taseen tunnusluvut	TP 2015	TP 2014			
Omavaraisuusaste, %	14,2 %	13,6 %			
Suhteellinen velkaantuneisuus-%	157,2 %	168,4 %			
Current Ratio	0,20	0,36			
Quick Ratio	0,20	0,36			
Lainakanta 31.12. euroa	161 538	170 903			

2.4 Seutu- ja ympäristötiedon toteutumisvertailut

2.4.1 Tavoitteiden toteutuminen

Strateginen päämäärä	Ympäristön tila on parantunut		
Tavoite 2015 - 2017	Tavoitetaso 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015
Pääkaupunkiseudun päästöt vähenevät ilmastostrategian mukaisesti 10 % vuoden 1990 tasosta.	PKS-ilmastostrategian toimenpiteiden vaikuttavuuden arviointi ja kaupunkiseudun toimenpiteiden kansainvälisen vertailtavuuden kehittäminen	Tehdään selvitys PKS-ilmastostrategian toimenpiteiden vaikuttavuudesta ja kansainvälinen case study kaupunkiseutujen parhaista toimenpiteistä ja niiden vaikuttavuudesta	● Toteutui
	MAL-seurannalla tarjotaan työkalut tiedon hyödyntämiseksi tavoitteena vähäpäästöinen kaupunkirakenne	MAL-seurantaa varten tuotetaan paikkatietoanalyysijä (saavutettavuustarkastelija, asemanseutuanalyysijä ja mahdollisia muita analyysejä) Helsingin seudulle yhteistyössä sidosryhmien kanssa.	● Toteutui
	Valmistellaan seudullista, paikkatietopohjaista palvelua, joka edistää asukkaiden ja yritysten vähähiilisten valintojen tekemistä sekä cleantech yritysten toimintaedellytyksiä	Laaditaan hankehakemuksia, järjestetään workshop-tapahtumia vuorovaikutuksessa käyttäjien kanssa seutu- ja ympäristötietoon pohjautuvien palvelujen ja yhteistyömuotojen kehittämiseksi, paikkatietopalvelun ketterä pilotointi.	● Toteutui

Strateginen päämäärä	Toimintavarmuus on korkea ja verkostojen toiminta on optimoitu		
Tavoite 2015 - 2017	Tavoitetaso 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015
Ilmanlaadun mittauksissa saavutetaan pitkän aikavälin tavoitteeksi asetettu 98 %:n ajallinen kattavuus.	Kehitetään ilmanlaadun mittausten toimintavarmuutta (katkosten määrä ja kesto) pääkaupunkiseudulla	Varmistetaan riittävä varalaitteita eri mittausmenetelmille. Tehostetaan ilmanlaadun seurannassa käytettävien laitteiden toiminnan etäseuranta	● Toteutui

Strateginen päämäärä	HSY:llä on merkittävä rooli alueen materiaali- ja energiatehokkuuden parantamisessa sekä materiaalivirtojen hyödyntämisessä		
Tavoite 2015 - 2017	Tavoitetaso 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015
Suunnitellaan HSY:n datan avaaminen ja sen mukaisesti avataan HSY:n tietoja avoimena datana hyödynnettäväksi.	Selvitetty edellytykset avata seudullisia materiaalivirtatietoja	Käynnistetään hanke seudun materiaalivirtoja koskevan tiedon avaamiseksi mikäli hankerahoitus on saatu. Rakennetaan tarvittava tiedon keräämisen yhteistyöfoorumi.	● Ei toteutunut. City+ -hankevalmistelusta luovuttiin, kun INKA-rahoitus lopetettiin. Muut rahoitusneuvottelut päättyivät tuloksettomina.
	HSY on aloittanut tietoaineistojen avaamisen uudella HSY:n avoimen datan sivustolla	Avataan HSY:n avoimen datan suunnitelmassa vuodelle 2015 avattaviksi suunnitellut aineistot ja käynnistetään HSY:n avoimen datan verkoston toiminta	● Toteutui

Strateginen päämäärä	HSY on innovatiivinen edelläkävijä sekä aktiivinen ja luotettava yhteistyökumppani		
Tavoite 2015 - 2017	Tavoitetaso 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015
Älykkäiden järjestelmien ja mittausmenetelmien käytön lisäämiseksi ja tehostamiseksi tehdään selvityksiä ja niiden perusteella käynnistetään pilottihankkeita.	HSY tarjoaa demonstraatioalustan innovatiivisille, uusille ilmanlaadun seuranta- ja viestintämenetelmille ja edistää uusien menetelmien käyttöön-ottoa	Käynnistetään supermittaus-asema ja pilotoidaan fuusio-menetelmä ilmanlaadutiedon alueellisen kattavuuden parantamiseksi	● Toteutui osittain INKA-hankerahoitusta ei saatu, mutta osa suunnitelmasta toteutettiin omalla rahoituksella.

2.4.2 Tuloslaskelman toteutuminen

x 1 000 eur	TP 2015	TA 2015	Ero TP-TA	Tot-% TP/TA	TP 2014
TOIMINTATUOTOT (+)	4 563	5 074	-512	89,9 %	4 991
Myyntituotot	771	804	-33	95,9 %	711
Muut Myyntituotot	771	804	-33	95,9 %	711
Kuntaosuudet	3 646	3 646	0	100,0 %	4 160
Tuet ja avustukset	146	624	-478	23,3 %	120
TOIMINTAKULUT (-)	-4 309	-5 124	815	84,1 %	-4 478
Henkilöstökulut	-2 153	-2 508	355	85,8 %	-2 149
Palkat ja palkkiot	-1 666	-1 903	236	87,6 %	-1 671
Henkilösivukulut	-486	-605	119	80,4 %	-479
Palvelujen ostot	-1 884	-2 310	425	81,6 %	-2 061
Muiden palvelujen ostot	-1 884	-2 310	425	81,6 %	-2 061
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-146	-169	23	86,1 %	-129
Ostot tilikauden aikana	-146	-169	23	86,1 %	-129
Muut toimintakulut	-127	-138	11	91,9 %	-139
Vuokrat	-121	-133	12	91,3 %	-127
Muut toimintakulut	-5	-5	0	107,7 %	-12
TOIMINTAKATE	253	-50	303	-509,0 %	513
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	0	0	0	-	0
VUOSIKATE	253	-50	303	-509,0 %	513
POISTOT	-223	-255	31	87,8 %	-223
TILIKAUDEN TULOS	30	-304	334	-9,8 %	290
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	30	-304	334	-9,8 %	290

2.4.3 Investointien toteutuminen

x 1 000 euroa	TP 2015	TA 2015	Ero TP-TA	TP/TA %	TP 2014
Seutu- ja ympäristötiedon investoinnit	255	470	-215	54,3 %	212

2.5 Tukipalvelujen toteutusvertailut

2.5.1 Tavoitteiden toteutuminen

Strateginen päämäärä	HSY:llä on merkittävä rooli alueen materiaali- ja energiatehokkuuden parantamisessa sekä materiaaliavirtojen hyödyntämisessä		
Tavoite 2015 - 2017	Tavoitetaso 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015
Energiatehokkuuden huomioiminen hankinnoissa laajenee koskemaan myös HSY:n palvelu- ja laitehankintoja.	Energiatehokkuus on huomioitu soveltuvin osin HSY:n palvelu- ja laitehankinnoissa.	Selvitetään nykytaso energiatehokkuuden käytöstä hankinnoissa. Vuoden 2014 kerätyn energiatehokkuuden asemaa kuvavaan datan pohjalta jatkajalostetaan energiatehokkuuden huomioon ottamista erityisesti HSY:n palvelu- ja laitehankinnoissa soveltuvin osin. TEM:n laatiman Energiatehokkuuden huomioiminen hankinnoissa -oppaan kriteerien pohjalta laaditaan HSY:lle oma ohje.	● Toteutui

Strateginen päämäärä	Tuottavuus on merkittävästi ja mitattavasti parantunut ja rahoituksen hallittu tasapaino on saavutettu niin, että myös investointimenot katetaan tulorahoituksella		
Tavoite 2015 - 2017	Tavoitetaso 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015
Hallinnon ja keskitetyt tuotettujen palvelujen tuottavuus paranee siten, että niiden osuus HSY:n henkilövahvuudesta laskee alle 25 %:iin ja osuus toiminta-menoista 10 %:iin.	Hallinnon ja keskitetyt tuotettujen palvelujen osuus henkilövahvuudesta ja toimintakuluista on lähtötilannetta pienempi.	Huomioidaan henkilöstösuunnitelmassa mahdollisuudet tehtävien uudelleen järjestelyyn ja olemassa olevan osaamisen hyödyntämiseen. Panostetaan osaamisen kehittämiseen.	● Toteutui
		Yhteisissä hankinnoissa pyritään kustannusäästöihin korkeatasoisella kilpailutuksella.	● Toteutui

Strateginen päämäärä	HSY on innovatiivinen edelläkävijä sekä aktiivinen ja luotettava yhteistyökumppani		
Tavoite 2015 - 2017	Tavoitetaso 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015
Innovatiivisuutta hankinnoissa ja sopimuksissa edistetään ottamalla käyttöön sisäinen seurantajärjestelmä ja sen pohjalta tiivistetään yhteistyötä toimittajien kanssa.	Bonus-sanktio -menettely on lähtötasoa enemmän käytössä palveluhankinnoissa.	Sopimusluonnos on osa kilpailutusdokumentaatiota, jossa bonus-sanktio -menettelyä painotetaan soveltuvin osin. Tiivistetään toimittajayhteistyötä ja painotetaan HSY:n hankintojen innovatiivisuutta kiinteänä osana vuoropuhelua.	● Toteutui
Ympäristövastuu hankinnoissa arvioidaan ja todennetaan systemaattisesti. Määritellään keskeiset ja suurimassa osassa hankintoja todennettavissa olevat ympäristökriteerit, tavoitetasot ja elinkaarikustannukset.	HSY:lle keskeiset ja suurimassa osassa hankintoja todennettavissa olevat ympäristökriteerit, tavoitetasot ja elinkaarikustannukset on määritetty.	Laajennetaan vuoden 2014 aikana kerätyn, hankintaohjeen mukaisen tiedon (mm materiaali- ja energiatehokkuus, ympäristövaikutukset) jatkojalostamista indikaattoreiden, tavoitetasojen ja elinkaarikustannusten suuntaan sellaisissa hankinnoissa, joihin ne soveltuvat.	● Toteutui

2.5.2 Tuloslaskelman toteutuminen

x 1 000 eur	TP 2015	TA 2015	Ero TP-TA	Tot-% TP/TA	TP 2014
TOIMINTATUOTOT (+)	6 540	6 726	-186	97,2 %	6 755
Myyntituotot	6 319	6 726	-407	94,0 %	6 504
Muut Myyntituotot	6 319	6 726	-407	94,0 %	6 504
Tuet ja avustukset	15	0	15	-	15
Muut toimintatuotot	206	0	206	-	237
Vuokratuotot	20	0	20	-	20
Muut toimintatuotot	186	0	186	-	217
TOIMINTAKULUT (-)	-6 062	-6 180	119	98,1 %	-5 975
Henkilöstökulut	-3 426	-3 355	-71	102,1 %	-3 412
Palkat ja palkkiot	-2 750	-2 702	-48	101,8 %	-2 763
Henkilösivukulut	-676	-654	-23	103,5 %	-649
Palvelujen ostot	-2 132	-2 199	67	96,9 %	-2 004
Muiden palvelujen ostot	-2 132	-2 199	67	96,9 %	-2 004
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-175	-244	69	71,6 %	-225
Ostot tilikauden aikana	-175	-244	69	71,6 %	-225
Muut toimintakulut	-329	-382	53	86,2 %	-334
Vuokrat	-315	-370	55	85,1 %	-323
Muut toimintakulut	-14	-12	-2	120,7 %	-11
TOIMINTAKATE	479	546	-67	87,7 %	780
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-4	0	-4	-	-2
Muut rahoituskulut	-4	0	-4	-	-2
VUOSIKATE	474	546	-72	86,9 %	778
POISTOT	-474	-546	72	86,9 %	-778
TILIKAUDEN TULOS	0	0	0	0,0 %	1
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	0	0	0	0,0 %	1

2.5.3 Investointien toteutuminen

x 1 000 euroa	TP 2015	TA 2015	Ero TP-TA	TP/TA %	TP 2014
Tukipalvelujen investoinnit	357	820	-463	43,5 %	345

2.6 Asiakaspalvelun toteutumisvertailut

2.6.1 Tavoitteiden toteutuminen

Strateginen päämäärä	Ympäristön tila on parantunut		
Tavoite 2015 - 2017	Tavoitetaso 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015
Asiakasryhmäkohtaisia palvelukonsepteja otetaan käyttöön ja asiakaskohderyhmät ovat mukana palvelujen kehittämissä.	Palvelut, palveluprosessit ja asiakaskohtaukset valituille asiakasryhmille määritelty ja kuvattu sekä niiden vakiointityö käynnistetty.	Toteutetaan palvelukonseptointiprojekti	<ul style="list-style-type: none"> Toteutui osittain Palvelukonseptointihanke käynnistyi vuoden 2015 aikana, mutta hanke sisältää monta osaprojektia, joista osa toteutuu vuosina 2016 - 2017
	Asiakaskohtaamisten säännöllinen laadunseuranta asiakaspalvelussa	Asiakaspalvelukeskuksen ja laskituksen asiakaskohtaamisen laadun säännöllinen mitaaminen ja analysointi sekä kehittämisalueiden tunnistaminen.	● Toteutui
Sähköisten asiointipalvelujen käyttö lisääntynyt merkittävästi siten, että puolet vesimittarin lukemailmoituksista ja jätepalvelutilauksista tehdään sähköisesti.	Vesimittarin lukemailmoituksista sähköisesti 30 % (8 % vuonna 2013)	Asiakasviestintä, tiedottaminen ja kampanjat käyttöön otettiin lisäämiseksi.	● Toteutui
	Jätepalvelutilauksista sähköisesti 40% (35% vuonna 2013)	Asiakasviestintä, tiedottaminen ja kampanjat käyttöön otettiin lisäämiseksi.	● Toteutui
Asiakastyytyväisyyskyselyllä mitattu HSY:n kokonaisuutena paranevat edelleen.	Asukkaiden antama arvosana 3,70 asteikolla 1-5 (3,66 vuonna 2013)	HSY-tasoinen asiakaspalvelun laadun tavoitella ns. palvelukäsikirja otetaan käyttöön	● Toteutui
	Asiakaskohtaamisten laatu parantunut koko HSY-tasoisesti	Toteutetaan HSY-tasoinen asiakaspalvelukoulutus	<ul style="list-style-type: none"> Toteutui osittain Koulutus yksiköille, joissa tehty Mystery-shopping, on toteutettu. Muiden yksiköiden osalta on koulutettu osa esimiehistä ja päälliköistä. Koulutus jatkuu vuoden 2016 aikana.

Strateginen päämäärä	HSY:n yhteisökuva on hyvä		
Tavoite 2015 - 2017	Tavoitetaso 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015
Myönteinen mielikuva HSY:stä ja luottamus HSY:n toimintaan lisääntyvät edelleen sekä asukkaiden, isännöitsijöiden että muiden sidosryhmien piirissä.	Palauteprosessin kehittäminen: Palautteiden seuranta ja hyödyntäminen toiminnan kehittämisessä HSY-tasoisesti (mukaan myös kuljetuspalautteet ja vikailmoitukset)	Kartoituksen perusteella tehdään suunnitelma eri palautuskanavista tulevien yhteydenottojen seurantaan ja niistä nousevien toimien edistämiseen.	<ul style="list-style-type: none"> Toteutui osittain Prosessin, järjestelmän ja palautteiden seurannan kehittämistä tehdään jatkuvasti. Toimenpidesuunnitelma laadittu toimialojen/osastojen yhteistyönä. Kaikkien toimintojen osalta ei valmistunut vuoden 2015 aikana, työ jatkuu vuonna 2016.

2.6.2 Tuloslaskelman toteutuminen

x 1 000 eur	TP 2015	TA 2015	Ero TP-TA	Tot-% TP/TA	TP 2014
TOIMINTATUOTOT (+)	2 482	2 542	-60	97,6 %	2 357
Myyntituotot	2 474	2 542	-68	97,3 %	2 350
Muut Myyntituotot	2 474	2 542	-68	97,3 %	2 350
Tuet ja avustukset	7	0	7	-	7
TOIMINTAKULUT (-)	-2 312	-2 341	29	98,7 %	-2 265
Henkilöstökulut	-1 648	-1 655	7	99,6 %	-1 672
Palkat ja palkkiot	-1 322	-1 333	10	99,2 %	-1 350
Henkilösivukulut	-326	-322	-4	101,2 %	-323
Palvelujen ostot	-469	-512	43	91,6 %	-396
Muiden palvelujen ostot	-469	-512	43	91,6 %	-396
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-39	-19	-20	207,6 %	-41
Ostot tilikauden aikana	-39	-19	-20	207,6 %	-41
Muut toimintakulut	-155	-155	0	99,9 %	-155
Vuokrat	-155	-154	-1	100,4 %	-155
Muut toimintakulut	0	-1	1	18,8 %	-1
TOIMINTAKATE	170	201	-31	84,6 %	92
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	0	0	0	-	0
VUOSIKATE	170	201	-31	84,6 %	92
POISTOT	-170	-200	30	85,0 %	-91
TILIKAUDEN TULOS	0	1	-1	0,0 %	2
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	0	1	-1	0,0 %	2

2.6.3 Investointien toteutuminen

x 1 000 euroa	TP 2015	TA 2015	Ero TP-TA	TP/TA %	TP 2014
Asiakaspalvelun investoinnit	304	850	-546	35,8 %	309

2.7 Johdon, ohjauksen ja kehittämisen sekä asiakaspalvelun toteutumisvertailut

2.7.1 Tavoitteiden toteutuminen

Strateginen päämäärä	Tuottavuus on merkittävästi ja mitattavasti parantunut ja rahoituksen hallittu tasapaino on saavutettu niin, että myös investointimenot katetaan tulorahoituksella		
Tavoite 2015 - 2017	Tavoitetaso 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015
Hallinnon ja keskitetysti tuotettujen palvelujen tuottavuus paranee siten, että niiden osuus HSY:n henkilövahvuudesta laskee alle 25 %:iin ja osuus toimintakuluista 10 %:iin.	Paperittoman esityslistakäytännön parantaminen ja aidon sähköisen kokousmenettelyn käyttöönotto.	Pöytäkirjojen laatimien ja tarkastus toteutetaan uuden kuntalain mahdollistaman sähköisen järjestelmän mukaisesti.	<ul style="list-style-type: none"> • Ei toteutunut Siirtyi vuodelle 2016. Sähköinen kokous- ja pöytäkirjantarkistus -menettely sekä sähköinen allekirjoitus ja arkistointi sisältyvät moduleina Dynasty SQL:n uuteen versioon (versiönvaihto 2016, käyttöön kokonaisuudessa 1.6.2017.)
	Viestinnän ja neuvonnan toiminta ja tarjoamat palvelut ovat kustannustehokkaita	Selvitetään kustannustehokkaita vaihtoehtoja käytetyille ostopalveluille. Koulutetaan omaa henkilökuntaa parempiin tuloksiin ja vähennetään ulkopuolisen asiantuntemuksen tarvetta. Tehostetaan omia prosesseja.	<ul style="list-style-type: none"> • Toteutui
	Olemassa olevan taloushallinnon (MS AX / FPM) toiminnan ohjausjärjestelmän laajemmalla käytöllä ja lisätoiminnoilla pienennetään yhtymän tietojärjestelmäkuluja ja vähennetään käsityötä.	Yhteinen myyntireskontra ja työ- ja muu erillislaskutus ja määrällinen henkilöstösuunnitelu taloushallinnon toiminnan ohjausjärjestelmään (MS AX/FPM).	<ul style="list-style-type: none"> • Toteutui osittain Määrällistä henkilöstösuunnittelua taloushallinnon järjestelmiin ei toteuteta 2015. Laskutus ja myyntireskontra toteutetaan tytäryritysten PSV ja UMW osalta, käyttöönotto kuitenkin 2016.
	Henkilöstöyksikön toiminta ja tarjotut palvelut ovat kustannustehokkaita.	Edistetään ja laajennetaan sähköisten henkilöstöprosessien käyttöä.	<ul style="list-style-type: none"> • Toteutui
	Toimintajärjestelmä on osa jokapäiväistä toimintaa. Yhteisten johtamis- ja tukiprosessien käytön avulla tehostetaan toimintaa.	Toimintajärjestelmäkoulutukset ja viestintä. Toteutetaan sisäiset auditoinnit suunnitelman mukaisesti ja tehdään poikkeamien edellyttämät toimenpiteet	<ul style="list-style-type: none"> • Toteutui

Strateginen päämäärä	HSY:n yhteisökuva on hyvä		
Tavoite 2015 - 2017	Tavoitetaso 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015
Positiivisen ja neutraalin medianäkyvyyden suhde negatiiviseen nousee.	Seurataan ja raportoidaan medianäkyvyyttä säännöllisesti.	Lasketaan medianäkyvyyden uudella mittarilla vuoden 2014 perusteella medianäkyvyyden lähtöarvo ja arvioidaan tavoitearvot TTS-kaudelle. Tehdään seuranta kuukausittain sähköisen median seurannatyökalulla.	<ul style="list-style-type: none"> • Toteutui
	Pyritään saamaan läpi enemmän positiivisia ja neutraaleja viestejä mediassa	Laaditaan ohjeistus HSY:n merkittävien hankkeiden medianäkyvyyden kasvattamiseksi. Etsitään tietoisesti myönteisiä asioita kerrottaviksi.	<ul style="list-style-type: none"> • Toteutui
Sisäistä yhteisökuva mittaava henkilöstön kokemus sitoutuneisuudesta HSY:hyn paranee.	Henkilöstötutkimuksen indeksi "Sitoutuneisuus HSY:hyn", tulos parantunut (lähtötaso 3,6 vuonna 2013 asteikolla 1-5) .	Selvitetään, mitkä asiat lisäävät henkilöstön sitoutuneisuutta HSY:hyn. Määritellään toimenpideohjelma TTS-kaudeksi ja toteutetaan vuoden 2015 toimenpiteet	<ul style="list-style-type: none"> • Toteutui
	Sisäinen tiedonkulku paranee. Saadaan kaikki HSY:ssä ymmärtämään oma vastuunsa/roolinsa tiedonkulussa.	Esimiesviestinnän ja vuorovai- kutustaitojen kehittäminen, hyvien käytäntöjen esilletuonti.	<ul style="list-style-type: none"> • Toteutui

Kuntayhtymän yhteisen T&K&I-toiminnan tavoitteet

Strateginen päämäärä		HSY:llä on merkittävä rooli alueen materiaali- ja energiatehokkuuden parantamisessa sekä materiaalivirtojen hyödyntämisessä	
Tavoite 2015 - 2017	Tavoitetaso 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015
Luodaan oman toiminnan materiaalivirtojen seurantajärjestelmä.	Käynnistetään materiaalivirtojen seurantajärjestelmän kehittäminen ja käyttöönotto.	Projektoidaan seurantajärjestelmä. Laaditaan suunnitelma ongelmallisimpien tietojen keräyksen helpottamiseksi.	<ul style="list-style-type: none"> ● Toteutui osittain Materiaalitase laskettiin ja raportoitiin www-sivuilla. Laskentaa kehitettiin, mutta investointien osalta tiedot ovat olleet puutteelliset ja niitä täydennetään jatkossa.

Strateginen päämäärä		HSY on innovatiivinen edelläkävijä sekä aktiivinen ja luotettava yhteistyökumppani	
Tavoite 2015 - 2017	Tavoitetaso 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015
T&K&I-hankkeiden osuus liikevaihdosta kasvaa	Parannetaan T&K&I-hankkeiden hallintaa, saadaan käsitys hankkeiden strategiamukaisuudesta ja vaikuttavuudesta.	Kehitetään laskentatapa T&K&I-hankkeiden osuuden määrittämiseksi liikevaihdosta ja tarkistetaan tavoitearvot TTS-kaudelle. Otetaan kumppanuushankkeiden malli käyttöön käynnistävissä kumppanuushankkeissa.	<ul style="list-style-type: none"> ● Toteutui ● Toteutui

Kuntayhtymän yhteisen T&K&I-toiminnan strateginen hanke

Strategiset hankkeet		
Hanke	Tavoite 2015	Toteutuma 31.12.2015
Resurssiviisas pääkaupunkiseutu -hanke (REPA)	REPA:n osahankkeet "Teolliset symbioosit ja urbaani kiertotalous", "Ilmanlaadun osaamis- ja innovaatiokeskittymä" ja "Älykkäät vesihuoltojärjestelmät" ovat käynnistyneet ja etenevät projektisuunnitelmien mukaisesti. REPA:n ohjausryhmä ohjaa hanketta aktiivisesti.	<ul style="list-style-type: none"> ● Toteutui

2.7.2 Tuloslaskelman toteutuminen

x 1 000 eur	TP 2015	TA 2015	Ero TP-TA	Tot-% TP/TA	TP 2014
TOIMINTATUOTOT (+)	7 440	7 709	-269	96,5 %	7 209
Myyntituotot	6 963	7 147	-184	97,4 %	7 129
Muut Myyntituotot	6 963	7 147	-184	97,4 %	7 129
Kuntaosuudet	408	408	0	100,0 %	0
Tuet ja avustukset	24	154	-130	15,8 %	36
Muut toimintatuotot	44	0	44	-	44
TOIMINTAKULUT (-)	-7 061	-7 385	323	95,6 %	-6 900
Henkilöstökulut	-4 048	-3 974	-73	101,8 %	-4 066
Palkat ja palkkiot	-3 114	-3 033	-81	102,7 %	-3 129
Henkilösivukulut	-933	-941	8	99,1 %	-937
Palvelujen ostot	-2 614	-2 951	337	88,6 %	-2 369
Muiden palvelujen ostot	-2 614	-2 951	337	88,6 %	-2 369
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-126	-160	34	78,8 %	-165
Ostot tilikauden aikana	-126	-160	34	78,8 %	-165
Pakollisten varausten muutos	0	0	0	-	0
Muut toimintakulut	-274	-300	26	91,4 %	-300
Vuokrat	-264	-273	9	96,8 %	-261
Muut toimintakulut	-10	-27	17	36,7 %	-39
TOIMINTAKATE	378	324	54	116,6 %	309
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	1 162	500	662	232,4 %	1 014
Korkotuotot	0	0	0	-	3
Muut rahoitustuotot	1 188	500	688	237,5 %	1 042
Korkokulut	-23	0	-23	-	-28
Muut rahoituskulut	-3	0	-3	-	-3
VUOSIKATE	1 540	824	716	186,8 %	1 323
POISTOT	-357	-375	18	95,2 %	-318
TILIKAUDEN TULOS	1 183	449	734	263,3 %	1 005
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	1 183	449	734	263,3 %	1 005

2.7.3 Investointien toteutuminen

x 1 000 euroa	TP 2015	TA 2015	Ero TP-TA	TP/TA %	TP 2014
Johdon, ohjauksen ja kehittämisen investoinnit	229	440	-211	52,1 %	307

3 Tilinpäätöslaskelmat

3.1 Kuntayhtymän tilinpäätöslaskelmat

3.1.1 Tuloslaskelma

Euroa	1.1. - 31.12.2015		1.1. - 31.12.2014	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	345 251 254,20		335 403 469,24	
Kuntaosuudet	4 054 000,02		4 159 999,98	
Maksutuotot	265 516,98		272 215,10	
Tuet ja avustukset	857 534,61		557 977,90	
Muut toimintatuotot	<u>3 629 969,29</u>	354 058 275,10	<u>3 808 794,56</u>	344 202 456,78
Valmistus omaan käyttöön		1 933 099,49		1 779 470,80
Toimintakulut				
Palkat ja palkkiot	-34 216 350,85		-33 679 428,36	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-6 915 198,44		-6 659 191,40	
Muut henkilösivukulut	-2 098 288,52		-2 015 467,78	
Palvelujen ostot	-100 319 369,68		-94 844 875,02	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-27 051 849,05		-27 410 969,39	
Muut toimintakulut	<u>-16 482 131,90</u>	-187 083 188,44	<u>-14 041 079,21</u>	-178 651 011,16
TOIMINTAKATE		168 908 186,15		167 330 916,42
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	2,59		2 836,56	
Muut rahoitustuotot	8 173 670,35		5 463 724,19	
Korkokulut	-74 384 122,58		-72 573 034,87	
Muut rahoituskulut	<u>-72 295,10</u>	-66 282 744,74	<u>-62 653,32</u>	-67 169 127,44
VUOSIKATE		102 625 441,41		100 161 788,98
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		-90 609 411,56		-87 717 338,23
TILIKAUDEN TULOS		<u>12 016 029,85</u>		<u>12 444 450,75</u>
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		614 330,00		-1 097 925,09
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)		0,00		1 831 255,09
Tuloverot		-790 648,01		-816 623,27
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ		<u>11 839 711,84</u>		<u>12 361 157,48</u>
Tuloslaskelman tunnusluvut				
Toimintatuotot, %:a toimintakuluista		191,2 %		194,6 %
Vuosikate, %:a poistoista		113,3 %		114,2 %

3.1.2 Rahoituslaskelma

Euroa	31.12.2015		31.12.2014	
Toiminnan ja investointien rahavirta				
Tulorahoitus				
Vuosikate	102 625 441,41		100 161 788,98	
Tulorahoituksen korjaukset	<u>3 865 843,55</u>	106 491 284,96	<u>-1 326 655,27</u>	98 835 133,71
Investoinnit				
Investointimenot	-141 748 680,06		-117 632 881,60	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	<u>788 048,47</u>	-140 960 631,59	<u>839 326,92</u>	-116 793 554,68
Toiminnan ja investointien rahavirta		<u>-34 469 346,63</u>		<u>-17 958 420,97</u>
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	65 000 000,00		20 000 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-31 216 755,20		-14 372 992,12	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	<u>-25 000 000,00</u>	8 783 244,80	<u>35 000 000,00</u>	40 627 007,88
Oman pääoman muutokset		0,00		9 578 451,85
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos	864,01		-46 270,33	
Saamisten muutos	7 258 754,21		-13 042 484,75	
Korottomien velkojen muutos	<u>15 143 543,95</u>	22 403 162,17	<u>-10 091 238,90</u>	-23 179 993,98
Rahoituksen rahavirta		<u>31 186 406,97</u>		<u>27 025 465,75</u>
Kassavarojen muutos		-3 282 939,66		9 067 044,78
Kassavarojen muutos				
Kassavarat 31.12.		7 052 341,25		10 335 280,91
Kassavarat 1.1.		<u>10 335 280,91</u>		<u>1 268 236,13</u>
		-3 282 939,66		9 067 044,78
Rahoituslaskelman tunnusluvut				
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä, €		-112 501 622,87		-96 793 526,01
Investointien tulorahoitus %		72,8 %		85,8 %
Lainanhoitokate		1,68		1,99
Kassan riittävyys, päiviä		6,0		9,9

3.1.3 Tase

VASTAAVAA

Euroa	31.12.2015		31.12.2014	
Pysyvät vastaavat				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet	4 358 736,23		3 763 929,65	
Muut pitkävaikutteiset menot	<u>1 299 154,38</u>	5 657 890,61	<u>1 432 388,96</u>	5 196 318,61
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet	14 806 458,66		14 806 458,66	
Rakennukset	178 716 618,63		169 483 142,28	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 685 342 470,52		1 663 327 222,87	
Kuljetusvälineet	4 517 401,61		4 833 577,06	
Muut koneet ja kalusto	2 644 269,14		2 295 894,39	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>25 708 326,70</u>	1 911 735 545,26	<u>7 099 601,97</u>	1 861 845 897,23
Sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet		186 548 595,66		186 359 236,22
Muut saamiset		<u>14 989,27</u>		<u>14 989,27</u>
Pysyvät vastaavat yhteensä		<u>2 103 957 020,80</u>		<u>2 053 416 441,33</u>
Vaihtuvat vastaavat				
Vaihto-omaisuus				
Aineet ja tarvikkeet		1 342 202,34		1 343 066,35
Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	35 894 976,70		42 597 308,11	
Lainasaamiset	85 364,31		30 540,50	
Muut saamiset	14 390,35		23 380,03	
Siirtosaamiset	<u>2 074 717,50</u>	38 069 448,86	<u>2 676 974,43</u>	45 328 203,07
Rahat ja pankkisaamiset		7 052 341,25		10 335 280,91
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		<u>46 463 992,45</u>		<u>57 006 550,33</u>
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>2 150 421 013,25</u>		<u>2 110 422 991,66</u>

VASTATTAVAA**Euroa****31.12.2015****31.12.2014****Oma pääoma**

Peruspääoma	505 000 000,00		505 000 000,00	
Muu oma pääoma	2 570 498,00		2 570 498,00	
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	13 878 642,56		1 517 485,08	
Tilikauden yli-/alijäämä	<u>11 839 711,84</u>	<u>533 288 852,40</u>	<u>12 361 157,48</u>	<u>521 449 140,56</u>

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Poistoero		5 741 895,12		6 356 225,12
-----------	--	--------------	--	--------------

Pakolliset varaukset

Muut pakolliset varaukset		<u>29 641 301,30</u>		<u>24 795 450,30</u>
---------------------------	--	----------------------	--	----------------------

Vieras pääoma

Pitkäaikainen				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	180 421 136,05		133 183 932,25	
Lainat jäsenkunnilta	1 188 002 148,98		1 188 002 148,98	
Muut velat	<u>87 461 847,21</u>	<u>1 455 885 132,24</u>	<u>87 461 847,21</u>	<u>1 408 647 928,44</u>

Lyhytaikainen				
Joukkovelkakirjalainat	50 000 000,00		75 000 000,00	
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	15 419 046,20		28 873 005,20	
Ostovelat	35 765 116,40		23 708 301,98	
Muut velat	10 050 893,66		7 200 804,55	
Siirtovelat	<u>14 628 775,93</u>	<u>125 863 832,19</u>	<u>14 392 135,51</u>	<u>149 174 247,24</u>

Vieras pääoma yhteensä		<u>1 581 748 964,43</u>		<u>1 557 822 175,68</u>
-------------------------------	--	--------------------------------	--	--------------------------------

VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>2 150 421 013,25</u>		<u>2 110 422 991,66</u>
-----------------------------	--	--------------------------------	--	--------------------------------

Taseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste, %	25,1 %		25,0 %	
Suhteellinen velkaantuneisuus-%	446,7 %		452,6 %	
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa	25 718 354,40		13 878 642,56	
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa/asukas	22,87		12,53	
Lainakanta 31.12. euroa	1 433 842 331,23		1 425 059 086,43	
Lainat euroa/asukas	1 275,27		1 286,14	
Lainasaamiset, euroa	0,00		0,00	
Pääkaupunkiseudun asukasmäärä 31.12.	1 124 347		1 108 010	

3.2 Konsernin tilinpäätöslaskelmat

3.2.1 Konsernituloslaskelma

Euroa	1.1. - 31.12.2015		1.1. - 31.12.2014	
Toimintatuotot	359 674 909,60		347 047 750,86	
Toimintakulut	-185 628 494,10		-175 791 167,04	
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta/tappiosta	63 599,33		12 732,31	
Toimintakate	174 110 014,82		171 269 316,13	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	2 807,80		5 326,51	
Muut rahoitustuotot	8 166 700,91		5 456 174,10	
Korkokulut	-74 937 060,27		-73 204 782,05	
Muut rahoituskulut	-72 351,99	-66 839 903,56	-80 152,54	-67 823 433,98
Vuosikate	107 270 111,27		103 445 882,15	
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-94 359 144,56		-91 447 572,82	
Omistuksen eliminointierot	-6 228,66	-94 365 373,22	0,00	-91 447 572,82
Tilikauden tulos	12 904 738,04		11 998 309,33	
Tilinpäätössiirrot	-77,75		1 831 100,38	
Tilikauden verot	-1 152 357,88		-816 144,27	
Laskennalliset verot				
Vähemmistöosuudet	-145 385,31		45 779,10	
Tilikauden yli-/alijäämä	11 606 917,10		13 059 044,54	
Tuloslaskelman tunnusluvut	1.1. - 31.12.2014		1.1. - 31.12.2014	
Toimintatuotot %:a toimintakuluista	193,8 %		197,4 %	
Vuosikate %:a poistoista	113,7 %		113,1 %	

3.2.2 Konsernin rahoituslaskelma

Euroa	1.1. - 31.12.2015		1.1. - 31.12.2014	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	107 270 111,27		103 445 882,15	
Tilikauden verot	-1 152 357,88		-816 144,27	
Tulorahoituksen korjaukset	<u>4 782 251,67</u>	110 900 005,06	<u>-522 764,31</u>	102 106 973,57
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-142 054 713,51		-118 097 733,61	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	788 048,47		839 326,92	
Investointien korjaukset	<u>42 054,04</u>	-141 224 611,00	<u>-479,27</u>	-117 258 885,96
Toiminnan ja investointien rahavirta		-30 324 605,94		-15 151 912,39
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	66 700 000,00		20 000 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-33 398 421,53		-17 209 658,45	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	<u>-25 000 000,00</u>	8 301 578,47	<u>35 000 000,00</u>	37 790 341,55
Oman pääoman muutokset		-1 727 200,00		9 578 451,85
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos	864,01		-46 270,33	
Saamisten muutos	6 268 708,42		-13 006 677,92	
Korottomien velkojen muutos	<u>15 624 936,85</u>	<u>21 894 509,28</u>	<u>-9 914 626,77</u>	<u>-22 967 575,02</u>
Rahoituksen rahavirta		28 468 887,75		24 401 218,37
Rahavarojen muutos		-1 855 718,19		9 249 305,98
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.		9 698 488,42		11 554 206,61
Rahavarat 1.1.		<u>11 554 206,61</u>		<u>2 304 900,62</u>
		-1 855 718,19		9 249 305,99
Rahoituslaskelman tunnusluvut				
Toiminnan ja investointien rahavirtojen kertymä, € *)		-97 689 010,46		-67 364 404,52 *)
Investointien tulorahoitus %		75,9 %		88,2 %
Lainanhoitokate		1,68		1,95
Kassan riittävyys, päiviä		8,1		11,0

*) Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeen mukainen tunnusluku lasketaan tilinpäätösvoodelta ja sitä edeltäville neljälle vuodelle. Tässä tunnusluku vuodelta 2014 on laskettu 1.1.2011 alkaen, koska HSY:n ensimmäisessä tilinpäätöksessä 2010 ei esitetty konserni-rahoituslaskelmaa.

3.2.3 Konsernitase

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston kunnan ja kuntayhtymän konsernitilinpäätöstä koskevan yleisohjeen 2015 mukaisesti kuntayhtymän taseessa oleva poistoero ja vapaaehtoiset varaukset merkitään konsernitilinpäätöksessä edellisten tilikausien yli-/alijäämiin ja tilikauden yli-/alijäämiin ja niiden muutos konsernituloslaskelmassa tilikauden yli-/alijäämiin. Vastaava oikaisu on tehty vertailuvuodelle 2014. Konsernin tytäryhteisöillä ei ole poistoeroja eikä vapaaehtoisia varauksia.

VASTAAVAA	31.12.2015		31.12.2014	
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet	4 358 736,23		3 785 920,88	
Muut pitkävaikutteiset menot	<u>2 641 308,02</u>	7 000 044,25	<u>2 945 959,53</u>	6 731 880,41
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet	15 046 537,43		15 046 537,43	
Rakennukset	241 166 120,29		234 635 003,84	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 692 504 027,35		1 670 816 709,88	
Koneet ja kalusto	8 872 059,55		9 152 370,70	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>25 806 258,53</u>	1 983 395 003,15	<u>7 105 024,66</u>	1 936 755 646,52
Sijoitukset				
Osakkuusyhteisöosuudet	3 320 320,96		3 268 563,06	
Muut osakkeet ja osuudet	729 237,92		729 237,92	
Muut saamiset	<u>14 989,27</u>	4 064 548,15	<u>14 989,27</u>	4 012 790,25
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Vaihto-omaisuus				
Aineet ja tarvikkeet		1 342 202,34		1 343 066,35
Saamiset				
Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	36 356 845,65		42 533 230,81	
Lainasaamiset	85 364,31		30 540,50	
Muut saamiset	124 024,55		95 779,53	
Siirtosaamiset	<u>2 374 706,41</u>	38 940 940,91	<u>2 550 098,49</u>	45 209 649,33
Rahoitusarvopaperit				
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin		457 338,33		325 920,62
Rahat ja pankkisaamiset		9 241 150,09		11 228 285,99
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>2 044 441 227,22</u>		<u>2 005 607 239,47</u>

VASTATTAVAA	31.12.2015		31.12.2014	
OMA PÄÄOMA				
Peruspääoma	505 000 000,00		505 000 000,00	
Muut omat rahastot	2 570 498,00		2 570 498,00	
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-111 418 200,13		-123 424 276,34	
Tilikauden yli-/alijäämä	<u>11 606 917,10</u>	407 759 214,96	<u>13 059 044,55</u>	397 205 266,21
VÄHEMMISTÖOSUUDET		10 102 402,34		10 594 729,66
PAKOLLISET VARAUKSET				
Muut pakolliset varaukset		29 641 301,30		24 795 450,30
VIERAS PÄÄOMA				
Pitkäaikainen				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	193 017 805,39		145 777 267,92	
Lainat julkisyhteisöiltä	1 188 002 148,98		1 188 002 148,98	
Liittymismaksut ja muut velat	<u>87 461 847,21</u>	1 468 481 801,58	<u>87 461 847,21</u>	1 421 241 264,11
Lyhytaikainen				
Joukkovelkakirjalainat	50 000 000,00		75 000 000,00	
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	17 115 712,53		31 054 671,53	
Saadut ennakot	371 774,00		142 959,90	
Ostovelat	36 206 523,91		23 797 034,69	
Liittymismaksut ja muut velat	10 052 896,03		7 205 514,51	
Siirtovelat	<u>14 709 600,57</u>	128 456 507,04	<u>14 570 348,56</u>	151 770 529,19
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>2 044 441 227,22</u>		<u>2 005 607 239,47</u>
Taseen tunnusluvut				
Omavaraisuusaste, %		20,4 %		20,3 %
Suhteellinen velkaantuneisuus-%		443,9 %		453,2 %
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa		-99 811 283,04		-110 365 231,79
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa/asukas		-88,77		-99,61
Lainakanta 31.12. euroa		1 448 135 666,90		1 439 834 088,43
Lainat euroa/asukas		1 287,98		1 299,48
Lainasaamiset, euroa		0,00		0,00
Pääkaupunkiseudun asukasmäärä 31.12.		1 124 347		1 108 010

4 Liitetiedot

4.1 Kuntayhtymän ja konsernin liitetiedot

4.1.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineelliset ja aineettomat hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Hyödykkeiden arvoon ei ole sisällytetty kiinteitä menoja.

Poistonalaisten hyödykkeiden määrittämiseen on käytetty HSY:n yhtymäkokouksen 28.5.2010 hyväksymää poistosuunnitelmaa, jonka mukaiset laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa luvussa 5.1.2.

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty hankintamenoa.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen fifo-periaatteen mukaisesti hankintamenoa tai sitä alemman jälleenhankintamenoa tai todennäköisen myyntihinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Rahoitusomaisuuden arvostamisessa saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Rahoitusarvopaperit on merkitty hankintamenoa tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaissopimusten käsittely

HSY:n tekemät johdannaissopimukset ovat lainoihin liittyviä koronvaihtosopimuksia, jotka on tehty korkomeinojen suojaamisen tarkoituksessa. Pitkäaikaisten lainojen vaihtuva korko on tällöin sidottu koronvaihtosopimuksella kiinteään korkoon. Kaikki johdannaissopimukset on dokumentoitu ja niiden suojaavuus tilinpäätöshetkellä arvioitu. Mikäli ei-suojaavan sopimuksen markkina-arvo on negatiivinen, kirjataan se tilikauden kuluksi.

Johdannaissopimukset

Sopimuskumppani: Scandinaviska Enskilda Banken AB (SEB) yleissopimus 3.11.2006:

Sopimuksen numero	Arvopäivä	Nimellisarvo 31.12.2015	Markkina-arvo 31.12.2015
121691ST/R022	30.11.2016	17 000 000	-929 844
121717ST/R024	7.11.2016	6 516 661	-334 670
1029580ST/R050	31.10.2022	15 000 000	-2 076 153
1198312ST/R055	9.1.2023	7 500 000	-459 516
22596241ST	29.12.2017	20 000 000	-1 183 534
29910251ST	30.6.2018	7 142 857	-281 077
SDID6120/58768	29.11.2019	32 000 000	1 643 964
35177409ST	2.1.2022	20 000 000	-1 845 869
281053/40493218ST	3.3.2036	20 000 000	135 510

Sopimuskumppani: Danske Bank Oyj yleissopimus 25.8.2008:

Sopimuksen numero	Arvopäivä	Nimellisarvo 31.12.2015	Markkina-arvo 31.12.2015
16824714SA *)	30.11.2016	17 000 000	-4 647 457
17742902SA **)	10.12.2023	10 000 000	578 073
20671742SA **)	10.12.2023	5 000 000	321 242
20671916SA	31.10.2022	15 000 000	2 701 604
64881 IRS	1.7.2018	20 000 000	-1 321 291
5830D CCS	28.6.2018	7 142 857	-33 599

Sopimuskumppani: Nordea Pankki Suomi Oyj johdannaissopimusten asiakassopimus 26.5.2014:

Sopimuksen numero	Arvopäivä	Nimellisarvo 31.12.2015	Markkina-arvo 31.12.2015
1361515/1851677	30.6.2022	15 000 000	-929 928
1559956/2143219	30.12.2024	15 000 000	-1 183 277
1595524/2202015	3.3.2036	20 000 000	-59 429
1487638/2032310	30.12.2024	30 000 000	-625 512
1488390/2033453	15.6.2023	25 000 000	105 091
1487582/2032227	7.11.2016	6 799 994	466 481
1488386/2033448	8.11.2021	6 799 994	-728 847

*) Sopimus ei ole yksin suojaava, mutta sen sisältämä akuutti riski on eliminoitu sopimuksella SDID6120/58768 SEB -pankin kanssa. Sopimuskokonaisuus yhdessä on suojaava edellyttäen, ettei Euribor 3 kk nouse yli 5,50 %, mikä on sopimuksen voimassaoloaikana hyvin epätodennäköistä.

***) Sopimus ei ole suojaava, mutta sen käypä markkina-arvo on positiivinen

Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätökseen on sisällytetty HSY:n tytäryhtiöt Pääkaupunkiseudun Vesi Oy, Uudenmaan Voima Oy ja HSY Holding Oy, kuntayhtymänä ja Keski-Uudenmaan Vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymä sekä osakkuusyhtiöt Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy, Kiinteistö Oy Asemapäällikönkatu 5 ja Oy Asemapäällikönhovi.

Konserniyhteisöjen sisäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Kuntayhtymän ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty kirjanpitolautankunnan kuntajaoston kunnan ja kuntayhtymän konsernitilinpäätöksen laatimista koskevan yleisohjeen 2015 mukaisesti sovelletulla hankintamenomenettelyllä. Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa. Osakkuusyhteisöt ja liikelaitoskuntayhtymä on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä.

Konsernitilinpäätöstä laadittaessa on käytetty kaikkien tytär- ja osakkuusyhtiöiden sekä KUVES:in osalta tilintarkastamattomia tilinpäätöstietoja, koska aikataulullisista syistä johtuen tilintarkastettuja tietoja ei ollut käytettävissä.

Vuoden 2014 konsernitilinpäätöksen jälkeen HSY:n osakkuusyhteisö Pääkaupunkiseudun kierrätyskeskus Oy:n tilinpäätökseen tehtiin tulokseen vaikuttavia muutoksia, jonka seurauksena yhtiön tulos heikkeni. Konsernitilinpäätöslaskelmissä tämä on huomioitu taseen edellisten tilikausien yli-/alijäämässä.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston kunnan ja kuntayhtymän konsernitilinpäätöstä koskevan yleisohjeen 2015 mukaisesti kuntayhtymän taseessa oleva poistoero ja vapaaehtoiset varaukset merkitään konsernitilinpäätöksessä edellisten tilikausien yli-/alijäämiin ja tilikauden yli-/alijäämiin ja niiden muutos konsernituloslaskelmassa tilikauden yli-/alijäämiin. Vastaava oikaisu on tehty vertailuvuodelle 2014. Konsernin tytäryhteisöillä ei ole poistoeroja eikä vapaaehtoisia varauksia.

4.1.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväalueittain eriteltynä

euroa (€)	HSY 2015	HSY 2014	Konserni 2015	Konserni 2014
Vesihuolto	238 928 496,13	230 554 544,85	241 714 657,76	234 000 297,39
Jätehuolto	110 213 265,17	108 634 803,37	113 043 738,03	108 034 344,91
Seutu- ja ympäristötieto	4 123 685,90	4 597 375,89	4 123 685,90	4 597 375,89
Muut	792 827,90	415 732,67	792 827,90	415 732,67
Toimintatuotot yhteensä	354 058 275,10	344 202 456,78	359 674 909,59	347 047 750,86

Konserniyhteisöistä vesihuollon tehtäväalueeseen sisältyvät Pääkaupunkiseudun Vesi Oy ja Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymä. Jätehuollon tehtäväalueeseen sisältyy HSY Holding Oy ja Uudenmaan Voima Oy.

Jätehuollon markkinaehtoisen toiminnan tulos

HSY tekee jätelain 44 § mukaisen kirjanpidon erittelyn lakisääteisten ja markkinaehtoisten jätehuoltopalvelujen taloudellisen tuloksen muodostumisesta. Kirjanpidon eriyttäminen on toteutettu sisäisen laskennan avulla. Vuonna 2015 HSY:llä ei ollut markkinaehtoista toimintaa.

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasapoistomenetelmällä aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan. Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa ja taloudellinen käyttöaika alle 3 vuotta, on kirjattu vuosikuluksi.

HSY:n yhtymäkokouksen 28.5.2010 hyväksymä poistosuunnitelma:

	Kaupungeilta siirtynyt omaisuus	YTV:ltä siirtynyt omaisuus	HSY:n omaisuus 1.1.2010 alkaen
Aineettomat hyödykkeet			
Kehittämismenot	3 v	5 v	5 v
Aineettomat oikeudet	20 v	-	20 v
Muut pitkävaikutteiset menot			
Atk-ohjelmistot	3 v	3 v	3 v
Laajat atk-järjestelmät	3 v	5 v	5 v
Muut pitkävaikutteiset menot	3 v	5 v	5 v
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	ei poistoa	ei poistoa	ei poistoa
Rakennukset ja rakennelmat			
Hallinto- ja laitosrakennukset	20 v	30 v	30 v
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 v	20 v	30 v
Talousrakennukset	10 v	15 v	15 v
Asuinrakennukset	20 v	-	30 v
Ilmanlaadun mittausasemat	10 v	10 v	10 v
Tilapäiset rakennukset	3 v	5 v	5 v
Muut rakennukset ja rakennelmat	-	15 v	15 v
Kiinteät rakenteet ja laitteet			
Sillat, laiturit ja uimalat	20 v	5 v, 20 v	30 v
Muut maa- ja vesirakenteet	20 v	5 v, 10 v	30 v
Kaatopaikat	40 v	40 v (käytön muk.)	40 v
Tekniset tunnelit ja luolat	30 v	-	50 v
Tekoallas ja säännöstelyrakenteet	30 v	-	50 v
Vedenjakeluverkko	30 v	-	40 v
Viemäriverkko	30 v	10 v	40 v
Sadevesiviemäriverkko	30 v	-	40 v
Johtoverkostot ja -laitteet	10 v	-	10 v
Vedenhankintajärjestelmän rakenteet ja laitteet	15 v	-	20 v
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovaalaistuslaitteet	10 v	5 v, 15 v	15 v
Sähkö-, vesi- yms. Laitosten laitoskoneet ja laitteet	10 v	7 v	10 v
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	10 v	10 v	15 v
Puhelinvaihteet ja -laitteet	7 v	7 v	7 v
Muut rakennusten koneet ja laitteet	10 v	10 v	10 v
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10 v	-	10 v
Koneet ja kalusto			
Muut kuljetusvälineet	5 v	5 v	5 v
Muut liikkuvat työkoneet	7 v	7 v	7 v
Traktorit ja trukit	7 v	-	7 v
Muut raskaat koneet	10 v	10 v	10 v
Muut kevyet koneet	7 v	5 v	5 v
Vesimittarit	5 v	-	10 v
Ilmanlaadun mittauslaitteet	7 v	7 v	7 v
Laboratoriolaitteet	3 v	-	5 v
Atk-laitteet	3 v	3 v	3 v
Jätteenkeräys- ja kuljetuskalusto	3 v	3 v	3 v
Muut laitteet ja kalusto	3 v	-	3 v
Muut aineelliset hyödykkeet			
Luonnonvarat	käytön muk.	käytön muk.	-
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoa	ei poistoa	ei poistoa
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	ei poistoa	ei poistoa	ei poistoa
Pysyvien vastaavien sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	ei poistoa	ei poistoa	ei poistoa

Suunnitelman mukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuus vuosina 2014 - 2018.

euroa (€)

Keskimääräiset suunnitelman mukaiset poistot	94 999 170
Keskimääräiset poistonalaiset investoinnit	155 685 037
Ero (euroa)	-60 685 867
Ero (%)	-39,0 %

Investointi- ja poistotason poikkeama aiheutuu suunnitelmakauden korkeasta investointitasosta erityisesti vesihuollon toimialalla. Blominmäen uuden jätevedenpuhdistamon toteuttaminen on alkanut, mutta investointia vastaavat poistot alkavat vasta laitoksen valmistuttua vuonna 2020. Yhtymäkokouksen 14.12.2014 hyväksymän hankesuunnitelman tarkennuksen mukainen hankkeen kustannusarvio on 371 miljoonaa euroa, josta tarkastelujaksolle kohdistuu arvion mukaan 192 miljoonaa. Ilman Blominmäen puhdistamo keskimääräisten investointien ja poistojen ero on noin -22,3 miljoonaa (-19,0 %). Tarkastelujaksolla investoinneissa painottuvat myös vedenpuhdistuslaitosten kapasiteetin nostoon liittyvät vuonna 2016 valmistuvat hankkeet sekä Pitkälän ja Vanhankaupungin laitoksilla.

Poikkeuksellisen korkea investointitaso palautuu pidemmällä aikavälillä normaalille tasolle. Vesihuollon osalta käänne tapahtuu vuosikymmenen loppupuolella, jolloin poistotaso ylittää investointien määrän. Jätehuollon osalta tämä tapahtuu jo kuluvalle suunnittelukaudella.

Pakollisten varausten muutokset

euroa (€)

2015

Ämmässuon jätteenkäsittelykeskuksen jälkihoitovaraus

Varaus 1.1.	20 955 482,30
Varauksen lisäykset	250 000,00

Varaus 31.12. 21 205 482,30

Suljettujen Seutulan ja Sotungin kaatopaikkojen jälkihoitovaraus

Varaus 1.1.	3 839 968,00
Varauksen vähennykset	-170 000,00

Varaus 31.12. 3 669 968,00

Kaatopaikkojen jälkihoitovaraus yhteensä 31.12.

24 875 450,30

Varaus Kuninkaantammen sakka-aitaiden kunnostamiseen

Varaus 1.1.	0,00
Varauksen lisäykset	2 503 000,00

Varaus 31.12. 2 503 000,00

Varaus Dämmanin vedenpuhdistuslaitoksen sulkemiseen

Varaus 1.1.	0,00
Varauksen lisäykset	2 262 851,00

Varaus 31.12. 2 262 851,00

Vesihuollon ympäristövastuuvaraus yhteensä 31.12.

4 765 851,00

Osinkotuottojen erittely

Muihin rahoitustuottoihin sisältyy alla olevan erittelyn mukaiset tuotot, jotka on saatu osakkuuksista muista yhteisöistä.

euroa (€)

2015**2014**

Osinkotuotot muista yhteisöistä	1 179 520,00	1 032 080,00
---------------------------------	--------------	--------------

4.1.3 Tasetta koskevat liitetiedot

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

euroa (€)	Poistamaton hankintameno 1.1.2015	Lisäykset tilikaudella	Rahoitus- osuudet tilikaudella	Vähennykset tilikaudella	Siirrot erien välillä	Poistot tilikaudella	Poistamaton hankintameno 31.12.2015
Aineettomat hyödykkeet	5 196 318,61	2 250 033,74	0,00	0,00	0,00	-1 788 461,74	5 657 890,61
Aineettomat oikeudet	3 763 929,65	2 059 276,75	0,00	0,00	0,00	-1 464 470,17	4 358 736,23
Muut pitkävaikutteiset menot	1 432 388,96	190 756,99	0,00	0,00	0,00	-323 991,57	1 299 154,38
Ennakkomaksut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Aineelliset hyödykkeet	1 861 845 897,23	139 498 646,32	-788 048,47	0,00	0,00	-88 820 949,82	1 911 735 545,26
Maa- ja vesialueet	14 806 458,66	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14 806 458,66
Rakennukset	169 483 142,28	19 872 346,78	-53 503,51	0,00	0,00	-10 585 366,92	178 716 618,63
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 663 327 222,87	98 881 739,92	-734 544,96	0,00	0,00	-75 939 410,31	1 685 535 007,52
Koneet ja kalusto	7 129 471,45	2 328 371,89	0,00	0,00	0,00	-2 296 172,59	7 161 670,75
Keskeneräiset hankinnat	7 099 601,97	18 416 187,73	0,00	0,00	0,00		25 515 789,70
Yhteensä	1 867 042 215,84	141 748 680,06	-788 048,47	0,00	0,00	-90 609 411,56	1 917 393 435,87

Maa- ja vesialueet erittely

euroa (€)	HSY 2015	HSY 2014	Konserni 2015	Konserni 2014
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	20 118,00	20 118,00	20 118,00	20 118,00
Muut maa- ja vesialueet	14 786 340,66	14 786 340,66	15 026 419,43	15 026 419,43
Maa- ja vesialueet yhteensä	14 806 458,66	14 806 458,66	15 046 537,43	15 046 537,43

Pysyvien vastaavien sijoitukset

euroa (€)	Hankintameno 1.1.2015	Lisäykset	Vähennykset	Siirrot erien välillä	Hankintameno 31.12.2015	Arvon muutokset	Kirjanpitoarvo 31.12.2015
Osakkeet ja osuudet							
Osakkeet, konserniyhtiöt	163 125 639,51	189 359,44	0,00	0,00	163 314 998,95	0,00	163 314 998,95
Osakkeet, omistusyht.yhteisöt	4 061 185,04	0,00	0,00	0,00	4 061 185,04	0,00	4 061 185,04
Kuntayhtymäosuudet	18 550 705,00	0,00	0,00	0,00	18 550 705,00	0,00	18 550 705,00
Muut osakkeet ja osuudet	621 706,67	0,00	0,00	0,00	621 706,67	0,00	621 706,67
Yhteensä	186 359 236,22	189 359,44	0,00	0,00	186 548 595,66	0,00	186 548 595,66
Jvk-, muut laina- ja muut saamiset							
Saamiset, muut yhteisöt	14 989,27	0,00	0,00	0,00	14 989,27	0,00	14 989,27
Yhteensä	14 989,27	0,00	0,00	0,00	14 989,27	0,00	14 989,27

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt

euroa (€)	Kotipaikka	HSY:n		Konsernin osuus		
		omistusosuus	Konsernin omistusosuus	Omasta pääomasta (€)	Vieraasta pääomasta (€)	Tilikauden tuloksesta (€)
Tytäryhteisöt						
HSY Holding Oy	Helsinki	100,00 %	100,00 %	61 051,47	0,00	-4,32
Pääkaupunkiseudun Vesi Oy	Helsinki	80,50 %	80,50 %	41 722 623,72	12 020 214,69	-624 197,60
Uudenmaan Voima Oy	Helsinki	80,00 %	80,00 %	1 351 014,03	522 161,13	1 165 883,26
Kuntayhtymät						
Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymä (KUVES)	Kerava	32,25 %	32,25 %	7 858 272,57	400 297,40	-212 399,10
Osakkuusyhteisöt						
Kiinteistö Oy Asemapäällikönkatu 5 *)	Helsinki	34,87 %	34,87 %	2 463 906,40	403 850,79	1,85
Oy Asemapäällikönhovi 3	Helsinki	14,39 %	14,39 %	538 761,53	74 863,56	-30,80
Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy	Helsinki	25,70 %	25,70 %	317 653,02	192 295,43	63 628,28

Saamiset tytä- ja osakkuusyhteisöiltä

euroa (€)	Pitkäaikainen 2015	Lyhytaikainen 2015	Pitkäaikainen 2014	Lyhytaikainen 2014
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	279 306,06	0,00	28 788,10
Siirtosaamiset	0,00	112 793,10	0,00	23 404,81
Yhteensä	0,00	392 099,16	0,00	52 192,91
Saamiset kuntayhtymiltä (joissa HSY jäsenenä)				
Myyntisaamiset	0,00	367 807,22	0,00	196 194,14
Siirtosaamiset	0,00	673 785,42	0,00	356 504,28
Yhteensä	0,00	1 041 592,64	0,00	552 698,42
Saamiset yhteensä	0,00	1 433 691,80	0,00	604 891,33

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

euroa (€)	HSY 2015	HSY 2014	Konserni 2015	Konserni 2014
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Siirtyvät korot	533 396,27	467 690,20	535 778,70	474 057,77
Muut saamiset	1 541 321,23	2 209 284,23	1 838 927,71	2 076 040,72
<i>Laskutuksen jaksotukset</i>	<i>782 904,95</i>	<i>1 651 538,44</i>	<i>1 050 307,51</i>	
<i>Investointien jaksotukset</i>	<i>530 035,98</i>	<i>323 654,79</i>	<i>530 035,98</i>	
<i>Lounassetelit 2016</i>	<i>224 335,30</i>	<i>216 658,70</i>	<i>224 335,30</i>	
<i>Muut jaksotukset</i>	<i>4 045,00</i>	<i>17 432,30</i>	<i>34 248,92</i>	
Yhteensä	2 074 717,50	2 676 974,43	2 374 706,41	2 550 098,49

Oman pääoman muutokset

euroa (€)	HSY 2015	HSY 2014	Konserni 2015	Konserni 2014
Peruspääoma 1.1.	505 000 000,00	505 000 000,00	505 000 000,00	505 000 000,00
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Peruspääoma 31.12.	505 000 000,00	505 000 000,00	505 000 000,00	505 000 000,00
Muu oma pääoma 1.1.	2 570 498,00	2 570 498,00	2 570 498,00	2 570 498,00
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Peruspääoma 31.12.	2 570 498,00	2 570 498,00	2 570 498,00	2 570 498,00
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	13 878 642,56	-8 060 966,77	-110 365 231,78	-132 992 684,59
Edellisen tilikauden virheen oikaisu		9 578 451,85	-1 052 968,35	9 568 408,26
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	13 878 642,56	1 517 485,08	-111 418 200,13	-123 424 276,33
Tilikauden yli-/alijäämä	11 839 711,84	12 361 157,48	11 606 917,10	13 059 044,55
Oma pääoma yhteensä 31.12.	533 288 852,40	521 449 140,56	407 759 214,96	397 205 266,22

HSY:n taseessa vesihuollon peruspääoma 480.000.000,00 euroa jakaantuu jäsenkunnille seuraavasti: Helsinki 58,0 %, Espoo 22,3 %, Vantaa 19,4 % ja Kauniainen 0,3 %. Muu peruspääoma 25.000.000,00 euroa jakaantuu jäsenkuntien virallisen asukasluvun mukaisesti siten, että yhden kunnan osuus ei ole enempää kuin 50 % ja että se on vähintään 1 %. Jäsenkuntien osuus kuntayhtymän varoihin sekä vastuu veloista ja velvoitteista määräytyvät peruspääomien suhteessa.

Kunta	Vesihuollon peruspääoma		Muu peruspääoma		Peruspääoma yhteensä	
	Osuus-%	Euroa	Osuus-%	Euroa	Osuus-%	Euroa
Helsinki	58,00 %	278 400 000,00	50,00 %	12 500 000,00	57,60 %	290 900 000,00
Espoo	22,30 %	107 040 000,00	27,30 %	6 824 695,24	22,55 %	113 864 695,24
Vantaa	19,40 %	93 120 000,00	21,70 %	5 425 304,76	19,51 %	98 545 304,76
Kauniainen	0,30 %	1 440 000,00	1,00 %	250 000,00	0,33 %	1 690 000,00
Yhteensä	100,00 %	480 000 000,00	100,00 %	25 000 000,00	100,00 %	505 000 000,00

Pakolliset varaukset

euroa (€)	HSY 2015	HSY 2014	Konserni 2015	Konserni 2014
Muut pakolliset varaukset				
Kaatopaikkojen jälkihoitovaraus	24 875 450,30	24 795 450,30	24 875 450,30	24 795 450,30
Vesihuollon ympäristövastuuvaraus	4 765 851,00	0,00	4 765 851,00	0,00
Muut pakolliset varaukset	29 641 301,30	24 795 450,30	29 641 301,30	24 795 450,30

Pitkäaikaiset velat

euroa (€)	2015		2014	
	Pitkäaikaiset velat yhteensä	1.1.2021 tai sen jälkeen erääntyvät	Pitkäaikaiset velat yhteensä	1.1.2020 tai sen jälkeen erääntyvät
Lainat jäsenkunnilta (perustamislainat)				
Lainat Helsingin kaupungilta	686 744 278,86	670 504 278,86	686 744 278,86	678 624 278,86
Lainat Espoon kaupungilta	262 089 028,85	255 845 028,85	262 089 028,85	258 967 028,85
Lainat Vantaan kaupungilta	234 783 241,27	229 351 241,27	234 783 241,27	232 067 241,27
Lainat Kauniaisten kaupungilta	4 385 600,00	4 301 600,00	4 385 600,00	4 343 600,00
Lainat jäsenkunnilta yhteensä	1 188 002 148,98	1 160 002 148,98	1 188 002 148,98	1 174 002 148,98
Lainat ulkopuolisilta rahoituslaitoksilta				
Lainat kuntarahoitukselta	64 000 005,00	17 285 725,00	69 428 575,00	47 714 295,00
Lainat muilta kotimaisilta rahoituslaitoksilta	32 254 464,27	7 968 750,00	17 455 357,13	2 812 500,00
Lainat ulkomaisilta rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	84 166 666,78	72 556 410,14	46 300 000,12	37 766 666,58
Lainat ulkopuolisilta rahoituslaitoksilta yhteensä	180 421 136,05	97 810 885,14	133 183 932,25	88 293 461,58
Liittymismaksut	87 461 847,21	87 461 847,21	87 461 847,21	87 461 847,21
Yhteensä	1 455 885 132,24	1 345 274 881,33	1 408 647 928,44	1 349 757 457,77

Joukkovelkakirjalainat

euroa (€)	2015	2014
Lyhytaikaiset joukkovelkakirjalainat		
FIHSYP150423, erääntyy 23.4.2015, korko 0,15%		15 000 000,00
FIHSYP150223, erääntyy 23.2.2015, korko 0,11%		20 000 000,00
FIHSYP150126, erääntyy 26.1.2015, korko 0,12%		15 000 000,00
FIHSYP150121, erääntyy 21.1.2015, korko 0,10%		10 000 000,00
FI4000123666, erääntyy 18.3.2015, korko 0,16%		15 000 000,00
KUNTARAHOITUS38928, erääntyy 29.2.2016, korko 0,03 %		10 000 000,00
KUNTARAHOITUS38063, erääntyy 25.2.2016, korko 0,02 %		20 000 000,00
KUNTARAHOITUS37405, erääntyy 27.1.2016, korko 0,02 %		20 000 000,00
Lyhytaikaiset joukkovelkakirjalainat yhteensä	50 000 000,00	75 000 000,00

Velat tytär- ja osakkuusyhteisöiltä

euroa (€)	Pitkäaikainen 2015	Lyhytaikainen 2015	Pitkäaikainen 2014	Lyhytaikainen 2014
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat	0,00	0,00	0,00	41 806,13
Siirtovelat	0,00	25 541,98	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	25 541,98	0,00	41 806,13
Velat kuntayhtymiltä (joissa HSY jäsenenä)				
Siirtovelat	0,00	93 627,97	0,00	86 318,20
Yhteensä	0,00	93 627,97	0,00	86 318,20
Velat osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä				
Ostovelat	0,00	66 297,39	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	66 297,39	0,00	0,00
Velat yhteensä	0,00	185 467,34	0,00	128 124,33

Muiden velkojen erittely

euroa (€)	HSY 2015	HSY 2014	Konserni 2015	Konserni 2014
Muut velat				
Liittymismaksut	87 461 847,21	87 461 847,21	87 461 847,21	87 461 847,21
Muut velat	10 050 893,66	7 200 804,55	10 052 896,03	7 205 514,51
Muut velat yhteensä	97 512 740,87	94 662 651,76	97 514 743,24	94 667 361,72

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

euroa (€)	HSY 2015	HSY 2014	Konserni 2015	Konserni 2014
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	9 265 306,56	9 216 350,65	9 265 306,56	9 269 279,51
Korkojaksotukset	974 173,57	977 969,24	1 129 626,76	1 154 581,52
Muut menojäämät	4 389 295,80	4 197 815,62	4 314 667,25	4 146 487,53
<i>Ostolaskujen jaksotukset</i>	<i>3 024 817,32</i>	<i>2 965 510,13</i>		
<i>Tuloverot</i>	<i>1 206 353,26</i>	<i>1 085 408,42</i>		
<i>Muut jaksotukset</i>	<i>158 125,22</i>	<i>146 897,07</i>		
Tuloennakot	0,00	0,00		
Yhteensä	14 628 775,93	14 392 135,51	14 709 600,57	14 570 348,56

4.1.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Kaatopaikan jälkihoitoa koskevat ympäristösuojelulain mukaiset vakuudet

Ympäristösuojelulain 43 a §:n mukaan jätteen käsittelytoiminnan harjoittajan on asetettava vakuus asianmukaisen jätehuollon, tarkkailun ja toiminnan lopettamisessa tai sen jälkeen tarvittavien toimien järjestämiseksi.

Vakuuden on oltava riittävä em. toimien hoitamiseksi ottaen huomioon toiminnan laajuus, luonne ja toimintaa varten annettavat määräykset. Kaatopaikan vakuuden on katettava myös kaatopaikan sulkemisen jälkeistä seurannasta ja tarkkailusta sekä muusta jälkihoidosta aiheutuvat kustannukset vähintään 30 vuoden ajalta, jollei toiminnanharjoittaja osoita muuta riittäväksi.

Vakuudeksi hyväksytään takaus, vakuutus tai pantattu talletus. Vakuuden antajan on oltava luotto-, vakuutus- tai muu ammattimainen rahoituslaitos, jolla on kotipaikka Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa.

Ämmässuon jätteenkäsittelykeskuksen ympäristöluvassa 14.12.2013 vakuuksien määrä on yhteensä 11,3 miljoonaa euroa, johon HSY:llä on Nordea Pankki Suomi Oyj:n omavelkaiset pankkitakaukset Etelä-Suomen Elinkeino-, Liikenne ja Ympäristökeskukselle.

Leasingvastuiden yhteismäärä

euroa (€)	HSY 2015	Konserni 2015
Kaluston leasingvastuut	9 172 738,95	9 179 508,58
Leasingmaksut 2016 →	435 372,04	436 964,89
Leasingmaksut 2017 →	8 737 366,91	8 742 543,68

Leasingsopimuksiin ei sisälly olennaisia irtisanomis- tai lunastusehdon mukaisia vastuuta

Leasingvastuiden kokonaismäärä on olennaisesti muuttunut edellisestä tilinpäätöksestä. Vastuut sisältävät uusina 1.4.2016 voimaan astuvan IT-laitteiden leasingsopimuksen sekä biokaasun sähkön- ja lämmöntuotantolaitoksen leasingsopimuksen 1.10.2016 alkaen 12 vuodeksi.

Vastuu Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymän kertyneestä alijäämästä

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunnon 113/10.11.2015 mukaisesti jäsenkunnan tulee kirjata kirjanpiitoonsa osuus kuntayhtymän kertyneestä alijäämästä pakollisena varauksena, mikäli kuntayhtymän alijäämää ei todennäköisesti saada lähitulevaisuudessa katetuksi.

Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymän taseessa oli 31.12.2014 vuodesta 2000 alkaen kertynyttä alijäämää yhteensä 14 972 540,65 euroa, josta HSY:n osuus on omistussuhteen mukaisesti 32,25 % eli 4 828 644,36 euroa.

Liikelaitoskuntayhtymän yhtymäkokouksen 20.1.2016 päätöksen 9 § mukaisesti 31.12.2014 mennessä kertynyt alijäämä katetaan osittain tai kokonaan peruspääomasta vuoden 2017 ja/tai 2018 tilinpäätöksessä. Peruspääomasta katettavan alijäämän määrä päätetään myöhemmin seuraavissa yhtymäkokouksissa. Koska kertyneen alijäämän kattamiseksi on tehty suunnitelma, pakollisen varauksen tekemisen edellytykset eivät täyty.

HSY:n taseen mukaisen omistusosuuden on arvioitu vastaavan KUVES:in arvoa.

Muut vastuusitoumukset

HSY:n yhtymäkokouksen 13.5.2011 päätöksen mukaisesti HSY:n hallitus myönsi vuonna 2011 yhteensä 1,9 miljoonan euron suuruisen omavelkaisen takauksen Pääkaupunkiseudun Vesi Oy:lle pitkäaikaisten investointiluottojen ja niihin tehtävien suojausten vakuudeksi. Takaukselle ei vaadittu vastavakuutta, muuta siitä peritään vuotuista takausprovisiota. Lisäksi Pääkaupunkiseudun Vesi Oy:ltä on vaadittu panttaamattomuussitoumus, jonka mukaan yhtiö ei luovuta tai panttaa omaisuutta ilman takauksen antajan (HSY) suostumusta. Takaukseen liittyvän lainan pääoma 31.12.2015 oli 1,4 miljoonaa euroa.

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Kaatopaikkojen jälkihoidon vastuut

euroa (€)	HSY 2015	Konserni 2015
Suljettujen kaatopaikkojen jälkihoidon vastuuvaje	0,00	0,00
Vastuun kokonaismäärä 2016 - 2036	3 669 968,00	3 669 968,00
Varaus 31.12.	3 669 968,00	3 669 968,00
Ämmässuon kaatopaikan jälkihoidon vastuuvaje	2 404 517,70	2 404 517,70
Viimeistely- ja jälkihoitokustannukset 2021 - 2080	23 610 000,00	23 610 000,00
Varaus 31.12.	21 205 482,30	21 205 482,30

Johdannaissopimukset

Johdannaissopimukset	HSY		Konserni	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Valuutta- ja koronvaihtosopimukset				
- käypä arvo	-33 599	-340 323	-58 291	-389 924
- kohde-etuuden arvo	7 142 857	10 000 000	8 536 190	11 520 000
Koronvaihtosopimukset				
- käypä arvo	-10 654 439	-14 866 877	-11 844 226	-16 368 546
- kohde-etuuden arvo	330 759 506	287 433 328	343 352 840	302 863 329

Vastuut mahdollisista vuokra-alueiden maaperän pilaantumisista

HSY:n hallituksen 19.11.2010 tekemän maa-alueiden vuokrausperiaatteita koskevan päätöksen mukaan HSY on vastuussa mahdollisesta vuokra-alueen maaperän pilaantumisesta, joka on tapahtunut sinä aikana, jolloin alue on ollut HSY:n tai sitä edeltäneen organisaation hallinnassa.

HSY on vuokrasopimuksen päätyttyä velvollinen kunnostamaan vuokra-alueen maaperän siten, ettei sen pilaantumisesta myöhemminkään aiheudu lisäkustannuksia alueen rakentamiselle ja poistamaan vuokra-alueilla tai niiden maaperässä mahdollisesti olevat rakennus- tai muut jätteet ja vanhat rakenteet, kuten johdot, putket, pylväät, asfaltoinnin, perustukset tai muut vastaavat sekä siivoamaan vuokra-alueen.

Pilaantuneiden maiden ja purettavien rakenteiden osalta keskeiset tiedossa olevat alueet ovat Pitkälän sakka-allasalue ja Suomenojan jätevedenpuhdistamoalue. Näiden alueiden maankäytön suunnittelu on kesken ja tuleva asemakaavoitus määrää suurelta osin maaperän tulevan puhdistustason sekä rakenteiden purkutarpeen. Vuokrausperiaatteiden mukaan Pitkälän sakka-allasalueen, Dämmanin vedenpuhdistamoalueen ja Suomenojan jätevedenpuhdistamoalueen osalta maaperän puhdistamisesta ja rakenteiden purkamisesta aiheutuvien kustannusten jakamisesta sovitaan erikseen HSY:n ja ko. kaupungin kesken.

Pitkälän sakka-allasalueen rakentaminen puistoalueeksi toteutuu vuoden 2016 aikana. Dämmanin vedenpuhdistamon sulkeminen mahdollistuu Länsi-Espoon runkolinjojen ja vedenpuhdistuslaitoksen kapasiteetin nostohankkeiden valmistumisen jälkeen 2017 - 2018 aikana. HSY:n tilinpäätöksessä 31.12.2015 on tehty näitä koskeva pakollinen varaus.

4.1.5 Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkiota koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.

Henkilöstömäärä	Henkilöä	Htv	Henkilöä	Htv
	31.12.2015	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2014
Vesihuolto	426	439,6	433	430,5
Jätehuolto	130	127,1	124	122,8
Seutu- ja ympäristötieto	36	33,1	35	35,9
Tukipalvelut	62	63,1	66	64,4
Asiakaspalvelu	35	34,3	37	36,5
Ohjaus ja kehittäminen	62	59,5	57	56,2
Kuntayhtymän johto	1	1,0	1	1,0
HSY yhteensä	752	757,7	753	747,3

Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

euroa (€)	2015	2014
Helsingin Vihreät	2 107,00	1 630,00
Kokoomus Helsinki	3 798,00	897,20
Kokoomus Uusimaa	6 762,00	9 635,40
Perussuomalaiset Uusimaa	86,50	0,00
SDP Helsinki	3 240,30	4 110,00
SDP Uusimaa	4 993,25	2 890,00
Svenska Folkpartiet i Nyland	1 581,00	1 550,00
Vasemmistoliitto Uudemaanpiiri	2 772,50	2 388,00
Vihreät Uusimaa Ry	5 405,00	5 167,50
Yhteensä	30 745,55	28 268,10

Tilintarkastajan palkkiot

euroa (€)	2015	2014
PwC Julkistarkastus Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	17 046,65	9 721,55
Tilintarkastajan lausunnot	3 640,00	15 560,00
Muut palkkiot	0,00	7 400,00
Yhteensä	20 686,65	32 681,55

4.2 Tunnuslukujen laskentakaavat

Tuloslaskelman tunnuslukujen laskentakaavat

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= $100 * \text{toimintatuotot} / (\text{toimintakulut} - \text{valmistus omaan käyttöön})$

Vuosikate prosenttia poistoista

= $100 * \text{vuosikate} / \text{poistot}$

Rahoituslaskelman tunnusluvut

Toiminnan ja investointien rahavirtojen kertymä

= Toiminnan ja investointien rahavirtojen kertymä 1.1.2010 alkaen (konserni 1.1.2011 alkaen)

Investointien tulorahoitus, %

= $100 * \text{vuosikate} / \text{investointien omahankintameno}$

Lainanhoitokate

= $(\text{vuosikate} + \text{korkokulut}) / (\text{korkokulut} + \text{lainanlyhennykset})$

Kassan riittävyys (pv)

= $365 \text{ pv} * \text{kassavarat } 31.12. / \text{kassasta maksut tilikaudella}$

Taseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste, %

= $100 * (\text{oma pääoma} + \text{poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{koko pääoma} - \text{saadut ennakot})$

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 * (\text{vieras pääoma} - \text{saadut ennakot}) / \text{käyttötulot}$

Kertynyt yli-/alijäämä, euroa

= Edellisten tilikausien yli-/alijäämä + tilikauden yli-/alijäämä

Kertynyt yli-/alijäämä, euroa/asukas

= $(\text{Edellisten tilikausien yli-/alijäämä} + \text{tilikauden yli-/alijäämä}) / \text{asukasmäärä } 31.12.$

Lainakanta 31.12.

= Vieras pääoma – (saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat)

Lainat euroa/asukas

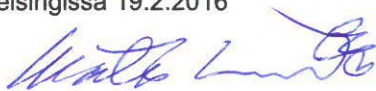
= $\text{Lainakanta } 31.12. / \text{asukasmäärä } 31.12.$

Lainasaamiset

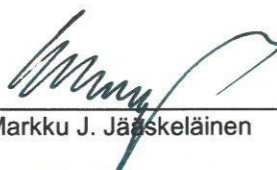
= Pysyvien vastaavien sijoituksiin merkitys joukkovelkakirja- ja muut lainasaamiset

5 Allekirjoitukset ja merkinnät

Helsingissä 19.2.2016

Matti Enroth, puheenjohtaja

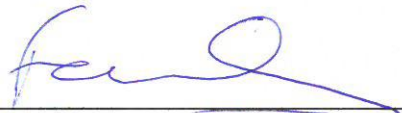
Markku J. Jääskeläinen

Anna-Maria Kantola

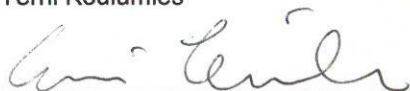

Sirpa Kauppinen

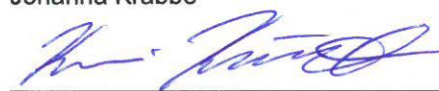

Terhi Koulumies

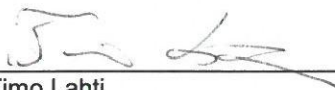
Johanna Krabbe

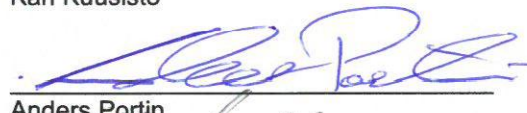
Essi Kuikka

Kari Kuusisto

Timo Lahti

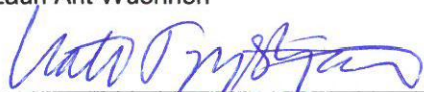
Anders Portin

Lauri Ant-Wuorinen

Olli Sademies

Kati Tyystjärvi

Antti Vuorela

Raimo Inkinen, toimitusjohtaja

Tilintarkastusmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 5.4.2016

PwC Julkistarkastus Oy
Tilintarkastusyhteisö

Outi Koskinen
JHT, KHT

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä

PL 100, 00066 HSY, Opastinsilta 6 A, 00520 Helsinki

Puh. 09 156 11, Fax 09 1561 2011, www.hsy.fi

Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster

PB 100, 00066 HRM, Semaforbron 6 A, 00520 Helsingfors

Tfn 09 156 11, Fax 09 1561 2011, www.hsy.fi

Helsinki Region Environmental Services Authority

P.O. Box 100, FI-00066 HSY, Opastinsilta 6 A, 00520 Helsinki

Tel. +358 9 15611, Fax +358 9 1561 2011, www.hsy.fi

ARVIOINTIKERTOMUS 2015

HSY TARKASTUSLAUTAKUNTA 12.4.2016

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä

Opastinsilta 6 A
00520 Helsinki
puhelin 09 156 11
faksi 09 1561 2011
www.hsy.fi

Lisätietoja:

Kristian Kyllönen, puhelin 050 371 5388
kristian.kyllonen@hsy.fi

Matti Hilli, puhelin 040 580 4940
matti.hilli@hsy.fi

Copyright

Kansikuva: HSY

Esipuhe

HSY:n tarkastuslautakunnan kolmas toimivuosi 2015 - 2016 jatkui alkuperäisellä kokoonpanolla, joka asetettiin maaliskuussa 2013 nelivuotiseksi toimikaudeksi.

Tarkastuslautakuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja viisi muuta jäsentä. Kaikki lautakunnan jäsenet ovat poliittisia luottamushenkilöitä, joiden nimittämisestä ovat päättäneet HSY-kaupunkien kaupunginvaltuustoissa edustettuina olevien suurimpien puolueiden piirijärjestöt.

Lautakunnan varsinaisena sihteerinä on toiminut sisäinen tarkastaja Kristian Kyllönen ja lautakunnan käytännön järjestelyt ja yhteydenpidot arviointikohteiden tahoihin ovat hoitaneet hallintoyksiköstä hallintojohtaja Matti Hilli, hallintosihteerit Jaana Heidenstrauch ja johdon sihteerit Tiina Sarkasuo.

Tarkastuslautakunta on tutustunut arvioitaviin toimintoihin tehden tutustumiskäyntejä eri kohteisiin, kuten Ekokemin ja Vantaan Energian jätevoimaloihin, Riihimäen Veden toimintaan ja uudistettuun jätevedenpuhdistamoon, Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskuksen Espoo Nihtisillan toimipisteeseen, KUVES:in viemärlaitostointoihin sekä Pihlajamäen ja Hyrylän jätevesipumppaamoihin.

Keväällä 2015 toimitettiin eduskuntavaalit, joiden jälkeen asetettu hallitus hylkysi aikaisemmat hankkeet kuntarakenteen uudistamisesta ja metropolihallinnosta. Tarkastuslautakunta seurasi hanketta eri vaiheissaan, ja erityisesti sen mahdollisia vaikutuksia HSY:n tehtäviin ja organisaatioon. Nykyisen hallituksen sote-uudistuksen yhteydessä esittämän maakuntahallinnon vaikutuksia HSY:n asemaan ei vielä voi edes alustavasti arvioida. Jätelakiin suunnitelluista muutoksista ja kiristymässä olevan laintulkinnan vaikutuksista jätehuollon toimintaan ei myöskään ole olemassa tarkkaa tietoa.

Yhteistyö toimialojen ja tulosalueiden edustajien kanssa on edelleen ollut hyvää ja avointa. Tästä lähtökohdasta on hyvä jatkaa neljännelle toimivuodelle.

Nina Merjola-Repo
Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

Sisällys

1	Tarkastuslautakunnan suositukset yhtymäkokoukselle	5
2	Tarkastuslautakunnan kokoonpano arviointivuonna 2015	6
3	Tarkastuslautakunnan tehtävät	7
4	HSY:n tavoitteiden toteutuminen arviointivuonna 2015	8
5	Arviointisuunnitelman 2015 toteutuminen	13
6	Jäte- ja vesihuollon asiakastytyväisyystutkimus ja asiakaskohtaamisen kehittäminen	14
7	IT – palvelut	16
8	Ajoneuvokalusto	17
9	Tutustumismatka; Pääkaupunkiseudun kierrätyskeskus Oy	19
10	Tutustumismatka; Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymä	21
11	HSY:n toiminnassa ilmenneet väärinkäytökset ja niiden johdosta käynnistetty projekti	24
12	Tilinpäätös 2015 ja siihen vaikuttavat tekijät arvioitavalta tilikaudelta	30
	12.1 Vesihuolto	30
	12.2 Jätehuolto	31
	12.3 Seutu- ja ympäristötieto	33
	12.4 Tilinpäätöslaskelmat	35
	12.5 Investoinnit	40
	12.6 Rahoitus- ja vastuusitoumukset	44
	12.7 Henkilöstö	45
13	Sitovat määrärahat	46
14	Riskienhallinta	48
	14.1 Sisäinen valvonta ja riskienhallinta	48
	14.2 HSY:n toimintaan liittyviä merkittäviä riskejä ja niiden hallinta	49
15	Tilintarkastus ja sisäinen tarkastus	51

1 Tarkastuslautakunnan suositukset yhtymäkokoukselle

1. Tarkastuslautakunta suosittaa HSY:n johdolle, että yhdenluukun periaatetta asiakaskohtamisessa kehitetään edelleen.
2. Tarkastuslautakunta suosittaa, että IT-laitteiden luettelointi ja niiden kirjanpito pidetään ajan tasalla henkilö- ja laitevaihdojen yhteydessä.
3. Tarkastuslautakunta suosittaa, että HSY kiihittää ajoneuvojen teknisen paikantamisen käyttöönottoa.
4. Tarkastuslautakunta suosittelee, että HSY edistää KUVES:in hallinnon yksinkertaistamista ja toimintavarmuuden parantamista KUVES:in ja TSV:n välisellä järjestelyllä. Lisäksi lautakunta kiihittää toimenpiteisiin ryhtymistä KUVES:in viemärlaitoksen varayhteytenä toimivien HSY:n viemäriverkoston osien kapasiteetin varmistamiseksi.
5. Tarkastuslautakunta edellyttää, että sille on annettava selvitys Ryhti-projektin etenemisestä ja sen vaikutuksista marraskuun 2016 ja huhtikuun 2017 kokouksissa sekä muissakin kokouksissa, mikäli merkittäviä poikkeamia havaitaan.
6. Suhdanteiden heikentymisestä huolimatta HSY:n talous on tyydyttävällä tasolla. Tarkastuslautakunta korostaa kuitenkin positiivisen kehityksen jatkamisen tärkeyttä kuntayhtymän talouden ohjauksessa pitkällä aikavälillä. Toimialojen tulee pitkällä aikavälillä huolehtia toiminnan turvaamisen näkökulmasta riittävän korkeista omavaraisuusasteista ja lyhyellä aikavälillä varmistettava, etteivät toimialakohtaiset omavaraisuusasteet laske nykytasosta.
7. Tarkastuslautakunta kehottaa taloushallinnosta vastaavia huolehtimaan siitä, että talousseurannan ennakoitavuutta parannetaan niin, että mahdolliset ylitystarpeet ovat tiedossa viimeistään lokakuussa.

2 Tarkastuslautakunnan kokoonpano arviointivuonna 2015

Tarkastuslautakunnan jäsenet ja varajäsenet:			
Marianne Kivelä	Talouden konsultti	Pertti Eklund	Tekn. lis.
Kauniainen (Kok.)	<i>Jäsen</i>	Kauniainen (Kok.)	<i>Varajäsen</i>
Nina Merjola-Repo	Kiinteistöpäällikkö	Ritva-Liisa Luomaranta	Asianajaja
Vantaa (Kok.)	<i>Puheenjohtaja</i>	Espoo (Kok.)	<i>Varajäsen</i>
Sari Näre	sosiologian dosentti	Antti Vainionpää	Insinööri
Helsinki (Vihr.)	<i>Varapuheenjohtaja</i>	Helsinki (Vihr.)	<i>Varajäsen</i>
Jarkko Pietikäinen	Laatu- ja ympäristöpääll.	Marjo Matikka	Suunnittelija
Vantaa (Vihr.)	<i>Jäsen</i>	Espoo (Vihr.)	<i>Varajäsen</i>
Minna Ruuth	Asiakaspalvelupäällikkö	Maarit Toveri	Toimitusjohtaja
Helsinki (Kok.)	<i>Jäsen</i>	Helsinki (Kok.)	<i>Varajäsen</i>
Aarno Turunen	Merkonomi	Pekka Paunio	VTM
Espoo (SDP)	<i>Jäsen</i>	Helsinki (SDP)	<i>Varajäsen</i>
Pauli Vahtera	KHT-tilintarkastaja	Timo Vuorinen	Asiantuntija
Vantaa (PerusS)	<i>Jäsen</i>	Vantaa (PerusS)	<i>Varajäsen</i>
Muut tarkastuslautakunnan työskentelyyn osallistuvat:			
Kristian Kyllönen	KTM, sisäinen tarkastaja		
HSY	<i>Lautakunnan sihteeri</i>		
Matti Hilli	OTK, hallintojohtaja		
HSY	<i>Asiantuntija</i>		
Pekka Hänninen	KTM, talousjohtaja		
HSY	<i>Asiantuntija</i>		
Outi Koskinen	KTM, JHTT, KHT		
PwC Julkistarkastus Oy	<i>Tilintarkastaja</i>		

3 Tarkastuslautakunnan tehtävät

Kuntalain mukaan tarkastuslautakunnan tulee huolehtia hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä sekä kuntayhtymäkonsernin (kuntayhtymä ja tytäryhteisöt) hallinnon ja talouden tarkastuksen yhteensovittamisesta. Tämän mukaisesti tarkastuslautakunta kilpailutti tilintarkastusyhteisöt, teki yhtymäkokoukselle esityksen tilintarkastusyhteisön valinnasta, teki sopimuksen tilivuosien 2013 – 2016 + optiona vuosien 2017 – 2018 tilintarkastuksesta sekä antoi menettelytapaohjeet tilintarkastusyhteisön valinnasta kuntayhtymän edustajalle tytäryhteisöjen yhtiökokouksissa.

Kuntalain mukaan HSY:n yhtymäkokouksen on talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksyttävä kunta-yhtymän toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Hallituksen on toimintakertomuksessa esitettävä selvitys asetettujen tavoitteiden toteutumisesta. Tarkastuslautakunnan on tehtävä yhtymäkokoukselle oma arvionsa yhtymäkokouksen tilikaudelle asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta.

Tarkastuslautakunnan tulee hallintosäännön mukaan lisäksi esittää arvionsa myös tilintarkastuskertomuksessa tehdyistä muistutuksista sekä asianomaisten niistä antamista selityksistä ja hallituksen lausunnosta. Tarkastuslautakunta esittää hallitukselle ja yhtymäkokoukselle ehdotukset toimenpiteistä, joihin lautakunnan valmistelu ja tilintarkastuskertomus antavat aihetta.

Tarkastuslautakunnan tehtävien laajan tulkinnan mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on kiinnittää huomiota toiminnan, toimintatapojen sekä palvelujen järjestämisen tarkoituksenmukaisuuteen. Tämä tarkoittaa, että lautakunnan on seurattava, paitsi yhtymäkokouksen asettamien tavoitteiden toteutumista, tarkasteltava laajasti tuloksellisuutta toiminnan onnistuneisuutta arvioiden. Tarkastuslautakunnalla on tällöin selkeä rooli yhtymäkokouksen apuelimenä, joka tuottaa tavoitteiden toteutumisesta, tuloksellisuudesta sekä toimintaan sisältyvistä riskeistä palautetietoa yhtymäkokoukselle.

HSY:n ja aikaisemmin YTV:n tarkastuslautakunnan rooliksi on vakiintunut laajan tulkinnan mukaiset tehtävät, mikä tarkoittaa, että lautakunta perehtyy keskeisiksi arvioimiinsa asiakokonaisuuksiin kokouksen yhteydessä tai tutustumiskäynnillä ja kuulee asiantuntijoita, jotka tarvittaessa hankkivat lautakunnan pyytämät lisäselvitykset. Näiden perusteella lautakunta laatii tarkastuskertomuksen, johon liitetään lautakunnan johtopäätökset sekä mahdolliset suositukset ja toimenpide-ehdotukset.

Vuonna 2012 asetettu tarkastuslautakunta on toimintakautensa alussa hyväksynyt alustavan arviointisuunnitelman arviointivuosille 2013 – 2016. Tämän suunnitelman pohjalta hyväksytään vuosittain tarkempi vuosisuunnitelma, johon sisällytetään arviointivuoden arviointikohteet. Arviointisuunnitelmassa luetellaan arvioitaviksi valitut kohteet - esimerkiksi eri toimialojen tai tulosalueiden toiminnot, erillishankkeet ja muut arviointikohteet. Lisäksi tavoitteena on ottaa arviointiohjelmaan HSY-kohdetta tukeva konsernikohde ja/tai yhteistoimintakohde. Esimerkiksi päättyvänä arviointivuonna 2013 oli vesihuollon toimialan arviointikohteena verkko, seutu- ja ympäristötiedon arviointikohteena ilmansuojelu, jätehuollon kohteena jätteen energiahyödyntäminen ja yhteistoimintakohteena Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry.

4 HSY:n tavoitteiden toteutuminen arviointivuonna 2015

Yhteenveto tavoitteiden toteutumista

Tavoitteet	Toteutui	Toteutui osittain	Ei toteutunut
Henkilöstö- ja yhteiset ympäristötavoitteet	7	3	1
Strategiset hankkeet	4	1	0
Vesihuollon kehittämistavoitteet	10	1	1
Jätehuollon kehittämistavoitteet	8	1	2
Seutu- ja ympäristötiedon kehittämistavoitteet	5	1	1
Tukipalveluiden kehittämistavoitteet	5	0	0
Johdon, ohjauksen ja kehittämisen sekä asiakaspalveluiden kehittämistavoitteet	13	5	1

Tavoitteet, jotka toteutuivat osittain tai eivät toteutuneet, sekä näiden toteutumien syyt:

Henkilöstötavoitteet

Strateginen päämäärä		Houkutteleva työnantaja, jolla on hyviä suorituksia tavoitteleva muutoksiin kykenevä ja hyvinvoiva henkilöstö	
Tavoite 2015 - 2017	Tavoitetaso 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015
Henkilöstön työhyvinvoinnin kokemus paranee ja sairauspoissaolojen määrä vähenee. Lähdevaihtuvuus säilyy hyvällä 4 - 8 %:n tasolla.	Henkilöstö ja esimiehet ovat tietoisia olemassa olevista työhyvinvointia edistävästä toimintamalleista ja käytännöistä ja niiden mukainen toiminta lisääntyy.	Vuonna 2015 voimaan tulevan työterveyshuollon uuden sopimuksen täytäntöönpano ja toiminnan käynnistäminen uuden palveluntuottajan kanssa. Työterveyshuollon tavoitteiden asettaminen, vaikuttavuusmittareiden valinta ja seuranta. Vatu-prosessin sähköisten lomakkeiden tekeminen HR-Herttaan. HR-Hertan ja työterveyshuollon välisen liittymän rakentaminen. Työhyvinvointiin ja työkykyjohtamiseen liittyvät valmennukset sekä säännöllinen viestintä.	<ul style="list-style-type: none"> Toteutui osittain HR-Herttaan ei voi tietosuojan vuoksi tallentaa käytyjä vatu-keskusteluja, mutta sinne laitetetaan kohta, johon voi tallentaa, että keskustelu on käyty HR-Hertan ja työterveyshuollon välisen liittymän rakentaminen ei ole edennyt, koska työterveyshuollolla ei ole siihen vielä valmiuksia.

Strateginen päämäärä		Tuloksiin ja vaikutuksiin tähtäävä toimintakulttuuri	
Tavoite 2015 - 2017	Tavoitetaso 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015
Henkilöstön kokemus osaamisen kehittämisestä ja muutokyvystä kehittyä positiiviseen suuntaan. Henkilöstösuunnitelma tukee päätöksentekoa määrällisen suunnittelun lisäksi myös siinä, että osaaminen kehittyä vastaamaan HSY:n tarpeita.	Uuden strategian mukaiset HSY:n yhteiset avainkompetenssit on määritelty ja niihin liittyvä valmennusta on tarjolla.	Avainkompetenssien määrittely, osaamisen kehittämisen ohjelman ("osaamispolu") valmennusten käynnistäminen, kehityskeskustelulomakkeiden tekeminen HR-Herttaan, kehityskeskustelujen hyödyntäminen valmennusten tarjonnassa.	<ul style="list-style-type: none"> Toteutui osittain Johdon avainkompetenssien määrittely siirtyi vuodelle 2016.
Henkilöstön tyytyväisyys palkitsemiseen nousee lähelle vertailuryhmän tasoa.	Palkitsemisen kokonaisuus ja palkitsemisjärjestelmä tutuksi. Soveltamisohjeiden ja -periaatteiden yhtenäistäminen.	TVA-ryhmän kokoonpanon, roolin ja tehtävien tarkistaminen. Hessun palkitsemista koskevien sivujen uudistaminen. Johdon ja esimiesten kouluttaminen yhtenäisen palkkausjärjestelmän soveltamiseen. TVA-järjestelmän toimivuuden seuranta ja jatkokehityksen tarpeen arviointi ja suunnittelu.	<ul style="list-style-type: none"> Ei toteutunut Suunniteltuja tehtäviä siirtyi toteutettavaksi myöhemmin henkilöstövaihdosten vuoksi. Palkitsemisen kokonaisuutta työstettiin syksyn 2015 aikana johdon seminaareissa ja henkilöstön muodostamissa pienryhmissä.
Henkilöstön kokemus johtamis- ja toimintakulttuurin kannustavuudesta paranee ja nousee vertailuryhmän tasolle.	Johtamisen ja toimintakulttuurin edistäminen painottamalla arvoja, työhyvinvointia, arvostusta ja kannustamista, luottamusta, työn hallinnan tunnetta, asenteita, positiivisuutta ja työyhteisötaitoja.	Johtoryhmän ja päälliköiden valmennusohjelma, muut valmennukset.	<ul style="list-style-type: none"> Toteutui osittain HSY:n johtoryhmän valmennus toteutettiin ja esimiesvalmennukset käynnistettiin.

Strategiset hankkeet

Strategiset hankkeet		
Hanke	Tavoite 2015	Toteutuma 31.12.2015
Vedenpuhdistuksen kapasiteetin nosto, Länsi-Espoon runkovesijohdot.	Vanhankaupungin kapasiteetin kasvattamisen urakat käynnissä: hiekka-kalkkivisuodatus yli 70 %:n valmius. Pitkäkosken korkeapainepumppaamo valmistuu. Leppävaaran vesihuoltotunneliosuus ja Keskuspuisto-Finnoontie osuus valmiit.	<ul style="list-style-type: none"> Toteutui osittain. Hiekkasuodatuksen saneeraus myöhässä urakoitsijasta johtumattomista prosessiongelmista johtuen. Aikataulun mukainen valmistuminen 30.4.2016 on epätodennäköistä. Viivästyminen ei vaikuta muiden hankkeiden etenemiseen, muut kapasiteetinnotohankkeet etenevät aikataulun mukaisesti. Länsi-Espoon runkovesijohdohanke etenee aikataulussaan.

Vesihuollon kehittämistavoitteet

Strateginen päämäärä		Toimintavarmuus on korkea ja verkostojen toiminta on optimoitu	
Tavoite 2015 - 2017	Tavoitetaso 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015
Viemäritukosten määrä laskee alle 70 kappaleeseen vuodessa.	Viemäritukosten määrä on < 80 kpl/v.	Viemäreiden suunnitelmallista painehuuhdelua tehostetaan ja painuneita viemäreitä saneerataan.	<ul style="list-style-type: none"> Ei toteutunut. Tukoksia oli 83 kpl. Huuhtelulla ja saneerauksilla ei ole kyetty vähentämään tukosten määrää tavoitteen mukaisesti. Toimenpiteiden kohdentaminen ei ole onnistunut. Etsitään muita toimenpiteitä.

Strateginen päämäärä		HSY on innovatiivinen edelläkävijä sekä aktiivinen ja luotettava yhteistyökumppani	
Tavoite 2015 - 2017	Tavoitetaso 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015
Älykkäiden järjestelmien ja mittausmenetelmien käytön lisäämiseksi ja tehostamiseksi tehdään selvityksiä ja niiden perusteella käynnistetään pilottihankkeita.	SmartWater-konseptin käynnistämiseen liittyvät esiselvitykset ja -pilotit sekä sitä tukevien osajärjestelmien asteittainen käyttöönotto.	Eri järjestelmissä syntyvän tiedon tehokas hyödyntäminen. Vedenjakelun ohjauksjärjestelmän täysimääräinen käyttöönotto. Vedenjakelun aluemittausjärjestelmän eteneminen hankeohjelman mukaisesti. Jätevedenpumppaamojärjestelmän käyttöönotto ohjelman mukaisesti.	<ul style="list-style-type: none"> Toteutui osittain Vedenjakelun ohjauksjärjestelmä Helsingissä ja Vantaalla osittain käytössä (valmiusaste 40 %). Aikataulutavoite on ollut liian tiukka suhteessa eri osapuolten resursseihin ja kohteiden suureen määrään. Jätevedenpumppaamojärjestelmän käyttöönotto on edennyt suunnitellusti, viemäriverkostoon aluemittausjärjestelmä suunniteltu, Verkoston pinnanmittauspilotointi käynnistynyt, viemäriverkostoon hydraulisen mallin ja sen älykkään päivittämisen projekti käynnistynyt.

Jätehuollon kehittämistavoitteet

Strateginen päämäärä		Ympäristön tila on parantunut	
Tavoite 2015 - 2017	Tavoitetaso 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015
Sekajätteiden määrä/kotitalous pienenee.	175,5 kg/as.	Annettu uudet lasin ja metallinkeräystä koskevat jätehuoltomääräykset. Muutettu kartongin keräysvelvoitetta (20 huoneistosta 10 huoneistoon) v. 2014 alusta. Vaikutukset sekajättemääriin toteutuvat 2014 - 2015 aikana.	<ul style="list-style-type: none"> Ei toteutunut. Toteuma 177 kg/as.
Strateginen päämäärä		HSY:llä on merkittävä rooli alueen materiaali- ja energiatehokkuuden parantamisessa sekä materiaalivirtojen hyödyntämisessä	
Tavoite 2015 - 2017	Tavoitetaso 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015
Alueen materiaalivirtoja hyödyntävä Ämmässuon ekoteollisuuspuisto aloittaa toimintansa.	Ekoteollisuuspuiston liiketoimintaperiaatteista on sovittu. Ämmässuo-Kulmakorpi -alueen kehittämisen periaatteista on sovittu Espoon kaupungin kanssa. Alueelle on luotu uusi ilme ja imago. Saatujen liiketoimintaehdotusten perusteella aloitetaan yhteistyötä lupaavimpien toimijoiden kanssa. Osallistutaan materiaalitehokkuustyön kansallisiin kehityshankkeisiin.	Toiminnan suunnittelun II-vaiheen läpivienti VTT:n kanssa. Viestinnällisen ilmeen kehittäminen mainostoimiston kanssa. Järjestetään yritystapaamisia potentiaalisten kumppanien kanssa. Käynnistetään erilliselvityksiä uusista liiketoimintamahdollisuuksista. Haetaan ulkopuolista rahoitusta kehityshankkeisiin. HSY on mukana projekteissa, joissa kehitetään materiaalistesti rakennusjätettä hyödyntäviä tuotteita.	<ul style="list-style-type: none"> Toteutui osittain. Ämmässuo-Kulmakorpi -alueen kehittämisen periaatteista ei ole sovittu, muilta osin tavoitteet toteutuivat.

Strateginen päämäärä	Tuottavuus on merkittävästi ja mitattavasti parantunut ja rahoituksen hallittu tasapaino on saavutettu niin, että myös investointimenot katetaan tulorahoituksella		
Tavoite 2015 - 2017	Tavoitetaso 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015
Jätehuollon toimintakulut/käsittely jätemäärä laskevat tuottavuuden paranemisen ansiosta.	165 euroa/käsittely tonni.	Konsernitasolla energiahyötykäyttöön ohjattavan jätteen määrä kasvaa yksityisten yritysten kanssa tehtyjen lyhytaikaisen sopimusten seurauksena.	<ul style="list-style-type: none"> • Ei toteutunut (171 euroa/tonni).

Seutu- ja Ympäristötiedon kehittämistavoitteet

Strateginen päämäärä	HSY:llä on merkittävä rooli alueen materiaali- ja energiatehokkuuden parantamisessa sekä materiaalivirtojen hyödyntämisessä		
Tavoite 2015 - 2017	Tavoitetaso 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015
Suunnitellaan HSY:n datan avaaminen ja sen mukaisesti avataan HSY:n tietoja avoimena datana hyödynnettäväksi.	Selvitetty edellytykset avata seudullisia materiaalivirtatietoja.	Käynnistetään hanke seudun materiaalivirtoja koskevan tiedon avaamiseksi mikäli hanke- rahoitus on saatu. Rakennetaan tarvittava tiedon keräämisen yhteistyöfoorumi.	<ul style="list-style-type: none"> • Ei toteutunut. City+ -hankevalmistelusta luovuttiin, kun INKA-rahoitus lopetettiin. Muut rahoitusneuvottelut päättyivät tuloksettomina.
Strateginen päämäärä	HSY on innovatiivinen edelläkävijä sekä aktiivinen ja luotettava yhteistyökumppani		
Tavoite 2015 - 2017	Tavoitetaso 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015
Älykkäiden järjestelmien ja mitausmenetelmien käytön lisäämiseksi ja tehostamiseksi tehdään selvityksiä ja niiden perusteella käynnistetään pilottihankkeita.	HSY tarjoaa demonstraatioalustan innovatiivisille, uusille ilmanlaadun seuranta- ja viestintämenetelmille ja edistää uusien menetelmien käyttöönottoa.	Käynnistetään supermittaus- asema ja pilotoidaan fuusio- menetelmä ilmanlaadutiedon alueellisen kattavuuden parantamiseksi.	<ul style="list-style-type: none"> • Toteutui osittain. INKA-hankerahoitusta ei saatu, mutta osa suunnitelmasta toteutettiin omalla rahoituksella.

Johdon, ohjauksen ja kehittämisen sekä asiakaspalveluiden kehittämistavoitteet

Strateginen päämäärä	HSY:n palvelut vastaavat asiakasryhmien tarpeisiin ja asukaskokemus on parantunut		
Tavoite 2015 - 2017	Tavoitetaso 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015
Asiakasryhmäkohtaisia palvelukonsepteja otetaan käyttöön ja asiakaskohderyhmät ovat mukana palvelujen kehittämisessä.	Palvelut, palveluprosessit ja asiakaskohtaukset valituille asiakasryhmille määritelty ja kuvattu sekä niiden vakiointityö käynnistetty.	Toteutetaan palvelukonseptointiprojekti.	<ul style="list-style-type: none"> • Toteutui osittain. Palvelukonseptointihanke käynnistyi vuoden 2015 aikana, mutta hanke sisältää monta osaprojektia, joista osa toteutuu vuosina 2016 – 2017.
Asiakastytyväisyysselvityllä mitattu HSY:n kokonaisnystuminen paranee edelleen.	Asiakaskohtaamisten laatu parantunut koko HSY-tasoisesti.	Toteutetaan HSY-tasoinen asiakaspalvelukoulutus.	<ul style="list-style-type: none"> • Toteutui osittain Koulutus yksiköille, joissa tehty Mystery-shopping, on toteutettu. Muiden yksiköiden osalta on koulutettu osa esimiehistä ja päälliköistä. Koulutus jatkuu vuoden 2016 aikana.

Strateginen päämäärä		HSY:n yhteisokuva on hyvä	
Tavoite 2015 - 2017	Tavoitetaso 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015
Myönteinen mielikuva HSY:stä ja luottamus HSY:n toimintaan lisääntyvät edelleen sekä asukkaiden, isännöitsijöiden että muiden sidosryhmien piirissä.	Palauteprosessin kehittäminen: Palauteiden seuranta ja hyödyntäminen toiminnan kehittämisessä HSY-tasoisesti (mukaan myös kuljetuspalauteet ja vikailmoitukset).	Kartoituksen perusteella tehdään suunnitelma eri palautekanavista tulevien yhteydenottojen seurantaan ja niistä nousevien toimien edistämiseen.	<ul style="list-style-type: none"> Toteutui osittain Prosessin, järjestelmän ja palauteiden seurannan kehittämistä tehdään jatkuvasti. Toimenpidesuunnitelma laadittu toimialojen/osastojen yhteistyönä. Kaikkien toimintojen osalta ei valmistunut vuoden 2015 aikana, työ jatkuu vuonna 2016.
Strateginen päämäärä		Tuottavuus on merkittävästi ja mitattavasti parantunut ja rahoituksen hallittu tasapaino on saavutettu niin, että myös investointimenot katetaan tulo-rahoituksella	
Tavoite 2015 - 2017	Tavoitetaso 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015
Hallinnon ja keskitetysti tuotettujen palvelujen tuottavuus paranee siten, että niiden osuus HSY:n henkilövahvuudesta laskee alle 25 %:iin ja osuus toimintakuluista 10 %:iin.	Paperittoman esityslistakäytännön parantaminen ja aidon sähköisen kokousmenettelyn käyttöönotto.	Pöytäkirjojen laatimien ja tarkastus toteutetaan uuden kuntalain mahdollistaman sähköisen järjestelmän mukaisesti.	<ul style="list-style-type: none"> Ei toteutunut Siirtyi vuodelle 2016. Sähköinen kokous- ja pöytäkirjantarkistus -menettely sekä sähköinen allekirjoitus ja arkistointi sisältyvät moduleina Dynasty SQL:n uuteen versioon (versi-onvaihto 2016, käyttöön kokonaisuudessa 1.6.2017.).
Hallinnon ja keskitetysti tuotettujen palvelujen tuottavuus paranee siten, että niiden osuus HSY:n henkilövahvuudesta laskee alle 25 %:iin ja osuus toimintakuluista 10 %:iin.	Olemassa olevan taloushallinnon (MS AX / FPM) toiminnanohjausjärjestelmän laajemmalla käytöllä ja lisätoiminnoilla pienennetään yhtymän tietojärjestelmäkuluja ja vähennetään käsityötä.	Yhteinen myyntireskontra ja työ- ja muu erillislaskutus ja määrällinen henkilöstösuunnitelu taloushallinnon toiminnanohjausjärjestelmään (MS AX/FPM).	<ul style="list-style-type: none"> Toteutui osittain. Määrällistä henkilöstösuunnitelua taloushallinnon järjestelmiin ei toteuteta 2015. Laskutus ja myyntireskontra toteutetaan tytäryritysten PSV ja UMW osalta, käyttöönotto kuitenkin 2016.
Strateginen päämäärä		HSY:llä on merkittävä rooli alueen materiaali- ja energiatehokkuuden parantamisessa sekä materiaalivirtojen hyödyntämisessä	
Tavoite 2015 - 2017	Tavoitetaso 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015
Luodaan oman toiminnan materiaalivirtojen seurantarjestelmä.	Käynnistetään materiaalivirtojen seurantarjestelmän kehittäminen ja käyttöönotto.	Projektoidaan seurantarjestelmä. Laaditaan suunnitelma ongelmallisimpien tietojen keräyksen helpottamiseksi.	<ul style="list-style-type: none"> Toteutui osittain Kartoitus tehty, mutta työtä ei ole projektoitu.

5 Arviointisuunnitelman 2015 toteutuminen

Tarkastuslautakunta hyväksyi kokouksessaan 29. toukokuuta 2015 arviointisuunnitelman vuosisuunnitelman 2015 seuraavan sisältöisenä:

HSY Tarkastuslautakunta ARVIOINTISUUNNITELMA Vuosisuunnitelma 2015-16 (29.5.2015)
TOIMINTAPROSESSI/KONSERNIYHTEISÖ/YHTEISTYÖOSAPUOLI/HANKE
HSY:n organisaatio
HSY:n johtaminen (peruskohteet)
<ul style="list-style-type: none">• Yleiskuva johtamis- ja ohjausjärjestelmästä ja eri toiminnoista• Strategian tavoitteet ja toteutuminen• Investoinnit• Talouden seuranta• Henkilöstö
Vesihuolto
<ul style="list-style-type: none">• Johtaminen ja toiminnan ohjaus
Jätehuolto
<ul style="list-style-type: none">• Aluekeräyspalvelut
Seutu- ja ympäristötieto
<ul style="list-style-type: none">• Johtaminen ja toiminnan ohjaus
Tukipalvelut
<ul style="list-style-type: none">• Tietohallintopalvelut
Konserniorganisaatiot
<ul style="list-style-type: none">• Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymä• Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy
Erillisiä hankkeita ja muita arviointikohteita
<ul style="list-style-type: none">• Kulku- ja ajoneuvojen hankinta ja käyttö

Lisäksi arviointivuoden 2015 osalta tarkastuslautakunta on seurannut Ryhti -projektin etenemistä ja toteutusta HSY:ssä. Kuntayhtymän johto on käynnistänyt projektin, jossa luodaan koko HSY:lle toimenpideohjelma väärinkäytöstilanteiden varalle ja niiden ennaltaehkäisyyn. Kyseinen toimenpideohjelma jakaantuu kuuteen alaprojektiin: 1. Johtaminen ja organisaatio, 2. Eettiset periaatteet ja jalkautussuunnitelma, 3. Väärinkäytöstilanteiden hallintaohje, 4. Täytöntöönpano ja koulutus edellisiin kohteisiin liittyen, 5. Valvonnan ja turvallisuuskontrollien kehittäminen sekä 6. Toimenpiteiden seuranta ja raportointi toimitusjohtajalle.

Vesihuollon toimialan ja seutu- ja ympäristötieto -tulosalueen johtamisen ja toiminnan ohjauksen sekä jätehuollon toimialan aluekeräyspalveluiden arviointikohteet päätettiin siirtää seuraavalle arviointivuodelle Ryhti -projektin etenemisen ja toteutuksen seurannan johdosta. Muutoin arviointisuunnitelma 2015 toteutui hyväksytyin sisältöisenä.

6 Jäte- ja vesihuollon asiakastytyväisyytystutkimus ja asiakaskohtamisen kehittäminen

Asiakaspalveluista oli 22.9.2015 tarkastuslautakunnan kuultavana asiakaspalvelujohtaja Tuija Loppi-Hakamäki. Asiakastytyväisyytystutkimuksen tavoitteena oli selvittää HSY:n asiakastytyväisyyttä sekä kuluttajien kokemuksia ja arvioita vesi- ja jätehuollosta sekä seutu- ja ympäristötiedosta. Tutkimus toteutettiin paneelikyselynä toukokuussa 2015. Kohderyhmän muodostivat kuluttajat HSY:n toimialueelta Helsingistä, Espoosta, Vantaalta ja Kauniaisista. Tutkimus perustuu 1 126 vastaukseen. Viime vuonna HSY:n kyselytutkimukseen vastasi 1022 kuluttajavastaajaa.

Tutkimuksen 2015 perusteella toiminnan seitsemän *tärkeintä* tekijää ovat:

- Vesi on hajutonta ja mautonta, 1072 kpl, arvosana 4,9
- Vesi on kirkasta, 1081 kpl, arvosana 4,8
- Viemäröinti ja jätevesien käsittely on hajutonta, 1061 kpl arvosana 4,7
- Vedenjakelukatkoksisista tiedotetaan, 1048 kpl, arvosana 4,6
- Jäteastioiden tyhjennys toimii sujuvasti ja häiriöttä, 1046 kpl, arvosana 4,5
- Jäteastiat kiinteistön roskakatoksessa/jätehuoneessa ovat hyväkuntoisia ja puhtaita, 1037 kpl, arvosana 4,5
- HSY:n vesihuollon vika- ja häiriötilanteet otetaan hoitoon nopeasti ja hoidetaan sujuvasti, 923 kpl, arvosana 4,5

HSY:n tunnettuus on parantunut kuluttajavastaajien keskuudessa. Vastaajista 61 % tuntee HSY:n - kasvua noin 10 % edellisen vuoden kyselyyn verrattuna. HSY:n kokonaisuunnistumisen arviot ovat heikentyneet hieman viime vuodesta, ollen nyt keskimäärin vuoden 2013 tasolla.

Vastaajista 37 prosenttia on huomannut Kiitos kun lajittelet -kampanjan. Kampanjan arvioidaan onnistuneen parhaiten viestin selkeyden sekä pidettävyyden suhteen. Heikoimmaksi arvioitiin kampanjan herättämää kiinnostusta lajittelua kohtaan, joskin tätä perusteltiin usein sillä, että vastaajat lajittelevat jo jätteensä.

Yleisellä tasolla asiakastytyväisyys on heikentynyt hieman viime vuodesta. Yleisarvosanat vesi- ja jätehuollon osalta ovat hieman viime vuotta matalammalla, mutta vuotta 2013 parempia. Seutu- ja ympäristötietojen osalta arviot ovat pysyneet ennallaan.

Tutkimuksen 2015 perusteella kehittämiskohteina on tunnistettu erityisesti HSY:n toiminnan luotettavuus 3,8 (5-vastauksia 13,8 %), kokonaisarvosana HSY:lle 3,7 (5-vastauksia 10,1 %), suosittelu 3,5 (5-vastauksia 12,2 %) ja palvelut korkealuokkaisia (5-vastauksia 11,2 %).

HSY:n johto on kehittänyt asiakaspalvelua entisestään asiakaskohtaamisen mallin avulla. Mallista ilmenee millainen on HSY:n yhtenäinen tapa kohdata sisäinen tai ulkoinen asiakas. Mallista löytyvät selkeästi esitettynä asiakaskohtaamisen laadun tavoitteet ja kriteerit. Malli helpottaa arjen asiakaspalvelutyötä ja sen avulla kehitetään henkilöstön ammattitaitoa. HSY:n näkemyksen mukaan hyvä asiakaspalvelu on asiantuntevasti selkeää, ystävällisesti palvelevaa ja aktiivisesti vastuuta ottavaa.

Asiakaskohtaamisten laatua mitataan asiakaskokemuksen johtamismallin ja vuosikellon mukaisesti toteutettavilla laatututkimuksilla ja palvelukyselyillä. Palvelukyselyissä asiakkaan on mahdollisuus arvioida asiakaskohtaamisen laatua ja antaa avointa palautetta siitä. Ensi vaiheessa palvelukyselyt toteutetaan tekstiviestikyselynä puhelinkontaktin jälkeen tai QR-koodilla aukeavina kyselyinä palvelupisteissä.

Esimiesten vastuulla on jatkuvasti havainnoida sisäisiä ja ulkoisia asiakaskohtaamisia. He antavat niistä palautetta työntekijöilleen sekä pitävät asiakaskohtaamisen mallin ja keskustelun hyvästä palvelusta säännöllisesti tiimipalavereiden asialistalla. Pidetyt palaverit dokumentoidaan vahvistuslinkkiä käyttäen tietokantaan.

Tarkastuslautakunnan suositus: Tarkastuslautakunta suosittaa HSY:n johdolle, että yhdenluukun periaatetta asiakaskohtaamisessa kehitetään edelleen.

7 IT – palvelut

Tukipalveluista olivat 9.2.2016 tarkastuslautakunnan kuultavina tulosaluejohtaja Tuija Rätty ja tietohallintopäällikkö Mikko Lindholm. HSY:n toimiva johto on aktiivisilla toimenpiteillä pyrkinyt kasvattamaan toimintavarmuutta kuluneen arviointivuoden aikana, koska HSY:n perustietotekniikka (verkko, palvelimet) oli osin vanhentunutta ja omilla resursseilla ei ollut enää mahdollista varmistaa IT-palveluiden häiriötöntä toimintaa.

Palvelinten ulkoistuksesta käytiin kilpailutus, jonka Enfo voitti. Palvelinten siirto Enfolle on parhaillaan käynnissä. Lisäksi lähiverkon hallinta ulkoistettiin Elisalle, joka samalla uudisti verkon rakenteen ja laitteet. Tehdyillä toimenpiteillä on varmistettu, että IT-infran toimintavarmuus ja suorituskyky ovat nousseet merkittävästi. Palvelimet ja verkko on saatu myös asianmukaisesti dokumentoitua. Kehittämiskohteina HSY:n toimiva johto on tunnistanut IT-palveluiden kriittisyysluokituksen ja priorisoinnin.

HSY:n tietoverkon oikeuksien hallintaan on kiinnitetty huomioita arviointivuoden aikana. Tietohallinnon informoiminen henkilöstömuutoksista on tärkeää tietoturvariskin näkökulmasta, jotta entisille työntekijöille ei jäisi aktiivisia tunnuksia HSY:n verkkoon.

Henkilöstöyksikön HR-järjestelmä Hertasta rakennettiin automaattinen yhteys verkon tunnuksia hallinnoivaan AD-järjestelmään. Kun uusi henkilö perustetaan Herttaan, hänelle syntyy automaattisesti käyttäjätunnus HSY:n verkkoon. Kun henkilön työsuhde päättyy, hänen tunnuksensa lukitaan. Samaa tekniikkaa voidaan laajentaa myös yksittäisiin tietojärjestelmiin, kuten kirjanpito, laskutus, verkkotiedot, jne. HSY:n tietohallinto selvittelee parhaillaan näitä vaihtoehtoja.

Vuoden 2015 aikana HSY on solminut leasing-sopimukset kuntayhtymän työasemista. Leasing-palveluun sisältyy laiterekisteri, laitteiden uusiminen kolmen vuoden välein ja tietoturvallinen tyhjennys vuokrakauden päätteeksi. Ilman keskitettyä laiterekisteriä organisaation työasemista kaikki laitteiden käyttäjät ja sijaintipaikat eivät ole välttämättä tiedossa.

Leasing -palvelu mahdollistaa ajantasaisen tiedon saamisen HSY:n laitekannasta eli rekisterin, josta jokaisen koneen käyttäjä ja sijainti nähdään. Samalla varmistetaan, että henkilökunnalla on käytössä ajanmukainen laitekanta. Taloudenhallinnassa leasing -palvelu vaikuttaa laitekustannusten budjetointiin ja seurantaan menettelyä yksinkertaistamalla. Kehittämiskohteina on tunnistettu leasing -palvelun laajentaminen myös muihin laitteisiin, kuten puhelimiin ja tabletteihin.

Tarkastuslautakunnan johtopäätös: Arviointivuoden aikana IT -infrastruktuuri on kehittynyt merkittävästi. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että on siirretty automaattisten tunnusten käyttöönottoon ja luovuttu IT -laitteiden hankkimisesta HSY:n omistukseen.

Tarkastuslautakunnan suositus: Tarkastuslautakunta suosittaa, että IT-laitteiden luettelointi ja niiden kirjanpito pidetään ajan tasalla henkilö- ja laitevaihdosten yhteydessä.

8 Ajoneuvokalusto

Tukipalveluista olivat 9.2.2016 tarkastuslautakunnan kuultavina tulosaluejohtaja Tuija Rätty ja kiinteistö- ja ajoneuvopalvelut- yksikön päällikkö Hannes Niemi. Ajoneuvokalusto on pääosin HSY:n omistamaa. Kalustoon sisältyy 74 (+2) kuorma-autoa, 58 pakettiautoa ja 31 henkilöautoa sekä peräkärriä ja vedettäviä laitteita, trukkeja, moottorikelkkoja ja mönkijöitä. Kuorma-autot jaetaan raskaisiin ajoneuvoihin ja kevyisiin ajoneuvoihin, jotka ovat kuorma-autoiksi rekisteröityjä pakettiautoja varustelunsa johdosta.

HSY on organisoinut ajoneuvopalvelut kuuluvaksi kiinteistö- ja ajoneuvopalvelut -yksikköön. Kiinteistöpalvelujen vastuulla on HSY:n yhteiskäytössä olevien toimitilojen hallinta sekä toimistopalvelujen tuottaminen. Operatiivisessa toiminnassa olevat kiinteistöt ovat toimialojen vastuulla. Ajoneuvopalvelut vastaa HSY:n ajoneuvojen hankintaan ja hallintaan liittyvistä asiantuntijatehtävistä sekä yhteiskäytössä olevien ajoneuvojen hallinnasta. Ajoneuvopalveluissa työskentelee korjaamoesimies ja kaksi asentajaa. Yksikön vastuulle sisältyy tarkemmin määriteltynä seuraavat tehtävät:

- Huollot / korjaukset, huoltojen / korjausten tilaukset, vian selvitykset
- Kaluston kunnon seuranta
- Katsastusten valvonta
- Renkaiden vaihdot ja kausivaihtojen seuranta
- Polttoainekortit
- Laskujen tarkastus ja hyväksyntä (hyväksyntä yksikön päällikkö)
- Vahinkotapausten selvittäminen ja korvausasiat
- Kaluston hankinta yhdessä käyttäjien kanssa
- Autojen varustelun määrittely ja tilaus

Kiinteistö- ja ajoneuvopalvelut -yksikkö on ottanut käyttöön sähköisen järjestelmän. Järjestelmä mahdollistaa kalustorekisterin ylläpidon, huoltojen kirjauksen, kuljettajien, vastuuyksiköiden/henkilöiden, kilometrien, katsastusaikojen, päästöjen ja uusimissuunnitelman dokumentoinnin sekä käyttöasteen seurannan ja kustannusseurannan.

HSY on asettanut ajoneuvokaluston käytölle varsin tiukat päästörajat, joiden puitteissa sekä henkilökunnan että urakoitsijoiden on toimittava. HSY:n toimiva johto kehittää myös parhaillaan ajoneuvopalveluiden toimintaa hallinnollisin toimenpitein, kuten luomalla yhtenäisen ohjeistuksen ajoneuvojen käytöstä. Ohjeistukseen on tarkoitus sisällyttää yhteiskäyttöautot (henkilöautot / pakettiautot), päivystyskäyttöä (henkilöautot, pakettiautot ja kuorma-autot), käyttöä työtehtävissä ja muuta käyttöä koskevat ohjeet. Lisäksi huomiota kiinnitetään jatkossa entistä enemmän ajoneuvojen kunnon seurantaan ja siisteyteen sekä ajoneuvojen sijaintipaikallaoloon, kun ajoneuvo ei ole työajossa.

Ajopäiväkirjojen pitämisen lisäksi HSY:ssä on tavoitteena ottaa käyttöön työkäytössä olevien ajoneuvojen tekninen seuranta. Tekninen seuranta mahdollistaa ajoneuvojen paikantamisen viranomaisten esittäessä pyynnön asiasta tai jos ajoneuvosta on saatu ilmoitus sekä sen perusteella, että se ei ole toiminta-alueella tai ajoneuvon kuljettajiin ei saada yhteyttä. HSY:n toiminnan kannalta on oleellista myös paikantaa esimerkiksi vuotokohtaa lähellä olevat ajoneuvot.

Tarkastuslautakunnan johtopäätös: Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että autojen käyttöön liittyvät käytännöt ja ohjeet saadaan ajan tasalle.

Tarkastuslautakunnan suositus: Tarkastuslautakunta suosittaa, että HSY kiihertii ajoneuvojen teknisen paikantamisen käyttöönottoa.

9 Tutustumismatka; Pääkaupunkiseudun kierrätyskeskus Oy

Arviointisuunnitelman mukaisesti tarkastuslautakunta tutustui marraskuussa 2015 Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy:n Espoon Nihtisillan toimipisteen toimintaan. Tilaisuutta isännöivät yhtiön toimitusjohtaja Juha Lehtikuja ja hallituksen jäsen Markus Turunen. Yhtiön varsinaisen esittelytilaisuuden lisäksi tarkastuslautakunta pääsi tutustumiskierrokselle Nihtisillan toimipisteen tiloihin.

Kierrätyskeskus on osakkuusyhteisö HSY-konsernissa. Kaikki HSY:n tytär- ja osakkuusyhteisöt toteuttavat toiminnassaan HSY:n strategiaa. HSY vaikuttaa omistajana myös tytär- ja osakkuusyhteisöjensä toimintaan. HSY omistaa 25,7 %:n osuuden Kierrätyskeskuksen pääomasta ja äänistä.

Yhtiö on ympäristövastuuta ja sosiaalista vastuuta kantava yhteiskunnallinen yritys. Kierrätyksen edistämisen ohella yhtiön kantavana periaatteena on tarjota vammaisille ja syrjäytyneille nuorille matala kynnys työelämään.

Kierrätyskeskuksella on myymälät Helsingin Kyläsaarella, Itäkeskuksessa ja Hietalahdessa, Espoon Nihtisillassa ja Vantaan Koivukylässä. Yhtiö avasi elokuussa 2015 oman verkkokaupan. Kierrätyskeskus ylläpitää lisäksi työpajoja, Ympäristökoulu Polkua ja Koulutuspalvelu Tuumaa. Kierrätystavaran kunnostuksen ja välittämisen lisäksi se harjoittaa ympäristövalistusta, koulutusta ja konsultointia. Toiminnasta merkittävä osa on erilaisten tapahtumien ja teemapäivien järjestämistä.

Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy:n asema HSY-konsernissa on strateginen. Yhtiö toteuttaa HSY:n tehtävää vähentää jätteen määrää tehostamalla kierrätystä. Siten se tukee materiaalivirtojen hallintaa ja ohjausta sekä tavaroiden uudelleenkäyttöä jätehierarkian mukaisesti. Valistustoiminta edistää suoraan HSY:n strategisten tavoitteiden saavuttamista. Vajaakuntoisten työllistämällä yhtiö osin kantaa osakkaidensa sosiaalista vastuuta. Kierrätyskeskuksen Ympäristökoulu Polku toimeenpanee HSY:n kummikoulu-ohjelman.

HSY on nimennyt vastuuhenkilöksi kuntayhtymän puolelta jätehuollon toimialan talous- ja hallintopäällikkö Markus Turusen mukaan yhtiön hallitustoimintaan. HSY:n päätavoitteena on toiminnan jatkaminen nykyisten periaatteiden mukaisesti. Lisäksi yhtiön toimintaa pyritään suunnitelmakaudella tukemaan tilaamalla yhtiöltä käsittely- ja koulutuspalveluita.

HSY on tehnyt Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy:n kanssa yhteistyötä jo 25 vuoden ajan. YTV:n biojätteen erilliskeräyskokeilu aloitettiin Matinkylässä vuonna 1990. Kierrätyskeskus toimitti tätä kampanjaa varten 27 neuvojaa. Yhteistyön käynnistymisestä lähtien Kierrätyskeskus on ollut tärkein HSY:n neuvontapalvelujen tuottaja. Esimerkiksi vuonna 2014 HSY osti Kierrätyskeskukselta neuvontapalveluja 160 000 eurolla.

Neuvontapalvelut ovat laajentuneet ja monipuolistuneet vuosien saatossa. Neuvontapalvelut käsittävät ympäristöneuvontaa aikuisille, kuten asukastilaisuudet ja infopisteen eri tapahtumissa, kompostointikurssit, opastuskierrokset Ämmässuolle ja Sortti-asetille sekä ilmastoinfon tapahtumat. Lisäksi HSY tarjoaa maksutonta ympäristökasvatusta päiväkodeille ja kouluille sekä koulutusta kasvattajille.

Yhteistyötä on lisäksi kehitetty tavaroiden uudelleenkäytön tehostamiseksi sijoittamalla Kierrätyskeskuksen kontteja HSY:n Sortti-asetille pääkaupunkiseudulla. Tällä hetkellä Kierrätyskeskuksen piste käyttökelpoiselle pientavaralle on Kivikon, Konalan ja Ruskeasannan Sortti-asetilla. Näillä asemilla asiakas voi tuoda samassa kuormassa jätettä ja käyttökelpoista tavaraa. Palvelun markkinointia suunniteltiin yhteisissä tapaamisissa ideoimalla opastekyltit ja kysely käyttökelpoisesta tavarasta asiakkaille asemilla. Vuonna 2014 tehdyn seurannan mukaan Kivikon ja Konalan Sorteissa oleviin pisteisiin tuli tavaraa yhteensä noin 800 kg viikossa. Tästä tavarasta noin 2/3 pystyttiin ottamaan uudelleenkäyttöön ja loput päätyivät jätteeksi.

HSY kilpailuttaa ostetut neuvontapalvelut jälleen vuonna 2016. Ympäristökasvatusmateriaalien tuotannossa HSY:n on tarkoitus jatkossakin hyödyntää Kierrätyskeskuksen osaamista. Lisäksi yhteistyömahdollisuuksien kehittämistä on neuvoteltu muun muassa työllistettävien käytön osalta Sortti-asettien neuvontatehtävissä, tekstiilinkeräyksestä kierrätyspisteissä ja rakennusosien uudelleenkäytön edelleen kehittämistä.

Kierrätyskeskus pitää tärkeänä taloustasapainosta ja henkilöstöstä huolehtimista. Tarkoituksena on avata kaksi uutta toimipistettä. Elämyksellisyyttä pyritään lisäämään myymälöissä ja viestintää tehostamalla tavoittamaan uusia asiakasryhmiä.

Tarkastuslautakunnan johtopäätös: Kierrätyskeskuksen toiminta tukee HSY:n strategian toteutumista ja osaltaan mahdollistaa sosiaalisen vastuun kantamisen.

Tarkastuslautakunnan suositus: Tarkastuslautakunta suosittaa, että HSY osaltaan pyrkii varmistamaan Kierrätyskeskuksen mahdollisuudet vammaisten ja nuorten työllistämiseen.

10 Tutustumismatka; Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymä

Arviointisuunnitelman mukaisesti tarkastuslautakunta tutustui Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymän (KUVES) toimintaan lokakuussa 2015. Tutustumismatka käsitti käynnit Pihlajamäen ja Hyrylän pumppaamoilla sekä toimintojen ja HSY-KUVES-yhteistyön esittelyn (toimitusjohtaja Mauri Pekkarinen/KUVES ja osastonjohtaja Tommi Fred / HSY).

KUVES:in päätehtävänä on Keski-Uudenmaan siirtoviemärlaitoksen ylläpito. Lisäksi liikelaitoskuntayhtymä suorittaa vesistöjen kunnostus- ja hoitotehtäviä.

Keski-Uudenmaan kuntien ja eräiden Vantaan alueiden jätevesiä johdetaan KUVES:in omistaman, ylläpitämän ja sen hoidossa olevan siirtoviemärijärjestelmän välityksellä Viikinmäen jätevedenpuhdistamolle vuosittain noin 17 miljoonaa kuutiometriä. Puhdistetut jätevedet puretaan puhdistettuina Suomenlahden avomeren reunaan Katajaluodolla. Puhdistamo ja poistotunneli ovat HSY:n hoidossa, mutta liikelaitoskuntayhtymällä on niihin omistusosuutensa mukainen pysyvä käyttöoikeus.

Liikelaitoskuntayhtymän jäseniä ovat Järvenpää, Kerava, Tuusula ja HSY. HSY:n osuus kuntayhtymän pääomasta on noin 33 %, joka käsittää aikaisemman Vantaan kaupungin osuuden. Sipoo, Pornainen ja Mäntsälä sekä yritysasiakkaat käyttävät viemärlaitospalveluita sopimusperusteisesti. KUVESin viemärintialue kattaa kokonaisuudessaan Järvenpään ja Keravan kaupunkien sekä Tuusulan kunnan alueet. Viemäriä johdetaan Keravan, Järvenpään, pääosa Tuusulan, Vantaan Korso-Rekolan ja Aviapoliksen, Oy Sinebrychoff Ab:n, Okmetic Oy:n sekä osa Sipoon raja-alueiden, Pornaisten ja osin Mäntsälän viemärijohtojen alueiden jätevesistä Viikin puhdistamolle. Teollisuuslaitosten sekä Vantaan Ylästön, Sipoon Nikkilän, Mäntsälän Ohkolan alueen sekä Pornaisten kunnan jätevedet johdetaan erillissopimuksiin perustuen.

Vuosittaisesta noin 17 miljoonasta kuutiometrillä on Vantaan (HSY) alueen osuus noin 5,5 milj. m³ (32 %), Vantaan Ylästön (HSY/erillissopimus) osuus noin 0,2 milj. m³ (1 %) sekä Okmetic Oy:n (Vantaan Kiinteistö ja Vesi Oy/erillissopimus) noin 0,5 milj. m³ (3 %).

Jätevedet johdetaan Keravalta alkavassa kalliotunnelissa 20-50 metrin syvyydessä maan alla Pihlajamäen pumppaamolle. Tunnelin pituus on 23 km ja poikkileikkausala 7 tai 13 m². Tunnelissa jätevesi virtaa loivasti V-muotoisen betonisen pohjalaatan päällä normaalisti muutaman kymmenen senttimetrin paksuisena kerroksena. Viemärlaitokseen kuuluu myös 22 km jäsenkuntien viemäriverkostoihin liittyviä suuria putkijohtoja, halkaisijaltaan 600-1200 mm. Viemärijärjestelmä otettiin sen rakentamisen edistyessä vaiheittain käyttöön 1970-luvun loppupuolelta lähtien ja se valmistui kokonaisuudessaan v. 1987.

HSY:n osuus KUVES:in noin 2,85 milj. euron käyttötalousmenoista on noin 850.000,- euroa sekä vastaavasti 326.000,- euroa vajaan miljoonan euron investointi- ja rahoituskustannuksista eli HSY maksaa osuutensa mukaisesti noin kolmanneksen liikelaitoskuntayhtymän menoista.

Lisäksi liikelaitoskuntayhtymä huolehtii vesiensuojelua ja vesistöjen virkistyskäyttöä palvelevista tehtävistä Tuusulanjärven vesistön valuma-alueella sekä Vantaanjoen Tuusulanjoen –Keravanjoen puoleisella uomalla. Tehtävät käsittävät vesistön tarkkailun ja maatalouden vesiensuojelun ohella mm. kosteikkojen kunnostusta, kasvimassan poistoa, pohjasedimentin kunnostusta alusveden hankinnalla, ravintoketjun kunnostusta hoitokalastuksen avulla sekä virkistyskäytön edellytysten parantamiseksi suoritettavaa lisäveden ("kirkasteveden") pumppauksella. Järvenpää ja Tuusula maksavat pääosan vesistöjen hoidosta. Vantaan kaupunki osallistuu vesistöjen hoitokustannuksiin Keravanjoen osalta (n. 95.000,- e/v).

Toiminnan riskit

Keski-Uudenmaan viemärilaitos on järjestelmänä laaja ja moniosainen vaatien jatkuvaa tarkkailua sekä säännöllistä hoitoa ja huoltoa. Häiriö-, vikaantumis- ja vaurioilanteissa pyritään viemäriverdet ohjaamaan haitattomasti varayhteyksien kautta tai varastoimaan ne tilapäisesti säiliötiloihin, jollaisena eräissä tilanteissa voidaan käyttää viemäriverden johtamiseen tarkoitettua kalliotunnelia. Jos vikaantumista tai vauriota ei havaita ajoissa, saattaa seurauksena olla puhdistamattoman viemäriverden valuminen maastoon ja edelleen vesistöön. Ylivuotojen torjuminen edellyttää sekä laitoksen systemaattista kunnossapitoa että nopeaa vaurioihin reagoimista.

KUVES hoitaa toiminnan valvonnan ja operoinnin osin itse, mutta pääosa laitoksen operoinnista ja kunnossapidosta tilataan sopimusperusteisesti jäsenyhteisöiltä sekä yksityisiltä toimijoilta, koska KUVES:illa ei ole omaa huoltohenkilöstöä. Järjestelyn seurauksena varsin haasteelliseksi katsottava kokonaisuuden hallinta on hajautunut eri tahoille. Tunnelin kokonaiskapasiteetin sekä huolto- ja korjaustoimenpiteiden dokumentaation hallinta on hajanaista ja osin puutteellista.

Laajassa viemärilaitosjärjestelmässä on kohtia, joilla ei ole kahdennusta tai riittävää varmennusta. Tunnelin varayhtenä toimivat viemäriverkoston osat, joiden nykyistä kapasiteettia ei ole mallinnettu tilanteeseen, jossa tunnelin vesimäärä kokonaisuudessaan jouduttaisiin johtamaan varayhteyksien kautta. Arvioiden mukaan nykyinen varayhteyksikapasiteetti on äärirajoillaan tai mahdollisesti jopa riittämätön.

Tunneliosuudelta kunnan seuranta sekä huolto- ja korjaustarpeiden selvittäminen sekä vaurioiden korjaaminen on työsuorituksena erittäin vaativaa ja työsuojelullisesti erityisjärjestelyjä vaativaa. Kapasiteettia on mahdollista tarkastella vain viemäriverkoston mallinnuksen avulla. Mallinnustyöt ovat käynnissä Suomenojan ja Viikinmäen viemäriverkostojen alueella; niiden valmistuttua on mahdollista mallintaa myös KUVES:in varayhteyksien todellisia kapasiteetteja.

KUVES:in uusi valmiussuunnitelma, joka laadittiin 2013 – 2014 HSY:n valmiussuunnitelman rinnalla, sisältää laajan ja perusteellisen riskianalyysi -osion, jota on mahdollista hyödyntää riskeihin varautumisessa.

KUVES:in hallinnollinen organisaatio on tehtäviin suhteutettuna varsin raskas. Nykyisen toimitusjohtajan lähestyessä eläkeikää on mahdollisuus selvittää mahdollisuudet tehtävien uudelleen järjestelmiseksi. Asiaa koskevia selvittelyjä on tehty jäsenorganisaatioiden kesken. HSY on esittänyt järjestelyä, jossa KUVES muutettaisiin osakeyhtiöksi ja sen hallinto hoidettaisiin samalla periaatteella kuin Pääkaupunkiseudun Vesi Oy:n (PSV) hallinto. Jäsenkunnat eivät kuitenkaan kannata

osakeyhtiömallia, joten tavoitteena on selvittää järjestelyä, jossa KUVES:in toimitusjohtajan tehtävää hoitaisi Tuusulan seudun vesilaitoskuntayhtymän (TSV) toimitusjohtaja oman virkansa ohella, KUVES:in muu henkilökunta siirtyisi TSV:n palvelukseen ja viemärlaitoksen operointi, valvonta ja huolto hoidettaisiin TSV:n ja jäsenorganisaatioiden toimesta samalla periaatteella kuin PSV:ssä.

Tarkastuslautakunnan johtopäätös: Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymän toimintaa kehitetään tavoitteena hallinnon yksinkertaistaminen, toimintavarmuuden parantaminen ja riskien vähentäminen ja että HSY ryhtyy yhteistyössä KUVES:in kanssa tarvittaviin toimenpiteisiin varayhteyksien mallintamiseksi ja siitä johtuvien muutosten toteuttamiseksi.

Tarkastuslautakunnan suositus: Tarkastuslautakunta suosittelee, että HSY edistää KUVES:in hallinnon yksinkertaistamista ja toimintavarmuuden parantamista KUVES:in ja TSV:n välisellä järjestelyllä. Lisäksi lautakunta kiirehtii toimenpiteisiin ryhtymistä KUVES:in viemärlaitoksen varayhteytenä toimivien HSY:n viemäriverkoston osien kapasiteetin varmistamiseksi

11 HSY:n toiminnassa ilmenneet väärinkäytökset ja niiden johdosta käynnistetty projekti

Toimitusjohtaja Raimo Inkinen antoi 7.11.2014 sisäiselle tarkastajalle toimeksiannon sisäisen tarkastuksen tekemiseksi Ämmässuon Sortti-aseman alueella. Toimeksiannon perusteena oli toimialajohdon ilmoitus siitä, että Sorttia-asemilla on havaittu metalli- sekä sähkö- ja elektroniikkaromun anastamista omaan käyttöön. Toimintaan ei ollut kyetty puuttumaan toimialan omin työnjohdollisin keinoin.

Sisäisessä tarkastuksessa ilmenneiden epäilyjen johdosta tilattiin ulkoiselta palveluntarjoajalta ja tämän alihankkijana toimivalta vartiointialan yritykseltä 10.3.2015 erityistarkastus sähkö- ja elektroniikkaromun ja metallijätteen käsittelyssä epäillyn sääntöjen vastaisen toiminnan selvittämiseksi. Tarkastuslautakunta hyväksyi toimeksiannon kokouksessaan 29.5.2015 § 81.

Erityistarkastuksessa ilmeni, että Ämmässuon ja Konalan jätteenkäsittelykeskusten Sortti-asemilta anastetaan jatkuvasti sähkö- ja elektroniikkaromua. Jatkuva ja organisoitu anastaminen on alkanut viimeistään loppuvuodesta 2014 ja on havaintojen mukaan suunnitelmallista ja järjestelmällistä. On oletettavaa, että toiminta on jatkunut paljon pidempäänkin. Kahden tunnistetun ulkopuolisen henkilön todettiin noutavan käytössään olevilla pakettiautoilla parhaimmillaan useita kertoja viikossa erilaista SER-jätettä (tuottajavastuuorganisaation lukuun kerättävää sähkö- ja elektroniikkaromua) ainakin mainituilta Sortti-asemilta.

Ulkopuolisten henkilöiden suorittamat anastukset eivät olisi olleet mahdollisia ilman HSY:n henkilökunnan avustamista tai myötävaikuttamista. Sisäisistä selvityksistä ja talteen otetusta valvontamateriaalista kävi ilmi, että työvuorossa olevat henkilökunnan jäsenet sallivat kyseessä olevien ulkopuolisten henkilöiden hakevan tavaraa Sortti-asemilta. Kävi myös ilmeiseksi, että osa henkilökunnasta etukäteen valikoi ja kerää koneita ja laitteita ulkopuolisten henkilöiden noudettavaksi ja että keräysalueita kuvaavia valvontakameroita oli tarkoituksellisesti sammutettu ja/tai valvontakameroita käännetty sivuun anastamistoiminnan salaamiseksi.

HSY:n ulkopuoliselta palveluntarjoajalta tilaamasta selvitystyöstä kävi ilmi, että anastuksiin syyllistyneet ulkopuoliset henkilöt kuljettavat säännöllisesti anastamansa koneet ja laitteet heti anastamisen jälkeen käytössään olevaan varastoon. Havaintojen mukaan näytti ilmeiseltä, että varastoon kerättiin anastettua omaisuutta keskitetysti.

Suoritettujen tutkintatoimien perusteella tehtiin seuraavat johtopäätökset:

- Anastetusta omaisuudesta saatu rikoshyöty on useita kymmeniä tuhansia euroja.
- Toiminta on suunniteltua ja jatkuvaa ja sen mahdollistamiseksi HSY:n palveluksessa olevat henkilöt käyttävät hyväksi luottamuksellista asemaansa.
- Anastukset kohdistuvat HSY:n haltuun sopimuksella uskottuun toisen omaisuuteen (tuottajayhteisöt).

- Anastusrikos kohdistuu julkiseen organisaatioon ja erityistä luotettavuutta edellyttävään toimintaan. Toiminta rikkoo mitä ilmeisimmin myös HSY:lle myönnetyn jäteluvan ehtoja.
- Anastettu jäte sisältää mm. tietokoneita, joissa on voinut olla yksityisten henkilöiden henkilötietoja, terveydentilaa koskevia tietoja tai muita salassa pidettäviä ja arkaluontoisia tietoja.
- Anastettu jäte saattaa sisältää viallisia sähkölaitteita jotka edelleen myytynä voivat aiheuttaa ostajalleen merkittävän käyttöturvallisuusriskin.
- Vaikka anastetun omaisuuden arvo joidenkin yksittäisten anastustapahtumien kohdalla olisikin vähäinen, on otettava huomioon, että kysymys on ollut jatkuvasta, etukäteen suunnitellusta toiminnasta jolloin tekoa on kokonaisuudessaan pidettävä törkeänä.

Näillä perusteilla katsottiin, että asia tulee saattaa poliisin tutkittavaksi etenkin, kun lain vastaiseen toimintaan on osallisena organisaation ulkopuolisia henkilöitä. HSY jätti 17.6.2015 Länsi-Uudenmaan poliisilaitokselle kirjallisen tutkintapyynnön, jossa pyydettiin poliisia suorittamaan esitutkinta tutkintapyynnössä kuvatusta ja tutkintapyynnön tekohetkellä edelleen jatkuvasta lainvastaisesta toiminnasta, sekä saattamaan asian syyttäjän syyteharkintaan.

HSY:ssä suoritettavat toimenpiteet

Ulkoisen palveluntarjoajan suorittaman erityistarkastuksen loppuraportti annettiin 17.9.2015, ja se perustuu tutkinta-aineiston lisäksi useiden jätehuollon palveluksessa olevien henkilöiden kuulemiseen.

Syyskaudella 2015 käynnistettiin henkilöstöyksikön toimesta ja osin ulkopuolista asiantuntija-apua käyttäen henkilöstöoikeudelliset toimenpiteet erityistarkastuksessa esille tulleita HSY:n palveluksessa olevia henkilöitä kohtaan, joiden epäiltiin syyllistyneen määräysten vastaiseen toimintaan tai valvontavelvollisuuden laiminlyöntiin.

Suoritettujen kuulemisten jälkeen purettiin kolmen työntekijän työsuhde, yksi työntekijä irtisanoutui itse ja kahden osalta ei ryhdytty toimenpiteisiin puutteellisen näytön johdosta.

Esimiesasemassa olevista henkilöistä 6 sai varoituksen työnjohdollisten tehtävien tai valvontavelvollisuuden laiminlyönnistä. Neljän asiasta kuullun esimiehen osalta ei ryhdytty toimenpiteisiin.

Ryhti- projektin käynnistäminen

Lisäksi johtoryhmä päätti 12.1.2016 käynnistää ns. RYHTI-projektin, jolla toteutetaan toimenpideohjelma väärinkäytöstilanteiden varalle ja niiden ennaltaehkäisyyn. Projekti perustuu loppuraportissa annettuun suositukseen ja se koskee kaikkia HSY:n toimintoja.

Ryhti-projektissa toteutetaan toimenpideohjelma väärinkäytöstilanteiden varalle ja niiden ennaltaehkäisyyn. Työ jakautuu viiteen osaan: johtaminen ja organisaatio, eettiset periaatteet, väärinkäytöstilanteiden hallintaohje, valvonta ja turvallisuuskontrollit sekä toimenpiteiden seuranta. Lisäksi kolmelle ensimmäiselle osaprojektille suunnitellaan ja toteutetaan erikseen täytäntöönpano ja koulutus.

Projektin projektipäällikkönä toimii kehittämispäällikkö Kirsti Mäkinen ja ohjausryhmässä on hänen lisäkseen projektin omistaja toimitusjohtaja Raimo Inkinen.

Johtaminen ja organisaatio

Osaprojektin tehtävänä on organisoida käytännön vastuusuhteiden selkeyttämiseen liittyvät toimenpiteet. Lisäksi tehdään suunnitelma tehtäväkierrosta. Tavoitteena on organisoida tehtäväkuvausten päivittäminen ottaen huomioon väärinkäytöstilanteiden ennaltaehkäisy. Tehdään ohjeet sille, miten tehtäväkuvaukset pidetään ajan tasalla ja missä niitä säilytetään. Lisäksi tehdään suunnitelma tehtäväkierron järjestämiseksi. Vastuuhenkilö on henkilöstöjohtaja Ulla Pitkänen.

Eettiset periaatteet

Osaprojektissa laaditaan koko HSY-tasolla hyväksyttävissä ja sisäistettävissä olevat eettiset ohjeet, jotka käsittelevät sekä konkreettisia aineellisia väärinkäytöstilanteita, kuten rikokset ja muut väärinkäytökset, että muuta epäeettistä käytöstä, kuten loukkaava ja asiaton käytös työyhteisössä. Ohjeiden avulla vaikutetaan myös toiminnan tehokkuuteen ja taloudellisuuteen sekä työturvallisuuteen, työviihtyvyyteen ja organisaatiokuvaan. Vastuuhenkilö on hallintojohtaja Matti Hilli.

Väärinkäytöstilanteiden hallintaohje

Osaprojektissa selvitetään, millaisia toimintamalleja ja järjestelmiä muissa organisaatioissa käytetään väärinkäytösepäilyistä ilmoittamisessa. Lisäksi valmistellaan prosessikuvaus ja ohje väärinkäytöstilanteiden hallintaan HSY:ssä. Työn tavoitteena on luoda HSY:lle väärinkäytöstilanteiden hallintaan selkeä malli, jossa kuvataan eri toimijoiden roolit ja vastuut prosessin eri vaiheessa. Vastuuhenkilö on kehittämispäällikkö Kirsti Mäkinen.

Osien 1–3 täytäntöönpano ja koulutus

Osaprojektissa suunnitellaan ja toteutetaan täytäntöönpano ja koulutus osaprojekteille johtaminen ja organisaatio, eettiset periaatteet ja väärinkäytöstilanteiden hallintaohje. Tavoitteena on toteuttaa ensivaiheen täytäntöönpano ja koulutus koko henkilöstölle ja tehdä suunnitelma siitä, miten jatkossa em. asiat ylläpidetään. Vastuuhenkilö on henkilöstöjohtaja Ulla Pitkänen.

Valvonta ja turvallisuuskontrollit

Osaprojektin tehtävänä on kehittää valvonta ja kontrollimenetelmät, joilla varmistetaan, että väärinkäytökset, riskialtis toiminta ja näihin liittyvistä ohjeista poikkeamiset havaitaan ja mahdollinen tutkinta voidaan suorittaa luotettavasti ja kustannustehokkaasti. Lisäksi selvitetään valvonnan nykytilanne ja tarvittavat korjaavat toimenpiteet. Huolehditaan myös siitä, että henkilöt, joiden tehtäviin valvonta liittyy, ymmärtävät vastuunsa ja ovat selvillä lainsäädännön asettamista velvoitteista.

Tavoitteena on tehdä selkeästi toteutetut valvontamenettelyt ja mallit valvonnan toteuttamiseen. Tuloksena on luotettava ja toimiva kontrolli, joka ohjaa toimintaa ja on toteutettavissa kohtuullisella työ määrällä. Henkilöstö on ymmärtänyt ja hyväksynyt valvonnan ja kontrollin tarpeen ja merkityksen. Vastuuhenkilö on yksikön päällikkö Hannes Niemi.

Toimenpiteiden seuranta

Osaprojektissa suunnitellaan ja toteutetaan väärinkäytöstilanteet-projektin seuranta ja raportointi v. 2016 aikana toimitusjohtajalle ja HSY:n johtoryhmälle. Lisäksi suunnitellaan, miten varmistetaan jatkossa että projektissa luodut toimintamallit on otettu käyttöön ja toimivat tarkoitetulla tavalla.

Osaprojektien tarkistettu aikataulu sekä toimenpiteiden seuranta ja raportointi 2016

Osaprojekti	tammi	helmi	maalis	huhti	touko	kesä	heinä	elo	syys	loka	marras	joulu	
Johtaminen ja organisaatio	→												
Eettiset periaatteet	→												
Väärinkäytöstilanteiden hallintaohje	→												
Täytäntöönpano ja koulutus	→								- - - jatkuva - - -				→
Valvonta ja turvallisuuskontrollit	→												
Toimenpiteiden seuranta ja raportointi	→											→	
Projektin päättäminen												→	
Seuranta ja raportointi													
Toimitusjohtaja/pp kerran kk:ssa	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	
Projektin seurantarayhmä		vko 5	vko 11			vko 22		vko 34			vko 45		
HSY jory	12.1.	23.2.	22.3.	5.4.		14.6.			6.9.	18.10.		13.12.	
Tarkastusltk	19.1.			11.4.									

Ryhti-projektin lisäksi jätehuollon toimialalla on ryhdytty erillisiin toimenpiteisiin.

Kihlakunnansyyttäjän päätös

Tutkinnanjohtaja Länsi-Uudenmaan poliisista esitti 8.2.2016 kihlakunnansyyttäjälle, että esitutkinta asiassa lopetetaan ns. vähäisyysperiaatteella viitaten lisäksi kohtuusperusteeseen, kustannusperusteeseen ja prosessuaaliseen perusteeseen.

Kihlakunnansyyttäjä teki 16.2.2016 asiassa päätöksen, jonka mukaan esitutkinta asiassa lopetetaan yhtä epäiltyä henkilöä lukuun ottamatta esitutkintalain 3 luvun 10 §:n 1. momentin ja oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 1 luvun 7 §:n 1. kohdan mukaisesti vähäisyysperusteella. Asian ratkaisussa on otettu huomioon myös kustannusperuste, kohtuusperuste ja prosessuaalinen peruste.

Esitutkinnan lopettamista koskevat perustelut ovat seuraavat:

”Mikäli tutkinta suoritettaisiin loppuun ja syyllisyyskysymykset selviäisivät syytteen nostamiseen riittävällä tavalla, ei rikoksesta olisi odotettavissa ankarampaa rangaistusta kuin sakkoa. Vaikka aiheutuneen vahingon määrä on saattanut kokonaisuutena nousta suureksikin, on kysymys ollut mahdollisesti useiden henkilöiden tekemistä yksittäisistä anastusteoista tilanteessa, jossa anastetun omaisuuden arvo on oletettavasti vähäinen tai se on jäänyt vähintään epäselväksi. Tämän vuoksi esitutkinnan lopettamiseen soveltuu esitutkintalain 3 luvun 10 §:n 1. momentin ja oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 1 luvun 7 §:n 1. kohdan mukainen vähäisyysperiaate.

Esitutkinnan loppuun saattaminen tulisi lisäksi edellyttämään poikkeuksellisen laajaa kuulusteluoperaatiota henkilöiden vastakuulemisineen ym. Tutkinnasta olisi poliisille näin ollen tulossa mittavat kustannukset, jotka olisivat selvässä epäsuhteessa asian laatuun, mm. anastetun omaisuuden arvoon, nähden. Esitutkinnan lopettaminen voisi näin ollen perustua myös esitutkintalain 3 luvun 10 §:n 1. ja 2. momentin ja oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 1 luvun 8 §:n 3. kohdan mukaiseen kustannusperiaatteeseen.

Lisäksi on todennäköistä, ettei mittavankaan esitutkinnan tuloksena saataisi riittävällä tarkkuudella yksilöityä tapahtumia eikä omaisuuden arvoja. Näin ollen on varsin epätodennäköistä, että syyttäjää tulisi jättämään asiassa syytteet nostamatta. Esitutkinnan lopettaminen voisi siten perustua myös esitutkintalain 3 luvun 10 §:n 2. momentin loppuosan tarkoittamaan prosessuaaliseen perusteeseen.

Asiassa tulee ottaa huomioon myös kohtuusnäkökohdat. HSY:ssä on tapahtumakokonaisuuden johdosta syksyllä 2015 annettu useille työntekijöille varoituksia sekä osa henkilökuntaa on irtisanottukin työsuhteistaan. Mikäli esitutkinta suoritettaisiin loppuun ja syyllisyyskysymykset selviäisivät riittävällä tavalla, olisi todennäköistä tai ainakin mahdollista, että syyttäjää tulisi jättämään syytteet nostamatta kohtuusperusteella ainakin niissä tapauksissa, joissa henkilöihin on kohdistettu voimakkaita työoikeudellisia keinoja. Sen vuoksi esitutkinnan rajoittamisperusteeksi sopisi myös esitutkintalain 3 luvun 10 §:n 1. momentin ja oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 1 luvun 8 §:n 1. kohdan mukainen kohtuusperuste.

Esitutkinnan rajoittaminen edellyttää myös, ettei tärkeä yleinen tai yksityinen etu vaadi syytteen nostamista ja siten myös esitutkinnan jatkamista. Yleisen edun käsite liittyy lähinnä yleiseen oikeustajuntaan, järjestelmän legitimiisyyteen ja sen yleisestäävyyteen liittyviin seikkoihin. Siten esim. vakavien rikosten osalta saataisi yleinen etu vaatia syytteen nostamista. Yksityinen etu liittyy puolestaan asianomistajan taloudellisiin intresseihin. Sen tärkeyden arvioinnissa on kiinnitettävä huomiota vahingon suuruuteen, osapuolten taloudellisiin oloihin ja asianomistajan mahdollisuuksiin saada vahingonsa korvatuksi esim. siviilikanteella tai vakuutusten kautta. Katson, ettei tässä asiassa ole olemassa sellaista tärkeää etua, joka vaatisi esitutkinnan jatkamista.”

Jatkotoimenpiteet

Kihlakunnansyyttäjän päätöksessä ei oteta kantaa siihen, ovatko rikoksesta epäillyt syyllistyneet rikokseen eikä päätös vapauta heitä mahdollisesta työoikeudellisesta seuraamuksesta taikka rikosoikeudellisesta tai vahingonkorvausvastuusta.

HSY:llä olisi asianomistajana oikeus käyttää syyteoikeuttaan ja saattaa asia oikeudessa tutkittavaksi, mutta sitä ei päätöksen perusteluissa mainitut seikat huomioon ottaen voida pitää perusteltuna.

Koska asiaa siten ei käsitellä oikeudessa ainakaan rikosasia, jäävät korjaavat toimenpiteet käynnistetyn RYHTI-projektin ja jätehuollon toimialan johtamistoiminnan varaan sekä mahdollisten työoikeudellisten toimenpiteiden varaan. Mikäli suoritusta tutkinnasta ja siihen liittyvistä henkilöoikeudellisista toimenpiteistä sekä vireillä olevista korjaavista toimenpiteistä huolimatta määräysten vastaista toimintaa jatkossa esiintyy, jää siihen puuttuminen ensi sijassa virkamiesjohdon vastuulle. Tarkastuslautakunnan on kuitenkin syytä tarkastuskaudella 2016 – 2017 seurata toimenpiteiden vaikutusta, ja tarvittaessa hankkia tarkempaa selvitystä siitä, että suoritettavat toimenpiteet ovat tehonneet.

Tutkinnan eri vaiheissa asiaa on selostettu tarkastuslautakunnalle. HSY:n hallitukselle on annettu asiasta selostus.

Tarkastuslautakunnan johtopäätös: Tarkastuslautakunta korostaa, että esitutkinnan lopettaminen HSY:ssä tapahtuneen toiminnan osalta siirtää vastuun kokonaan HSY:lle. Osin kysymys on organisaation ulkopuolisesta rikollisesta toiminnasta, osin taas väärästä toimintamallista, joiden pois kitkeminen edellyttää määrätietoista ja tiukkaa suhtautumista; tuottajayhteisön lukuun kerättävä ei ole HSY:n omaisuutta ja HSY:llä on velvollisuus toimittaa se edelleen sopimusten mukaan käsiteltäväksi. HSY:n asema julkisoikeudellisena, hyvämaineisena organisaationa edellyttää oikeudellisesti ja eettisesti korkeatasoisen toimintamallin mukaista käyttäytymistä koko henkilökunnalta. Tämä edellyttää HSY:n virkamiesjohdolta ja myös tarkastuslautakunnalta määrätietoista ja tiukasti ohjaavaa otetta.

Tarkastuslautakunnan suositus: Tarkastuslautakunta edellyttää, että sille on annettava selvitys Ryhti-projektin etenemisestä ja sen vaikutuksista marraskuun 2016 ja huhtikuun 2017 kokouksissa sekä muisakin kokouksissa, mikäli merkittäviä poikkeamia havaitaan.

12 Tilinpäätös 2015 ja siihen vaikuttavat tekijät arvioitavalta tilikaudelta

Talousyksiköstä oli 1.3.2016 tarkastuslautakunnan kuultavana talousjohtaja Pekka Hänninen.

12.1 Vesihuolto

Veden tuotannossa laskeva trendi

Vuonna 2015 talousvettä tuotettiin Vanhankaupungin, Pitkäkosken ja Dämmanin vedenpuhdistamoilla sekä Kuninkaanlähteen pohjavedenottamolla yhteensä 89,7 milj.m³, tämä oli 1,7 % vähemmän vuoteen 2014 verrattuna. Tuotettu vesi oli hyvälaatuista. Se täytti sekä viranomaisten laatuvaatimukset ja -suositukset että HSY:n omat laatuvaatimet. Veden ominaispumpppauksen trendi on säilynyt samalla tasolla vuoden 2015 ajan. Tilikauden aikana aloitettiin valmistelut Dämmanin vedenpuhdistamon sulkemiseksi, mikä mahdollistuu Länsi-Espoon runkolinjojen ja Vanhankaupungin vedenpuhdistuslaitoksen kapasiteetin nostohankkeiden valmistumisen jälkeen vuonna 2016.

Lasketun veden määrä oli 72,9 milj. m³, josta myynti HSY:n toiminta-alueelle oli 71,8 milj. m³, ja alueen ulkopuolelle 1,1 milj. m³. Laskettu vedenmyynti pysyi edellisen vuoden tasolla. Lasketut vesimäärät eivät ole suoraan suhteessa tuotetun veden määrään johtuen vesimittareiden luennan viiveistä ja laskutuksen rytmeistä. Lasketun veden määrä seuraa tuotetun veden trendiä viiveellä.

Jätevesien määrät nousivat edellisestä vuodesta

Käsiteltäväksi tulevien jätevesien määrät koostuvat vedenkäytöstä syntyvästä jätevedestä sekä vuotovedestä ja sekaviemärialueen hulevesistä. Vuotovesien määrä riippuu voimakkaasti sademäärästä. Vuonna 2015 Viikinmäen ja Suomenojan jätevedenpuhdistamoilla käsiteltiin jätevesiä yhteensä 138,0 milj. m³. Tämä oli 6,5 % enemmän vuoteen 2014 verrattuna. Hule- ja vuotovesien määrä jakautui suhteellisen tasaisesti koko vuodelle ja puhdistustulos ei merkittävästi kärsinyt. Käsiteltävistä jätevesistä 123,3 milj. m³ syntyi HSY:n toiminta-alueelta ja 14,7 milj. m³ alueen ulkopuolelta.

Jätevesimäärän kasvusta huolimatta HSY:n jätevedenpuhdistamot saavuttivat ympäristölupamääräysten mukaisen toimintatason sekä ympäristölupamääräyksiä tiukemmat HSY:n omat tonnipohjaiset tavoitteet. Viikinmäen jätevedenpuhdistamon tulos oli vuonna 2015 OCP-indeksillä mitattuna erittäin hyvä. Jätevedenpuhdistamoilla ei ollut vuonna 2015 laitosohituksia. Jätevedenpuhdistuksen kuormitus mereen fosforin osalta oli 35 tonnia (tavoite 40 tonnia) ja typen osalta 983 tonnia (tavoite 1200 tonnia).

Jätevedenpuhdistuksen sivutuotteena syntyy omassa energiantuotannossa hyödynnettävää biokaasua, jonka tuotantotaso säilyi vakaana. Viikinmäen sähköntuotannon omavaraisuusaste oli 64 %. Vuoden 2015 osalta sähkötuotantoa heikensi kaasukellon kunnostukseen liittyvä pitkä tuotanto

katko. Suomenojan jäte-vedenpuhdistamolla tuotettu kaasu myytiin Gasumin kanssa solmitun sopimuksen mukaisesti liikennepolttoainekäyttöön. Jätevedenkäsittelystä sivutuotteena syntyvä liete jatkojalostetaan mullaksi ja maanparannusaineksi. Lietteen jatkojalostus sujui suunnitellusti. Multaa ja maanparannuskompostia myytiin yhteensä n. 120 000 m³, mikä oli 8 % vähemmän kuin vuonna 2014.

Vesihuoltoverkostoa laajennettiin ja ylläpidettiin verkoston kuntoa

Vesihuoltoverkosto (km)	Verkostoa yhteensä	Uutta verkostoa rakennettu v. 2015	Vanhaa verkostoa saneerattu v. 2015
Vesijohdot	3 045	36	6,1
Jäte- ja sekavesiviemärit	2 831	33	6,6
Hulevesiviemärit	2 340	51	0,9
Yhteensä	8 216	120	13,6

Vuonna 2015 korjattiin äkillisiä vesijohtojen putkirikkoja 226 kpl ja viemäritukoksia avattiin 83 kpl. Kulutus-keskeytysaika oli 5,3 minuuttia/asukas. Katujohtovuotoja ja viemäritukoksia oli vuoden aikana suunnilleen yhtä paljon kuin edellisenä vuotena. Myös kulutuskeskeytysaika oli edellisen vuoden tasolla.

12.2 Jätehuolto

Asiakasmäärä ja kiinteistöiltä kuljetettujen jätteiden määrät kasvoivat

Jätehuollolla oli vuonna 2015 joulukuussa noin 77 900 asiakasta, lisäys edelliseen vuoteen oli noin 500 asiakasta. Vuonna 2015 tehtiin yhteensä noin 7,7 miljoonaa jäteastiatyhjennystä, lisäys edelliseen vuoteen oli noin 90 000 tyhjennystä. Jätteitä kuljetettiin yhteensä noin 240 000 tonnia, mikä on 7 % enemmän kuin talousarviossa ennakoitiin. Suoritemäärän kasvu selittyy asiakasmäärän kasvulla ja lokakuussa 2015 Vantaalla aloitetulla kiinteistökohtaisella kartongin keräyksellä. Kuljetetuista jätteistä 193 000 tonnia oli sekajätettä, 37 000 tonnia biojätettä ja muuta jätettä 10 000 tonnia.

Vuoden aikana kilpailutettiin yhteensä 26 jätteenkuljetuksen urakka-alueita. Keväällä kilpailutettiin Vantaalla 2 biojäteurakkaa, 5 sekajäteurakkaa ja 2 kartonkiurakkaa. Syksyllä kilpailutettiin 4 Vantaan ja 2 Helsingin keskustan sekajäteurakkaa sekä 3 Espoon kartonkiurakkaa. Uusina urakoina kilpailutettiin sako- ja umpikaivo-lietteen kuljetukset kolmella urakka-alueella Helsingissä ja Vantaalla sekä pakkausmuovin keräyskokeilun neljä urakka-alueita koko seudulla. Lisäksi kilpailutettiin jätevoimalan kuonan kuljetukset. HSY:n alueella on yhteensä 96 urakka-alueita.

Uutena palveluna aloitettiin kiinteistöittäin kartongin keräys Vantaalla. Palvelu laajennetaan vaiheittain vuosina 2016 - 2017 kattamaan koko seutu. Kartonki toimitetaan hyödynnettäväksi tuottajien järjestämään käsittelyyn.

Jätteenkäsittelytoiminnan muuttuminen

Siirtyminen syntypaikkalajitellun sekajätteen kaatopaikkakäsittelystä energiahyödyntämiseen on oleellisesti muuttanut Ämmässuon jätteenkäsittelykeskuksen toimintaa. Jätteenkäsittelyssä siirryttiin uutta kaatopaikka-asetusta vastaavaan toimintaan jo vuoden 2015 lopussa esikäsittelemällä saapuvista jätteistä hyödynnettävät jakeet ennen loppusijoitusta. Vuosina 2014 - 2015 tutkimusyhteistyönä HSY:n ja Rosk'n Roll:n kesken voimalaitostuhkien ja -kuonien käsittelyä selvittänyt koetoimintavaihe päättyi varsinaisen käsittelytoiminnan kilpailutukseen.

Biojätteen käsittelyä tehostettiin käyttöönottamalla Ämmässuolla uusi biokaasulaitos. Laitoksen käyttöönotto eteni suunnitellusti ja muodostuvan biokaasun hyödyntäminen aloitettiin Ämmässuon kaasuvoimalalla. Ämmässuolla aloitettiin myös terminaaliyhteistyö tuottajayhteisöjen kanssa mm. lasin osalta. Blominmäelle rakennettavan uuden jätevedenpuhdistamon louhinnasta syntyvän kiviaineksen vastaanotto aloitettiin kesällä 2015.

Kaatopaikalle loppusijoitettava jätemäärä väheni merkittävästi, kun jätevoimalaan toimitettiin energiahyötykäyttöön yhteensä noin 217 800 tonnia sekajätettä (ilman Uudenmaan Voima Oy:n osuutta). Jätteitä loppusijoitettiin vuonna 2015 noin 21 400 tonnia. Ämmässuon jätteenkäsittelykeskuksessa vastaanotettiin jätteitä ja maa-aineksia yhteensä noin 313 000 tonnia, mikä on 4 % vähemmän kuin vuonna 2014. Käsiteltävän biojätteen määrä oli noin 50 900 tonnia, kun vuonna 2014 biojätettä vastaanotettiin käsiteltäväksi 50 700 tonnia.

Jätevoimalassa syntyi vuonna 2015 HSY:n vastuulle kuuluvaa kuonaa noin 68 000 tonnia ja kattilatuuhkaa noin 4 200 tonnia. Tuhka käsiteltiin stabiloimalla ja se loppusijoitettiin Ämmässuolle rakennettuun vaarallisen jätteen soluun. Kuonaa käsiteltiin laitteistolla, jolla siitä erilaisten mekaanisten prosessien avulla kerättiin mahdollisimman tehokkaasti talteen magneettiset ja ei-magneettiset metallit sekä seulottiin mineraaliainees hyödyntämisen kannalta optimaalisiin raekokoihin. Noin 97 % raakakuonasta kyettiin hyödyntämään joko materiaalina tai Ämmässuon rakennushankkeissa.

HSY:n ja Rosk'n Roll Oy Ab:n vuonna 2014 perustaman yhteisyrityksen Uudenmaan Voima Oy:n toiminta käynnistyi 1.1.2015. Yhtiön toimialana on Vantaan jätevoimalan polttokapasiteetin ja jätteenkäsittelypalvelun myynti ja markkinointi sekä muu siihen liittyvä toiminta. Yhtiön myymä polttokapasiteetti vuonna 2015 oli 93 000 tonnia, joka oli 12 500 tonnia ennakoitua suurempi. Vuonna 2016 liiketoiminnan volyymin ennustetaan pysyvän vuoden 2015 tasolla. Yhtiön asiakaskunta koostuu yksityisistä jätehuoltoyhtiöistä sekä julkisista jätelaitoksista.

Ämmässuon jätteenkäsittelykeskuksen aluetta kehitetään jätteenkäsittelykeskuksesta ekoteollisuuskeskukseksi Ekomo Ämmässuon ekoteollisuuskeskus -projektissa. Tavoitteena on alue, jossa HSY:n toimintojen ympärille syntyy erilaisiin kumppanuuksiin ja yritysyhteistyöhön nojaavaa uutta tuotantoa, palveluita ja jättemateriaalien uutta jalostusta. Projektissa on mm. solmittu yhteistyösopimus, jossa NCC Roads Oy perustaa Ämmässuon alueelle asfalttiaseman, joka kykenee hyödyntämään tuotannossaan kierrätysasfalttia.

Asiakaskäynnit Sortti-asevilla kääntyivät nousuun

Sortti-asemien palvelu parantui vuoden 2015 aikana, kun Ruskeasannan Sortti-asema avattiin syyskuussa. Ruskeasannan Sortti-asema tasoittaa Kivikon ja Konalan asemien kävijämääriä erityisesti ruuhkahuippuina, jolloin asiointista tulee sujuvampaa kaikilla Sortti-asevilla.

Kivikon, Konalan, Munkinmäen, Ruskeasannan ja Ämmässuon Sortti-asevilla kävi vuonna 2015 yhteensä 365 910 asiakasta. Asiakasmäärät nousivat 6,5 % edellisvuoteen vuoteen verrattuna. Käynneistä 42,1 % oli Kivikossa, 35,1 % Konalassa, 7,4 % Munkinmäessä, 3,8 % Ruskeasannassa ja 11,6 % Ämmässuolla. Maksavien asiakkaiden osuus oli yhteensä 70 % ja ilmaisiasiakkaiden osuus 30 %.

Kierrätyspisteverkoston uudistamista jatkettiin edelleen. Kierrätyspisteitä oli käytössä vuoden 2015 lopussa yhteensä 133 kappaletta. Heinäkuussa 2014 annettu pakkausjäteasetus muuttaa pakkausten jätehuoltoon liittyvää vastuunjakoa siten, että vastuu kierrätyspisteistä siirtyy tuottajille 1.1.2016 lähtien. HSY on sopinut Suomen Pakkauskierrätys Rinki Oy:n kanssa yhteistyöstä pakkausjätteiden keräyksen järjestämisestä HSY:n toimialueella pääkaupunkiseudulla ja Kirkkonummella. Sortti-aseilla ja alueellisissa kierrätyspisteissä kerättiin jätteitä yhteensä noin 66 000 tonnia.

12.3 Seutu- ja ympäristötieto

Pääkaupunkiseudun ilmanlaatua seurattiin 11 mittausasemalla seitsemässä kiinteässä mittauspisteessä sekä lisäksi siirrettävillä asemilla erityyppisissä kaupunkiympäristöissä. Mittausasemilla seurattiin monipuolisesti kaupunki-ilman epäpuhtauksien pitoisuuksia. Laskelmien ja mittauksien tueksi Pasilassa ylläpidettiin omaa säähavaintoasemaa. Lisäksi HSY huolehti ilmanlaadun seurannasta muualla Uudellamaalla, jossa ilmanlaatua mitattiin kahdella mittausasemalla. Ilmanlaatua mitattiin myös Ämmässuon jätteenkäsittelykeskuksen alueella.

Seudullisessa perusrekisterissä (SePe) ylläpidettiin pääkaupunkiseudun ajantasaisia ja yhtenäisiä rekisteri- ja paikkatietoja. Keväällä julkistettiin uudistettu SeutuRuutu-paikkatietopalvelu, joka paransi käyttäjien mahdollisuuksia hyödyntää SePe:n tietoja ja yhdistää niitä muihin tietoaineistoihin.

HSY on vastannut maankäytön asumisen ja liikenteen aiesopimuksen 2012 - 2015 seurantaraporttien kokoamisesta ja seurantatiedon tuottamisesta yhteistyössä Uudenmaan liiton, HSL:n, kuntien ja muiden sidosryhmien kanssa. HSY kokosi laajan seurantaraportin keväällä ja katsauksen syksyllä. Sosiaalisesti kestävä metropoli -työpajan tulokset julkaistiin tammikuussa raportissa Metropolipeli - kestävä kaupunkiseudun suunnittelun työkalu. Kesällä julkaistiin sukkulointikatsaus, jossa analysoitiin pääkaupunkiseudun työmatkaliikenteen suuntia ja liikkumistapoja.

HSY tuotti seudun kasvihuonekaasupäästölaskennat ja muut kuntien suunnittelutarpeita palvelevat ilmastopäästöjä koskevat tiedot. Seudun ilmastotyön tuloksia kuvaavia avainindikaattoreita päivitettiin yhteistyössä jäsenkaupunkien ja HSL:n kanssa. Seudun kaupunkien parhaita ilmastotekoja

vuodelta 2015 koottiin yhteen, ja niiden viestintää kehitettiin. Joulukuussa valmisteltiin pääkaupunkiseudun ilmastoraporttia 2015, joka julkaistaan helmikuussa 2016. Pääkaupunkiseudun ilmastonmuutokseen sopeutumisen strategian toteutumisen seuranta laadittiin yhteistyössä kaupunkien kanssa. Manchesterin yliopiston työn pohjalta tuotettiin indikaattoreita, jotka kuvaavat seudun väestön haavoittuvuutta ilmastonmuutokselle. Seutu- ja ympäristötieto tuotti tiedot pääkaupunkiseudun jätevirroista, HSY:n energiatase- ja kasvihuonekaasupäästöistä sekä kehitti edelleen HSY:n materiaalitelaskentaa ja siitä viestimistä.

Tietoa saatettiin sidosryhmien käyttöön monimuotoisin tavoin

Ilmanlaatutiedot toimitettiin reaaliaikaisesti HSY:n verkkosivuille ja ilmanlaatuportaaliin. Lisäksi ilmanlaadusta tiedotettiin arkipäivisin eri medioissa ja Twitterissä. Ilmanlaadun merkityksestä tehtiin kaupunkisuunnittelua tukevia selvityksiä. Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa koottiin hyviä käytäntöjä ilmanlaadun huomioon ottamisesta suunnittelussa (Ilmanlaatu maankäytön suunnittelussa - opas). Ilmanlaadun merkitystä esiteltiin useissa sidosryhmille suunnatuissa koulutus- ja työpajatilaisuuksissa kaupunkien tarpeiden mukaisesti.

Syksyllä avattiin HSY:n avoimen datan karttapalvelu, jonne koottiin paikkatietoaineistoja. Niitä esiteltiin HSY:n mediatilaisuudessa lokakuussa. HSY:n reaaliaikaiset ilmanlaatutiedot ovat saatavilla ilmanlaatuportaalin avoimen rajapinnan kautta.

Kuntapäätäjille ja muille sidosryhmille järjestettiin alkuvuonna 2015 pääkaupunkiseudun ilmastoseminaari, jonka teema oli muutos kohti vähähiilistä yhteiskuntaa. Tässä maamme suurimmassa ilmastoalan seminaarissa jaettiin Ilmastopalkinto sekä Ilmastojuniori-palkinto. Kasvihuonekaasupäästöistä tiedotettiin muun muassa Twitterissä ja kaupunkien ekotukihenkilöitä koulutettiin yhteistyössä kaupunkien kanssa.

Maaliskuussa järjestettiin kaupunkisuunnittelupainotteinen paikkatietoseminaari temalla Älykkäästä viisaaseen kaupunkiin. Ilmastonmuutokseen sopeutumisesta järjestettiin sidosryhmäseminaari huhtikuussa. Joulukuussa järjestettiin Kaupunkisuunnittelulla parempaa ilmanlaatua ja ilmastoa -seminaari.

Ilmansuojelua ja ilmastotyötä edistettiin tutkimus- ja kehityshankkeilla

HSY osallistui tutkimuksiin, joissa selvittiin muun muassa eri tekijöiden vaikutusta ilmanlaatuun sekä ilmansaasteille altistumista ja niiden terveysvaikutuksia. Tutkimusten painopistealueita olivat puunpoltton ja liikenteen päästöt sekä katupöly. Osana Innovatiiviset kaupungit (INKA) ja CLEEN:n Measurement, Monitoring and Environmental Assessment MMEA-ohjelmia tiivistettiin verkostoyhteistyötä alan tutkimuslaitosten ja muiden toimijoiden kanssa. Suomen korkealaatuista tutkimusosaa mista hyödynnettiin esimerkiksi ilmanlaadun seurannan ja ilmanlaatuviestinnän kehittämisessä.

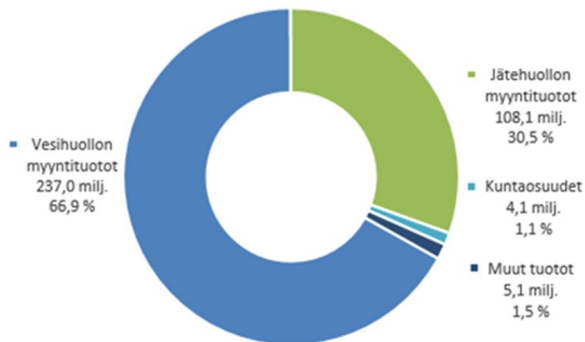
HSY toteutti osaltaan Development and consolidation of geospatial sustainability services for adaptation of environmental and climate change urban impacts (DECUMANUS) -hanketta. Siinä tuotettiin muun muassa hukkalämpö- ja aurinkoenergiapotentialikartat, jotka julkaistiin avoimina aineistoina. HSY valmisteli kaupunkiseudun paikkatietoaineistoja ja yhteistyöverkostoja hyödyntäen

ELIAS - Elinvoimaa asemanseuduille! -hankkeen yhteistyössä HSL:n ja Uudenmaan liiton kanssa ja toteutti omaa osuuttaan hankkeesta. Asemanseutuja koskevaa tietopohjaa vahvistettiin muun muassa laatimalla pilottiasemista verkostotarkasteluja, ja näistä viestittiin useissa sidosryhmätalouksissa. Projektin toiselle vaiheelle haettiin Interreg Europe -rahoitusta osana kansainvälistä Sustainable measures for achieving resilient transportation in metropolitan regions (Smart MR) -hankehakemusta.

12.4 Tilinpäätöslaskelmat

Toimintatuottoja kertyi 354,1 miljoonaa, 9,8 miljoonaa talousarviota enemmän ja toimintakulut olivat 187,1 miljoonaa, 1,9 miljoonaa talousarviota vähemmän

Toimintatuotot 2015

Toimintakulut 2015

Tulos ennen tilinpäätössiirtoja oli 12,0 miljoonaa ylijäämäinen. Poistoeron vähennyksen (+0,6 milj.) sekä vesihuollon tuloksestaan maksaman tuloveron (-0,8 milj. euroa) jälkeen tilikauden tulos jäi 11,8 miljoonaa ylijäämäiseksi aiheutuen pääosin talousarviota suurempina toteutuneista toimintatuotoista.

Tuloslaskelma 2015

Euroa	1.1. - 31.12.2015		1.1. - 31.12.2014	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	345 251 254,20		335 403 469,24	
Kuntaosuudet	4 054 000,02		4 159 999,98	
Maksutuotot	265 516,98		272 215,10	
Tuet ja avustukset	857 534,61		557 977,90	
Muut toimintatuotot	<u>3 629 969,29</u>	354 058 275,10	<u>3 808 794,56</u>	344 202 456,78
Valmistus omaan käyttöön		1 933 099,49		1 779 470,80
Toimintakulut				
Palkat ja palkkiot	-34 216 350,85		-33 679 428,36	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-6 915 198,44		-6 659 191,40	
Muut henkilösivukulut	-2 098 288,52		-2 015 467,78	
Palvelujen ostot	-100 319 369,68		-94 844 875,02	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-27 051 849,05		-27 410 969,39	
Muut toimintakulut	<u>-16 482 131,90</u>	-187 083 188,44	<u>-14 041 079,21</u>	-178 651 011,16
TOIMINTAKATE		168 908 186,15		167 330 916,42
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	2,59		2 836,56	
Muut rahoitustuotot	8 173 670,35		5 463 724,19	
Korkokulut	-74 384 122,58		-72 573 034,87	
Muut rahoituskulut	<u>-72 295,10</u>	-66 282 744,74	<u>-62 653,32</u>	-67 169 127,44
VUOSIKATE		102 625 441,41		100 161 788,98
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		-90 609 411,56		-87 717 338,23
TILIKAUDEN TULOS		<u>12 016 029,85</u>		<u>12 444 450,75</u>
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		614 330,00		-1 097 925,09
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)		0,00		1 831 255,09
Tuloverot		-790 648,01		-816 623,27
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ		<u>11 839 711,84</u>		<u>12 361 157,48</u>
Tuloslaskelman tunnusluvut				
Toimintatuotot, %:a toimintakuluista		191,2 %		194,6 %
Vuosikate, %:a poistoista		113,3 %		114,2 %

Tase 2015

VASTAAVAA

Eu-
roa

31.12.2015

31.12.2014

Pysyvät vastaavat

Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet	4 358 736,23		3 763 929,65	
Muut pitkävaikutteiset menot	<u>1 299 154,38</u>	5 657 890,61	<u>1 432 388,96</u>	5 196 318,61
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet	14 806 458,66		14 806 458,66	
Rakennukset	178 716 618,63		169 483 142,28	
	1 685 342		1 663 327	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	470,52		222,87	
Kuljetusvälineet	4 517 401,61		4 833 577,06	
Muut koneet ja kalusto	2 644 269,14		2 295 894,39	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankin- nat	<u>25 708 326,70</u>	1 911 735 545,26	<u>7 099 601,97</u>	1 861 845 897,23
Sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet		186 548 595,66		186 359 236,22
Muut saamiset		<u>14 989,27</u>		<u>14 989,27</u>

Pysyvät vastaavat yhteensä

2103 957 020,80

2053 416 441,33

Vaihtuvat vastaavat

Vaihto-omaisuus				
Aineet ja tarvikkeet		1 342 202,34		1 343 066,35
Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	35 894 976,70		42 597 308,11	
Lainasaamiset	85 364,31		30 540,50	
Muut saamiset	14 390,35		23 380,03	
Siirtosaamiset	<u>2 074 717,50</u>	38 069 448,86	<u>2 676 974,43</u>	45 328 203,07
Rahat ja pankkisaamiset		7 052 341,25		10 335 280,91

Vaihtuvat vastaavat yhteensä

46 463 992,45

57 006 550,33

VASTAAVAA YHTEENSÄ

2150 421 013,25

2110 422 991,66

VASTATTAVAA

Euroa	31.12.2015	31.12.2014
--------------	-------------------	-------------------

Oma pääoma

Peruspääoma	505 000 000,00		505 000 000,00	
Muu oma pääoma	2 570 498,00		2 570 498,00	
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	13 878 642,56		1 517 485,08	
Tilikauden yli-/alijäämä	<u>11 839 711,84</u>	<u>533 288 852,40</u>	<u>12 361 157,48</u>	<u>521 449 140,56</u>

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Poistoero	5 741 895,12		6 356 225,12	
-----------	--------------	--	--------------	--

Pakolliset varaukset

Muut pakolliset varaukset	<u>29 641 301,30</u>		<u>24 795 450,30</u>	
---------------------------	----------------------	--	----------------------	--

Vieras pääoma

Pitkäaikainen				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	180 421 136,05		133 183 932,25	
Lainat jäsenkunnilta	1 188 002 148,98		1 188 002 148,98	
Muut velat	<u>87 461 847,21</u>	<u>1 455 885 132,24</u>	<u>87 461 847,21</u>	<u>1 408 647 928,44</u>

Lyhytaikainen

Joukkovelkakirjalainat	50 000 000,00		75 000 000,00	
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	15 419 046,20		28 873 005,20	
Ostovelat	35 765 116,40		23 708 301,98	
Muut velat	10 050 893,66		7 200 804,55	
Siirtovelat	<u>14 628 775,93</u>	<u>125 863 832,19</u>	<u>14 392 135,51</u>	<u>149 174 247,24</u>

Vieras pääoma yhteensä

<u>1 581 748 964,43</u>	<u>1 557 822 175,68</u>
--------------------------------	--------------------------------

VASTATTAVAA YHTEENSÄ

<u><u>2 150 421 013,25</u></u>	<u><u>2 110 422 991,66</u></u>
---------------------------------------	---------------------------------------

Taseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste, %	25,1 %	25,0 %
Suhteellinen velkaantuneisuus-%	446,7 %	452,6 %
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa	25 718 354,40	13 878 642,56
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa/asukas	22,87	12,53
Lainakanta 31.12. euroa	1 433 842 331,23	1 425 059 086,43
Lainat euroa/asukas	1 275,27	1 286,14
Lainasaamiset, euroa	0,00	0,00
Pääkaupunkiseudun asukasmäärä 31.12.	1 124 347	1 108 010

Rahoituslaskelma 2015

Euroa	31.12.2015		31.12.2014	
Toiminnan ja investointien rahavirta				
Tulorahoitus				
Vuosikate	102 625 441,41		100 161 788,98	
Tulorahoituksen korjauserät	<u>3 865 843,55</u>	106 491 284,96	<u>-1 326 655,27</u>	98 835 133,71
Investoinnit				
Investointimenot	-141 748 680,06		-117 632 881,60	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	<u>788 048,47</u>	-140 960 631,59	<u>839 326,92</u>	-116 793 554,68
Toiminnan ja investointien rahavirta		<u>-34 469 346,63</u>		<u>-17 958 420,97</u>
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	65 000 000,00		20 000 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-31 216 755,20		-14 372 992,12	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	<u>-25 000 000,00</u>	8 783 244,80	<u>35 000 000,00</u>	40 627 007,88
Oman pääoman muutokset		0,00		9 578 451,85
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos	864,01		-46 270,33	
Saamisten muutos	7 258 754,21		-13 042 484,75	
Korottomien velkojen muutos	<u>15 143 543,95</u>	22 403 162,17	<u>-10 091 238,90</u>	-23 179 993,98
Rahoituksen rahavirta		<u>31 186 406,97</u>		<u>27 025 465,75</u>
Kassavarojen muutos		-3 282 939,66		9 067 044,78
Kassavarojen muutos				
Kassavarat 31.12.	7 052 341,25		10 335 280,91	
Kassavarat 1.1.	<u>10 335 280,91</u>		<u>1 268 236,13</u>	
		-3 282 939,66		9 067 044,78
Rahoituslaskelman tunnusluvut				
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä, €		-112 501 622,87		-96 793 526,01
Investointien tulorahoitus %		72,8 %		85,8 %
Lainanhoitokate		1,68		1,99
Kassan riittävyys, päiviä		6,0		9,9

12.5 Investoinnit

Investointien toteutuma 141,0 miljoonaa euroa jäi 13,8 miljoonaa talousarviota pienemmäksi. Vesihuollon investoinnit jäivät 11,5 miljoonaa, jätehuollon 0,9 ja muut 1,4 miljoonaa arvioitua pienemmiksi.

x 1 000 euroa	TP 2015	TA 2015	Ero TP-TA	TP/TA %	TP 2014
Vesihuolto	122 118	133 590	-11 472	91,4 %	93 039
Jätehuolto	17 697	18 625	-928	95,0 %	22 578
Seutu- ja ympäristötieto	255	470	-215	54,3 %	212
Tukipalvelut	357	820	-463	43,5 %	345
Kuntayhtymän johto, ohjaus ja kehittäminen, asiakaspalvelu	533	1 290	-757	41,4 %	616
INVESTOINNIT YHTEENSÄ	140 961	154 795	-13 834	91,1 %	116 790

Vesihuollon toimialan investointiosastolta oli 1.3.2016 tarkastuslautakunnan kuultavana osastonjohtaja Tuomo Heinonen. Seuraavassa on lyhyt yleiskuvaus HSY:n investoinneista sisältäen Heinosen esityksessä esiin tullut vesihuollon investointien suunnittelujärjestelmä.

Vesihuollon investoinnit

HSY:n vesihuollon investointien toteuttamisen ja rahoituksen periaatteista on sovittu perussopimuksen liitteenä olevasta sopimuksessa pääkaupunkiseudun vesi- ja viemärlaitostoimintojen yhdistämisen periaatteista ja edellytyksistä (ns. yhdistymisen periaatesopimus). Periaatesopimuksen liitteessä on kuvattu vesihuollon kehittämisen ja investointien toteutuksen suunnittelujärjestelmä, joka sisältää seudullisen vesihuollon investointistrategian eli kuntatekniikan yhteistyön puitesopimuksen, vesihuollon investointistrategian, kuntakohtaiset vesihuollon kehittämissuunnitelmat, seudullinen vesihuollon kehittämissuunnitelman ja investointiohjelman.

Kuntatekniikan yhteistyön puitesopimus täsmentää jäsenkaupunkien ja HSY:n yhteistyötä ja kustannusjakoa. Vesihuollon investointistrategia kuvaa vesihuollon investointien painopistealueita tulevana vuosikymmeninä. Kuntakohtaiset vesihuollon kehittämissuunnitelmat kuvaavat kaupungin tarvetta vesihuollon laajentumiselle asemakaavoituksen myötä sekä keskitetyn vesihuollon järjestämisen tarvetta harvaanasutulle alueelle. Seudullinen vesihuollon kehittämissuunnitelma kokoaa yhteen kuntakohtaisten vesihuollon kehittämissuunnitelmien tarpeet muodostaen kehityskuvan HSY:n keskitetyn vesihuollon laajentumiselle. Investointiohjelma kuvaa kymmenen vuoden investointitarpeet huomioiden vesihuollon laajentumisen, toimintavarmuuden ja saneeraustarpeen

Vesihuollon alueverkoston investointeja toteutettiin investointiohjelman mukaisesti monissa aluekohteissa. Suurimpia uudisrakennuskohteita olivat Espoossa Turvesolmu, Kalliomäki, Blominmettäntie, Kaitaa-Finnoo, Saunalahti ja -niemi, Niittykumpu, Kurttila, Keilaniemi, Tapiola ja Perkkää, Helsingissä Honkasuo, Kuninkaantammi, Kruunuvuorenranta, Myllypuro, Pasila, Kalasatama, Itäkeskus, Ilmalanrinne, Maratontie ja Vallilanlaakso, Kauniaisissa Helsingintie ja Itäinen koulupolku

sekä Vantaalla Kivistö, Piispankylä, Keimolanmäki, Fazerintie, Loiskekuja, Elmontie ja Härkähaka. Haja-asutuskohteista toteutettiin investointeja mm. Kuusikodin ja Maarinpuron alueella. Tapiolan keskus -projektin maanalaisten tilojen yhteydessä suunniteltujen vaativien vesihuollon erikoisratkaisujen toteutus aloitettiin.

Investointien suunnittelun ja toteutuksen rinnalla laadittiin vuonna 2015 yhteistyössä jäsenkaupunkien kanssa kuntatekniikan sopimuskokonaisuuteen kuuluvat palvelusopimukset vesihuollon suunnittelusta ja rakennuttamisesta sekä vesihuollon rakentamisesta. Sopimukset allekirjoitettiin joulukuussa 2015.

Verkostosaneerausten keskeisiä hankkeita olivat Helsingissä viemäreiden menetelmäsaneerausurakat keskustan alueella, Lapinmäen- ja Kaupintien runkovesijohtojen saneeraus, Espoossa Lähderannan alueen vesihuollon saneeraus, Vantaalla Käpy- ja Suksitien vesihuollon saneeraus, Koivumäenpolun, Pallo- ja Pyörätien vesihuollon saneeraus. Vesihuoltotunneleiden saneeraukseen kehitettyä hankinta- ja prosessimallia sovellettiin tuloksekkaasti neljään urakkakohteeseen.

Vedenjakelun merkittävin hanke oli edelleen Länsi-Espoon runkovesijohto, jonka rakennustyöt jatkuivat Leppävaaran tunnelissa, Keskuspuistossa, Suurpellossa, Kuurinkalliossa sekä Perkkaan osuuksilla. Johtolinjan viimeiset maanrakennus- ja putkilinjurakat sekä hankkeen paineenkorotus- asemien rakennusurakat ovat käynnissä ja runkovesijohto saadaan käyttöön vuoden 2016 lopulla. Kirkkonummen yhdysvesijohto Ämmässuo-Kolmiranta valmistui ja otettiin käyttöön vuoden lopussa.

Viemärihankkeista merkittävin on Mäntymäki-Vallila viemäritunneli, jonka urakkatoteutus viivästyi Pissararadan rakentamiseen varautumisen vuoksi. Vallilanlaaksoon rakennettu, ylivuotovesiä vähentävä kokoojaviemäri valmistui.

Vedenpuhdistuksen kapasiteetin kasvattamiseen liittyvät hankkeet etenivät Vanhankaupungin vedenpuhdistuslaitoksella: Hiekkasuodatuksen saneeraus jatkui ja valmistuu syksyllä 2016, alkaloinin saneeraus käynnistyi ja valmistuu kesällä 2016, tulojärjestelyjen saneeraus käynnistyi ja valmistuu kesällä 2016, aktiivihiihlaitoksen saneeraus käynnistyi ja valmistuu syksyllä 2016. Pitkälaitoksen korkeapainepumppauksen saneeraus jatkui ja valmistuu kesällä 2016. Aluemittauspisteiden rakentamisen erillisurakat jatkuivat.

Blominmäen jätevedenpuhdistamohanke eteni suunnitellussa aikataulussa. Luolastolle saatiin rakennuslupa ja luolastolouhinnat käynnistyivät syyskuussa 2015. Uusi puhdistamo valmistuu vuonna 2020 ja korvaa Suomenojan jätevedenpuhdistamon. Mikkelänkallion tukikohdan laajennustyöt käynnistyivät vuonna 2015.

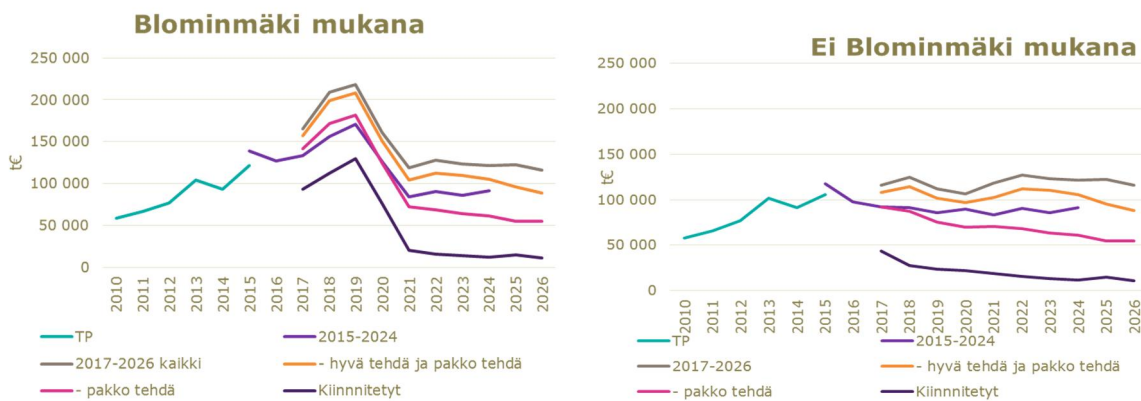
Kaupunkilähtöiset alueverkoston rakentamishankkeet ylittivät talousarvion 4,2 miljoonalla eurolla. Hankkeet etenivät ennakoitua nopeammin ja laajemmin koko HSY:n toiminta-alueella. Ylitystä kompensoivat sekä kaupunkien yhteishankkeina toteutettavat haja-asutusalueiden verkostohankkeet että HSY:n kustannusosuudet johtosirroista, jotka eivät toteutuneet suunnitellusti ja jäivät yhteensä 2,4 miljoonaa talousarviota pienemmiksi.

Vesihuoltolähtöiset investoinnit alittivat talousarvion 13,5 miljoonalla eurolla. Veden hankinnan ja puhdistuksen investoinnit jäivät 1,3 miljoonaa talousarviosta. Kuninkaanlähteen pohjavesilaitoksen saneerausta on jouduttu lykkäämään vedenjakelun riskitarkastelujen edellyttämien laajuusmuutosten vuoksi.

Vedenjakelun ja viemäroinnin investoinnit jäivät yhteensä 6,4 miljoonaa talousarviota pienemmiksi. Länsi-Espoon runkovesijohdon hankkeita siirtyi aiemmilta vuosilta toteutettavaksi vuonna 2015, tämän vuoksi vedenjakelun uudisinvestoinnit ylittyivät 3,3 miljoonalla eurolla. Viemäroinnin uudisinvestoinnit jäivät 2,6 miljoonaa talousarviosta, koska mm. Laajasalon uuden paineviemäriin toteutus siirtyi vuodelle 2016 vesiluvan viivästyisestä johtuen. Verkostojen saneerausinvestoinneissa isoja saneerausurakkahankkeita siirtyi vuodelle 2016, minkä vuoksi saneerausinvestoinnit jäivät 3,2 miljoonaa talousarviota pienemmiksi. Jäteveden pumppaamoiden saneeraustöitä tehtiin 1,2 miljoonaa suunniteltua vähemmän. Tikkurilan vesitornin saneeraukseen oli talousarviossa varattu 2,5 miljoonaa euroa, mutta saneerauksen sijasta vanha tomi tullaan korvaamaan Hiekkaharjuun rakennettavalla uudella tomilla, jonka rakentaminen alkaa vuonna 2017.

Jäteveden puhdistuksen investoinnit jäivät yhteensä 8,7 miljoonaa talousarviosta. Erosta suuri osa, 5,3 miljoonaa, syntyy Blominmäen jätevedenpuhdistamosta. Louhintaurakoiden osittamiseen ja aikataulutukseen liittyvistä järjestelyistä johtuen varsinaisten luolastolouhintojen käynnistäminen lykääntyi. Luolastolouhintaurakan hinta oli myös ennakoitua edullisempi. Viikinmäen jätevedenpuhdistamon rejektiveden erilliskäsittelyn investointeja ei käynnistetty, mistä aiheutuu 3,9 miljoonan euron siirtymä tuleville vuosille.

Muut vesihuollon investoinnit ylittyivät 2,8 miljoonalla eurolla, koska Mikkilänkallion tukikohdan laajennus ei ollut mukana talousarviossa.

Vesihuollon investoinnit 2010 - 2015 sekä tulevaisuuden tarpeet

Jätehuollon investoinnit

Vuoden 2015 aikana jätteenkäsittelyssä investoitiin erityisesti biojätteen käsittelyn tehostamiseen ja Sortti-asetoiminnan laajentamiseen. Biojätteen esikäsittelyyn ja biokaasulaitoksen lopputuotteen eli mädätteen jälkikäsittelyä ennen kompostointiprosessia varten tarvittavat saneeraustyöt Ämmäsuon kompostointilaitoksella valmistuivat alkuvuodesta. Biokaasulaitos valmistui käyttöön otettavaksi keväällä ja avajaisia vietettiin kesäkuussa. Biokaasun siirtopumppaamo biokaasulaitok

sesta kaasuvoimalaan valmistui lokakuussa 2015. Biojäte käsitellään sekä energia- että materiaali- tehokkaasti hyödyntämällä biojätteen sisältämä energia biokaasuna sähkön- ja lämmöntuotannossa ja tuottamalla biojätteestä maanparannuskompostia.

Ämmäsuon jätehuoltokeskuksessa valmisteltiin jätevesien tasausaltaan rakentamista esilouhimalla altaan kaivanto. Ämmäsuolla valmistauduttiin myös ottamaan vastaan ja käsittelemään Blominmäen puhdistamon louheita rakentamalla louheen käsittelyä varten vastaanottoalue syksyllä 2015. Ämmäsuon kaatopaikkakaasu sisältää kaasumootoreita syövyttävää rikkivetyä, jonka poistamista varten rakennettiin puhdistuslaitteisto, joka valmistui maaliskuussa.

Ruskeasannan Sortti-aseman rakennustyöt valmistuivat elokuussa. Kivikon jätepalvelukeskuksessa tehtiin toimiston saneeraustöitä ja korjattiin piha-alueita. Loppuvuodesta 2015 käynnistettiin Jorvaksen Sortti-aseman hanke hallituksen hyväksytyä hankesuunnitelman marraskuussa.

Aluepalvelulähtöiset investoinnit toteutuvat lähes talousarvion mukaisesti. Investoinneista merkittävien oli Ruskeasannan sorttiasema, joka avattiin käyttöön alkusyksystä. Investointi ylitti vuodelle 2015 varatut määrärahat noin 1,0 miljoonalla, koska vuosina 2013 - 2014 tehdyt maaperän vahvistustyöt viivästyivät urakkaa alkuperäisestä aikataulusta ja osa rakennuskustannuksista siirtyi vuodelle 2015. Jorvaksen Sortti-aseman hankkeeseen vuodelle 2015 varattu 0,5 miljoonaa jäi käyttämättä, mikä kompensoi ylitystä. Lisäksi aluepalvelujen kalustohankinnoissa säästy 0,5 miljoonaa, koska Sortti-asemien itsepalvelulaitteistoja ei vielä toteutettu Ruskeasannan lisäksi muille asemille.

Käsittelypalvelulähtöiset investoinnit alittivat talousarvion 0,7 miljoonalla. Biojätteen käsittelyn ja mädätyskaasun hyödyntämisen hankkeet viivästyivät biokaasulaitoksen prosessitekniikan ja biokaasun hyödyntämistavan perusteellisen harkinnan vuoksi. Kaasun hyödyntämiseen ja prosessien lämmitysjärjestelmiin liittyviä ja muita kustannuksia siirtyi aiemmilta vuosilta vuodelle 2015 noin 2,0 miljoonaa. Ämmäsuon kaatopaikan viimeistelyrakenteita ei kuitenkaan toteutettu aiemmin suunnittelun mukaisesti. Tästä syntyi 1,8 miljoonan säästö. Ämmäsuon laajennusalueen investoinnit jäivät 1,3 miljoonaa talousarviosta, koska mm. suunniteltua huoltokanaalin kattamista ei toteutettu vielä. Infran kehittämisen hankkeet ylittyivät 0,2 miljoonalla kaasun hyödyntämistä varten tarpeellisten kaasun- ja lämmön siirtoputkistojen ja korjaamotilojen rakentamisesta johtuen.

Muut jätehuollon investoinnit jäivät 0,1 miljoonaa talousarviota pienemmiksi maanhankintaan varatun määrärahan jäädessä käyttämättä.

Muut investoinnit

Seutu- ja ympäristötiedon investoinnit jäivät 0,2 miljoonaa talousarviosta. REPA-ilma -hankkeessa suunnitellut investoinnit eivät toteutuneet, koska haettua tukirahaa ei saatu. Ohjauksen ja kehittämisen sekä asiakaspalvelun investoinnit jäivät 0,8 miljoonalla, lähinnä laskutukseen, varaston- ja projektinhallintaan sekä HR-järjestelmiin liittyvien tietojärjestelmähankkeiden viivästymisestä johtuen. Tukipalvelujen investoinnit jäivät 0,5 miljoonaa talousarviota pienemmiksi uuden hankintajärjestelmän toteutuksen siirryttyä vuodelle 2016 sekä muista pienemmistä IT-hankkeista johtuen.

12.6 Rahoitus- ja vastuusitoumukset

Vuosikate oli 102,6 miljoonaa euroa, mikä ei riitä kattamaan kuntayhtymän lainojen lyhennyksiä ja investointitasoa. Investoinnit olivat vuonna 2015 yhteensä 141,0 miljoonaa euroa, josta 72,9 % voitiin rahoittaa tulorahoituksella.

Tilikauden aikana nostettiin uutta pitkäaikaista lainaa yhteensä 65,0 miljoonaa euroa. Vanhoja lainoja lyhennettiin 31,2 miljoonalla eurolla. Lyhytaikaisia maksuvalmiusluottoja (kuntatodistusohjelma) nostettiin tarpeen mukaan useissa erissä. Tilikauden päättyessä kuntatodistuksia oli ulkona 50,0 miljoonan euron edestä. Maksuvalmius on ollut hyvä.

HSY:n lainakanta 31.12. oli 1433,8 miljoonaa euroa. Tästä summasta jäsenkuntien perustamislainojen osuus oli 1188,0 miljoonaa, rahoituslaitoslainojen 195,8 miljoonaa ja lyhytaikaisten maksuvalmiusluottojen 50,0 miljoonaa euroa.

Omavaraisuusaste nousi tilikauden alun 25,0 %:sta tilikauden lopun 25,1 %:iin.

Tarkastuslautakunnan suositus: Suhdanteiden heikentymisestä huolimatta HSY:n talous on tyydyttävällä tasolla. Tarkastuslautakunta korostaa kuitenkin positiivisen kehityksen jatkamisen tärkeyttä kuntayhtymän talouden ohjauksessa pitkällä aikavälillä. Toimivan johdon tulee pitkällä aikavälillä huolehtia toiminnan turvaamisen näkökulmasta riittävän korkeista omavaraisuusasteista ja lyhyellä aikavälillä varmistettava, etteivät toimialakohtaiset omavaraisuusasteet laske nykytasosta.

12.7 Henkilöstö

HSY:n henkilöstömäärä väheni 31.12. tilanteessa yhdellä henkilöllä edellisestä vuodesta. Ostolas-
kujen käsittelyn henkilöstö siirrettiin maaliskuun alusta tukipalvelujen tulosalueelta ohjauksen ja ke-
hittämisen talousyksikköön.

Henkilöstön keskimääräinen määrä vuoden aikana henkilötyövuosina oli 757,7 htv. Se oli 22,4 htv
henkilöstösuunnitelman mukaista määrää 780,1 htv pienempi. Henkilötyövuosiin on laskettu mukaan
kesätyöntekijät sekä palkalliset opinnäytetyöntekijät ja muut palkalliset lyhytaikaiset työsuhteet.

Yksikkö	Palkat	Sivukulut	Palkat yhteensä	Henkilöstö 31.12.2015	Henkilöstö 31.12.2014	Muutos 2014 - 2015
Vesihuolto	19 801 963 €	4 843 103 €	24 645 066 €	426	433	-7
Jätehuolto	5 561 814 €	1 748 426 €	7 310 240 €	130	124	+6
Seutu- ja ympäristötieto	1 666 333 €	486 261 €	2 152 595 €	36	35	+1
Tukipalvelut	2 749 578 €	676 267 €	3 425 845 €	62	66	-4
Asiakaspalvelu	1 322 243 €	326 167 €	1 648 410 €	35	37	-2
Kuntayhtymän johto, ohjaus ja kehittäminen						
- palkat	2 939 685 €	918 538 €	3 858 223 €	63	58	+5
- luottamushlöt, palkkiot	174 734 €	14 725 €	189 459 €			
Yhteensä	34 216 351 €	9 013 487 €	43 299 838 €	752	753	-1

Tarkastuslautakunta on 5.4.2016 käsitellyt vuoden 2015 henkilöstökertomuksen, joka hallituksen
18.3.2016 tekemän päätöksen mukaisesti on toimitettu tiedoksi yhtymäkokoukselle.

13 Sitovat määrärahat

Yhtymäkokous hyväksyi 14.11.2014 HSY:n toiminta- ja taloussuunnitelman vuosille 2015 - 2017 sekä talousarviovuotta 2015 koskevat sitovat määrärahat ja tuloarviot, jotka toteutuivat seuraavasti:

euroa	TP 2015	TA 2015	Ero/euroa	TP/mTA %
Vesihuolto				
Toimintakulut *)	84 103 433	83 985 737	117 696	100,1 %
Investointimenot	122 117 573	133 590 000	-11 472 427	91,4 %
Jätehuolto				
Toimintakulut *)	85 614 379	82 688 099	2 926 280	103,5 %
Investointimenot	17 697 328	18 625 000	-927 672	95,0 %
Seutu- ja ympäristötieto				
Kuntaosuudet	3 646 000	3 646 000	0	100,0 %
Toimintakulut *)	3 513 113	4 274 026	-760 913	82,2 %
Investointimenot	255 226	470 000	-214 774	54,3 %
Tukipalvelut				
Toimintakulut	6 061 712	6 180 129	-118 417	98,1 %
Investointimenot	357 068	820 000	-462 932	43,5 %
Kuntayhtymän johto, ohjaus ja kehittäminen sekä asiakaspalvelu				
Toimintakulut	9 372 877	7 385 244	1 987 633	126,9 %
Investointimenot	533 436	1 290 000	-756 564	41,4 %

*) Vesihuollon ja jätehuollon toimialojen sekä seutu- ja ympäristötiedon tulosalueen osalta sitovina määrärahoina ovat toimintamenot ilman hallinnon ja muiden tulosalueiden sisäisiä palveluveloituksia (toimialojen väliset ovat mukana). Sitovat investointimenot ovat investointeja, joista on vähennetty poistojen perustana käytettävää hankintamenoa pienentävät ulkopuoliset rahoitusosuudet.

Vesihuollon toimintakuluissa ilman hallinnon ja tukitoimintojen sisäisiä veloituksia ja pakollisia varauksia saavutettiin 4,7 miljoonan euron säästöt. Toimintakuluihin sisältyy 4,8 miljoonan budjetointimattomat pakolliset varaukset Kuninkaan-tammen sakka-allasalueiden sekä Dämmanin vedenpuhdistuslaitoksen sulkemiseen ja purkamiseen liittyviin vastaisiin kustannuksiin. Varauksesta johtuen sitovat määrärahat ylittyivät 0,1 miljoonalla, vaikka vesihuollon toimintakulut kokonaisuutena jäivät 0,3 miljoonaa talousarviota pienemmiksi.

Jätteenkuljetuksen ennakoitua suurempi suorit määrä lisäsi kuljetus- ja käsittelykustannuksia 2,1 miljoonalla. Vantaan Energian jätevoimalan ennakoimattomista huoltokatkosta johtuen jätteitä jouduttiin ohjaamaan Ämmäsuolle paalattavaksi, väliarastoitavaksi ja osin loppusijoitettavaksi. Näistä ja ylimääräisistä kuljetuskustannuksista aiheutui yhteensä 1,2 miljoonan euron lisäkustannukset. Uudenmaan Voima Oy:lle kuuluvat jätevoimalan porttimaksut läpi-laskutetaan HSY:n

kautta. Yhtiön toimintavolyymi oli arvioitua suurempi, joka näkyy läpilaskutettavien porttimaksujen kasvuna, josta aiheutuu 0,6 miljoonan kulut (sekä vastaava tuottojen kasvu). Ämmäsuon kaasuvaimalan moottorien määräaikaishuoltojen yhteydessä jouduttiin tekemään toimintavarmuuden kannalta välttämättömiä lisähuoltotoimenpiteitä, joista syntyi 0,8 milj. euron lisäkulut. Muissa toimintakuluissa saavutetut säästöt (yhteensä -1,9 milj. euroa) eivät riittäneet kattamaan syntyneitä odottamattomia lisäkuluja. Jätehuollon toimintatuotot kasvoivat kuitenkin 3,2 miljoonaa euroa, jolloin tulojen ja menojen erotuksena syntyvä toimintakate oli 0,5 miljoonaa talousarviota parempi.

Kuntayhtymän johdon, ohjauksen ja kehittämisen sekä asiakaspalvelun toimintakulut alittivat talousarvion yhteensä 0,4 miljoonalla. Talousarviota hyväksyttäessä sitoviin määrärahoihin on inhimillisestä virheestä johtuen laskettu vain johdon, ohjauksen ja kehittämisen toimintakulut (7,4 milj.). Talousarviossa on erikseen asiakaspalvelun toimintakulut (2,3 milj.), jotka jäivät laskematta mukaan sitoviin määrärahoihin. Laskuvirheestä johtuen sitovat määrärahat ylittyvät yhtymäkokouksen päätökseen nähden 2,0 miljoonalla, kun todelliset toimintakulut jäivät talousarviota pienemmiksi.

Hallitus on kokouksessaan 19.2.2016 § 17 esittänyt yhtymäkokouksen hyväksyttäväksi tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä vesihuollon toimialan sitovien toimintamenojen määrärahaylityksen 117 696 euroa, jätehuollon toimialan sitovien toimintamenojen määrärahaylityksen 2 926 280 euroa ja kuntayhtymän johdon, ohjauksen ja kehittämisen sekä asiakaspalvelun sitovien toimintamenojen määrärahaylityksen 1 987 633 euroa.

Tilintarkastaja on tilintarkastuksen johdosta tarkastuslautakunnalle antamassaan raportissa puoltanut tilinpäätöksen hyväksymistä ja vastuuvapauden myöntämistä asianomaisille tilivelvollisille ehdolla, että yhtymäkokous hyväksyy tehdyt ylitysesitykset.

Tarkastuslautakunta päätti kokouksessaan 5.4.2016 puoltaa tilinpäätöksen hyväksymistä ja vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille ehdolla, että yhtymäkokous hyväksyy sille tehdyn ylitysesityksen.

Tarkastuslautakunnan johtopäätös: Jätehuollon toimintakulut ylittyivät 2.926.280,- euroa. Ylityksen johdosta olisi yhtymäkokoukselle tullut tehdä esitys määrärahojen korotuksesta viimeistään marraskuun yhtymäkokoukseen.

Tarkastuslautakunnan suositus: Tarkastuslautakunta kehottaa taloushallinnosta vastaavia huolehtimaan siitä, että talousseurannan ennakoitavuutta parannetaan niin, että mahdolliset ylitystarpeet ovat tiedossa viimeistään lokakuussa.

14 Riskienhallinta

14.1 Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Kehittämisyksiköstä oli sekä 22.9.2015 että 26.1.2016 tarkastuslautakunnan kuultavana riskienhallintapäällikkö Jussi Pirinen. Kuntalain 115 § mukaan kuntayhtymän toimintakertomuksessa on esitettävä selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joilla johto pyrkii varmistamaan toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden. Riskienhallinta tarkoittaa järjestelmällistä ja ennakkoivaa tapaa tunnistaa, analysoida ja hallita toimintaan liittyviä uhkia ja mahdollisuuksia.

HSY:n jokainen toimiala ja tulosalue antoivat osana tilinpäätösprosessia selonteon sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä kuntalain selontekoa koskevien vaatimusten mukaisesti. Selonteot tehtiin dokumentoituina itsearviointeina COSO-erm viitekehyksen mukaisesti laadittua arviointikehikkoa käyttäen.

HSY:ssä voimassa olevien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden ja ohjeiden tavoitteena on vastata uudistuneen kuntalain vaatimuksiin ja vahvistaa hyvää hallinto- ja johtamistapaa HSY -konsernissa.

Itsearviointien vastausten perusteella valvontaympäristö on suurimmalta osin vaatimusten mukainen. Toimintaprosessien kuvauksissa on puutteita, jotka on kuitenkin itsearvioinneissa tunnistettu. Henkilöstön tehtäväkuvauksissa ja vastuualueiden määrittelyssä löytyy tarkennettavaa ja kehitettävää. HSY:n eettisten periaatteiden määrittely ja väärinkäytösprosessien hallinnan yhtenäisten ohjeiden luominen ovat vuoden 2016 kehittämiskohteina.

Itsearviointien vastausten mukaan toimialat ja tulosalueet ovat tunnistaneet keskeiset riskit ja arvioineet ne määrittämällä riskien todennäköisyyden ja vaikuttavuuden. Riskirajoja on määritetty riskienhallinnan toimenpideohjelmien laadinnan yhteydessä ja esimerkiksi vakuutuksien hankinnassa. Riskirajojen kokonaisvaltaiseen määrittelyyn ei kuitenkaan ole yhtenäistä menettelyä, mikä on tunnistettu kehittämiskohteeksi. Vastuuhenkilöiden nimeämisessä tunnistettujen riskien hallintaan ilmeni jonkin verran puutteita. Riskirajojen tarkemmalle määrittelylle on suunniteltu ajankohdaksi vuoden 2016 RISKI-ohjelmistoprojektin toinen vaihe, jolloin ohjelmisto otetaan käyttöön kokonaisvaltaisessa riskienhallinnassa.

Valvontatoimintojen toteuttaminen on pääsääntöisesti hyvällä tasolla. Ulkoisia palveluja ja hankintoja koskevan yhteisen sopimusrekisterin käyttöönotto nähdään tarpeellisena kehittämiskohteena. Eräiden tietojärjestelmien omistajuuden ja hallinnan selkeyttämistä jatketaan vuonna 2016. Henkilöstön vastuiden ja toimivallan määrittelyn osalta koettiin tarpeelliseksi tehdä joitain tarkistuksia ja täsmennyksiä esimerkiksi allekirjoitusoikeuksiin.

Esimiehiä on informoitu HSY:n sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käytännöistä. Säännöllisesti toistettava informaatio nähdään keinona jalkauttaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käytännöt entistä paremmin koko organisaatioon.

Saatujen vastausten perusteella seuranta toimii pääosin hyvin. Kehittämiskohteeksi on tunnistettu seurannan dokumentoinnin ja kattavuuden edelleen kehittäminen. Suoritetut valvontatoimenpiteet tulisi kirjata nykyistä paremmin. Turvallisuushavaintojen ja läheltä piti -tilanteiden raportointia myös toimialojen ja tulosalueiden johtoryhmille tulisi tehostaa. HSY:ssä vuonna 2015 käyttöön otettu RISKI-ohjelmisto on työkalu työturvallisuus- ja työsuojeluasioiden hallintaan ja raportointiin.

14.2 HSY:n toimintaan liittyviä merkittäviä riskejä ja niiden hallinta

Vahinkoriskit

HSY:n toimintaan, erityisesti vesihuollon toimialaan, liittyy poikkeuksellisen suuri vahinkoriski. Putkistoissa paineistettuna virtaava vesi sekä jätevesi muodostavat erityisen riskin kosteusvaurioille tai biologiselle päästölle verkoston rikkoontuessa. Lisäksi paineenalaisena virtaava vesi voi putken rikkoontuessa aiheuttaa mekaanisesti vaurioita. Viemäriin tukkeutuminen tai pumppaamon toimintahäiriö voi aiheuttaa jäteveden virtaamisen maastoon tai vesistöön (viemäriylivuoto). Vastaavasti puhdistamolla tapahtuvassa häiriö- tai vikaantumistilanteessa puhdistamatonta tai vajaasti puhdistettua jätevettä joudutaan laskemaan purkuvesistöön (puhdistamoylivuoto).

Koska vesihuoltolaitostoihimintaan liittyviä riskejä ei ole mahdollista kokonaan eliminoida, toiminnassa keskitytään vahinkotapahtumien määrän ja niiden seurausten minimoointiin. Riskien vähentäminen huomioidaan suunnitteluvaiheesta alkaen: putkiverkot toteutetaan siten, että mahdollinen vuoto ohjautuu ensisijaisesti maastoon tai vesistöön rakennetun tilan sijasta, kriittiset kohdat vahvistetaan, erityisen arassa tai riskipitoisessa ympäristössä putket varustetaan suojarakenteilla ja putkistojen reittejä suunniteltaessa otetaan huomioon muu infrastruktuuri. Verkkojen kunnon seuranta erilaisin menetelmin ja saneeraustoimenpiteiden oikea kohdentaminen estää osaltaan verkon osien ikääntymisestä aiheutuvia riskejä.

Tulvariskit liittyvät etenkin sekaviemäroityihin alueisiin. Riskejä voidaan vähentää parantamalla huilvesien hallintaa ja kriittisten kohteiden suojausta sekä ylläpitämällä aktiivista viranomaisyhteistyötä mm. pelastuslaitoksen kanssa.

Toiminnalliset riskit

Merkittäviin toiminnallisiin riskeihin kuuluvat mm. ohuet avainresurssit eräissä keskeisissä toiminoissa. Hiljaisen tiedon ja osaamisen siirto uusille työntekijöille on haasteellista. Henkilövahinkojen osalta erityisesti kaivantotyöt ovat riskialtis alue. Henkilöstöriskejä vähennetään mm. hallituilla, oikein kohdennetuilla rekrytoinneilla, vahvistamalla osaamista avaintehtävissä useammalle henkilölle sekä varmistamalla tiedonsiirto uusille henkilöille. Työturvallisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota tapaturmien estämiseksi.

Riskikartoituksessa esille nousivat myös tietojärjestelmiin liittyvät riskit, esimerkiksi yhdestä ohjelmistotoimittajasta riippuvat tietojärjestelmät ja/tai hyvin ohuet tietojärjestelmätoimittajan avainresurssit. Riskejä voidaan vähentää välttämällä räätälöityjä järjestelmiä, varaamalla riittävästi IT-resursseja järjestelmien ylläpitoon ja kehittämiseen sekä minimoimalla sopimuksin järjestelmätoimittajien henkilöriskit.

Tunnistettuja kyberriskejä ovat mahdollinen murtautumisyritys HSY:n tietojärjestelmiin tai palvelunestohyökkäys HSY:n verkkopalveluihin. HSY:ssä on suoritettu v. 2015 tietoturvakartoitus sekä lisätty tietoturvaohjeistusta.

Taloudelliset riskit

Taloudelliset riskit liittyvät mm. taloudellisten suhdanteiden vaihteluun, joissa tapahtuvat muutokset heijastuvat HSY:n tuloihin erityisesti jätehuollon toimialalla. Lainasalkussa on olemassa korkoriski, jota vähennetään suojaamalla lainasalkun vaihtuvakorkoinen osuus koronvaihtosopimuksin. Spekulatiivisia, riskisiä korkojohdannaisia ei käytetä. Muita riskejä sisältyy sekä myyntilaskutukseen että ostolaskujen käsittely- ja maksuprosessin toimintaan. Hankintaosaamisen jatkuvalla ylläpidolla ja kehittämisellä pyritään minimoimaan vahingonkorvausriidat hankintapäätöksistä.

Tarkastuslautakunnan johtopäätös: HSY on edelleen kehittänyt riskienhallintajärjestelmänsä viime vuosina. Kattava riskikartoitus on tehty koko organisaatiossa. Tarkastuslautakunta pitää erityisen tärkeänä, että riskikartoituksen päivittämistä ja ylläpitämistä jatketaan tulevien vuosien aikana.

15 Tilintarkastus ja sisäinen tarkastus

Kevään 2013 yhtymäkokouksen valitsemana tilintarkastajana kuntayhtymän arviointivuoden 2015 aikana toimi JHTT-yhteisö PwC Julkistarkastus Oy, päävastuunalaisena tilintarkastajana JHTT, KHT Outi Koskinen. HSY-konsernin lakisääteisen tilintarkastuksen lisäksi PwC antoi lausunnot ulkopuolista rahoitusta saavista hankkeista hanketarkastusten perusteella ja tarjosi neuvontapalveluja HSY:n johdolle alla olevan yhteenvedon mukaisesti riippumattomuutensa sallimissa rajoissa.

HSY:n sisäinen tarkastus toimii toimitusjohtajan alaisuudessa ja siinä noudatetaan hallituksen hyväksymää sisäisen tarkastuksen toimintaohjetta. Tarkastustyö perustuu vuosittain laadittavaan toimitusjohtajan hyväksymään tarkastussuunnitelmaan. Sisäinen tarkastaja vastasi itsenäisesti tarkastustyön suunnittelusta, toteutuksesta ja raportoinnista kuntayhtymässä. Tarkastuksista raportoitiin HSY:n johdolle, hallitukselle ja tarkastuslautakunnalle sekä erikseen tarkastuskohteen vastuhenkilölle tarkastuksen päätyttyä.

Sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelmaan sisältyi rakennustyömaiden ilmoittamisvelvollisuuden toteutuminen HSY:ssä, ulkoistettujen palveluiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt vesihuollon toimialan verkko-osastolla sekä tietojärjestelmätarkastus neljän keskeisen tietojärjestelmän osalta.

Arviointivuonna sisäinen tarkastus vaihtoi myös informaatiota kuntayhtymän tilintarkastuksesta vastaavan tahon kanssa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisuuden varmistamiseen liittyen. HSY:ssä sisäinen tarkastus ei osallistu varsinaisesti tilintarkastusta avustavaan työhön, vaan sisäisen tarkastuksen pääasiallinen tehtävä on edistää sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa HSY-konsernissa tarkastus- ja konsultointitoiminnalla. Siten se tukee organisaatiota sen tavoitteiden saavuttamisessa. Sisäinen tarkastus tuottaa johdolle ja hallitukselle arviointitietoa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan riittävydestä ja tehokkuudesta.

Sekä tilintarkastaja että sisäinen tarkastaja esittelivät tarkastuslautakunnalle kokouksessa 5.4.2015 yhteenvetoraporttinsa vuoden 2015 havaintojen osalta. Tilintarkastajan tilintarkastuskertomus vuodelta 2015 on mukautettu kertomus jätehuollon toimintakulujen ylityksen osalta. Tehdyissä vuosisuunnitelman mukaisissa tarkastuksissa ei todettu kriittisiä havaintoja kuntayhtymän sisäisen valvonnan toimivuuteen liittyen.

Yhteenveto tilintarkastuksesta ja tilintarkastusyhteisö PWC Julkistarkastus Oyj:ltä pyydettyistä toimeksiannoista:

- Tilintarkastus 2015, 22 pv
- Johdannaissopimusten tarkastus, 8 pv
- Johdannaissopimusten tarkastus, 8 pv
- KUVES alijäämän kattamisen vaihtoehdot –selvitys 9.9.2015
- Erityistarkastukseen liittyvä tarkastustyö ja tarkastuslautakunnan kokoukset
- EAKR projektitarkastus KIHU
- Ilmanlaadun osaamis- ja innovaatiokeskittymä
- MMEA –projektin tarkastus
- Tekes Inka: ÄlykäsVesi –hankkeen tarkastus
- Teolliset symbioosit ja urbaani kiertotalous

Lisäksi tilintarkastusyhteisön emoyhteisöltä PricewaterhouseCoopers Oy:ltä on erillisellä päätöksellä tilattu Erityistarkastus 2015, jätevoimalan polttokapasiteetin myyntiyhtiön (Uudenmaan Voima Oy) perustamisen ja liiketoiminnan siirtojärjestelyjen oikeudellista avustusta sekä arvonlisäveroneuvontaa.

Helsingissä 12. huhtikuuta 2016

Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymä
Tarkastuslautakunta

Nina Merjola-Repo
puheenjohtaja

Sari Näre
varapuheenjohtaja

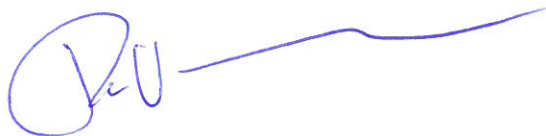
Jarkko Pietikäinen

Minna Ruuth

Aarno Turunen

Pauli Vahtera

Pertti Eklund
varajäsen

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä

PL 100, 00066 HSY, Opastinsilta 6 A, 00520 Helsinki
Puh. 09 156 11, Fax 09 1561 2011, www.hsy.fi

Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster

PB 100, 00066 HRM, Semaforbron 6 A, 00520 Helsingfors
Tfn. 09 156 11, Fax 09 1561 2011, www.hsy.fi

Helsinki Region Environmental Services Authority

P.O. Box 100, FI-00066 HSY, Opastinsilta 6 A, 00520 Helsinki
Tel. +358 9 15611, Fax +358 9 1561 2011, www.hsy.fi

Tilintarkastuskertomus 2015

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän yhtymäkokoukselle

Olemme tarkastaneet Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymän hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2015. Tilinpäätös sisältää kuntayhtymän taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot sekä talousarvion toteutumisvertailun ja toimintakertomuksen. Lisäksi tilinpäätökseen kuuluva konsernitilinpäätös sisältää konsernitaseen, konsernituloslaskelman, konsernin rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot.

Kuntayhtymän hallitus ja muut tilivelvolliset ovat vastuussa kuntayhtymän hallinnosta ja taloudenhoidosta tilikaudella. Kuntayhtymän hallitus ja muu konsernijohto vastaavat kuntayhtymäkonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Kuntayhtymän hallitus ja johtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta ja siitä, että tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot kuntayhtymän tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Hallitus ja johtaja ovat toimintakertomuksessa tehneet selkoa kuntayhtymän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan järjestämisestä.

Olemme tarkastaneet tilikauden hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti olennaisten virheiden ja puutteiden havaitsemiseksi ja raportoimiseksi tarkastuksen tuloksina. Hallinnon tarkastuksessa olemme selvittäneet toimielinten jäsenten ja tehtäväalueiden johtavien viranhaltijoiden toiminnan lainmukaisuutta. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan järjestämisen asianmukaisuutta olemme tarkastaneet ottaen huomioon toimintakertomuksessa niistä esitetyt selonteot. Olemme tehneet tarkastuksen riittävän varmuuden saamiseksi siitä, onko hallintoa hoidettu lain ja yhtymäkokouksen päätösten mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa olemme tarkastaneet riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä eikä puutteita.

Tarkastuksen tulokset

Vuoden 2015 talousarvion sitovien määrärahojen ylityksiä on tapahtunut eräiden tehtäväalueiden kohdalla. Seuraava ylitys on katsottava olennaiseksi: Jätehuollon toimiala, toimintakulujen ylitys 2 926 280 euroa. Muilta osin kuntayhtymän hallintoa on hoidettu lain ja yhtymäkokouksen päätösten mukaisesti.

Kuntayhtymän sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta on järjestetty asianmukaisesti.

Kuntayhtymän tilinpäätös on laadittu tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot tilikauden tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta.

Lausunnot tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä

Esitämme tilinpäätöksen hyväksymistä. Esitämme vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille tarkastamaltamme tilikaudelta edellyttäen, että yhtymäkokous hyväksyy tarkastuksen tuloksina mainitun talousarvioylityksen.

Helsingissä 5. huhtikuuta 2016

PwC Julkistarkastus Oy
Tilintarkastusyhteisö

Outi Koskinen
JHT, KHT

HSY / Aleksi Alku

Henkilöstökertomus 2015

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä
Samkommunen Helsingforsregionens miljöjänster
Helsinki Region Environmental Services Authority

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä
Opastinsilta 6 A
00520 Helsinki
puhelin 09 156 11
faksi 09 1561 2011
www.hsy.fi

Sisällys

1	Johdanto	4
2	Keskeiset asiat henkilöstönäkökulmasta	5
2.1	Strategian henkilöstöosion toteutuminen	5
2.2	Henkilöstökysely	6
2.3	Riskien arviointi	6
2.4	Osaamisen kehittäminen	7
2.5	Rekrytointiprosessin kehittäminen, työnantajan tunnettavuus ja palkitsemisen kokonaisuus	7
2.6	Muut keskeiset hankkeet ja tapahtumat	8
2.7	Henkilöstömenot ja palkkakustannukset	9
3	Henkilöstön määrä, työpanos ja rakenne	10
3.1	Henkilöstön määrä ja henkilötyövuodet	10
3.2	Työpanos	11
3.3	Palvelussuhteen luonne	11
3.4	Henkilöstön päätoimisuus	12
3.5	Henkilöstörakennetta koskevia tietoja	12
3.5.1	Henkilöstön sukupuolijakauma	12
3.5.2	Henkilöstön ikärakenne	13
3.5.3	Koulutustaso	14
3.5.4	Koulutuksiin osallistuminen	14
3.6	Eläkkeelle siirtyminen	15
3.7	Vaihtuvuus	16
4	Terveydellinen toimintakyky	17
4.1	Sairauspoissaolot ja työtapaturmat	17
4.1.1	Sairauspoissaolot	17
4.1.2	Työtapaturmat	18
4.1.3	Työterveyshuoltokustannukset	20
5	Henkilöstötoimikunta	22

1 Johdanto

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän henkilöstökertomus julkaistaan nyt kuudennen kerran. Se sisältää kuvauksen strategian henkilöstöosion ja keskeisten henkilöstöyksikön hankkeiden toteutumisesta, henkilöstömenoista ja palkkakustannuksista, henkilöstön määrästä, työpanoksesta ja rakenteesta sekä terveydellisestä toimintakyvystä. Kertomuksen sisältö noudattaa pääosin aikaisempien kertomuksien perusrakennetta.

Kertomuksen tilastotiedot on kerätty henkilöstöhallinnon tietojärjestelmistä, kirjanpidosta, työterveyshuollon, Kuntien eläkevakuutuksen ja vakuutusyhtiön tilastoista.

Helsingissä 18.3.2016

Ulla Pitkänen
henkilöstöjohtaja

2 Keskeiset asiat henkilöstönäkökulmasta

2.1 Strategian henkilöstöosion toteutuminen

Alla olevassa taulukossa on kuvattu vuoden 2015 strategisia tavoitteita, niihin liittyviä toimenpiteitä ja niiden toteutumista.

Strateginen päämäärä		Houkutteleva työnantaja, jolla on hyviä suorituksia tavoitteleva muutoksiin kykenevä ja hyvinvoiva henkilöstö	
Tavoite 2015 - 2017	Tavoitetaso 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015
Henkilöstön työhyvinvoinnin kokemus paranee ja sairauspoissaolojen määrä vähenee. Lähtövaihtuvuus säilyy hyvällä 4 - 8 %:n tasolla.	Henkilöstö ja esimiehet ovat tietoisia olemassa olevista työhyvinvointia edistävästä toimintamalleista ja käytännöistä ja niiden mukainen toiminta lisääntyy.	Vuonna 2015 voimaan tulevan työterveyshuollon uuden sopimuksen täytäntöönpano ja toiminnan käynnistäminen uuden palveluntuottajan kanssa. Työterveyshuollon tavoitteiden asettaminen, vaikuttavuusmittareiden valinta ja seuranta. Vatu-prosessin sähköisten lomakkeiden tekeminen HR-Herttaan. HR-Hertan ja työterveyshuollon välisen liittymän rakentaminen. Työhyvinvointiin ja työkykyjohtamiseen liittyvät valmennukset sekä säännöllinen viestintä.	<ul style="list-style-type: none"> • Toteutui osittain <p>HR-Herttaan ei voi tietosuojan vuoksi tallentaa käytyjä vatu-keskusteluja, mutta sinne laitetaan kohta, johon voi tallentaa, että keskustelu on käyty</p> <p>HR-Hertan ja työterveyshuollon välisen liittymän rakentaminen ei ole edennyt, koska työterveyshuollolla ei ole siihen vielä valmiuksia.</p>
	Vuonna 2014 laadittu työhyvinvointiohjelma sisältöineen jalkautetaan kentälle. Ohjelma linjaa toimintaa ja työhyvinvointia edistäviä käytäntöjä HSY:llä. Työhyvinvointia edistävä työ on aktiivista arjen toimintaa, jossa otetaan huomioon fyysisen hyvinvoinnin lisäksi henkinen hyvinvointi.	Työturvallisuusriskien arvioinnin ja työolojen kehittämisen prosessin mallintaminen ja jalkauttaminen sekä toteuttamisen käynnistäminen koulutuksineen. Prosessin edellyttämän sähköisen työkalun hankinta ja käyttöönotto.	<ul style="list-style-type: none"> • Toteutui
Henkilöstön kokemus osaamisen kehittämisestä ja muutuskyvystä kehittyy positiiviseen suuntaan. Henkilöstösuunnitelma tukee päätöksentekoa määrällisen suunnittelun lisäksi myös siinä, että osaaminen kehittyy vastaamaan HSY:n tarpeita.	Uuden strategian mukaiset HSY:n yhteiset avainkompetenssit on määritelty ja niihin liittyvää valmennusta on tarjolla.	Avainkompetenssien määrittely, osaamisen kehittämisen ohjelman ("osaamispolut") valmennusten käynnistäminen, kehityskeskustelulomakkeiden tekeminen HR-Herttaan, kehityskeskustelujen hyödyntäminen valmennusten tarjonnassa	<ul style="list-style-type: none"> • Toteutui osittain <p>Johdon avainkompetenssien määrittely siirtyi vuodelle 2016.</p>
Henkilöstön tyytyväisyys palkitsemiseen nousee lähelle vertailuryhmän tasoa.	Palkitsemisen kokonaisuus ja palkitsemisjärjestelmä tutuksi. Soveltamisohjeiden ja -periaatteiden yhtenäistäminen	TVA-ryhmän kokoonpanon, roolin ja tehtävien tarkistaminen. Hessun palkitsemista koskevien sivujen uudistaminen. Johdon ja esimiesten kouluttaminen yhtenäisen palkkausjärjestelmän soveltamiseen. TVA-järjestelmän toimivuuden seuranta ja jatkokehityksen tarpeen arviointi ja suunnittelu.	<ul style="list-style-type: none"> • Toteutui osittain <p>Palkitsemisen kokonaisuudesta tehtiin kysely ja sitä työstettiin johdon seminaareissa ja henkilöstön muodostamissa pienryhmissä.</p>

Strateginen päämäärä		Tuloksiin ja vaikutuksiin tähtäävä toimintakulttuuri	
Tavoite 2015 - 2017	Tavoitetaso 2015	Toimenpiteet 2015	Toteutuma 31.12.2015
Henkilöstön kokemus johtamis- ja toimintakulttuurin kannustavuudesta paranee ja nousee vertailuryhmän tasolle.	Johtamis- ja toimintakulttuuriin liittyvät HSY:lle olennaiset ja merkittävät osatekijät on kuvattu ja painopisteet valittu teemaan liittyvän kehittämistyön kohteiksi.	Henkilöstötutkimukseen liittyvien toimenpiteiden tekeminen ja seuranta. TSA-järjestelmän hyödyntäminen johtamisjärjestelmän osana.	<ul style="list-style-type: none"> • Toteutui
	Johtamisen ja toimintakulttuurin edistäminen painottamalla arvoja, työhyvinvointia, arvostusta ja kannustamista, luottamusta, työn hallinnan tunnetta, asenteita, positiivisuutta ja työyhteisötaitoja	Johtoryhmän ja päälliköiden valmennusohjelma, muut valmennukset.	<ul style="list-style-type: none"> • Toteutui osittain HSY:n johtoryhmän valmennus toteutettiin ja esimiesvalmennukset käynnistettiin.
Henkilöstön kokemus esimiestyön laadusta paranee ja nousee vertailuryhmän tasolle.	Henkilöstö tiedostaa entistä vahvemmin HSY:n tavoitteet ja panostuksen esimiestyön laatuun ja henkilöstön hyvinvoinnin kehittämiseen	Aktiivinen viestintä asetetuista tavoitteista ja niihin liittyvästä toiminnasta. HR-Hertta arjen työkaluksi. Käytössä olevat tiedot (esim. riskinarvioinnit) ohjaaman kehitystyötä ja toimintaa. Osaamisen tukeminen valmennuksilla ja tarvittavalla lähiuella.	<ul style="list-style-type: none"> • Toteutui

2.2 Henkilöstökysely

Syksyllä 2015 toteutettiin henkilöstökysely, jolla selvitettiin henkilöstön tyytyväisyyttä omaan työhönsä sekä esimiehen, oman työyhteisön ja koko HSY:n toimintaan. Kyselyyn sisältyivät myös kohdat HSY:n arvoista, työterveyshuollon toimivuudesta sekä työhyvinvoinnin kokemuksesta. Neljännen kerran toteutetun kyselyn sisältö säilytettiin käytännössä aikaisempia kertoja vastaavana. Kyselyn vastausprosentti oli 78 % ja sen toteutti Promenade Research Oy.

Tulokset parantuivat lähes kautta linjan edellisistä kyselyistä. Kokonaiskeskiarvo vuonna 2015 oli 3,53, kun edellisessä kyselyssä se oli 3,46. Parhaat arvosanat saivat oma työ (3,76), lähiesimiehen toiminta (3,73) ja arvojen mukainen toiminta (3,73). Huonoimmat arvosanat koko HSY:ssä saivat mm. muutoksien johtaminen ja yhtenäisenä HSY:nä toimiminen. Johtoryhmä on valinnut nämä koko talon kehittämiskohteiksi. Esimiehet ovat työstäneet kyselyn tuloksia osaltaan ja valinneet niistä yhdessä työntekijöiden kanssa kehittämiskohteensa.

2.3 Riskien arviointi

Kokonaisvaltaista työolojen ja riskien arviointia varten otettiin syksyllä käyttöön sähköinen työolojen riskien arviointijärjestelmä Riski. Esimiehet yhdessä työntekijöiden ja sidosryhmien kanssa tekevät järjestelmässä riskien arviointeja ja kehittämistoimenpiteitä työturvallisuuden ja työhyvinvoinnin parantamiseksi. Järjestelmän kautta jokainen työntekijä voi tehdä turvallisuushavaintoja. Esimiehet koulutettiin järjestelmän käyttöön syksyllä.

2.4 Osaamisen kehittäminen

HSY panosti vuonna 2015 vahvasti osaamisen kehittämiseen. HSY:lle laadittiin yhtenäinen koulutussuunnitelma, joka on myös edellytys koulutuskorvauksen hakemiseen työttömyysvakuutusrahastolta. Henkilöstöjärjestelmä HR-Herttaan luotiin koulutusosio, jonka kautta työntekijät voivat hakea ulkoiseen koulutukseen ja ilmoittautua sisäisiin koulutuksiin. Osio sisältää myös jokaisen työntekijän koulutusrekisterin.

Henkilöstöyksikkö kartoitti esimiesten avainkompetenssit ja keväällä 2015 aloitettiin esimiesvalmennukset. Valmennukset koostuvat eri moduuleista kuten työsuhteasiat, esimiestaidot, työturvallisuus- ja työhyvinvointiasiat sekä muista esimiestyötä tukevista osa-alueista. Sekä keväällä että syksyllä järjestettiin esimies- ja päällikköpäivät.

Kielivalmennukset käynnistettiin syksyllä 2015 niille työntekijöille, jotka tarvitsevat nykyisissä tai tulevaisuudessa työtehtävissään kielitaitoa. Vuonna 2014 sihteereille ja assistenteille tehdyn kyselyn mukaisesti järjestettiin heille IT-koulutusta (excel, word, powerpoint) ja omat sihteerij- ja assistenttipäivät.

Uusille työntekijöille järjestettiin Tervetuloa Taloon -perehdytyspäivät kolme kertaa; helmikuussa, kesäkuussa ja marraskuussa. Henkilöstöyksikkö jatkoi myös perehdytyksen onnistumisen seuraamista kyselyn avulla.

2.5 Rekrytointiprosessin kehittäminen, työnantajan tunnettavuus ja palkitsemisen kokonaisuus

Rekrytointiprosessia kehitettiin luomalla rekrytointiperiaatteet. Rekrytointin tavoitteena on saada HSY:lle osaamiseltaan, työkokemukseltaan ja koulutukseltaan parhaiten soveltuvia henkilöitä. Periaatteet koskevat sekä sisäistä että ulkoista rekrytointia ja sitä sovelletaan kaikkiin vapautuviin ja uusiin työtehtäviin. Ohjeessa otetaan kantaa mm. hakumenettelyyn, haastatteluihin, soveltuvuusarviointeihin ja päätöksentekoon.

Työnantajakuvan kehittämiseksi laadittiin suunnitelma vuosille 2016-2017. Työnantajakuvasuunnitelma koskee rekrytointiviestintää, oppilaitosyhteistyötä, opiskelijamessuja, HSY:n nettisivuja ja muuta näkyvyyttä työnantajana.

Palkitsemisen kokonaisuudesta tehtiin syksyllä kysely ja sitä työstettiin sekä johdon seminaareissa että henkilöstön muodostamissa pienryhmissä. Johtoryhmä valitsi kehittämiskohteiksi mm. tulospalkkion, työsuorituksen arvioinnin (TSA) ja kehityskeskustelujen roolin selkeyttämisen, projekti- ja kehitystyöryhmätoiminnan kehittämisen sekä tehtäväkierron kehittämisen. Kehittämistyö tehdään vuoden 2016 aikana.

2.6 Muut keskeiset hankkeet ja tapahtumat

Työsuorituksen arviointijärjestelmän (TSA) mukaiset arvioinnit tehtiin viimevuotisen mallin mukaisena ja sen mukaiset henkilökohtaiset TSA-lisät maksettiin marraskuussa.

Yhteistoimintaelimessä (henkilöstötoimikunnassa) noudatettavista pelisäännöistä tehtiin sopimus. Niissä sovittiin mm. henkilöstötoimikunnan toimikaudeksi neljä vuotta sekä työnantajan ja työntekijöiden edustajien lukumääräksi kahdeksan ja heille kullekin yksi varajäsen. Uusi toimikausi alkoi 1.1.2016.

Henkilöstölle järjestettiin kesäkuussa kesäpäivä ja marraskuussa pikkujoulut. Palvelusvuosijuhla järjestettiin joulukuun alussa.

2.7 Henkilöstömenot ja palkkakustannukset

Toteutuneet henkilöstömenot sivukuluineen olivat noin 43 230 teuroa, jääden noin 488 teuroa talousarviota pienemmäksi.

Ylityö- ja varallaolokustannukset kohdistuvat pääosin töiden luonteen vuoksi vesihuollon toimialalle. Niissä ei ole mukana sivukuluja. Kustannukset olivat ylitöiden osalta vuotta 2014 pienemmät ja varallaolokustannuksia oli enemmän. Vuonna 2014 ylitöitä maksettiin yhteensä 1 468 200 € ja vuonna 2015 yhteensä 1 253 281 €. Varallaolokorvauksia maksettiin 2014 yhteensä 1 164 000 € ja vuonna 2015 yhteensä 1 256 350 €.

Taulukko 2.8 Palkkakustannukset toimi- ja tulosalueittain sekä rahana maksetut ylityöt ja varallaoleminen

Yksikkö	Palkat	Sivukulut	Palkat yhteensä
Vesihuolto	19 801 963 €	4 843 103 €	24 645 066 €
Jätehuolto	5 561 814 €	1 748 426 €	7 310 240 €
Seutu- ja ympäristötieto	1 666 333 €	486 261 €	2 152 595 €
Tukipalvelut	2 749 578 €	676 267 €	3 425 845 €
Asiakaspalvelu	1 322 243 €	326 167 €	1 648 410 €
Kuntayhtymän johto, ohjaus ja kehittäminen			
- palkat	2 939 685 €	918 538 €	3 858 223 €
- luottamushlöt, palkkiot	174 734 €	14 725 €	189 459 €
Yhteensä	34 216 351 €	9 013 487 €	43 299 838 €

Ylityöt	Kuukausipalkat	Tuntipalkat	Yhteensä
Johto, ohjaus ja kehittäminen	9 233 €		9 233 €
Tukipalvelut	16 846 €	4 400 €	21 246 €
Jätehuolto	124 970 €		124 970 €
Vesihuolto	385 528 €	710 189 €	1 095 717 €
Seutu- ja ympäristötieto	2115 €		2115 €
Yhteensä	538 692 €	714 589 €	1 253 281 €

Varallaolokorvaukset	Kuukausipalkat	Tuntipalkat	Yhteensä
Johto, ohjaus ja kehittäminen	19 919 €		19 919 €
Tukipalvelut		9 923 €	9 923 €
Jätehuolto	134 995 €		134 995 €
Vesihuolto	540 703 €	545 186 €	1 085 889 €
Seutu- ja ympäristötieto	5624 €		5624 €
Yhteensä	701 241 €	555 109 €	1 256 350 €

3 Henkilöstön määrä, työpanos ja rakenne

3.1 Henkilöstön määrä ja henkilötyövuodet

Henkilöstön määrä, työpanos ja rakenne on kuvattu 31.12.2015 tilanteen mukaisesti. HSY:n henkilöstömäärä väheni 31.12. tilanteessa kokonaisuudessaan yhdellä henkilöllä edellisestä vuodesta. Ruskeasantaan avattiin uusi Sortti –asema ja ostolaskujen käsittely siirtyi tukipalvelujen tulosalueelta ohjauksen ja kehittämisen talousyksikköön.

Taulukko: henkilöstön määrä 31.12. tilanteen mukaan

Yksikkö	Henkilöstö 31.12.2015	Henkilöstö 31.12.2014	Muutos 2014 - 2015
Vesihuolto	426	433	-7
Jätehuolto	130	124	+6
Seutu- ja ympäristötieto	36	35	+1
Tukipalvelut	62	66	-4
Asiakaspalvelu	35	37	-2
Kuntayhtymän johto, ohjaus ja kehittäminen	63	58	+5
Yhteensä	752	753	-1

Henkilöstön keskimääräinen määrä vuoden aikana henkilötyövuosina oli 757,7 htv, joka oli 23 htv henkilöstösuunnitelman mukaista määrää 780,7 pienempi. Henkilötyövuosiin on laskettu mukaan kesätyöntekijät sekä palkalliset opinnäytetyöntekijät ja muut palkalliset lyhytaikaiset työsuhteet.

Taulukko: henkilöstön määrät ja henkilötyövuodet vakinaisten ja määräaikaisten mukaan

Toimiala/tulosalue	31.12.2015			
	henkilöstö	toteuma htv	Hesu htv	toteuma htv/Hesu htv muutos %
Johto, ohjaus ja kehittäminen	63	60,5	59,35	+1,9 % *
Asiakaspalvelu	35	34,3	36,40	-5,8 %
Tukipalvelut	62	63,1	67,60	-6,7 % *
Jätehuolto	130	127,1	127,68	-0,5 %
Vesihuolto	426	439,6	451,20	-2,6 %
Seutu- ja ympäristötieto	36	33,1	38,50	-14,0 %
Yhteensä	752	757,7	780,7	-3,0 %

* Ostolaskutuksen siirto tukipalveluista johtoon, ohjaukseen ja kehittämiseen

3.2 Työpanos

Tehty työaika kuvaa työaikaa, jonka työntekijä on ollut töissä. Se lasketaan palvelussuhdetietojen perusteella säännöllisestä työajasta, josta on vähennetty mm. vuosilomat, terveysperusteiset poissaolot, kaikki muut palkalliset poissaolot ja kaikki muut palkattomat poissaolot. Vuonna 2015 tehty työpanos oli 84,0 % ja poissaoloprosentti oli 16,0 %. Vastaavasti vuonna 2014 työpanos oli 80,1 % ja poissaoloprosentti 19,9 %. Poissaoloprosentti laski koko HSY:llä.

Taulukko: työpanos

Toimiala/Tulosalue	Poissaolotpvt yhteensä	Tehdyt työpanospvt	Poissaolo-% 2015	Poissaolo % 2014	Poissaolo % 2013
Johto, ohjaus ja kehittäminen	2 114,2	11 789,3	15,2	25,3	26,7
Asiakaspalvelut	1 385,1	6 247,2	18,1	21,4	23,5
Tukipalvelut	1 832,1	11 598,7	13,6	18,0	20,2
Jätehuolto	4 478,4	24 325,4	15,5	19,1	20,0
Vesihuolto	15 800,4	81 546,3	16,2	20,4	20,0
Seutu- ja ympäristötieto	1 351,7	6316,1	17,6	20,6	21,0
Yhteensä	26 961,9	141 823,0	16,0	19,9	20,8

3.3 Palvelussuhteen luonne

Vakinaisen henkilöstön osuus oli 93,75 % ja määräaikaisten 6,25 %.

Vastaavat luvut edellisellä vuonna olivat 95,20 % ja 4,8 %. Määräaikaisen henkilöstön käyttö liittyy lähes kokonaisuudessaan erilaisten sijaisuuksien hoitamiseen.

Taulukko: vakinainen ja määräaikainen henkilöstö toimialoittain/tulosalueittain

Toimiala/Tulosalue	Vakinaiset	%	Määräaikaiset	%	Henkilöt yhteensä	%
Johto, ohjaus ja kehittäminen	60	95,24	3	4,76	63	100
Asiakaspalvelut	33	94,29	2	5,71	35	100
Tukipalvelut	61	98,39	1	1,61	62	100
Jätehuolto	115	88,46	15	11,54	130	100
Vesihuolto	405	95,07	21	4,93	426	100
Seutu- ja ympäristötieto	31	86,11	5	13,89	36	100
Yhteensä	705	93,75	47	6,25	752	100

3.4 Henkilöstön päätoimisuus

Suurin osa työntekijöistä (95,35 %) oli kokoaikatyötä tekeviä kuten edellisennäkin vuonna (96,1 %). Osa-aikaisesti työskenteleviä toimintavuonna oli yhteensä 34. Edellisenä vuonna osa-aikaisesti työskenteleviä oli yhteensä 29.

Taulukko: koko- ja osa-aikatyöntekijät

Toimiala/Tulosalue	Kokoaikaiset	%	Osa-aikaiset	%	Henkilöt yhteensä	%
Johto, ohjaus ja kehittäminen	55	87,30	8	12,70	63	100
Asiakaspalvelut	33	94,29	2	5,71	35	100
Tukipalvelut	60	96,77	2	3,23	62	100
Jätehuolto	125	96,15	5	3,85	130	100
Vesihuolto	414	97,18	12	2,82	426	100
Seutu- ja ympäristötieto	30	83,33	6	16,67	36	100
Yhteensä	717	95,35	35	4,65	752	100

3.5 Henkilöstörakennetta koskevia tietoja

3.5.1 Henkilöstön sukupuolijakauma

Miesten ja naisten suhteellinen osuus on viime vuosina pysynyt lähes samana.

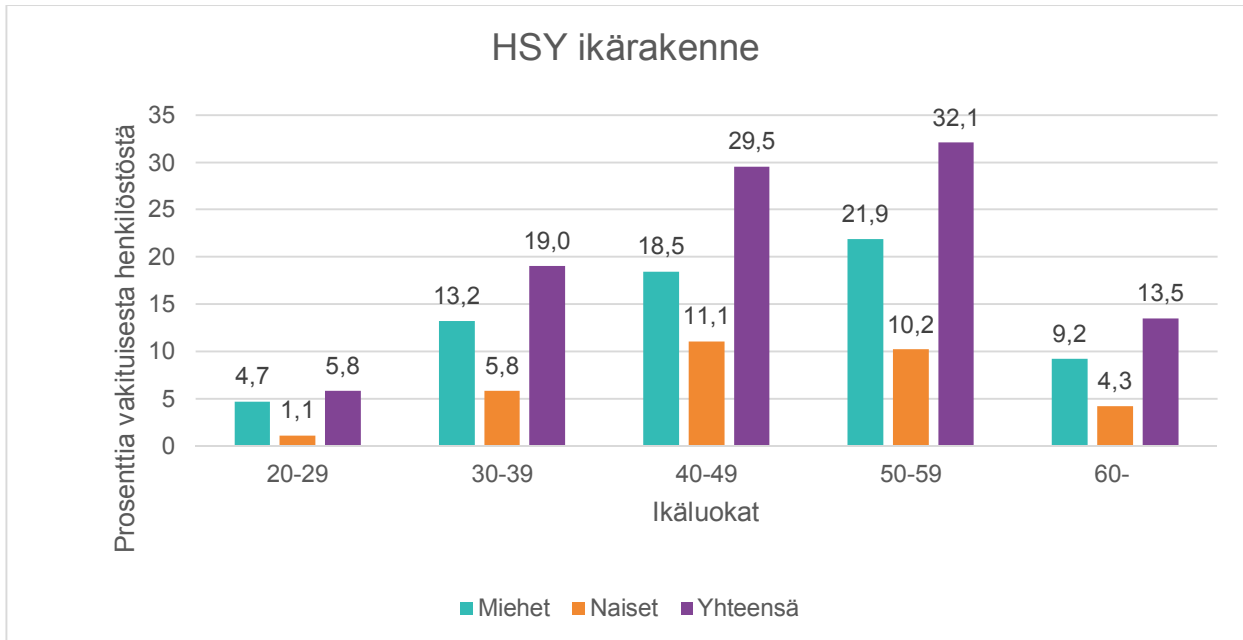
Taulukko: henkilöstön sukupuolijakauma

	2015	2014	2013	2012	2011
Miehet %	65,6	66,9	66,5	65,3	67,1
Naiset %	34,4	33,1	33,5	34,7	32,9

3.5.2 Henkilöstön ikärakenne

HSY:n henkilöstön keski-ikä oli 46,15 vuotta. Vastaava luku edellisenä vuonna oli 46,10 vuotta.

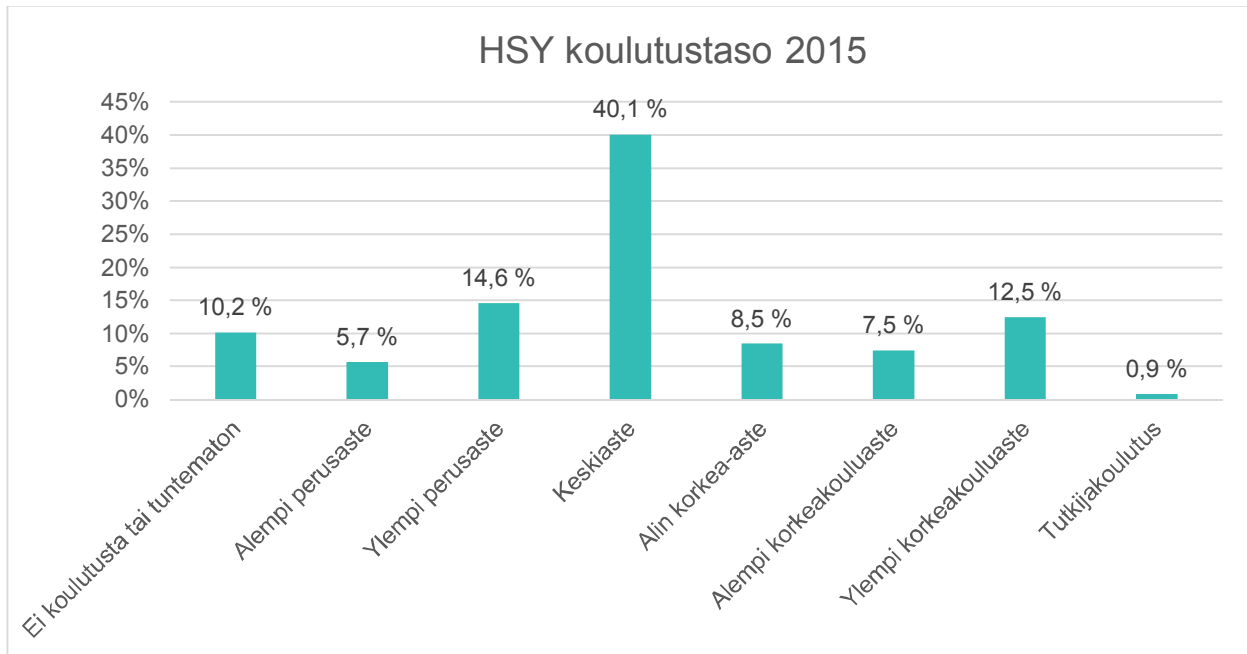
Taulukko: vakituisen henkilöstön ikärakenne

3.5.3 Koulutustaso

Palkkahallinnon järjestelmään tallennettujen tietojen mukaan enemmistö HSY:n henkilöstöstä on käynyt keskiasteen koulutuksen. Muut koulutusasteet ovat suhteellisen tasaisia ja vähiten henkilöstöstä löytyy tutkijakoulutuksen käyneitä.

Taulukko: vakituisten henkilöstön koulutustaso

3.5.4 Koulutukseen osallistuminen

Toimintakauden aikana käyttöön otetun (1.6.2015 lähtien) henkilötietojärjestelmä Hertan koulutusosion mukaan henkilöstö osallistui yhteensä 350 sisäiseen ja ulkoiseen koulutukseen. Koulutuksia järjestettiin sisäisesti 57 ja niihin osallistui 563 eri henkilöä. Ulkoisissa koulutuksissa oli 293 ja niissä kävi kaikkiaan 357 eri henkilöä.

Koulutusosion mukaan koulutukseen osallistumisen päiviä oli yhteensä 799 päivää. Koulutuspäiviin lasketaan kaikki vähintään tunnin kestäneet tilaisuudet. Koulutuspäivän laskennallinen pituus on kuusi tuntia.

3.6 Eläkkeelle siirtyminen

Kevan tiedoissa eläkelajeittain suurin osa on vuonna 2015 jäänyt vanhuuseläkkeelle ja seuraavaksi suurin eläkelaji on osa-aikaeläke.

Taulukko: Kevan tilastot eläkkeelle jääneistä eläkelajeittain vuonna

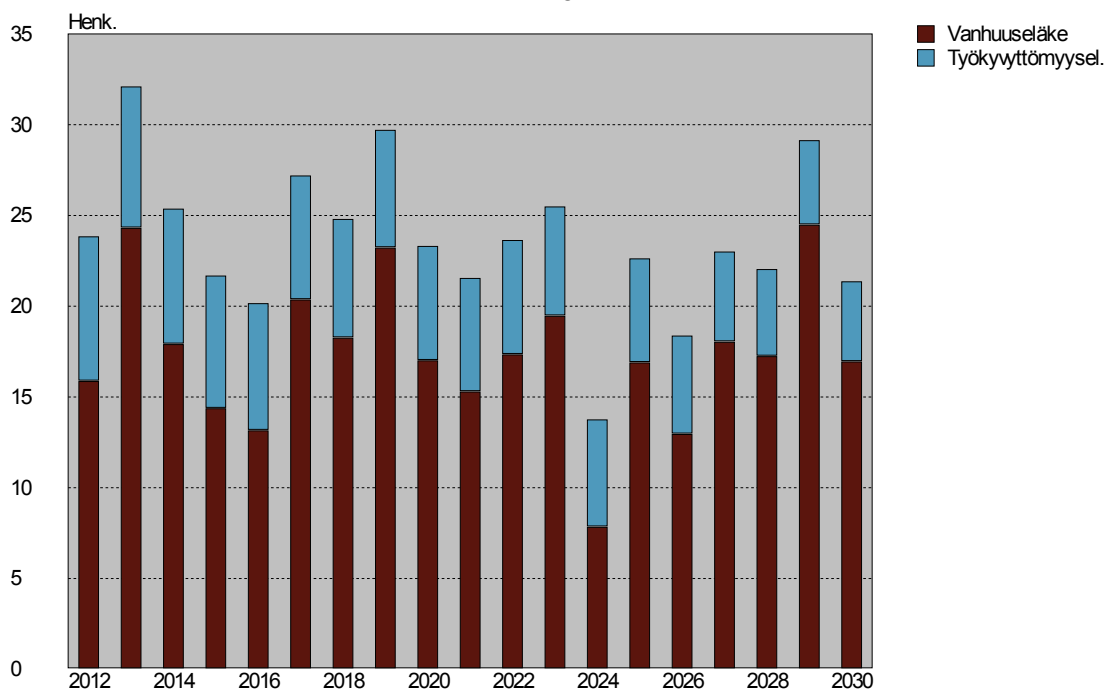
KUEL-eläkkeelle siirtyneet								
Eläkemuoto	2015		2014		2013		2012	
	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%
Vanhuuseläke	14	63,6	18	69,2	27	77,1	11	55,0
Työkyvyttömyyseläke	1	4,5	2	7,7	1	2,9	1	5,0
Osatyökyvyttömyyseläke	2	9,1	1	3,8	1	2,9	4	20,0
Kuntoutustuki	2	9,1	4	15,4	3	8,6	1	5,0
Osa-aikaeläke	3	13,6	1	3,8	3	8,6	3	15,0
Yhteensä	22	100	26	100	35	100	20	100

Kevan arviossa henkilöstön eläkkeelle siirtymisistä (eläkepoistuma-arvio) seuraavat pari vuotta ovat tasaista noin 20 henkilön eläkkeelle siirtymistä vuosittain.

Taulukko: Kevan arvio HSY:n eläkepoistumasta

Kunta-alan eläkepoistuma (KuEL ja VaEL)

Helsingin seudun ymp
2012-2030
Henk.

3.7 Vaihtuvuus

Vuonna 2015 päätyneitä palvelussuhteita oli 37. Jos eläkkeelle siirtymistä ei oteta huomioon, vuoden 2015 lähtövaihtuvuus oli 22 henkilöä eli 3,1 %. Vuonna 2014 lähtövaihtuvuus oli pienempi eli 1,4 %.

Taulukko: vaihtuvuus syykoodeittain

Työsuhteen päätymissyy	2015	vaihtuvuus-%
Eläkkeelle iän perusteella	12	1,7 %
Työkyvyttömyyseläke	3	0,4 %
Irtisanoutunut	18	2,6 %
Työnantaja irtisanonut/purkanut palvelussuhteen	3	0,4 %
Kuollut	1	0,1 %
Yhteensä	37	5,2 %

4 Terveydellinen toimintakyky

4.1 Sairauspoissaolot ja työtapaturmat

4.1.1 Sairauspoissaolot

Sairauspoissaolotilastot on otettu HSY:n omasta henkilötietojärjestelmästä (eHeavy) 23.2.2016 tilanteen mukaan. Siinä palvelussuhdepäivät lasketaan henkilöiden palvelussuhteiden kestojen summapäivinä poissaoloraportin aikavälillä ja kaikki päivät ovat kalenteripäiviä. Jos palvelusuhde ei ole kestänyt koko poiminta-ajanjaksoa, käytetään työsuhteen alkupäivää ja työsuhteen loppupäivää. Järjestelmä laskee sairauspoissaoloprosentin siten, että se on sairauspoissaolopäivien lukumäärä / palvelussuhdepäivät * 100.

Vuonna 2015 kaikkien sairauspoissaolopäivien lukumäärä, mukaan lukien työtapaturmat, oli 11 700 päivää. Verrattuna edelliseen vuoteen ne olivat nousseet 1057 päivää. Sairauspoissaolopäivien lukumäärä, mukaan lukien työtapaturmat, palvelussuhdevuotta kohden oli noussut vuodesta 2014 vuoteen 2015. Vuonna 2015 se oli 16,24 päivää ja edellisenä vuonna 13,56 päivää.

Sekä sairauspoissaoloprosentissa että sairauspoissaolokerroissa suunta oli nouseva. Sairauspoissaolo prosentti vuonna 2015 oli 3,81 % ja edellisenä vuonna 3,57 %. Keskimäärin jokaista palvelussuhdevuotta kohden poissaoloja vuonna 2015 oli 2,80 kertaa ja edellisenä vuonna 2,51 kertaa.

Sairauspoissaolot ovat kasvaneet Asiakaspalvelut –yksikössä, jätehuollossa ja vesihuollossa. Eniten kasvua on ollut jätehuollossa.

Taulukko: sairauspoissaolojen tunnuslukuja

	2013	2014	2015
Sairauspoissaolopäivien lukumäärä	12578	10643	11700
Sairauspoissaoloprosentti	4,09 %	3,57 %	3,81 %
Keskimäärin jokaista palvelussuhdevuotta kohden poissaolokertoja	2,66	2,51	2,80

Määrällisesti sairauspoissaolopäiviä oli eniten vesihuollossa, kun taas suhteessa palvelusvuosiin niitä oli eniten asiakaspalvelussa.

Taulukko: sairauspoissaolopäivien lukumäärät (luku sisältää osa- ja kokoaikaiset sekä palkattomat sairauspoissaolot, määräaikaiseläkkeet ja työtapaturmista johtuneet sairauspoissaolot)

	2013	2014	2015
Asiakaspalvelut	942	770	846
Ohjaus ja kehittäminen	1049	912	681
Tukipalvelut	1209	758	717
Jätehuolto	1683	1749	2270
Vesihuolto	7503	6125	6949
Seutu- ja ympäristötieto	192	329	237
Yhteensä	12578	10643	11700

Taulukko: sairauspoissaolopäivien lukumäärä / palvelussuhdevuosi

	2013	2014	2015
Asiakaspalvelut	28,55	20,26	23,50
Ohjaus ja kehittäminen	21,85	14,48	10,64
Tukipalvelut	17,27	10,83	11,20
Jätehuolto	11,94	13,66	17,19
Vesihuolto	16,67	13,64	15,40
Seutu- ja ympäristötieto	4,57	8,89	6,40
Yhteensä	16,04	13,56	16,24

Lyhyiden sairauspoissaolopäivämäärien lukumäärät ovat hieman nousseet.

Pitkien sairauspoissaolopäivien lukumäärät ovat nousseet 1164 päivällä vuodesta 2014 vuoteen 2015.

Määräaikaiset työkyvyttömyyseläkkeet ovat päivien osalta samalla tasolla. Työtapaturmista johtuvia sairauspoissaoloja oli yhteensä 785. Vuonna 2014 näitä oli 399.

Taulukko: sairauspoissaolopäivien lukumäärät pituuden mukaan

	2013	2014	2015
HSY lyhyet poissaolot (max 7 pv)	4442	4072	4245
HSY (8-30 pv)	4178	3642	3368
HSY pitkät poissaolot (yli 30 pv)	3958	2923	4087
Yhteensä	12578	10643	11700

Työterveyshuollon tilastojen mukaan vuoden 2015 merkittävin poissaolojen syy oli tuki- ja liikuntaelinvaihat, kuten edellisenäkin vuotena. Tämä on luonnollista ajateltaessa HSY:llä tehtävän työn luonnetta.

Varhaisen tuen toimintamallin tunnettavuuteen ja aktiiviseen käyttöönottoon on valmennettu ja tiedotettu. Tätä on syytä jatkaa. Työterveyshuollon kanssa on tehty tiiviisti yhteistyötä työkykyasioiden käsittelyssä ja seula haasteellisissa tilanteissa olevien havaitsemiseksi on entistä tiiviimpi.

4.1.2 Työtapaturmat

Työtapaturmissa HSY:n tavoitteena on nolla tapaturmaa. Kehitys on vaihdellut jonkin verran vuosittain ja se on kääntynyt laskusuuntaiseksi vuoteen 2013 verrattuna. Vuonna 2015 työtapaturmia sattui 59 ja edellisenä vuonna 63.

Työtapaturmat työpaikalla kohdistuivat pääasiassa yläraajoihin, alaraajoihin ja päähän sekä selkään. Seurauksista merkittävimmät ovat sijoiltaan menot, nyrjähdykset, venähdykset, haavat, pinnalliset vammat, tärähdykset, sijoiltaanmenot ja ruhjevammat. Vuonna 2015 eniten työpaikkatapaturmia aiheuttivat liukastumiset ja kaatumiset (18 kappaletta).

Työmatkalla sattuneet työtapaturmat kohdistuivat alaraajoihin, yläraajoihin ja päähän. Työmatkatapaturmien seurauksista yleisimpiä olivat sijoiltaan menot, tärähdykset, venähdykset, toiseksi yleisin on tärähdykset ja ruhjevammat, jonka jälkeen haavat ja pinnalliset vammat. Vuonna 2015 eniten työmatkatapaturmia aiheuttivat liukastumiset ja kaatumiset (8 kappaletta).

Taulukko: tapaturmien lukumäärät vuosina 2010 – 2015

	2013	2014	2015
Työpaikkatapaturmat (korvauksiin johtaneet)	50	40	40
Työmatkatapaturmat (korvauksiin johtaneet)	13	13	10
Edelliset (työ+matka) yhteensä	63	53	50
Tapaturmat, joista ei ole seurannut korvauksia	3	10	9
Kaikki sattuneet tapaturmat yhteensä	66	63	59

Vakavien tapaturmien osuus korvauksiin johtaneista tapaturmista on edelleen laskusuuntainen aikaisempiin vuosiin verrattuna. Vakaviksi tapaturmiksi luokitellaan sellaiset tapaturmat, joista on seurannut yli 30 päivän poissaolo. Vuonna 2014 näitä oli 23 % (5 tapausta) kaikista korvauksiin johtaneista tapaturmista ja vuonna 2015 niitä oli 5 % (kolme tapausta).

Tapaturmista johtuvien sairauspoissaolopäivien suhteellinen osuus kaikista sairauspoissaolopäivistä on noussut. Vuonna 2015 se palasi vuoden 2013 tasolle eli 6,7 prosenttiin, kun se vuonna 2014 oli 3,7 prosenttia.

Vakavista työtapaturmista johtuvia sairauspoissaolopäiviä oli yhteensä 300. Näistä suurin osa oli sattunut jäte- ja vesihuollossa.

Taulukko: työtapaturmien osuus sairauspoissaoloista (eHeavy)

	2013	2014	2015
Sairauspoissaolopäivät	12 578	10 643	11 700
Tapaturmista johtuvat sairauspoissaolopäivät	847	399	785
Tapaturmista johtuvien sairauspoissaolopäivien % -osuus kaikista sairauspoissaolopäivistä	6,7	3,7	6,7

Työtapaturmista johtuvia sairauspoissaolopäiviä oli määrällisesti eniten vesihuollossa, mutta suhteessa palvelussuhdevuosiin eniten jätehuollossa.

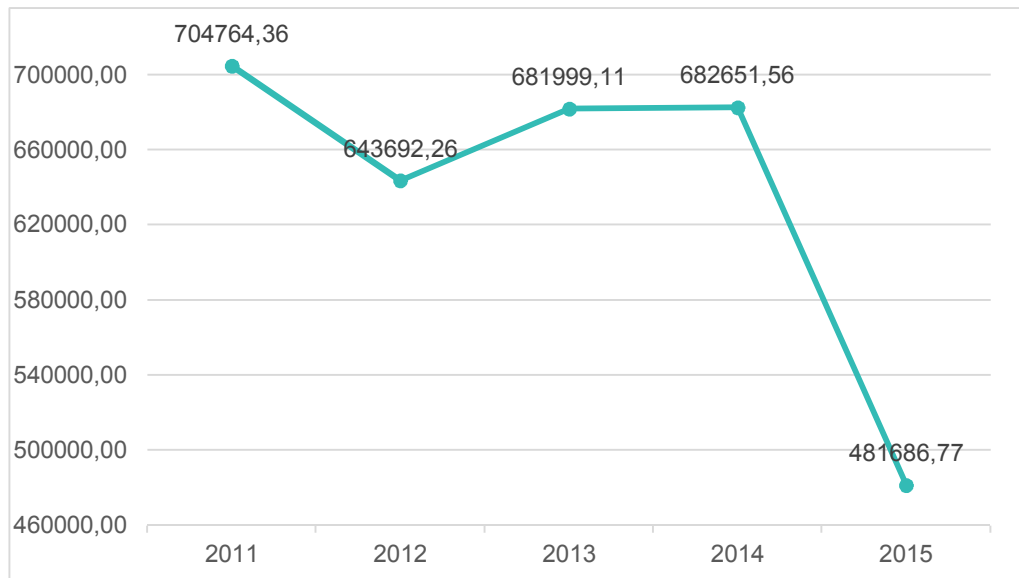
Taulukko: työtapaturmista johtuvat sairauspoissaolopäivät

	2013	2014	2015
Asiakaspalvelut	0	0	11
Ohjaus ja kehittäminen	13	1	13
Tukipalvelut	133	15	0
Jätehuolto	4	25	248
Vesihuolto	697	358	513
Seutu- ja ympäristötieto	0	0	0
Yhteensä	847	399	785

4.1.3 Työterveyshuoltokustannukset

Vuonna 2015 kokonaiskustannukset olivat noin 481 686 euroa ja vuonna 2014 noin 682 651 euroa.

Taulukko: Työterveyshuoltokustannusten kehitys euroina vuosina 2011 - 2015
(Luvut on otettu Kela korvaushakemuksista, Kela-korvauksen osuutta ei ole vähennetty)

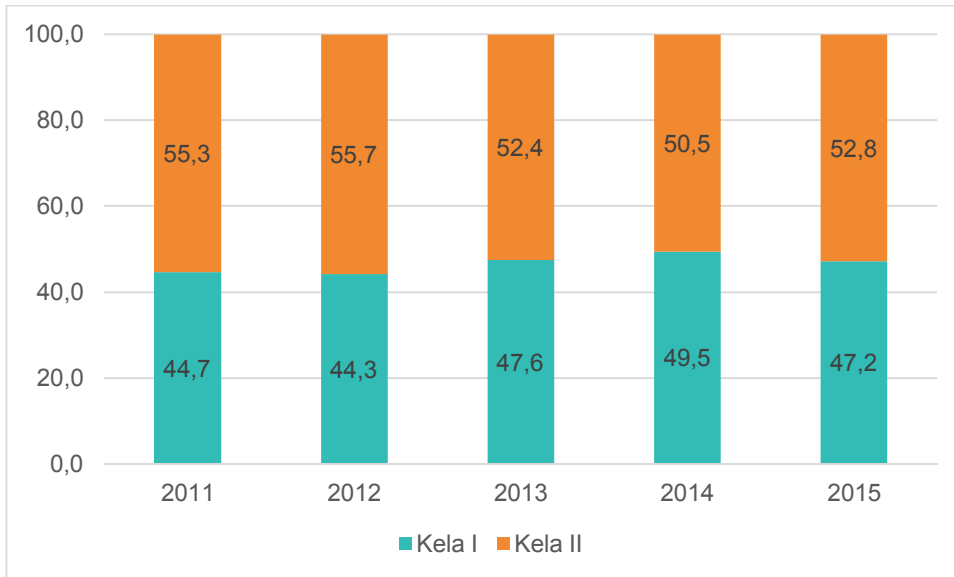

Vuonna 2014 työterveyshuollon kustannukset henkilöä kohden olivat 884,27 euroa ja vuonna 2015 ne olivat 640,54 euroa henkilöä kohden. Luvuista ei ole vähennetty Kela korvauksen osuutta. Työterveyshuollon keskimääräiset kustannukset Suomessa vuonna 2013 olivat 417 euroa huollon piiriin kuuluvaa työntekijää kohti ja maksetut korvaukset 181 euroa (Lähde: Kelan työterveyshuoltotilasto 2013).

Työterveyshuoltoon käyttämä rahamäärä kertoo palveluiden poikkeuksellisen laajasta tasosta ja työnantajan panostuksesta työterveyshuoltopalveluihin ja siten myös henkilöstönsä ja sen hyvinvointiin. Kustannukset/henkilö on laskettu Kelan ohjeen mukaan: HSY:n henkilömäärä tammikuussa ja joulukuussa ko. tarkasteluvuotena ja niiden keskiarvo.

Kustannusten jakautuminen ennaltaehkäisevän toiminnan ja sairaanhoidon välillä on kohtalainen. Yleisesti pidetään hyvänä, kun osuudet ovat karkeasti 50/50 tasolla.

Taulukko: Ennaltaehkäisevän (lakisääteinen) työterveyshuollon ja sairaanhoidon (työnantajalle vapaaehtoinen) osuudet kustannuksista vuosina 2011 - 2015

Vuonna 2015 Kela I toimintaa on ollut huomattavasti vähemmän, joka on vaikuttanut kustannuksiin laskevasti sekä myös Kela I ja Kela II suhteen muuttumiseen vuodesta 2014.

Kela I kustannukset ovat laskeneet, koska työpaikkaselvityksiä ja terveystarkastuksia on tehty vähemmän edelliseen vuoteen nähden.

5 Henkilöstötoimikunta

Lakisääteisenä yhteistoimintaelimenä HSY:ssä toimii henkilöstötoimikunta. Toimikunta kokoontui vuonna 2015 neljä kertaa.

Toimikunnan jäseninä vuonna 2015 olivat:

Raimo Inkinen, toimitusjohtaja, puheenjohtaja
Jukka Piekkari, vesihuollon toimialajohtaja
Petri Kouvo, jätehuollon toimialajohtaja
Irma Karjalainen, seutu- ja ympäristötiedon tulosaluejohtaja
Tuija Rätty, tukipalveluiden tulosaluejohtaja
Tuija Loppi-Hakamäki, asiakaspalvelujohtaja
Ulla Pitkänen, henkilöstöjohtaja

Pääsopijajärjestöjen edustajat vuonna 2015 olivat:

Keijo Huhtasalo ja Jani Kiuru, Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry
Jari Niemi ja Timo Kattilamäki, Julkisanalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry
Jussi Pirinen ja Timo Nieminen, Julkisanalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry
Sari Nieminen ja Tapio Leinonen, Julkis- ja yksityisalojen toimihenkilöliitto Jyty ry

Henkilöstötoimikunnan sihteerinä toimi henkilöstöjohtaja Ulla Pitkänen kaksi ensimmäistä kokousta ja palvelussuhdepäällikkö Pia Mäkeläinen kaksi viimeistä kokousta.

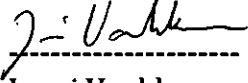
1.2.2015 allekirjoitettiin pääluottamusmiesten kanssa sopimus yhteistoimintaelimessä (henkilöstötoimikunnassa) noudatettavista menettelytavoista. Sopimuksessa sovittiin mm. henkilöstötoimikunnan kokoonpanosta ja toimikaudesta. Henkilöstötoimikuntaan kuuluu kahdeksan työnantajan edustajaa sekä pääluottamusmiehet ja neljä muuta järjestöjen keskuudestaan nimeämää edustajaa. Toimikausi on neljä vuotta ja seuraava toimikausi alkaa 1.1.2016.

EROILMOITUS

Ilmoitan eroavani HSY:n hallituksesta, koska olen muuttanut Vantaalta pois.

Mikkelissä

2.2.2016

Jouni Vauhkonen

Kirjaamo Helsinki

Lähettäjä: Heidenstrauch Jaana <Jaana.Heidenstrauch@hsy.fi>
Lähetetty: 26. huhtikuuta 2016 11:18
Vastaanottaja: Kirjaamo Helsinki; kirjaamo@vantaa.fi; kirjaamo@espoo.fi; kirjaamo@kauniainen.fi; AD Enroth; nina.merjolarepo@gmail.com
Kopio: Härmälä Timo; PKSys olli.isotalo@espoo.fi; Westlin Henry (henry.westlin@vantaa.fi); KAVO marianna.harju@kauniainen.fi; christoffer.masar@kauniainen.fi; eva.elston-hamalainen@espoo.fi; outi.koskinen@fi.pwc.com; Kirjaamo; Hilli Matti; Heidenstrauch Jaana; Sarkasuo Tiina; Inkinen Raimo
Aihe: HSY:n yhtymäkokouksen esityslista 27.5.2016
Liitteet: HSYn yhtymäkokouksen esityslista 27.5.2016.pdf; YK_ääniluettelo_270516.xlsx; HSYn tilinpäätös 2015.pdf; Arviointikertomus 12.4.2016.pdf; Tilintarkastuskertomus 2015 HSY allekirjoitettu.pdf; Henkilöstökertomus 2015.pdf; Eroanomus_Vauhkonen.pdf
Luokat: Stj Tuusjärvi Kirsi

Kaupunginhallitusten konsernijaostoille

Oheisena HSY:n yhtymäkokouksen esityslista liitteineen.
Kokous pidetään **HSY:ssä perjantaina 27.5.2016 klo 10.00.**

Ystävällisin terveisin, Jaana Heidenstrauchin puolesta
Tiina Sarkasuo

*Tiina Sarkasuo
sihteeri
Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymä
Opastinsilta 6 A
00520 Helsinki
p. 09 15612201 / +358 400 622685
www.hsy.fi*